

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

22'nci Toplantı
22 Kasım 2018 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SUNUMLAR

1.- Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunumu

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, bakanlara sorulan soruların yazılı cevaplarının kıfayetli olması ve soruların seçilmemesi gerektiğine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri

a)Hazine ve Maliye Bakanlığı

b) Maliye Bakanlığı

c)Gelir İdaresi Başkanlığı

ç)Kamu İhale Kurumu

- d)Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
- e)Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
- f)Türkiye İstatistik Kurumu
- g)Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
- ğ)Hazine Müsteşarlığı
- h)Sermaye Piyasası Kurulu
- ı)Yatırımcı Tazmin Merkezi
- i)Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç'in, eski Komisyon Üyesi İzmir Milletvekili Musa Çam'ın hem bütçe için hem de eski Komisyon Üyesi İstanbul Milletvekili rahmetli Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu yâd etmek için gönderdiği ikrama teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

22'nci Toplantı

22 Kasım 2018 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.07'de açılarak dört oturum yaptı.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak tarafından, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri hakkında bir sunum yapıldı.

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, bakanlara sorulan soruların yazılı cevaplarının kifayetli olması ve soruların seçilmemesi gerektiğine;

Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç, eski Komisyon Üyesi İzmir Milletvekili Musa Çam'ın hem bütçe için hem de eski Komisyon Üyesi İstanbul Milletvekili rahmetli Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nu yâd etmek için gönderdiği ikrama teşekkür ettiğine;

İlişkin birer açıklamada bulundular.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Hazine ve Maliye Bakanlığının 2019 yılı bütçesi;

Maliye Bakanlığının 2017 yılı kesin hesabı;

Gelir İdaresi Başkanlığının,

Kamu İhale Kurumunun,

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının,

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun,

Türkiye İstatistik Kurumunun,

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun,

Sermaye Piyasası Kurulunun,

2019 yılı bütçeleri ile 2017 yılı kesin hesapları;

Hazine Müsteşarlığının 2017 yılı kesin hesabı;

Kabul edildi.

Gelir Bütçesi kabul edildi.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275), maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 20.17’de toplantıya son verildi.

22 Kasım 2018 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.07

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakanım, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gündemimizde Hazine ve Maliye Bakanlığının bütçesi; Maliye Bakanlığının kesin hesap ve Sayıştay raporu; Gelir İdaresi Başkanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, Türkiye İstatistik Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları; Hazine Müsteşarlığının kesin hesap ve Sayıştay raporu, Yatırımcı Tanzim Merkezi ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Sayıştay raporları ve ayrıca, 2019 yılı gelir bütçesi, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı’nın maddeleri bulunmaktadır.

Şimdi sunumunu yapmak üzere Sayın Bakanımıza söz vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Usul üzerinde söz istiyorum.

BAŞKAN – Neyle ilgili? Neyle ilgili yine Sayın Paylan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Usulle ilgili.

BAŞKAN - Her gün mü usul? 30’uncu gün, yine usul!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Sayın Başkan, usul yerine gelmediği için...

BAŞKAN – Usul... Hepsi yerine geldi. Cevaplar da dağıtıldı, siz gitmiştiniz. Onu da dağıttık. Sorun kalmadı. Lütfen, rica ederim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, müsaade eder misiniz...

BAŞKAN – Yok, etmeyeceğim bugün.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, müsaade edin lütfen.

BAŞKAN – Etmeyeceğim Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Usul üzerinde söz vermeden başlayamazsınız.

BAŞKAN – Başlarım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Neyle ilgili olduğunu söyleyemiyorsunuz ki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cevaplarla ilgili efendim.

BAŞKAN – Geldi cevaplar. Sorun ne?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nereye geldi?

BAŞKAN – Dağıttık ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne zaman dağıttınız?

BAŞKAN – Dün gece.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nereye dağıttınız?

BAŞKAN – Dün gece dağıttık efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Odamıza mı? Ben yoktum.

BAŞKAN – Siz gitmişsiniz. Sizininki Sayın Katırcıoğlu'na teslim ettik. Sayın Kaçmaz aldı sizininki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Maliye Bakanlığının cevapları geldi mi?

BAŞKAN – Dün geldi, dağıtıldı.

Sayın Bakanım, buyurun lütfen.

Süreniz kırk beş dakikadır.

II.- SUNUMLAR

1.- Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunumu

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bütçe müzakerelerini, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'na hep birlikte son şeklini verip bugün itibarıyla tamamlamış olacağız.

Görüşmeler süresince yaptığınız değerli katkılar için içtenlikle teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bugün sizlere genel makroekonomik görünüm, bunun dışında Bakanlığımızla ilgili Gelir İdaresi Başkanlığının, Özelleştirme İdaresi Başkanlığının, Türkiye İstatistik Kurumunun; Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun, Sermaye Piyasası Kurulunun ve Kamu İhale Kurumunun faaliyetleri; 2019 yılı merkezî yönetim gelir bütçesi, Bakanlığımızın 2017 yılı kesin hesabı ile 2019 yılı gider bütçesi, Gelir İdaresi Başkanlığı bütçesi, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı bütçesi, Türkiye İstatistik Kurumu bütçesi; Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu bütçesi; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu bütçesi, Sermaye Piyasası Kurulu bütçesi, Kamu İhale Kurumu bütçesi hakkında bazı bilgiler sunacağım.

Küresel ekonomideki makroekonomik görünümüne baktığımızda 2017 yılında güçlü seyreden küresel ekonomik aktivite, 2018 yılı başından itibaren özellikle imalat sanayisi ve ticaretin öncülüğünde bir miktar yavaşlama göstermiştir. Bu çerçevede, uluslararası kuruluşlar büyüme tahminlerini aşağı yönlü güncellemeye başlamıştır. Uluslararası Para Fonunun ekim ayındaki güncellemesine göre, 2017 yılında yüzde 3,7 oranında büyüyen dünya ekonomisinin 2018 ve 2019 yıllarında da yüzde 3,7 oranında

büyümesi beklenmektedir. 2017 yılında imalat sanayisi ve yatırımlardaki canlanmayla birlikte yüzde 5,2 oranında büyüyen dünya ticaret hacminin 2018 ve 2019 yıllarında sırasıyla yüzde 4,2 ve yüzde 4,0 olması tahmin edilmektedir.

2017 yılında yüzde 2,3 oranında büyüyen gelişmiş ülkelerin 2018 ve 2019 yıllarında sırasıyla yüzde 2,4 ve yüzde 2,1 oranlarında büyümesi beklenmektedir. Artan istihdam ve gelirler, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki vergi indirimleri ve hâlen destekleyici olan finansal koşullar ekonomik aktiviteyi olumlu yönde etkilemektedir.

Gelişmekte olan ülkelerin 2017 yılında olduğu gibi 2018 ve 2019 yıllarında da yüzde 4,7 oranında büyümesi beklenmektedir. Küresel ticarete artan gümrük vergileri ve küresel faizlerdeki yükselişe bağlı olarak sıkılaştıran finansal koşullar gelişmekte olan ülke ekonomileri için negatif unsurlardır. Son dönemde düşen petrol fiyatları özellikle petrol ihracatçıları için olumsuz yönde etkileyecektir.

Dünyada enflasyon özellikle petrol fiyatlarındaki artışın etkisiyle 2018 yılında önceki yıla göre bir miktar yükselmiştir. ABD ve avro bölgesinde manşet enflasyonda yüzde 2 olan hedefe ulaşılmıştır. Bununla birlikte avro bölgesinde çekirdek enflasyon hâlen hedefin oldukça altındadır. Japonya'da enflasyon düşük seyretmeye devam etmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri Merkez Bankası Fed'in 2018 yılında hâlihazırda üç faiz artırımı yaparken, aralık ayında bir faiz artırımı ve 2019 yılında üç faiz artışı daha yapması beklentiler dâhilindedir. Avrupa Merkez Bankası, Varlık Alım Programı'nın 2018 yılı sonunda biteceğini ilan ederken faiz oranlarının en az 2019 yılı yaz aylarına kadar artırılmayacağını ifade etmiştir. Japonya'da ise varlık alım programı hâlihazırda devam etmektedir.

Petrol fiyatları küresel ekonomideki yavaşlama, artan arz ve değer kazanan doların etkisiyle ekim ayı başından bu yana 85 dolardan şu son günler itibarıyla 62-63 dolarlara gerilemiştir. Son dönemdeki düşüş ülkemiz gibi petrol ithalatçıları için olumludur.

Küresel ekonomide önümüzdeki döneme ilişkin birçok risk faktörü bulunurken riskler kısa vadede aşağı yönlü olarak görülmektedir. Amerika Merkez Bankası Fed'in kademeli faiz artışlarına devam etmesi ve bilançosunu küçültmesi özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından risk teşkil etmektedir. Çin başta olmak üzere bazı gelişmekte olan ülkelerin yüksek borçluluk oranları önemli bir risk ve kırılganlık unsuru olarak görülmektedir. Artan jeopolitik riskler ve korumacılık eğilimleri küresel ekonomik toparlanmayı olumsuz yönde etkileyebilecek diğer faktörler olarak dikkat çekmektedir.

Türkiye ekonomisine baktığımızda 2017 yılında yüzde 7,4 oranında büyüyen Türkiye ekonomisi, 2018 yılının ilk yarısında da büyüme eğilimini sürdürmüştür. Bu dönemde güçlü iç talebin desteğiyle büyüme yüzde 6,2 oranında gerçekleşmiş, 2018 yılı ilk yarısında büyümeye yurt içi talep 7,5 puan katkı sağlarken, net dış talebin katkısı negatif 1,4 puan olmuştur. Üretim yönünden büyümeye en yüksek katkı 4 puanla hizmetler sektöründen gelirken, sanayi ve inşaat sektörlerinin katkısı sırasıyla 1,3 ve 0,3 puan olmuştur.

Ağustos ayında döviz kurunda piyasa gerçekleriyle bağdaşmayan spekülasyon atakları yaşanmış, finansal piyasalarda gözlenen bu dalgalanmaları azaltmak, likidite sıkışıklığını gidermek, finansal istikrarı desteklemek ve piyasaların etkin işleyişini sağlamak amaçlarıyla Türk lirası ve döviz likiditesine yönelik ilgili kurumlar tarafından gerekli önlemler, tedbirler alınmış, adımlar atılmıştır. Bu kapsamda, bankaların "swap" işlemlerine kademeli olarak yüzde 50 ve yüzde 25 öz kaynak sınırı getirilmesi, mevduat hesaplarında stopaj oranlarının ayarlanması, ihracat bedellerinin yurda getirilmesi ve döviz olarak yapılan sözleşmelerin TL cinsinden hazırlanması gibi çeşitli adımlar atılmıştır. Bu tedbirlerin finansal piyasalar üzerindeki olumlu etkileri görülmeye başlanmıştır.

Öncü göstergeler 2018 yılının ikinci yarısında ekonomide yavaşlamaya ve dengelenme sürecine işaret etmektedir. Yeni Ekonomik Program iktisadi faaliyetin 2019 ve 2020 yıllarında potansiyel düzeyinin altında seyredeceği, 2021 yılından itibaren ise daha güçlü bir eğilimle toparlanma sürecine gireceği bir çerçeveyi ortaya koymuştur. 2018 yılından başlayarak takip eden üç yıllık dönemde Türkiye ekonomisinin sırasıyla yüzde 3,8; yüzde 2,3; yüzde 3,5 ile yüzde 5 oranlarında büyüyeceği öngörülmektedir.

2009 yılından itibaren iş gücü piyasasına yönelik uygulanan politikalar sonucunda iş gücüne katılımda ve istihdamda önemli artış görülmüştür. 2018 yılı Ağustos döneminde istihdam yıllık bazda 490 bin kişi artmıştır ve bu dönemde iş gücüne katılım oranı mevsimsel düzeltilmiş olarak yüzde 53,5'la tarihi yüksek seviyeye ulaşmıştır. İşsizlik oranı ise mevsimsel düzeltilmiş olarak yüzde 11,2 seviyesinde gerçekleşmiştir. Ekonominin dengelenme sürecinde işsizlik oranının 2019 yılı sonunda yüzde 12,1'e yükselmesi, ekonomide güçlü toparlanma dönemi olarak nitelenebilecek 2021 yılında ise yüzde 10,8'e gerilemesi beklenmektedir.

İhracat, AB ülkelerinden kaynaklanan güçlü talep ile birlikte 2018 yılı Ocak-Eylül döneminde yıllık yüzde 7 artmıştır. İthalat, iç talepteki dengelenme süreci ve döviz kurlarındaki artış nedeniyle haziran ayından itibaren daralmaya başlamış, ocak-eylül döneminde ise birikimli olarak yüzde 3,1 artmıştır. 2018 yılı Mayıs ayına kadar artış eğilimi gösteren cari işlemler açığı, dış ticaret dengesindeki iyileşme ve turizm sektöründeki güçlü toparlanma eğilimi neticesinde haziran ayından itibaren azalma trendine girmiştir. 2018 yılı Eylül ayı itibarıyla yıllıklandırılmış cari işlemler açığı 46,1 milyar dolara gerilemiştir. Enerji ve altın hariç cari işlemler hesabı ise 2,6 milyar dolar fazla vermektedir. Cari işlemler açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranının 2017 yılındaki yüzde 5,6 seviyesinden 2018 yıl sonunda yüzde 4,7 seviyesine gerilemesi beklenmektedir. Söz konusu oranın, ithalata bağımlılığı azaltmak ve ihracatı artırmak amacıyla uygulanacak yerleşirme çalışmalarının da etkisiyle YEP dönemi sonunda yüzde 2,6 seviyesine gerilemesi öngörülmektedir.

Türk lirasındaki hızlı değer kaybı ve bunun neticesindeki fiyatlama davranışlarında belirgin biçimde gözlenen bozulma ve gıda ile enerji fiyatlarının yüksek seyri neticesinde, 2018 yılı Ekim ayı itibarıyla yıllık enflasyon yüzde 25,2 seviyesine yükselmiştir. Yeni Ekonomik Program'ın enflasyonun kalıcı olarak düşürülmesi ve fiyat istikrarının sağlanması temel hedeflerinden biri olması doğrultusunda enflasyonla mücadele sürecine en önemli desteği sıkı maliye politikası verecektir.

Enflasyon ile Topyekûn Mücadele Programı'nın yanı sıra, enflasyonu düşürmeye ve makroekonomik dengelenmeyi sağlamaya yönelik güçlü politika koordinasyonu ile YEP'te 2018 yıl sonunda enflasyonun yüzde 20,8 olarak gerçekleşmesi, program dönemi sonunda ise para ve maliye politikası arasındaki etkili eş güdüm ve alınacak yapısal tedbirlerle birlikte yüzde 6'ya gerilemesi hedeflenmektedir.

2001 krizi sonrasında atılan adımlar neticesinde köklü bir dönüşüm geçiren bankacılık sektörümüz güçlü sermaye yapısı, yüksek kârlılığı ve varlık kalitesiyle birçok ülkeye kıyasla çok daha iyi bir performans sergilemektedir. 2018 yılı Eylül ayında öz kaynak ve aktif kârlılığı yıllıklandırılmış olarak sırasıyla yüzde 14,1 ve yüzde 1,9 seviyesindedir.

Bakanlığımızın faaliyetlerine baktığımızda, gelir politikaları ve uygulamaları özelinde, gelir politikalarımızı, 2019 yılında gerekli mali alanın temini suretiyle makroekonomik dengelenme sürecinin desteklenmesi ve 2020 ve 2021 döneminde kamu harcamaları için ihtiyaç duyulan finansmanın sağlanması, sosyoekonomik kalkınma ve adaletin daha da güçlendirilmesi, ekonominin uluslararası düzeyde rekabet gücünün artırılması ve yurt içi tasarruflara katkı sağlanması hedefleri doğrultusunda yürüteceğiz.

Gelir politikalarına ilişkin temel politika önceliklerimiz çerçevesinde, geçtiğimiz dönemde birçok vergisel düzenlemeyi hayata geçirdik. Özellikle ekonomik canlanmaya katkı sağlamak amacıyla konut ve iş yeri teslimlerindeki KDV oranının yüzde 8'e, taşınmaz alım satımlarındaki tapu harcının yüzde 3'e indirilmesi uygulamalarını yıl sonuna kadar uzattık. Yıl sonuna kadar mobilyada yüzde 18 oranındaki KDV oranını yüzde 8'e, beyaz eşyada ise yüzde 6,7 oranındaki ÖTV'yi sıfıra düşürdük. 1600 cc altı motorlu taşıtların ÖTV oranlarında 15'er puan indirim yaptık, ticari araçlarda yüzde 18 olarak uygulanan KDV oranını yüzde 1'e indirdik.

Geçtiğimiz dönemde, imalat sanayisi yatırımlarıyla AR-GE, yenilik ve tasarım faaliyetlerine ilave destekler sağladık. Bunların başında, yeni makine ve teçhizat alımlarına KDV istisnası ve amortisman süresinin kısaltılmasıyla indirimli kurumlar vergisi uygulamasının güçlendirilmesini ifade edebiliriz.

2020 sonuna kadar her bir ilave istihdama SGK primi ve vergi teşvikleri sağladık.

İhracatçımızın alabileceği KDV iadesinin tavanını artırarak KDV iade işlemlerini daha da hızlandırdık.

Kadın çalışanların kreş hizmetinden yararlanmasına yönelik vergisel destekler sağladık ve vergisini düzenli olarak ödeyen mükelleflerimize yüzde 5 indirim imkânını getirdik.

Bu hedefler çerçevesinde önümüzdeki dönemde, mali disiplin her zaman olduğu gibi temel çıpamız olmaya devam edecektir.

Vergi sistemimizi daha basit, etkin, geniş tabanlı ve daha adil bir yapıya kavuşturmak için vergi mevzuatımızın sadeleştirilmesine yönelik çalışmalarımızda çok önemli adımlar atılacak, etkinliği olmayan istisna, muafiyet ve indirimleri kademeli olarak kaldıracak ve mecbur olmadıkça, çok zaruret arz etmedikçe yeni istisna ve muafiyet getirmeyeceğiz.

Mükelleflerimizin vergiye uyum seviyelerini güçlendirecek ve kayıtlı ekonomiye geçişi daha da hızlandıracacağız.

Gelir politikalarımızla, nitelikli yatırımları, katma değerli üretimi, istihdamı ve ihracata dayalı büyümeyi destekleyerek ekonomimizin rekabet gücünü daha da geliştireceğiz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; gelir politikası uygulamaları alanında gerçekleştirdiğimiz bazı faaliyetlerden de bahsetmek istiyorum.

Mükellef Hizmetleri Merkezini daha da etkinleştiriyoruz. Vergisel konularda anlaşılabilirliğin sağlanması, mükelleflerin hak ve ödevleri konusunda bilgilendirilmesi yoluyla vergi bilincini ve gönüllü uyumu daha da artırmak üzere Mükellef Hizmetleri Merkezini yeniden yapılandırıyoruz.

İnteraktif Vergi Dairesinin kapsamını genişletiyoruz. Vergi dairesine gidilerek yapılan işe başlama bildirimi, adres değişikliği gibi birçok işlemi artık elektronik ortama taşıyarak vergi dairesine gitmeden yapılabilir hâle getirdik. Bu sayede, vergisel işlemlerde kolaylık, hız ve daha da güçlü bir etkinlik sağladık.

Dünya Bankasının hazırladığı rapora göre İş Yapma Kolaylığı Endeksi'nde Türkiye, 2018 yılında 190 ülke arasında bir önceki yıla göre 17 basamak yükselerek 43'üncü sıraya kadar ulaşmıştır. Raporda, Türkiye iş yapma kolaylığı açısından en büyük ilerleme kaydeden ülkelerin arasında gösterilmiştir. Yeterli mi? Daha da iyi olması lazım. İnşallah, daha da ileri, daha da üst noktalara taşıyacağız.

İnteraktif Vergi Danışmanı uygulamasının kapsamını genişletiyoruz. Serbest meslek kazancı elde eden mükellefleri, ticari kazanç elde eden bilanço ve işletme hesabı esasına tabi gelir vergisi mükelleflerini ve işe yeni başlayan mükellefleri vergiyle ilgili yükümlülükleri hakkında bilgilendiriyoruz. İnteraktif Vergi Danışmanı uygulamasını diğer kazanç ve vergi unsurlarını kapsayacak şekilde geliştirmeye devam ediyoruz.

Katma değer vergisi mükelleflerimizin iade taleplerinin hızlı bir şekilde sonuçlandırılmasını sağlıyoruz. KDV iadelerinin hızlı ve doğru yapılabilmesini sağlamak için yoğun bir şekilde çalışıyoruz.

Nitekim, bu kapsamda, daha önce yapmış olduğumuz hizmetlere ilave olarak belirli şartları sağlayan mükelleflerimizin, yeminli mali müşavirlerce hazırlanmış KDV iadesi tasdik raporuyla talep ettikleri KDV iade tutarlarının yüzde 50'sinin, yapılacak ilk kontrollere göre 10 iş günü içerisinde teminat alınmaksızın iade edilmesini, kalan tutarın daha sonra yapılacak kontroller çerçevesinde iade edilmesini öngören çok daha hızlı, ödemeyi öncelikleyecek yeni bir sistem oluşturacağız.

Elektronik uygulamaların yaygınlaştırılması başta olmak üzere, özellikle vergi beyannamelerinin yüzde 99,8'ini e-beyan sistemiyle alıyoruz. 2018 yılı Ekim ayı itibarıyla elektronik ortamda alınan bildirim ve beyanname sayısı 90 milyona yaklaşmıştır.

E-tebligat Sistemi'yle yaklaşık 30 milyon adet tebliğ belgesini elektronik ortamda tebliğ ettik ve yaklaşık 300 milyon lira tasarruf sağladık.

Hazır Beyan Sistemi'yle mükelleflerimizin kira geliri, ücret, menkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratların beyan edilebilmesine olanak sağladık. Bu kapsamda, mart ayında 1 milyon 441 bin mükellef, hazır beyan sistemini kullanarak yıllık gelir vergisi beyannamesi vermiştir.

Kayıt dışı ekonomiyle etkin mücadele noktasında hükümetlerimiz kayıt dışı ekonominin azaltılması için planlı bir mücadele yürüttü ve yürütmeye devam etmektedir.

Bu kapsamda, geçtiğimiz dönemde hazırladığımız 3 eylem planını uyguladık ve olumlu neticeler aldık.

Türkiye'de kayıt dışı ekonominin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2002 yılında yüzde 32,4 iken 2016 yılında bu rakam yüzde 26,8'e düştü. Kayıt dışı istihdam oranını ise Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı verilerine göre 2002 yılında yüzde 52,1 seviyesindeyken 2017 sonu itibarıyla yüzde 33,9'a indirdik.

Hayata geçireceğimiz yeni bir eylem planı çalışmalarına başlamış bulunmaktayız. Bu noktada, yeni bir vergi veri analiz merkezi kuruyoruz. Mükelleflerin uyum düzeyinin artırılması, uyumsuz mükelleflerin uyumlu mükellefler aleyhine oluşturacağı haksız rekabetin önlenmesi, kayıtlı ekonominin teşvik edilmesi amacıyla yeni bir vergi veri ve risk analiz merkezi kuruyoruz. Gelir İdaresi Başkanlığı bünyesinde kurulacak bu merkezde, farklı veri kaynaklarından elde edilen bilgilerle, faaliyet grupları ve sektörler itibarıyla mükellefler daha detaylı bir şekilde analiz edilecek, yapılacak mukayeseler suretiyle vergilemedeki muhtemel risk alanları çok detaylı bir şekilde tespit edilecek, gerekli adımlar atılacak.

Defter Beyan Sistemi'ni uygulamaya geçirdik. Serbest meslek erbabı işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler ile basit usule tabi olan mükelleflerin kayıtlarının elektronik ortamda tutulmasına imkân veren Defter Beyan Sistemi'ni hayata geçirdik. Bu kapsamda, yaklaşık 2,1 milyon mükellefin gelir ve gider kayıtlarının portal üzerinden elektronik ortamda tutulmasını, beyannamelerin kullanıcı dostu arayüzler vasıtasıyla sistem üzerinden doldurulmasını hedefliyoruz. Böylece, küçük ölçekli mükelleflerimizin de vergiye uyum maliyetlerini azaltıyoruz.

Vergi denetimi noktasında, tüm mükellefleri kavrayan, mükellef haklarını koruyan, adil, objektif ve daha etkin vergi denetimi diyoruz.

İşte bu noktada, kayıt dışı ekonomiyle mücadele ve vergi incelemelerinin etkinliğini artırmak amacıyla Vergi Denetim Kurulunun denetim kapasitesini uzmanlaşma ve iş bölümünü göz önünde bulundurarak güçlendirmeye ve bilgi işlem altyapısını geliştirmeye devam ediyoruz.

Oluşturduğumuz Risk Analiz Sistemi'yle vergi kayıp ve kaçakıyla etkin olarak mücadele ediyoruz. 2014-2018 döneminde yaklaşık 245 bin mükellef nezdinde vergi incelemesi yaptık. Bu incelemeler neticesinde düzenlenmiş raporlarda yaklaşık 36 milyar lira vergi tarhiyatı ve buna bağlı olarak yaklaşık 78 milyar lira ceza kesilmesini önerdik.

Teftiş, inceleme, soruşturma, denetim ve diğer görevlendirmelerdeki iş ve işlem süreçlerinin, tamamen bilgisayar destekli yürütülmesini sağlamak amacıyla elektronik denetim uygulamalarına ağırlık verdik ve bu kapsamda Vergi Denetim Kurulu Denetim Bilgi Sistemi ile Vergi Denetim Kurulu Risk Analiz Sistemi'ni uygulamaya koyduk.

Vergi Denetim Kurulu, birçok gelişmiş ülkenin benzer uygulamalarını kullandığı VDK-RAS sistemini geliştirerek 2018 yılında Risk Analiz Sistemi kaynaklı vergi incelemelerinin toplam vergi incelemeleri içerisindeki oranını yüzde 20'lere taşımıştır.Kamu maliyesinde büyük bir değişim ve dönüşüm süreci başladı.

Daha önce de açıkladığımız gibi Yeni Ekonomi Programı'nın temel amaçlarından biri de mali disiplini kararlılıkla sürdürerek bu kapsamda güçlü ve sürdürülebilir kamu maliyesi tesis etmektir. Bu çerçevede, programda kamu maliyesine yönelik harcamalarda kalıcı yönde tasarruf sağlanması ve ilave gelir üretici tedbirlerin alınması öngörülmüştür.

Söz konusu tasarruf ve gelir tedbirlerinin etkin bir şekilde yerine getirilebilmesi amacıyla Bakanlığımız bünyesinde Kamu Maliyesi Dönüşüm ve Değişim Ofisi kurduk ve bu ofisle kamu maliyesine yönelik Yeni Ekonomi Programı'nda öngörülen tedbirlerin uygulamasına öncülük edilmesi ve bunun yanı sıra yeni tedbirlerin süreklilik esaslı çerçevesinde tasarlanması ve tasarlanan bu ilave tedbirlerin uygulanmasıyla çok daha etkin bir süreç yürütülecektir.

Çiftçi, esnaf, KOBİ ve girişimcilere sağlanan destekler: Ekim ayı itibarıyla Ziraat Bankası'na kullandırılan düşük faizli kredi bakiyesi 45 milyar TL'ye, tarım kredi kooperatiflerince kullandırılan düşük faizli kredi bakiyesi de yaklaşık 5 milyar TL'ye ulaşmıştır. 2018 yılı Ekim ayı itibarıyla söz konusu uygulamadan yaklaşık 858 bin üretici faydalanmaktadır. Bu çerçevede, 2004 yılında 205 bin üreticiye 700 milyon TL olarak verilmeye başlanan bu destek 2018 yılında toplam 50 milyar TL'lik bakiyeye yükselmiş ve 858 bin çiftçiye ulaşmıştır.

2018 yılında tüm Türkiye'de yaşanan doğal afetler dolayısıyla ve Hatay ile Kilis illerinde, ilçeler dâhil faaliyet gösteren ve yaşanan terör olayları nedeniyle zarar gören üreticilerin Ziraat Bankası ve tarım kredi kooperatiflerine olan düşük faizli tarımsal kredi borçları bir yıl süreyle ertelenmiştir. Çiftçilerimize düşük faizli kredi kullandırılması nedeniyle oluşan gelir kayıplarının karşılanması amacıyla yapılan ödeme tutarı ekim ayı itibarıyla 1,8 milyar TL olup ayrılan bütçe 2,65 milyar Türk lirasıdır. Bu amaçla 2019 yılı bütçesinde 3,4 milyar TL'lik bir ödenek öngörülmektedir.

2018 yılında Hatay ile Kilis illerinde, ilçeler dâhil faaliyet gösteren ve yaşanan terör olayları nedeniyle zarar gören esnaf ve sanatkârlarımızın Halk Bankasına olan borçları bir yıl süreyle ertelenmiştir. Ekim ayı itibarıyla bu kapsamda kullandırılan esnaf kredilerinin bakiyesi 30,7 milyar TL'ye ulaşmış olup bu krediden faydalanan esnaf sayımız 486 bindir. Bu çerçevede, ekim ayı itibarıyla yapılan ödeme tutarı 1,1 milyar TL olup ayrılan bütçe 1,48 milyar TL'dir. Bu amaçla 2019 yılı bütçesinde

1,88 milyar TL ödenek öngörülmektedir. İşte bu çerçevede, 2002 yılında 64 bin esnafa 150 milyon TL olarak verilmeye başlanan bu destek 2018 yılında 30,7 milyar TL’lik bakiyeye yükselmiş ve 486 bin esnafımız bundan faydalanmıştır.

Diğer taraftan, 2018 Yılı Programı, 100 Günlük İcraat Programı ve Yeni Ekonomi Programında yer alan Kalkınma Bankasının Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası olarak dönüşüm sürecinde ortaya konulan bu sürecin yapılandırılmasıyla ve hedefler kapsamında bankanın mevcut kuruluş kanununun yerine geçmesi öngörülen yeni kuruluş kanunu ekim ayında yasalaşmıştır. Böylelikle ülkemizde kalkınma bankacılığının genişletilip geliştirilmesi, bankanın kullanacağı enstrümanlarla sermaye piyasasının kuvvetlendirilmesinde etkin bir rol oynaması, bankanın görev alanlarını genişleterek mali yapısının güçlendirilmesi, başta teknoloji ve inovasyon yatırımları olmak üzere stratejik, yenilikçi ve yüksek katma değerli üretime dönük yatırımların ve “start-up”ların destekleneceği bir yapıya ulaştırılması ve bankanın 2017 sonu itibarıyla 6,9 milyar TL seviyesinde olan kredi hacminin yapılanmayla birlikte çok daha artması hedeflenmektedir.

Pay sahipliği fonksiyonunu icra ettiğimiz kamu iktisadi teşebbüslerinin kurumsal yönetim ilkelerine uygun olarak kârlı ve verimli bir şekilde işletilmesi temel hedeflerimizden bir tanesidir.

Bu hedefimiz Yeni Ekonomi Programı’nda da “KİT’ler verimlilikleri artacak ve kamu maliyesine yükleri azalacak şekilde yeniden yapılandırılacaktır.” şeklinde yer almaktadır. Bu amaçla KİT’lerde yetkilendirmeyi, hesap verebilirliği, şeffaflığı, karar alma süreçlerinde etkinliği ve performansa dayalı yönetimi esas alan stratejik yönetim anlayışının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalarımız devam ediyor.

Bildiğiniz üzere, Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak kamu pay sahipliğinin gerektirdiği işlemleri yerine getirmek üzere portföyümüzde yer alan bazı KİT’lerin yatırım ve diğer finansman ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla sermaye mahiyetinde ödemeler yapıyoruz. KİT’lere yapılan sermaye transferi tutarı 2017 yılında 4,4 milyar TL olarak gerçekleşmiş olup bu tutarın 2018 yılında 5,8 milyar TL, 2019 yılında ise 6,9 milyar TL olması programlanmıştır.

2017 yılında 3,4 milyar TL olarak gerçekleşen KİT’lere yapılan görevlendirme bedeli ödemesinin 2018 yılında 2 milyar TL, 2019 yılında ise 1,6 milyar TL olması öngörülmektedir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı olarak kamu sermayeli işletmeler, iştirakler ve kamu sermayeli bankalardan elde edilecek temettü ve bakiye kâr gelirlerinin takip ve tahsilat işlemlerini de gerçekleştiriyoruz. İşte bu çerçevede, 2017 yılında toplam 8,9 milyar TL temettü ve bakiye kâr geliri elde edilmiş olup bu tutarın 2018 yılında 15,6 milyar TL, 2019 yılında 2,8 milyar TL olması öngörülmektedir.

Diğer taraftan, hasılat payı uygulaması çerçevesinde, 2017 yılında KİT’lerden elde edilen hasılat payı tutarı 869 milyon TL olarak gerçekleşmiş olup bu tutarın 2018 yılında 1,3 milyar TL, 2019 yılında ise 1,4 milyar TL olacağı öngörülmektedir.

Hazine garantili kredilerden üstlenim oranı tarihî seviyelere düşürülmüş, özellikle Hazine garantili dış borç stoku 2018 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla 14,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Öte yandan, Hazine garantili kredilerden üstlenim oranı tarihî düşük seviyelerde seyretmekte, 2002 yılında Hazine garantili kredilerden üstlenim oranı yüzde 51,9 iken 2018 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla bu oran yüzde 1’e düşmüştür. Hazine alacak stoku ise 2018 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla 19,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

2002 yılında yüzde 72,1 olan, ülkemizin Avrupa Birliği Tanımlı Genel Yönetim Borç Stoku’nun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2018 yılı ikinci çeyrek sonu itibarıyla yüzde 29,2 seviyesine gerilemiştir.

Yeni Ekonomi Programı'na göre söz konusu oranın 2018, 2019, 2020 ve 2021 yılları sonu itibarıyla sırasıyla yüzde 31,1; yüzde 28,5; yüzde 28,2 ve yüzde 27,2 seviyelerinde aşağı yönlü bir patikada gerçekleşmesi beklenmektedir.

Kamu borcunun bir göstergesi olan ve Avrupa Birliği bünyesinde Ekonomik ve Parasal Birliğe geçişin ön koşulu olan Maastricht Kriterleri çerçevesinde ESA 2010 kılavuzu esas alınarak hesaplanan Maastricht borcu, ülkemizde de "AB Tanımlı Genel Yönetim Borç Stoku" adı altında Bakanlığımızca derlenmekte ve yayımlanmaktadır. Avrupa İstatistik Ofisinin verilerine göre 28 Avrupa Birliği üyesinin ortalama genel yönetim borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranının 2018 yılı ikinci çeyreği sonunda yüzde 81,0 olduğu, aynı metodolojiyle üretilen, ülkemizin borç stokunun GSYH'ye olan oranının ise bu noktada 51,8 puanın altında olduğu öngörülmektedir.

Stratejik ölçütlerle borçlanma politikamız sayesinde borç stokunun faiz, kur ve likidite risklerine karşı olan duyarlılığını önemli ölçüde azalttık. Türk lirası faizlerdeki 500 baz puanlık artış 2001 yılı stok yapısında borç stokunu 1,6 puan artırırken mevcut yapıda yalnızca 0,8 puan artırmaktadır. GSYH büyümesindeki 2 puanlık azalış 2001'de borç stokunu 1,6 puan artırırken mevcut yapıda yalnızca 0,6 puan artırmaktadır. TL cinsi borçlanmaya ağırlık vererek borç stokunun yapısını döviz kuru şoklarına karşı daha güçlü hâle getirdik. 2001 yılındaki stok yapısını sürdürüyor olsaydık TL'nin yüzde 5 değer kaybı borç stokunu 1,6 puan artıracakken 2017 yılında bu artış yalnızca 0,8 puan oldu. Bu analiz kamu maliyemizin ve kamu borç yapımızın ne derece sağlam olduğuna işaret etmektedir.

Ülkemizin kalkınma hedefleri doğrultusunda Dünya Bankasıyla yakın ilişkilerimizi sürdürüyoruz. Dünya Bankası ile ülkemiz arasında 2017 ve 2021 mali yıllarını kapsayan dönemdeki mali ve teknik iş birliğinin çerçevesini oluşturan Ülke İş Birliği Çerçevesi Programı kapsamında şimdiye kadar 7 proje ve 1 program kredisi için toplamda 2,6 milyar dolar tutarında finansman sağladık. 2018 yılı özelinde ise Dünya Bankasında enerji, altyapı ve reel sektörlerde geliştirilen büyük montanlı projeler için toplamda yaklaşık 1,1 milyar dolar civarında bir finansman temin ettik. Söz konusu projeler ülkemizin ekonomik gelişim ve canlanmasına katkı sağlayacağı gibi vatandaşımızın yaşam kalitesini de daha da artıracaktır.

Hazine Finansman Programı çerçevesinde uluslararası sermaye piyasalarından bu yıl 7,7 milyar dolar tutarında dış finansman sağladık. Özellikle yaz aylarında maruz kaldığımız finansal dalgalanmaların ardından Ekim ve Kasım aylarında gerçekleştirdiğimiz dolar ve euro cinsinden tahvil ihraçlarına ihraç tutarının 3 katından fazla talep gelmesi, geçtiğimiz süreçte aldığımız ekonomik tedbirlerin uluslararası yatırımcılar nezdinde de güçlü bir karşılık bulduğunun açık bir göstergesidir. Ülkemizin güçlenen uluslararası rolüyle paralel olarak son yıllarda kalkınma yardımları alanında da görünürlüğümüzü artırdık.

Ülkemizin resmî kalkınma yardımları 2017 yılında yaklaşık 9,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam 2016 yılına kıyasla yüzde 40'lık bir artış göstermektedir. Türkiye'nin 2017 yılına ait resmî kalkınma yardımları içerisinde Bakanlığımız tarafından sağlanan kalkınma yardımlarının tutarıysa yaklaşık 174 milyon dolardır. Ekim ayı sonu itibarıyla da Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilen ikili kalkınma yardımları tutarı 38,9 milyon dolara ulaşmıştır.

Ülkemiz ile KKTC arasında ekonomik-mali ilişkilerin düzenlenmesi ve KKTC'de uygulanmakta olan Sürdürülebilir Ekonomiye Geçiş Programı'nın desteklenmesine yönelik olarak 27 Mayıs 2016 tarihinde imzalanan İktisadi ve Mali İş Birliği Anlaşması uyarınca 2016-18 döneminde KKTC'ye 3,5 milyar TL'ye kadar hibe ve kredi yardımıyla bulunulması kararlaştırılmış ve söz konusu anlaşma kapsamında bugüne kadar 2,16 milyar TL Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne transfer edilmiştir.

Kamu idarelerine ait taşıtların yönetiminin daha etkili ve verimli yürütülebilmesi için Kamu Taşıtları Yönetim ve Bilgi Sistemi'ni kurduk ve idarelerin kullanımına açtık. Bu sistemle kamu idarelerinin taşıt ediniminde etkin karar verebilmesi, satın alma ve kiralama seçeneklerinin maliyetlerinin karşılaştırılması, kamu araçlarının envanterinin oluşturulması ve takip edilmesi, gerektiğinde istatistiki raporların üretilmesi ve taşıt yönetiminin daha verimli, etkin şekilde yapılabilmesi sağlanacak, tasarruf bilinci anlayışıyla ortak yönetim, usul, kriter ve standartlar belirlenebilecektir.

2019 yılı gelir bütçesine baktığımızda, 2019 yılında merkezî yönetim bütçe gelirlerinin yüzde 17,4 oranında artarak 880,4 milyar TL'ye, vergi gelirlerinin yüzde 20 oranında artarak 756,5 milyar TL'ye, vergi dışı gelirlerin de yüzde 4 oranında artarak 123,9 milyar TL'ye ulaşacağını tahmin etmekteyiz.

2019 yılı vergi gelirlerinin alt kalemlerini şu şekilde öngördük: Gelir vergisi 171,9 milyar TL, kurumlar vergisi 74,2 milyar TL, dâhilde alınan KDV 70,7 milyar TL, özel tüketim vergisi 162,6 milyar TL, ithalde alınan KDV 165,8 milyar TL, damga vergisi 20,8 milyar TL, harçlar 27,7 milyar TL, banka ve sigorta muameleleri vergisi 19 milyar TL, motorlu taşıtlar vergisi 16 milyar TL, diğer vergiler 27,8 milyar TL.

2017 yılı kesin hesabına baktığımızda, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile ilgili ve ilişkili kuruluşlarının 2017 yılı kesin hesabı noktasında, mülga Maliye Bakanlığı kesin hesabı: 2017 yılı sonu itibarıyla 176,6 milyar TL olarak bütçesinin 176,3 milyar TL'si kullanılmıştır. Bunun yüzde 1,5'ine tekabül eden 2,6 milyar TL'lik kısmı Bakanlık ihtiyaçlarında kullanılmıştır.

2017 yıl sonu itibarıyla 77,6 milyar TL olan Müsteşarlık bütçesinin 74,9 milyar TL'si kullanılmıştır. 2017 yıl sonu itibarıyla 3,2 milyar TL olan Gelir İdaresi Başkanlığı bütçesinin 3,12 milyar TL'si kullanılmıştır.

Yine 2017 yıl sonu itibarıyla 34,2 milyon TL olan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı bütçesinin 29,3 milyon TL'si kullanılmıştır.

Ve 2017 yıl sonu itibarıyla 387 milyon TL olan Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı bütçesinin 289,7 milyon TL'si kullanılmıştır.

2017 yıl sonu itibarıyla 38,7 milyon TL olan Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu bütçesinin de 23,4 milyon TL'si kullanılmıştır.

385 milyon TL olan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun bütçesinin de 99 milyon TL'si kullanılmıştır.

292,1 milyon TL olan Sermaye Piyasası Kurulu bütçesinin de 264,6 milyon TL'si kullanılmıştır.

2017 yıl sonu itibarıyla 187,5 milyon TL olan Kamu İhale Kurumu bütçesinin de 181,9 milyon TL'si kullanılmıştır.

2019 yılı bütçelerine baktığımızda, Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesi, Bakanlığımız 2019 yılı toplam bütçe teklifi 419,9 milyar TL'dir. Faiz harcamaları hariç tutulduğunda bütçe teklifi 312,5 milyar TL olmaktadır. Bu teklifin yüzde 1,3'üne tekabül eden 4,1 milyar TL'si Bakanlığımız hizmetleri için kullanılacaktır. Bakanlığımız faiz hariç 2019 yılı bütçesinin yüzde 98,7'lik kısmı olan 298,5 milyar TL'si diğer kamu idarelerinin hizmetlerinin finansmanı için ayrılmıştır.

Gelir İdaresi Başkanlığının 2019 yılı gider bütçesi için teklif ettiğimiz ödenek tutarı 3,8 milyar TL, Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 2019 yılı gider bütçesi için teklif ettiğimiz ödenek tutarı 37,7 milyon TL, Türkiye İstatistik Kurumunun 2019 yılı gider bütçesi için teklif ettiğimiz ödenek tutarı 408,9 milyon TL, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 2019 yılı gider bütçesi için teklif ettiğimiz ödenek tutarı 43,5 milyon TL, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun

2019 yılı gider bütçesi için teklif ettiğimiz ödenek tutarı 730 milyon TL, Sermaye Piyasası Kurulunun 2019 yılı gider bütçesi için teklif ettiğimiz ödenek tutarı 285,1 milyon TL, Kamu İhale Kurumunun 2019 yılı gider bütçesi için teklif ettiğimiz ödenek tutarı 150 milyon TL olarak hesaplanmıştır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2019 yılı bütçesi Yeni Ekonomi Programı'nda ortaya koyulan dengeleme sürecinin en temel destekleyicisi olacaktır. Maliye politikasını para politikasıyla eş güdümlü olarak enflasyon başta olmak üzere cari açık ve büyümeye ilişkin hedeflerle uyumlu olarak yürüteceğiz.

Ben bu vesileyle 2019 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını temenni eder, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza sunumları için teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, bütçeler üzerindeki sunumlar tamamlanmıştır.

Değerli hazırun, şimdiki müzakerelere başlayacağız.

Öncelikle, her gruptan bir Komisyon üyesinin, ondan sonra da istem sırasına göre sırayla milletvekillerimizin söz taleplerini karşılamaya devam edeceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Merkez Bankasını da görüşüyoruz değil mi?

BAŞKAN – Merkez Bankasının Sayıştay raporu var sadece.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Temsilcisi var mı?

BAŞKAN – Başkan Yardımcısı burada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bağımsız kuruluş değil mi efendim?

BAŞKAN – Sadece Sayıştay raporu gündemimizde onun, biliyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütçeyi görüşmüyoruz yani.

BAŞKAN – Yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Geçmişe dönük...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan biraz daha uzun konuşur diye düşündüğü için herkes bekliyor. Maliyenin biraz daha çok kapsamlı olması lazım, işçi yok, çiftçi yok, esnaf yok.

BAŞKAN – Sayın Gürer, Allah rızası için,

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ne diyorum, kötü bir şey demedim.

BAŞKAN – Yok, bir şey demiyorsun da yani Plan ve Bütçe Komisyonundasın Niğde’de değilsin yani. Hani Niğde’de tutar, kıraathanede uyar bu iş de burada uymuyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bize soruyorlar ama.

BAŞKAN – Tamam, ben sana benim odada anlatırım bir kahve içtiğinde, merak etme.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ben soruları şimdi elime geçirdim, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Efendim?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Soruların cevapları şimdi elime geçti de.

BAŞKAN – Müzakerelere bir başlayalım, nasıl olsa söz vereceğim size.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben size sormak istiyorum.

BAŞKAN – Soru kısmını Sayın Bakan cevaplıyor ama buyurun sorun, tamam.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, bakanlara sorulan soruların yazılı cevaplarının kifayyetli olması ve soruların seçilmemesi gerektiğine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, dün akşam bir programdan dolayı biraz erken çıkmak zorunda kaldım, sekizde biliyorsunuz.

BAŞKAN – Biliyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz sekizden sonra dağıtmışsınız sanırım Berat Albayrak'ın cevaplarını. Benim sorduğum Sayın Berat Albayrak'a yaklaşık 20 soru vardı, bana 3 cevap vermiş. O cevaplar da bence kifayetsiz, son derece kısa. Yani mesela 20 sorunun neden 3'üne cevap verilir? Neden cevaplar seçilir?

BAŞKAN – Bir kısmı cevaplanmıştı belki canım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben 20 soru sordum –tutanaklardan çıkarmıştım- kendisine, 3'ünü seçmiş. Yani ben demişim ki mesela, bütçede kadın ve çocuklara neden yeterince bütçe ayrılmıyor? İşte “Bütçe gerekçesinin şu sayfalarına bakın.” diye cevap vermiş.

Şu anlamda söylüyorum Sayın Başkan, “Faiz neden, enflasyon sonuç mudur?” diye sordum Sayın Bakana, buna cevap vermemiş yani Sayın Cumhurbaşkanı böyle iddia ediyor, faiz neden, enflasyon sonuçtur. Kendisi tersini ifade eden bir açıklamada bulunmuştu. Bunun cevabını istemiştim, cevap vermemiş. Bu anlamda, sorulara böyle cevap verilecekse zaten bir anlamı yok. Bu anlamda da bugünkü birleşimde biz tekrar sorular soracağız...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Plan ve Bütçe Komisyonunun rolü verilen cevapların içeriğini tartışmak değildir. Cevapları alıp milletvekillerimize, üyelerimize iletmektir. Yani varsa bu konuda bir itirazınız, biraz sonra size geneli üzerinde söz verdiğimde bunları söylersiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan ama bakın yürütmenin yasamaya saygısı da... Şöyle söyleyeyim, son cümlemi edeyim, yasamanın yürütmeyi dengelemesi buradan geçer, sorularımıza kifayyetli cevap verilmesinden geçer, sorularımızın seçilmemesinden geçer. Bu konuda da Komisyon Başkanımız olarak sizin bu konuda gerekli uyarıyı yürütmeye...

BAŞKAN – Bundan sonra içeriğe ilişkin yerindelik denetimi yapalım biz, olur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir inceleyin Sayın Başkan, vereyim, siz incelediniz mi bilmiyorum bu cevapları bize ulaştırırken.

BAŞKAN – Hayır ben incelemedim, ben sadece geleni size gönderiyorum, inceleme durumunda değilim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şunu söylüyorum: Yeni dönemde Komisyon Başkanlığı olarak tutanaklardan siz de soruları çıkarın Sayın Başkan. Benim önerim, soruları Komisyon çıkarsın, sayın bakanlara havale etsin ve oradan öyle cevaplar gelsin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Komisyonun böyle bir yükümlüğü yok, kusura bakmayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakanlar istedikleri soruya cevap veriyorlar, istediklerine vermiyorlar.

BAŞKAN – Canım Komisyon olarak göndersem de eğer öyleyse gene öyle olacak yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama olmaz ki işte biz de bütçeyi geçirmeyiz Sayın Başkan, öyle bir gücümüz var, var mı öyle bir gücümüz pratikte?

BAŞKAN – Geçirmeyin, var pratikte.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Varsa o gücümüzü kullanınız.

BAŞKAN – Var, kullanın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, siz Başkan olarak diyorum, hep beraber.

BAŞKAN – Ya ben yapamam ki ben Başkanım, hayret bir şey yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hep beraber yaparız diyorum yani, kifayyetli cevaplar gelsin Sayın Başkan.

BAŞKAN – Anladım, yaparız tabii.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri

a)Hazine ve Maliye Bakanlığı

b) Maliye Bakanlığı

c)Gelir İdaresi Başkanlığı

ç)Kamu İhale Kurumu

d)Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

e)Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu

f)Türkiye İstatistik Kurumu

g)Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

ğ)Hazine Müsteşarlığı

h)Sermaye Piyasası Kurulu

ı)Yatırımcı Tazmin Merkezi

i)Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

BAŞKAN - Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, sunumunuzu izledik, bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi sonrası da ilk bütçeydi, bugün son bütçeye geldik çok şükür. Bu süre içerisinde nasıl bir devlet yapısıyla karşı karşıya olduğumuzu da gördük. Başbakanlığın neden kaldırıldığını bu süre içerisinde anlayabilmiş değiliz gerçekten de, 2 bin yıllık bir Türk devlet geleneği içerisinde çok önemli bir yer tutan, icrayı temsil eden Başbakanlığın neden kalktığını, yerinin nasıl dolacağını anlayabilmiş değiliz. Yani sadece cumhuriyette değil, bizden önce Osmanlı'da, Selçuklu'da, ondan önceki Türk devletlerinde de yer alan böyle bir gelenek neden kaldırıldı ve yeri nasıl dolacak anlayabilmiş değiliz.

Bu ayrı bir konu ama bu devlet yapısı içerisinde, bu devlet teşkilatı içerisinde Maliye Bakanlığının yeriyle ilgili de tereddütlerimiz var. Şimdi, Maliye Bakanlığı -siz izah etmeye çalıştınız- birçok fonksiyonunu icra edemez durumdaydı, sıkıntıları vardı, bir reforma ihtiyaç duyuyordu hakikaten yapısı itibarıyla. Ama bu şekilde bir yapı mı olacaktı tereddütlüyüm. Şimdi, mesela 13 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi var, Strateji ve Bütçe Başkanlığı Teşkilatı hakkında kararname bu, Başkanlığın görev

ve yetkilerini sayıyor, birçoğu sizin de alanınıza giriyor. “Hazine ve Maliye Bakanlığıyla birlikte müşterek hazırlamak.” diyor bu Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenen temel hedef, ilke ve amaçlar çerçevesinde kalkınma planı, Cumhurbaşkanlığı programı, orta vadeli program, orta vadeli mali plan, yıllık program, sektörel mali plan ve programlar vesaire bütün bunları da müşterek hazırlamak, makro dengeleri oluşturmak, izlemek, değerlendirmek, sonraki maddelerde uygulamasını izlemek, sonuçlarını değerlendirmek, bunun nasıl olacağını anlayamıyorum. Dışişleri Bakanlığında da benzeri bir durum vardı, Dışişleri Bakanlığı da kendi görev alanındaki konuların bir kısmını Güvenlik ve Dış Politikalar Başkanlığıyla müşterek paylaşıyordu ama bunun nasıl yapılacağını anlamadım hakikaten. Yani böyle bir müşterek izleme, takip, bunun nasıl yürüyeceğini bilmiyorum. Gerçekten, Maliye Bakanlığı, Hazine de dâhil olmak üzere bir reforma ihtiyaç içerisindeydi ama garip bir yapının ortaya çıkmasından korkuyorum.

Sunumunuzda önemli konulara değindiniz. Bunlar hemen hemen her yıl geçmiş yıllardan itibaren var bende, bütün sunumlar, ta 2012, 2013’ten itibaren. Geçmiş yıllarda da benzeri şekilde her yıl sayın bakanlarımız, örneğin 2013’te vergilemede adalet ve etkinliğin artırılması, kayıt dışılığın azaltılması, mali disiplinin sürdürülmesi, istihdamın ve yatırımların teşviki, rekabet ortamının geliştirilmesi, bölgesel ve sosyal gelişim farklarının giderilmesi gibi çok konuya değiniyorlar. Çok fazla projeden bahsediyorlar, Bandrollü Ürün İzleme Sistemi, Mükellef Sicil Otomasyonu, Vergisel Uyum Analiz Modeli, Mükellef Değerlendirme Sistemi, e-defter, e-arşiv, e-tahsilat, e-tebliğ, e-bilet vesaire her dönem bunlar gündeme gelmiş. Ancak biz Maliye Bakanlığında bir türlü istediğimiz bilgileri, verileri alamıyoruz. Denetim konusunda büyük sıkıntılar var. Mesela 2 kere varlık barışı yapıldı, 2 kere. Sonuçlarını bilmiyoruz Sayın Bakanım, siz biliyor musunuz, bilmiyorum. Yurt dışından Türkiye’ye, yurt içine istenilen şekilde, vergisiz kaynak aktarımı, varlık aktarımı sağlanabilir, servet aktarımı sağlanabilir diye 2 kez kanun çıktı. Bundan kaç kişi yararlandı, ne kadar bir servet aktarımı oldu, bilgimiz yok. Bilmiyorum Maliye Bakanlığı biliyor mu? Geçen yıl sorduğumda Sayın Bakan “Bankalarla ilgili bir konu. Biz bilmiyoruz.” demişti. Hâlbuki bilinmesi gerekir. Maliye Bakanlığının bilmemesi mümkün olabilir mi?

Mesela hedeflerden birisi AR-GE’nin desteklenmesidir. AR-GE’yle ilgili olarak bir ara daha yüksek rakamlara çıkıldı, çok önemli miktarlarda teşvikler verildi ama şu anda AR-GE millî gelir içerisinde yüzde yarımın altında bir yer tutuyor maalesef.

Mükellef sayıları itibarıyla bakıyorum, en son Ekim 2018 itibarıyla gelir vergisi faal mükellef sayısı 1 milyon 922 bin. 81 milyon nüfusu olan bir ülkemiz. 60 milyona yakın seçmenimiz var. Yani 18 yaşın üzerindeki nüfus sayısı 60 milyona geliyor neredeyse ve bizde 1 milyon 922 bin mükellef var. Bütün bunların aşılması lazım.

Kayıt dışılık çok önemli bir problem. Kayıt dışılıkla ilgili sayın bakanlarımız yıllardan beri çok önemli şeyler söylüyorlar. Siz de bugün sunumunuzda “Türkiye’de kayıt dışı ekonominin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2002 yılında yüzde 32,4 iken 2016 yılında bu oranı yüzde 26,8’e düşürdük.” demişsiniz. Yani tebrik ediyorum çünkü daha önce de 2015 yılında bunu “27’ye düşürdük.” demişsiniz. Binde 4 oranında azalmış. Çok güzel ölçülüyor bu demek ki (!) Çok başarılı bir şekilde ölçülüyor kayıt dışılık. (!) Yok böyle bir şey tabii. Yani dalga geçer gibi böyle konulmuş bir rakam.

Ayrıca “Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı verilerine göre 2002 yılında yüzde 52,1 seviyesinden 2017 yılı sonu itibarıyla yüzde 33,9’a indirdik kayıt dışı istihdam oranını.” demişsiniz. Bu 33,6’yımsı bir önceki sene, çıkmış. Bunlar nasıl ölçülüyor, nasıl tespit yapılıyor, bilmiyorum Sayın Bakan.

Kamu-özel iş birliği çerçevesinde hiç bilgi alamadık. Çok önemli bir konu. Yani “kayıt dışılık” deyince devletin kayıt dışılığı da kamu-özel iş birliği. Ne olduğu belli değil. Ne kadar yük getireceği belli değil. Büyük bir sıkıntıdır. Geleceğimizle ilgili, Türkiye’nin geleceğiyle ilgili çok önemli bir

tehdittir. Bu sene de kamu-özel iş birliği çerçevesindeki yatırımlar için ne kadar ödenek konduğunu tam olarak bilmiyoruz. Tahminlerimiz var, çeşitli şekillerde rakamlar almaya çalıştık. Tabii, korkunç bu şekilde öğrenilmesi de, maalesef güzel değil.

Sayın Bakanım, ben, yine bu Sayıştay raporlarına gireceğim. Orada durumunuz daha farklı bir şekilde görülüyor. 2017 Sayıştay raporlarında Maliye Bakanlığıyla ilgili 18+8; 26 bulgu var. Yani çok da önemli bulgular bunlar. 18'i denetim görüşünü etkileyen bulgu Sayıştay tarafından Maliye Bakanlığına. Maliye Bakanlığı bu vaziyetteyse o zaman diğer bakanlıklara hiç bakmamak lazım. Yani diğer bakanlıkların kayıtları, kamu mali sistemine uyumları, mevzuata uyumları, hukuka adaptasyonları nasıl olur Maliye Bakanlığının bu seviyedeyse, merak ediyorum.

Bir tanesini dikkatinize sunayım, 12'nci bulgu bu: "Elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabının gerçeği yansıtmaması."

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Vergi Usul Kanunu'na göre kaçakçılık suçu oluşur.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, artık onun sonuçlarını biliyor olmaları lazım.

Yine, denetim görüşünü etkileyemeyen ama örnek vermek istiyorum, 3'üncü bulgu: "Genel bütçeli idarelere tahsisli kamu konutlarının sayısına ilişkin kayıtların gerçeği yansıtmaması." Tahsis türlerine göre kamu konutları raporunda 173.976 adetmiş, 2018 bütçe kanunu gerekçesinde ise 207.435 adet olarak yer alıyor. Önemli bir farklılık var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Maliye Bakanlığının kayıtlarının böyle olmaması lazım. Mesela Sayıştayın önemli bir bulgusu. Bunun Maliye Bakanlığına yapılmaması lazım. Yani Maliyenin böyle yapmaması lazım, Sayıştayın kabahati değil.

Bulgu 6: "Yedek ödeneğin geçmiş yıl gerçekleştirmeleri dikkate alınmadan belirlenmesi."

7'nci bulgu: "Muhasebe birimi tahsilat hesabı bakiyesinin tek hazine tahsilat hesabına aynı gün aktarılması." Bunun için de epey bir mücadele edilmişti. Ama bu uygulamada belli ki sorunlar var.

Gelir İdaresi Başkanlığıyla ilgili olarak da Sayıştay denetim raporunda 9 bulgu var. 4 tanesi denetim görüşünü etkileyen önemli bulgular. Gelirlere ben yakıştıramadım tabii bu bulguların olmasını. 5 tane de denetim görüşünü etkilemeyen bulgu var. Ve 5'inci özellikle iç kontrol sistemiyle ilgili. "İç kontrol sistemi yapılandırma çalışmalarının tamamlanamaması..." Hâlâ Maliye Bakanlığı içerisinde kendi iç kontrolüyle ilgili çalışmaların tamamlanamaması denetim yapmakla görevli bir bakanlığın ne durumda olduğunu gösteriyor.

Hazine Müsteşarlığıyla ilgili de şartlı görüş var. 3+8; 11 bulgu var Sayıştay denetim raporunda. Bu denetim görüşünü etkileyen bulguların 3'ü de önemli. Çok önemli bulgular.

Darphane ve Damga Matbaasıyla ilgili 5 görüş var. Orada da şartlı görüş verilmiş. Damga Matbaası, Darphane devletin çok önemli bir kurumu. Çok güvenilir olması gereken bir kurum ama... Bakın, bulgu 1 "Stoklarda bulunan altınların mali tablolarda gerçek değeriyle gösterilmemesi ve gelir fazlasının hazineye aktarılması." diyor. Böyle önemli eksiklikler. "Satın alınan hazine malı altınların stok hesaplarında gösterilmemesi." Burası güvenli bir kurum.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığıyla ilgili olarak da denetim görüşünü etkilemeyen 6 bulgu tespit edilmiş. 2'sini dikkatinize sunacağım. Bulgu 5: "Özelleştirme işlemlerine ait değer tespit sonuçlarının kamuoyuna duyurulmaması." Özelleştirme idaresi de gerçekten ne yaptığını çok fazla bilmediğimiz işler yapıyor. Sayıştay raporuna da bu kamuoyuna duyurulmama işi girmiş vaziyette. Özelleştirme

programına alınan taşınmazların mali tablolarda yer almaması da çok önemli bir tespit. Şeker fabrikalarıyla ilgili de en son buna benzer bir durum var. Hem kamuoyuna duyurulmaması hem de oradaki gayrimenkullerin durumuyla ilgili sıkıntılar.

Kamu İhale Kurumuyla ilgili Sayıştay denetim raporu da 3 bulgu içeriyor. Bir tanesi ilginç, sadece onu dikkatinize sunayım. “Üzerinde Kamu İhale Kurumu hizmet binası inşaatı devam eden arsaya kamu taşınmazlarının ekonomiye kazandırılması kapsamında trampa yoluyla el konulması.” Bu ilginç. Bunun hikâyesine bakıyorsunuz bir tanesi galiba Çukurambar’da, birisi Yenimahalle’deki iki bina. Kamu kurumlarının böyle ilişkiler içerisinde olması, el koyması, kamunun zararına işler yapması da enteresan. Kamu İhale Kurumunun yapmaması lazım.

Yatırımcı Tazmin Merkeziyle ilgili benim de çok fazla bilgim yoktu. Burada da bir şartlı görüş verilmiş. Özellikle denetim görüşünü doğrudan etkilemeyen tespitleri var. “Düzenleme yapma yetkisi yönetmelikle Yatırımcı Tazmin Merkezinin yönetim kuruluna verilen hususlara ilişkin usul ve esasların uygulamaya konulmaması...” Yani bunlar uygulamaya konulmamışsa bu özel fondan, oluşturulan özel fondan bugüne kadar sınırlı sayıda yatırımcıya ödeme yapılabilmiş olması, uzun yıllar geçmesine rağmen iflas işlemlerinin hâlen devam ettirilmesi, bütün bunlar bu merkezin çalışmadığını gösteriyor Sayın Bakanım. O zaman bunları tutmaya gerek yok. “İdari para cezalarının tespiti, tahakkuku, tahsili ve takibine ilişkin etkin ve işleyen bir sistemin kurulmaması...” Yani hiçbir görevini yapmamış demek ki merkez.

BDDK’yle ilgili de 4 tespit var. 2 ve 4, önemli bulguların 2 ve 4’ü, dikkatinize sunuyorum, vaktim olmadığı için zikretmiyorum. Sermaye Piyasası Kuruluyla ilgili de 4 tespit var şartlı görüş verilmiş. Bir tanesini dikkatinize sunayım, önemli görmüşüm: “İlave iş gücü istihdamını gerektirecek herhangi bir durum yaşanmamasına rağmen 2017 yılında hizmet alımı yoluyla çalıştırılan personel sayısının 69’dan 112’ye çıkarılması.” yani keyfi bir yönetim olduğu tespiti var. İstatistik Kurumuyla ilgili olarak da 2 bulgu söz konusu. Merkez Bankasıyla ilgili 4 bulgu söz konusu Sayın Bakanım.

Sayın Bakanım, işimiz zor, işiniz zor. Başarılar diliyorum size ekibinizle beraber. Bu yeni düzen içerisinde, nasıl olacağını bilmiyorum ama bildiğim kadarıyla Bakanlık çalışanlarının da morali çok iyi değil. Bunların düzelmesi, yapının çalışır hâle gelmesi lazım. Görüyorsunuz, vergi tahsilatıyla ilgili sıkıntılar, çok önemli sıkıntılar söz konusu. Vergi mükellef sayısı itibarıyla öyle. Yani mesela 2019’la ilgili bir örnek vereyim sadece, durumumuzu herhâlde özetleyecektir. Kurumlar vergisi tahsilat hedefiniz 74 milyar ve ilk bin mükellef bunun aşağı yukarı yüzde 80’ini karşılıyor, geri kalan... 800 bin mükellef olmuş, ilk bini yüzde 80’i, gerisi olmasa da olur vaziyette, hiç denetlenmiyor, iş yapmıyor, vergi ödeyecek durumda değil, öyle görünüyor. Sadece harçlar ve damga vergisine bakın, damga vergisi, biliyorsunuz, binde üzerinden alınır, damga vergisi çağdaş bir vergi değildir. Damga vergisi 21 milyar lira. Kurumlar vergisinin 74 milyar lira olduğu... Yüzde 22 biliyorsunuz kurumlar vergisinin oranı, damga vergisi binde seviyesiyle sözleşmelerden alınıyor, 21 milyar. Harçlar 27-28 milyar. Ne kadar büyük bir orantısızlık var, vergide ne kadar büyük bir adaletsizlik var, çok net olarak ortada. Bütün bunların giderilmesi için size başarılar diliyorum ekibinizle birlikte. Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kuşoğlu.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç’in, eski Komisyon Üyesi İzmir Milletvekili Musa Çam’ın hem bütçe için hem de eski Komisyon Üyesi İstanbul Milletvekili rahmetli Ferit Mevlüt Aslanoğlu’nu

yâd etmek için gönderdiği ikrama teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Değerli büyüğümüz, ağabeyimiz Sayın Mevlüt Aslanoğlu’nu 2014 yılında kaybettik, Hakk’a yürümüştü. Mevlüt ağabey Komisyon çalışmaları sırasında bizi hiç ikramsız bırakmazdı. Mutlaka kayısı, işte, börek, simit-kaşar da zaten ondan kaldı bize miras, o mirası da size zaten bu bütçe döneminde simit-kaşarla hep götürdük. Bugün de uzun süre gene Komisyon üyeliğimizi yapmış olan Musa Bey, Musa Çam ağabey hem bütçe için, bizlere “Hayırlı olsun.” demek için, bütçemiz için hem de Mevlüt ağabeyi bir yâd etmek adına bize İzmir’den bu kayısıları göndermiş. Kendisine, Musa ağabeye de teşekkür ediyoruz, Mevlüt ağabeyi de rahmetle anıyoruz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER(Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ(Devam)

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri(Devam)

a)Hazine ve Maliye Bakanlığı(Devam)

b) Maliye Bakanlığı(Devam)

c)Gelir İdaresi Başkanlığı(Devam)

ç)Kamu İhale Kurumu(Devam)

d)Özelleştirme İdaresi Başkanlığı(Devam)

e)Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu(Devam)

f)Türkiye İstatistik Kurumu(Devam)

g)Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu(Devam)

ğ)Hazine Müsteşarlığı(Devam)

h)Sermaye Piyasası Kurulu(Devam)

ı)Yatırımcı Tazmin Merkezi(Devam)

i)Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası(Devam)

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de hem değerli hemşehrime, Mevlüt Aslanoğlu’na Allah’tan rahmet diliyorum hem de Musa Çam arkadaşımıza teşekkür ediyorum ikramları için.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basının değerli emekçileri; hepinizi Halkların Demokratik Partisi adına saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Evet, bütçe maratonunun sonuna geldik arkadaşlar. Bugün komisyon aşamasındaki son gün. Sayın Bakan bundan beş hafta önce gelip bütçe sunumunu yaptı. Biz de beş haftadır burada gece gündüz çalıştık Sayın Bakan getirdiğiniz bütçeyi. Ne kadar muhteşem bir bütçe hazırlamışsınız ki Komisyonumuz bir virgülünü bile değiştirmeye gerek görmedi. Yani o kadar muhteşem, o kadar adaletli, o kadar vicdanlı, o kadar bütün kesimlere hakkaniyetli bir bütçe hazırlamışsınız ki veya bütün yerellere... Yani diyelim ki Yozgat’ın talepleri, Hakkâri’nin talepleri, İzmir’in talepleri, Trabzon’un talepleri, hiçbir tanesi, hiçbir vekilimiz bir kuruşluk, bir kör kuruşluk talebini bütçeye yansıtmadı. Demek ki Komisyona göre çok vicdanlı, çok adaletli bir bütçe hazırlamışsınız ama bize göre vicdansız ve adaletsiz bir bütçe hazırlamışsınız Sayın Bakan. Bütçe, tabii ki kıt kaynakları dağıtıyorsunuz Sayın Bakan, elbette Türkiye’nin kaynakları sınırlı ama en azından bu kaynakları daha vicdanlı, daha adaletli

dağıtılabildik ve Meclis bütçe hakkını bu çerçevede arkadaşlar kullanamamıştır. Umalım ki gelecek yıllarda daha vicdanlı bir başkanla, daha adaletli bir komisyonla yürütmenin getirdiği daha vicdanlı bütçeleri bizler daha da adaletli hâle getirebiliriz.

Bakın, biz, peki, arkadaşlar, Meclis olarak bu bütçeyi dengeleyemedik ama kamuoyunun bu bütçeden haberi var mı arkadaşlar? Düşünün ki basın hâline bakın arkadaşlar: Yani bu bütçede kalemlerin nasıl dağıtıldığına dair vatandaşlarımızın bir haberi var mı? Bence yok, büyük oranda yok. Çünkü Sayın Bakan bütçeyi hazırlarken veya YEP’i, Yeni Ekonomi Programı’nı hazırlarken gördük ki daha çok patronlarla toplantılar yaptı yani sermaye kesimleriyle, dışarıdaki sermaye kesimleriyle ve içerideki TUSİAD ve diğer patronlarla toplantılar yaptı ama -Sayın Bakan umarım beni dinliyordur- toplumsal kesimlerle toplantı yaptığını biz duymadık, emekçilerle toplantı yaptığını pek duymadık, kadınlarla, kadın örgütleriyle toplantı yaptıklarını duymadık, emeklilerle toplantı yaptığını duymadık mesela, çiftçilerle toplantı yaptığını duymadık. Bunun tabii ki ruhu bütçeye yansdı arkadaşlar.

Tabii, toplumda ciddi bir sessizlik var, toplum susturulmuş durumda, sivil toplum örgütlerinin, sendikaların maalesef yeterince burada talepleri ortaya konulamadı. İnanın, demokratik ülkelerde bütçe yapılırken Meclisin etrafları protestolarla dolar. Çevre örgütleri gelirler Meclisin önüne, “Bu bütçede çevrenin hakları gasbediliyor.” derler. Emek örgütleri gelirler, kadın örgütleri gelirler, Meclisin etrafında protestolar yaparlar veya gelip görüşmeler yaparlar. Onların hakları vekiller tarafından bütçeye yansıtılır veya ademimerkeziyetçi ülkelerde -ki biz çok merkeziyetçi bir ülkeyiz- yerelin talepleri yansır. Milletvekilleri bütçe hakkını kullanır. “Arkadaş, benim Yozgat’a köprüye, yola ihtiyacım var.” der. Birisi der ki: “Hakkâri’nin okulları çok kötü durumda, buraya yatırım yapmalısın.” der ve önergeler verir, o önergeler bütçeye yansır. Ama maalesef, bu Başkanımızla bu talepler bu bütçeye yansıyamadı. Biliyorum ki AK PARTİ’li arkadaşlarımızın da talepleri var ama onlar da o talepleri bütçeye yansıtamadılar.

BAŞKAN – Seneye başka bir başkanla yaparsınız artık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Seneye başka başkanla yaparız, umarım.

Bakın, bu bütçeye neden vicdansız diyoruz? Çünkü merkeziyetçi arkadaşlar, çok merkeziyetçi. Yerelin talepleri yok, emek yok, doğa yok, kadın yok. Harcamalarda vicdansız, önce onu söyleyeyim, kısaca söyleyeyim. Daha çok, tabii ki burada gelir kalemlerini konuşacağız.

Güvenlikçi bakış, alabildiğine bütçeye yansımış durumda. Tabii ki tercihinizi bu noktada yaptığınız zaman, emekçilerin, emeklilerin, çiftçilerin, kadınların veya doğanın hakları gasbediliyor arkadaşlar. Bakın, yalnızca bir örnek vereyim -yani burada geçtiği için söylüyorum- öğrenci burslarını, arkadaşlar, biz yüzde kaç artırdık? Yüzde 6; 470 liradan 500 liraya çıkardık. Biz önerge verdik, en azından... Ya, Sayın Bakanla biz aynı üniversiteden mezun olduk, öğrenci bursunun o Anadolu’dan gelen arkadaşlarımız için ne kadar önemli olduğunu hepimiz biliriz. O 1 lira, 2 liralardan ne kadar önemli olduğunu çok iyi biliriz, değil mi Sayın Bakan? Her gün 2 lira ilave olsa o arkadaşımız daha rahat bir hayat sürerdi. Ama arkadaşlar, biz öğrenci burslarını 470 liradan 500 liraya çıkardık, yalnızca 30 lira zam yaptık yani her güne 1 lira. 1 simit bile 1,5 lira artık herhâlde. Her güne 1 lira, ilave 1 simit dahi alamayacak o öğrenciler. İşte burada vicdansızdık. Ama aynı Komisyon ne yaptı? Sayın Cumhurbaşkanının maaşına yüzde 26 zammı uygun gördü. Yani öğrenciye yüzde 6, Sayın Cumhurbaşkanına yüzde 26 ve milletvekillerine de yüzde 26 arkadaşlar. Bunlar vicdansızlık. Bakın, çiftçi desteklerine yüzde 10 artışı uygun gördü bu Komisyon arkadaşlar, Hükûmetin getirdiği gibi geçirdi. Oysa “En az enflasyon kadar artsın ya da kanununda belirtildiği gibi gayrisafı yurt içi hasılanın yüzde 1’i kadar olsun.” diye önerge verdik, bu Komisyon reddetti. “Gender budgeting” yani cinsiyet eşitlikçi bütçe önergelerimiz oldu, bu Komisyon uygun görmedi.

Değerli arkadaşlar, bütün bu çerçevelere baktığımızda, bütçe tercihleri tamamen güvenlikçi bakışa hapsolmuş durumda. Güvenlikçi kalemlerin de yüzde 30, yüzde 40, yüzde 50 artmasına bu Komisyon “Uygundur.” dedi. Yani diyor ki Hükûmete: “Devam et, bu yolda devam et.” Daha çok silah, daha çok füze, daha çok tank ama daha az okul. Bakın, Millî Eğitim Bakanlığının yatırım bütçesi 2015’e göre yarı yarıya düşmüş durumda. Bunu artıralım dedik, arkadaşlar yok dedi. Okula gerek yok yani eğitime yatırıma gerek yok. Ne yapacağız? S-400 füzesi alacağız. Yalnızca S-400 tercihimizden vazgeçsek, Sayın Bakan, Millî Eğitim Bakanına diyebilirdi ki: “200 bin öğretmen atayabilirsin. Bak, sana kaynak.” Önerge verdik, tercih böyle. Tercih böyle olunca 200 bin öğretmen atanamıyor. O 200 bin öğretmenin belki 200’ü intihar edecek arkadaşlar. Her gün öğretmen intiharlarıyla karşı karşıya kalıyoruz. İşte, vicdansızlığı buralarda aramamız lazım.

Değerli arkadaşlar, bakın, israftan, faizden, güvenlikçi kalemlerden yapabileceğimiz tasarruflarla okul, hastane, yol, sosyal hizmetleri daha fazla artırabilirdik ama güvenlik-özgürlük dengesi maalesef şaştığı için, bu Komisyon, maalesef, bu iradeyi gösterememiştir.

Peki, gelelim bütçenin gelirlerine. Sayın Bakan, orada da vicdansız duruş devam ediyor maalesef. Geçmiş bakanlarımıza çok söyledik bütçenin gelirleri anlamında, ya, dedik ki, bakın, AK PARTİ iktidarının ilk yıllarında Avrupa Birliği hikâyesi, Batı’dan gelen doğrudan yatırımlar, finans girişleriyle beraber bir bolluk yaşadık, döviz düşük gitti, tüketim harcamalarıyla ekonomi büyüdü. 2008 sonrasında başka bir piyango çıktı bize, FED para saçtı bol bol, bilançosunu 5 katına çıkardı. Ne oldu? Gelişmekte olan ülkeler bu müzikten faydalandı. Beş altı yıl çok güzel faydalandı, büyüdü, büyüdü. Ama beşinci yılında, 2014’te Bernanke dedi ki: “Arkadaş, ben yine dizginleri çekeceğim.” Biz uyarıyı almadık. Bakın, 2013’ten beri bu ülke faiz-döviz-enflasyon sarmalına girdi ve biz hep dedik ki: “Bakın, bunlar hâlâ iyi günler, müzik hâlâ az çok devam ediyor ama öncü depremler geldi. Gelin, yapısal reformlar yapalım.” Yok, cari açığa devam. Cari açıktan gelen kaynaklar AVM’lerde sunuldu, AVM’lerde tüketim harcamaları büyütüldü. Oradan gelen vergilerle bütçe dengesi kısmen sağlandı.

Sayın Başkan, siz muhabbete bir şey yaparsanız, benim insicamım bozuluyor.

BAŞKAN – Üstat, muhabbet etmiyoruz biz, biz iş yapıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, Sayın Başkan, insicamım bozuluyor.

BAŞKAN – Ve her seferinde herkes de sizi dinlemek mecburiyetinde değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama insicamım bozuluyor Sayın Başkan. Özellikle bir başkanın dinlemesi lazım.

BAŞKAN – Benim başka işlerim de var burada, başka sorumluluklarım var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama insicamım bozuluyor.

BAŞKAN – Rica ediyorum, insicamınızı bozmadan siz devam edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Benim insicamımı bozdunuz, tam önemli bir şey konuşuyordum şimdi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, beni dinlemeniz de en az onun kadar önemli, inanın çünkü ben...

BAŞKAN – Dinliyorum ama hep aynı şeyleri tekrar ediyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, öyle değil.

BAŞKAN – Hep aynı şeyleri tekrar ediyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, şöyle... Hayır Sayın Başkan...

BAŞKAN – Yani siz diyorsunuz “Daha fazla top, tank.” Biz de diyoruz ki: “Daha fazla özgürlük, daha az terör, daha az korku, daha az kan.”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, siz müdahale etmeyin, siz müdahale etmeyin lütfen.

BAŞKAN – Yani farklı bakışımız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz müdahale etmeyin.

BAŞKAN – Müdahale etmiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, ben burada “Arkadaşlar, darbe geliyor.” dedim, “Defalarca aynı şeyi söylüyorsunuz.” dediniz, darbe geldi; dalga geçtiniz, darbe geldi. İki yıldır “Ekonomik kriz gelecek.” diyorum, ekonomik kriz geldi.

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Her gün aynı şeyleri dinliyoruz, ezberledik zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Her gün dinlemediğiniz için aynı şeyleri tekrar ediyorum arkadaşlar.

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Biz bunları ezberledik artık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu anlamda, bakın, vergi kalemlerini... Sayın Bakan, bu uyarılar geldi, öncü depremler oluştu, bunları dikkate almadınız. Sonuçta ekonomik krize girdik. Siz bunu dış kaynaklı bir saldırı olarak değerlendirdiniz, “Bu saldırıyı Londra’da birileri planladı.” dediniz ama açıklamadınız devamını. Oysa içeride ısınan ekonomiye gerekli zamanda gerekli tedbirler alınmadığı için belki faiz müdahalesi daha erkenden yapılmadığı için bugün krize girmiş durumdayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu krizin maliyetini kim ödeyecek Sayın Bakan? Bakın, siz yalnızca gelecek yıl bütçe gelirlerini yüzde 20 artırmayı, vergi dışı gelirleri de yüzde 24 artırmayı planlıyorsunuz. Şimdi, düşünün ki ben geçen yılki bütçe görüşmelerinde -arkadaşlar, “Tekrarlıyorsunuz.” dediniz de o zaman gülüyordunuz- “Stagflasyon geliyor.” demiştim. Stagflasyon yani durgunluk içinde enflasyon geliyor. Eğer ki seçim ekonomisine bu kadar gaz verilirse, kredi garanti fonlarıyla, diğer fonlarla bu kadar orantısız bir şekilde piyasaya para sürülürse para politikası, maliye politikası anlamında, sonu stagflasyondur. Ekonomiye belli bir süre ısıtılırsınız ama sonra müzik durur ve sonra da büyük bir krize düşeriz. Nitekim dediğim çıktı, şu anda stagflasyonun içindeyiz yani durgunluk içinde enflasyon. Bununla ilgili, Sayın Maliye Bakanı bir program ortaya koydu ve gelecek yıl dezenflasyon programı çerçevesinde, gerçekten, bazıları rasyonel olan bazı önermeleri var ve bu çerçevede de bir fırsat da ortaya çıktı Sayın Bakan, işte, uluslararası arenada petrol fiyatları düşüyor ve bir fırsat daha çıktı, ABD-Çin kavgasıyla ve İtalya kriziyle beraber FED’in faizleri bu kadar hızlı artıramayacağı -değil mi- ve Avrupa Merkez Bankasının faizleri yeterince artıramayacağı ve parayı çok da fazla toplayamayacağı yönünde bir öngörü var. Bunun çerçevesinde ne oldu? Tekrar bir “risk-on” yani tekrar riske girelim. Ne oldu? Gelişmekte olan piyasalara para sokalım beklentisi var ve bununla beraber de dolar, işte, 6’lardan 5,30’lara düştü, faizler belli oranlara düştü. Bu da yeni bir fırsat alanını bize yaratıyor, yeni bir fırsat alanımız var. Şimdi, bu fırsatı nasıl değerlendireceğiz arkadaşlar, bu önemli. Yani ülke olarak, Meclis olarak, yürütme olarak nasıl değerlendireceğiz? Çünkü arkadaşlar, bakın, deprem sonrası geçici bir bahar olur, sonra artçı depremler olur ki artçı depremler geliyor bence, 2019, 2020 dünyada çalkantılı

yıllar olacak. Ama belki bize açılmış altı aylık, sekiz aylık bir alan olabilir. Arkadaşlar, bu dönemi yapısal ekonomik reformlarla ve demokratik reformlarla geçirirsek çatımızı sağlama alırız, yoksa gelecek fırtına bizi çok daha büyük bir şekilde etkileyebilir arkadaşlar.

Bakın, bizim önerilerimiz, Sayın Bakan, size sayıyorum, maliye politikası anlamında: Gelir vergisi reformu dedik Sayın Bakan, yıllardır söylüyoruz. Gelir vergisi reformu gelirin çok büyük bir bölümünü, toplumun çok az bir bölümü kazanıyor, binde 1'i yani 80 bin kişi. Onlar da gerek kayıt dışı ekonomiyle gerekse düşük vergi oranlarıyla -yüzde 35 tavan, biliyorsunuz- servetlerine servet katıyorlar. Bakın, arkadaşlar, AKP öncesi, servetin yüzde 38'i nüfusun yüzde 1'inin elindeydi; bugün, servetin yüzde 60'ı nüfusun yüzde 1'inin elinde. Bu, maliye politikalarından dolaydır arkadaşlar. Bunu tersine çevirmemiz gerekiyor.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Nereden bu rakamlar?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu, Credit Suisse'in araştırması. Siz de araştırabilirsiniz arkadaşlar bunu.

Bakın, arkadaşlar, bunu tersine çevirmek maliye politikalarının işidir. İvedi gelir vergisi reformuna ihtiyaç var.

İkinci önerimiz, servete duyarlı vergilendirmedir arkadaşlar. Bakın, bu yüzde 60'lık serveti tersine çevirmemiz lazım; bu olamaz, nüfusun yüzde 1'i servetin yüzde 60'ına sahip olamaz. Servete duyarlı vergilendirme... Düşünün, emlak vergisinde 1 konutu olandan da aynı vergi oranını alıyoruz, -benim bildiğim 5 bin tapusu olan insan var bu ülkede arkadaşlar- 5 bin konutu olan var, aynı vergi oranını alıyoruz. Asla bu servet orantısı değişmez. Oysa demokratik ülkelerde gelir ve servete orantılı vergilendirmeye sosyal adalet, vergi adaleti sağlanır.

Üçüncü önerimiz Sayın Bakan, rant vergisi, yıllardır söyledik. "Rantın bol olduğu dönemlerde gelin rant vergisi çıkaralım. Bir imar çıkarılıyor bir yere, 10 liradan 100 lira oluyor, bunun vergisini alalım, tüyü bitmemiş yetime aktaralım." dedik.

Dördüncü önerimiz, yurt dışı vergi cennetleri Sayın Bakan, Man Adası, Panama, Malta; Sayın Bakan, size önerim buralara vergi dairesi açın. Bakın, Türkiye'de vergi dairesi açmanıza gerek yok, lütfen gidin Malta'ya, Panama'ya, Man Adası'na vergi dairesi açın; inanın, benim tahminim oralarda 300 milyar dolar var, tahmini olarak Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının 300 milyar doları var ve vergilenmemiş kaynaklar. Vergilenmiş olsa vergi cennetlerine gitmezler. Oradan alınabilecek 50, 60, 100 milyar dolar vergiyle bu ülkenin yoksullarına hayat verebiliriz, okullarımızı, eğitimimizi, her şeyimizi iyileştirebiliriz Sayın Bakan.

Gelin bu bilgi paylaşımı yasasını bir an önce devreye sokalım, 2019'da devreye sokmayı planlıyordunuz. Sokacak mısınız bilgi paylaşımını? Bu bir.

İkinci de bu vergi cennetlerine gidip o anlamda ofisler açıp gerekli müdahaleyi yapacak mısınız? Bu soruyu hassaten soruyorum, cevap vermenizi bekliyorum.

Sayın Bakan, önerilerimiz bunlar.

Bir de vergi afları konusundan vazgeçeceğinizi söylemiştiniz Sayın Bakan. Şimdi, siz bunu ifade ettiniz ama Sayın Maliye Bakanı Naci Ağbal da 3 sefer dedi ki: "Bu son vergi affı." İnanın dört yılda 5 vergi affı çıkardık, biliyorsunuz. Sayın Maliye Bakanı Ağbal her seferinde dedi ki: "Bu son." Altı ay sonra bir daha geldi. "Bu son." dedi, altı ay sonra bir daha geldi. Ne oldu Sayın Bakan? Bu vergi ahlakını yok etti. İnanın, bakın, ne yapıyor, biliyor musunuz, piyasadaki insanlar; eski taksitlerini ödüyor -bunu görüyorsunuzdur belki kalemlerinizde- yeni taksitlerini yine beklemeye almış durumda,

yeni ödemelerini. Niye? Piyasada sıfır faizli bir kredi var Sayın Bakan. Sizin faizler kaç piyasada; 25, 28, 30. Sıfır faizli kredi nedir? Vergi. Sıfır faizli. Beklet vergiyi, bir yıl sonra vergi affı çıksın, bir yıl boyunca sıfır faizli kredi sana, buyur. Sayın Bakan, piyasa tekrar bu beklentiye girmiş durumda.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Paylan, ödeme yapmazsa bozulur, aftan yararlanamaz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim önerim, ivedi olarak bu beklentiye kırmamız. “Bakın, bir daha vergi affı yok.” şeklinde net bir şekilde demeniz; beklentisine girilmiş durumda. Önerim de vergi ombudsmanlığını çıkarmanız. Vergi ombudsmanlığı yani vatandaş gidecek ombudsmana -tarafsız bir şekilde- “Arkadaş, ben dara girdim.” diyecek. Ombudsman bakacak, uygunsa vergisini yapılandırsın ama genele teşmil ettirilecek bütün düzenlemeler vergi ahlakını yok ediyor Sayın Bakan.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Cari ödemeleri yapmazsa bozulur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, bir müsaade edin. Basın, size de söz verir Başkan. Siz bir basın, size de söz verir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Düzeltmek için söylüyorum, cari ödemeleri yapmazsa bozulur, aftan yararlanamaz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, değil arkadaşlar, bozulmuyor, bozulmuyor arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bozuluyor ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bozulmuyor arkadaşlar, bozulmuyor arkadaşlar, eski taksitlerini ödüyorlar, yenilerini ödemiıyorlar.

BAŞKAN – Mali müşavirdir, sen değilsin mali müşavir yani her şeyi bilme.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 1 konutu olan da vergi ödemiıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, şimdi, 1994 krizinde büyük bir hata yapılmıştı, bu faiz oranlarının baskılanması sonucu büyük bir döviz krizi yaşamıştık. Elbette bir ülkede faizlerin düşük olmasını herkes ister, her siyasetçi ister çünkü bu yıl 65 milyar lira olan faiz harcaması belki daha üste çıkacak, gelecek yıl 117 milyar TL’ye yükselecek ve bu tercihten dolayı daha az okul, daha az hastane yapacağız. Bunun düşmesini hepimiz istiyoruz ancak geçen hafta hazine ihalelerini iptal ettiniz veya çok düşük satış yaptınız ve hazine ihaleleri dışında yurt dışından 1,5 milyar dolar borçlandınız. Bunu, benim bildiğim, Merkez Bankasına götürüp TL’ye çevirdiniz ve bu çerçevede ödemeleri yapıp maaşları ödediniz. Faizleri baskıladınız Sayın Bakan. Bu tehlikeli bir oyun. Önemli tabii ki faizlerin düşmesi ama tehlikeli bir oyun. Yani dozu kaçarsa tekrar piyasada başka beklentilere yol açıp 1994 benzeri yeni ataklara yol açabilir.

Mesela dolar 5,30’a düştü, bu ne kadar iyi bir şey, tartışalım. Yani yıl başında 3,80; şimdi yüzde 40 yükselmiş durumda, üretici enflasyonu yüzde 46. Yani belli bir dozu aştıktan sonra düşüşte ihracatçının tekrar feveran ettiği günlere doğru gidebiliriz. Düşmesi elbette iyi ama doz. Veya faizin baskılanması elbette iyi ama nasıl baskılandığı, hazine ihalesinin iptali, Merkez Bankasındaki paranızı çekip bunu kullanmanız, Merkez Bankası hesabınızı sıfırlamanız ne kadar güven verir? Gün gelir bunlar yeni ataklara yol açabilir. Bu anlamda, “Yurt dışından dolar alayım, Merkez Bankasına parayı koyayım, TL alayım, piyasaya vereyim.” acaba dezenflasyonist bir politika mıdır? Bu anlamda, bunların hepsini değerlendirmemiz gerekiyor.

Bakın, 1994’te Sayın Çiller bu oyunu oynadı, yanlış yaptı. Umalım ki Sayın Maliye Bakanı aynı hatayı yapmaz.

Değerli arkadaşlar, konuşmamın sonunda şundan bahsedeceğim: Şimdi, Sayın Bakan rakamlardan bahsediyor, işte şu kadar açık, bu kadar fazla, cari denge, cari fazla... Değerli arkadaşlar, cari açığın da bütçe açığının da ülkedeki ekonomik küçülmenin de en büyük sebebi demokrasi açığımızdır. Konuşmamın sonunu da tekrar buna ayıracağım. Siz “Tekrar, tekrar.” deyin, ben bunu 50 kere tekrar edeceğim çünkü büyük bir demokrasi açığımız var. Demokrasi krizi, Sayın Bakan, benim tahminime göre ekonomik krizi büyötmüştür. Ülkemizin algısı noktasında, bakın, rakamlardan soğuk olarak söylüyorum, yeni hamleler yapmazsak yani Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde yeni hamleler yapamazsak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Paylan, son cümlenizi alayım, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

...yani Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde 113 ülke içinde 101’inciliğe devam edersek, demokrasi kalitesi liginde 41’inci sırada, sonunculuğa devam edersek, basın özgürlüğünde sonlarda olmaya devam edersek kısa vadeli para gelir, bunlar kaynar paradır, kârlarını alıp giderler ama ülkeye yatırımcı gelmez.

Sayın Bakan, bakın, bir oyun da oynanıyor, bu konuda sizi uyarmak istiyorum: Tam, mesela AB Liderler Zirvesi öncesi geçen sene Af Örgütü üyeleri bir anda Büyükkada’dan alınmıştı, “darbeciler, bilmem ne” diye manşetler atılmıştı. Rahip Brunson ajandı, teröristti, uçağa bindirilip gönderildi. Deniz Yücel ajandı, teröristti, uçağa bindirilip gönderildi günler öncesinden belli bir şekilde. Bütün bunlar bizim demokrasi kalitemiz ve hukuka güven açısından büyük yaralar açtı.

Sayın Bakan, Osman Kavala’yla ilgili de Hükümetin başı Sayın Cumhurbaşkanı diyor ki: “Ya, arkadaş, o ajandır, teröristtir, şudur budur. Soros’la görüşmüş.” diyor.

Bakın, ben size yalnızca bir örnek vereceğim: Danışmanım şu baskıyı yapmak için sabah 3 tane matbaaya, baskıcıya gitti, basmadılar, biliyor musunuz, 3 matbaa basmadı. Ülkemizin hâlini düşünün. Ya, ben bir milletvekili olarak diyorum ki: “Şunu bas.” 3 matbaa basmıyor.

Bakın, Sayın Recep Tayyip Erdoğan dedi ki: “Gezi olaylarının finansörü Osman Kavala içeride. Arkasında kim var? Macar Yahudisi Soros.”

Şimdi, 2003 yılında şu fotoğraf var, bakın, burada kalitesiz, niye çünkü bastıramadım yani matbaalar basmıyor, baskıcılar. Burada 2003 yılında Sayın Cumhurbaşkanı seçimi kazandıktan sonra Davos’ta Soros’la görüşüyor. Yanında kimler var? Ömer Çelik ve Egemen Bağış var. Ve diyor ki ona -o Açık Toplum Vakfı, biliyorsunuz- “Türkiye’nin açık toplumu biziz, bizi destekleyin.” Onlar da diyorlar ki: “Tamam, destekleyelim.” Bir grup kuruyorlar ve diyorlar ki: “Arkadaş, biz Türkiye’yi destekleyeceğiz, Türkiye AB’nin üyesi olsun.” diye lobi yapıyorlar ve Türkiye gerçekten büyük bir rüzgârı arkasında yakalıyor. Ya, arkadaşlar, demokratik bir Türkiye’nin önemini anlatıyorlar. Türkiye’nin bir hikâyesi oluşuyor. Demokrasi adımları atılıyor, ekonomi de iyileşiyor. Ya, Soros’la görüşmek hani, böyle bir suça... O gün suç değildi, tabii ki değil, bugün de değil. Neden Cumhurbaşkanı böyle bir şey söylüyor yani Soros’la görüşme konusunda kendisinin görüştüğü bir şekilde? Bakın bir örnek daha...

BAŞKAN – Son cümlenizi alayım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Son cümlemleri söylüyorum.

Bakın, şöyle: Star TV, havuz medyasından bir TV, hepsi aynı şeyi yapıyor, Star Gazetesi: “Gezinin finansörü Osman Kavala başkanı olduğu vakfın finansmanının Avrupa Birliği adı altında geldiğini itiraf etti” diye “tweet” atıyor, manşet atıyor arkadaşlar. Ya, Sayın Bakan, siz Bakanlık olarak AB’den fon

almıyor musunuz? Alıyorsunuz, biliyorum, projeler yapıyorsunuz, alıyorsunuz. İçişleri Bakanlığı Sayın Süleyman Soylu almıyor mu? Alıyor. Bütün bakanlıklar, bütün belediyeler alıyor, Osman Kavala da sivil toplum faaliyetlerinde projeler yazmış ve AB'den fon almış. Bunu kriminalize ediyorsunuz.

BAŞKAN – Teşekkür ettim Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bitirdim arkadaşlar.

Bu anlamlarda, bakın, bu adımlar ülkemizi aşağı çekiyor, bir el ülkemizi aşağı çekiyor ve ülkemiz anlamında bu operasyonları yapan isim de benim bildiğim, arkadaşlar, Sayın Süleyman Soylu. Ya, bütün bu operasyon anlamında Sayın Süleyman Soylu ülkemizin demokrasisi açısından en büyük tehditir ve attığı her adım geri tepmiştir.

BAŞKAN – Sayın Paylan, dönüp dönüp aynı şeyi söylüyorsunuz, kabul edilebilir tarafı yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bizim “hain, ajan, terörist” dediklerimiz sonra utançla yargı tarafından bırakılmıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu anlamda da Sayın Bakan, demokrasi krizinin sebebi...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir saniye, bitiriyorum.

BAŞKAN – Son. “Bir dakika, bitiriyorum.” değil, bitti.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ekonomik krizin sebebi, demokrasi krizidir Sayın Bakan. Ekonomik programınızın başarısı da ona paralel yürütecek bir demokrasi programının olmasından geçer. Bu olmadığı sürece ekonomik programınız geçici olarak yurt dışında sağlanan olumlu havayla olumlu gibi gözükür, yarın yeni bir fırtınayla çok daha ağır bir bedelle karşı karşıya kalırsınız.

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; öncelikle hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bütçenizin Bakanlığınız, ülkemiz ve milletimiz için hayırlı sonuçlar getirmesini diliyorum.

Bütçe görüşmeleri boyunca güvenlik harcamaları konusu sürekli gündeme getirildi. Biraz insafli, biraz vicdanlı olmak lazım. Bunlar durup dururken olmadı. Son iki buçuk yılda yaşadıklarımızı unutmayalım. 15 Temmuz hain darbe girişimi, DEAŞ, PKK, YPG terör örgütlerinin saldırılarını, ekonomik saldırıları hep beraber gördük, yaşadık. Meclisin bombalandığını; Başbakanlığın hemen yanında, Ankara'nın göbeğinde bombalar patlatıldığını yine hep beraber gördük, yaşadık. Ülkemizi bölmek, vatanımızı parçalamak, birliğimizi bozmak isteyen küresel güçleri de yine hep beraber gördük, yaşadık. Yani ne yapacaktık? Küresel güçlere terör örgütlerine “Buyurun.” mu diyecektik? Şunu hiçbir zaman unutmayın: Türk milleti, bağımsızlığı, vatani, milleti için; bayrak inmesin, ezan dinmesin diye canını feda etmeye her zaman hazırdır ve feda da etmektedir.

Yine, ülkemizin her vilayetinde etnik kökeni, inancı, mezhebi ne olursa olsun gencecik evlatlarını toprağa veren şehitlerimizin elleri öpülesi ana ve babaları ne diyor? “Vatan sağ olsun.” Tüm şehitlerimizi bu vesileyle rahmetle, minnetle, şükranla anıyorum.

Yani sanki gereksiz bir ödenek artmış, harcama artmış gibi bakmayalım, bunu samimi olarak ifade ediyorum. Yaşadıklarımızı asla unutmayalım. Ki eğer vatanımız yoksa, devletimiz yoksa, bağımsızlığımız yoksa zaten bütçe yoktur.

Sayın Bakanım, ülkemizin son dönemde maruz kaldığı, özellikle de ağustos ayında zirve yapan ekonomik saldırılara karşı kararlı bir şekilde verilen mücadele ve alınan tedbirler sayesinde ekonomik kuşatma yarılmış, “Dolar 10 lira olacak.” diyenler; felaket tellalları, kriz havarileri duvara toslamıştır. Hazine ve Maliye Bakanlığı olduğunuz günden beri yurt dışında ve içeride şahsınıza yönelik olumsuz kampanya ve algı operasyonu da boşa çıkmıştır. Sayın Bakanım, sizi kutluyorum.

Tabii ki ekonomi tozpembe değil, ekonomide çok ciddi sorunlarımız var; özellikle esnafımız, çiftçimiz, işsizimiz, çalışanlarımız ve emeklilerimiz büyük sıkıntılarla karşı karşıya. Ekonomide görülen yavaşlama, bu sıkıntıları da daha da artıracak. Ayrıca tehditler, riskler de henüz geçmiş değil.

Sayın Bakanım, döviz kurundaki gerileme ve Hazinesin 12 Kasım tarihinde yaptığı borçlanmada faiz düşüşüyle birlikte bankaların da uyguladıkları faizi düşürmesi gerekmektedir. Kamu bankalarında bir faiz indirimi yapılmakla birlikte özel bankalarda makas geniş tutulmakta olup mevduata düşük faiz uygulanırken kredi faizleri hâlen çok yüksektir. Reel sektörün zor günler yaşadığı bir dönemde bankaların kârları yüksek oranda artmıştır. Türkiye’de en fazla büyüyen, en yüksek parayı kazanan finans sektörüdür. BDDK verilerine göre bankaların dönem net kârı 2018 yılının dokuz aylık döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 13,4 oranında artarak 42 milyar lira olmuştur. Kredi kullanıp borçlanan çaresiz vatandaş, faizin yanında ücret, komisyon, bankacılık hizmeti adı altında yüklü miktarda ödeme yapmaktadır. Bankaların faiz dışı gelirleri dokuz ayda 53 milyar lira düzeyine gelmiştir. Bu konularda gerekli tedbirler alınmalı, denetimler yapılmalıdır.

Sayın Bakanım, ayrıca rehavete kapılmadan ekonomideki yapısal sorunların çözümüne yönelik tedbirler kararlılıkla alınmalıdır. Ekonomide ciddi sıkıntılarımızın olduğu bir gerçektir. Bugün için en önemli sorunlarımızın başında enflasyon gelmektedir. Yeni Ekonomi Programı’nda yıl sonu enflasyon oranı yüzde 20,8 düzeyinde tahmin edilmişti. Ekim ayı enflasyon oranı son on beş yılın en yüksek rakamıdır ve yıllık bazda yüzde 25,2 olarak gerçekleşmiştir. Gıda enflasyonu yüzde 30’a yaklaşmıştır. Merkez Bankası da 2018 enflasyon tahminini yüzde 23,5’e yükseltmiştir. Anlaşılan o ki enflasyonla mücadele kapsamında binlerce firmanın yaptığı yüzde 10’luk fiyat indirimlerinin etkisi sınırlı olmuştur. Yıl sonuna kadar süreceği söylenen ve 6 ana başlıkta düzenlenen KDV ve ÖTV indirimlerinin nasıl bir sonuç vereceğini de önümüzdeki günlerde göreceğiz. Milliyetçi Hareket Partisi olarak dileğimiz, ekonominin hareketlenmesi, piyasaların canlanması, artan maliyet baskısının, Türk lirasındaki değer kaybının süratle telafi ve tamir edilmesidir.

Dolar 7 lirayı aştığında gecikmeksizin zam yapanlar, dolar gerilediğinde neden fiyatlarını indirmediler Sayın Bakanım? Stokçuluk, vurgunculuk, karaborsacılık yapanların üzerine etkili bir şekilde gidilemedi mi? Denetimler yetersiz mi kaldı? Hayat pahalılığı, geçim zorlukları, ekonomik sıkıntılar her insanımızı etkilemiştir, vatandaşımız borçlarını ödemekte zorlanmaktadır. Bu kapsamda vergi ve SGK prim borçlarıyla ilgili yapılandırma taksitlerini ödeyemeyen mükellefler bulunmaktadır. 7143 sayılı Kanun’a göre, yapılandırmada ilk iki taksitin tam ve süresinde ödenmesi şarttır. Bizlere gelen yoğun taleplerde 1’inci veya 2’nci taksiti ya da her iki taksiti ödeyemeyenler için yeni bir tarih belirlenmesi ya da 3’üncü taksitle ödeme imkânı verilerek yapılandırmalarının bozulmaması istenmektedir. Ekonomimizin içinden geçtiği şartlarda makul bir talep, takdirlerinize sunuyorum.

Diğer taraftan, ürettiği ürünü değerinde satamayan ve başta mazot ve gübre olmak üzere yüksek girdi maliyetleriyle beli bükülen, bankalara olan kredi borçları katlanarak artan çiftçimiz de perişan durumdadır. Eğer üreten ekonomi diyorsak, yerlilikten ve millilikten söz ediyorsak can suyu, nefes gibi uygulamalar öncelikle çiftçimize yönelik uygulanmalıdır. Çiftçimize vergi ve prim indirimlerini, borçlarında yapılandırmayı içeren bir düzenleme acilen uygulamaya konulmalıdır.

Sayın Bakanım, vergi reformu konusunda, tabiri caizse, çok bakan eskittik. Önceki maliye bakanlarınca vergi reformu yapılacağı, vergi kanunlarının basit ve sade bir hâle getirileceği söylenmişti ama yapılmadı. İnşallah bu reformu gerçekleştirmek size nasip olur. Bilindiği üzere, devletin kamu giderlerini karşılamada en temel gelir kaynağı vergilerdir. Vergi, mükelleflerin ekonomik gücünde bir azalmaya sebep olmasının yanında psikolojik anlamda da bir yük olarak karşımıza çıkmaktadır. OECD verilerine göre 2002 yılında ülkemizde yüzde 24 olan toplam vergilerin gayrisafi yurtiçi hasıla içindeki payı 2016 yılı itibarıyla yüzde 25,5 seviyesine yükselmiştir. Bu artışa rağmen ülkemiz, OECD ülkeleri ortalaması olan yüzde 34,3'ün çok altındadır. Ülkemizin vergi yükü yüksek olmayan ülkeler arasında görünmesinin temel nedeni, gelir ve kazanç üzerinden alınan vergilerin ülkemizde çok düşük olmasıdır. Nitekim OECD verilerine göre ülkemizde gelir ve kazanç üzerinden alınan vergilerin GSYİH içindeki payı 2016 yılı itibarıyla yüzde 5,4 olup 34 ülke içinde en düşük paya sahiptir. Ülkemiz gelir ve kazanç üzerinden alınan vergiler yönüyle vergi cenneti bir ülke niteliğini taşımaktadır. Dolaylı vergiler yönüyle ise vergi yükü yüksek olan ülkeler arasında bulunuyoruz. Nitekim OECD verilerine göre ülkemizde mal ve hizmetler üzerinden alınan vergilerin GSYİH içindeki payı 2016 yılı itibarıyla yüzde 11,1 olup OECD ortalamasının üzerindedir.

Türkiye'deki vergi sistemi, ağırlıklı olarak tüketim ve işlemler üzerinden alınan vergilerin yer aldığı, tabana yayılmamış bir yapıdadır. Bu durum, bir yandan bazı makroekonomik hedeflerimize ulaşmayı zorlaştırmakta diğer yandan da vergi yükünün adaletsiz dağılımı sonucunu ortaya koymaktadır.

Tüketim üzerinden alınan vergilere aşırı bağımlı yapıdan uzaklaşmak için vergi gelirleri içindeki dolaylı vergilerin payının azaltılması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) -...gelir ve kârlar üzerinden alınan vergilerin artırılması hem vergi adaleti bakımından hem de kamu maliyesi açısından bir zorunluluk olarak görülmektedir. Bu kapsamda, bir kısım rantiyeci azınlıkça elde edilen imar ve emlak rantı da mutlaka vergilendirilmelidir.

Türkiye'de yeterince vergi toplayamama ve vergideki adaletsiz dağılım kronikleşmiştir. Bugüne kadar sağlıklı bir vergi reformu yapılmadığı için, vergi adaleti sağlanmadığı için ve geniş bir kesimden vergi toplanmadığı için vergi yükü esnafın, işçinin, memurun, asgari ücretlinin, dar ve sabit gelirlinin sırtında kalmıştır. Çalışanlar üzerinde adaletsiz ve ağır vergi yükü bulunmaktadır. Çalışanların ücret ve aylıkları, vergi kesintileri nedeniyle yıl içinde aydan aya giderek azalmaktadır. Asgari ücretlinin bile vergi tarifesinden dolayı vergi oranı yükselmektedir. Vergi reformu bir an önce hayata geçirilmelidir. Herkesin mali gücüne göre vergi ödediği adaletli bir vergi sistemi tesis edilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır. Vergiye ilişkin düzenlemelerde, kamu finansmanı ile ilgili önceliklerin yanı sıra verginin üretim ve istihdam üzerindeki etkileri ile sosyal yönü birlikte değerlendirilmelidir.

Sayın Bakanım, ülkemizde başta SGK primi ve vergilerde muafiyet, istisna ve indirimler yoluyla çeşit çeşit teşvikler verilmekte, ancak “Teşviklerin sonucunda ne oldu?” diye bir değerlendirme yapılmamaktadır. 2012 yılında uygulamaya konulan teşvik sistemiyle ülkemizin ithalat bağımlılığının

azalacağı ve buna bağlı olarak cari açığın aşağı çekileceği söylenmiş, teknolojik dönüşüm sağlayacak yüksek ve orta ileri teknoloji içeren yatırımlara süper destekler sağlandığı ifade edilmiştir. Ama sonuç ortada, tam tersine ithalat bağımlılığı arttı, yüksek teknoloji ürünlerinin ihracatı azaldı.

Verilen teşviklerin getirisinin ne olacağı, ne ekonomik katkı sağlayacağı mutlaka irdelenmeli, teşviklerin sonunda ne beklendiğinin fayda-maliyet sonuçları ve bu elde edilmezse sonuçlarının ne olacağı açıkça tanımlanmalıdır. Aksi takdirde verilen teşvikler heba olmaktadır.

Bakınız, bütçeye eklenen vergi harcaması tahminlerinde vergi istisna, muafiyet ve indirimleri nedeniyle vazgeçilen toplam gelir ortaya konulmaktadır. Bakanlığınızca 2018 yılı Vergi Harcamaları Raporu açıklanmıştır. Buna göre, 2018 yılında tahminen 151 milyar liralık vergiden vazgeçileceği ifade edilmektedir. Bu tutar, 2018 yılı için tahmin edilen 72,1 milyar liralık bütçe açığının 2 katından daha fazladır.

Sosyal Güvenlik Kurumunun prim indirim ve muafiyetleriyle ilgili vazgeçilen prim gelirlerinin de bu kadar, hatta daha fazla olacağı düşünüldüğünde çok büyük rakamlar ortaya çıkmaktadır. Bu itibarla, verilen vergi ve prim istisna, muafiyet ve indirimlerinin getirisinin ne olduğu iyi analiz edilmeli, teşvik politikaları buna göre belirlenmelidir.

Sayın Bakanım, son olarak personelimize ilgili bazı hususları gündeme getireceğim. Vergilerin toplanmasında görev yapan, katkı sağlayan, bu işin asıl yükünü çeken Maliye çalışanlarının yıllardır çözüm bekleyen sorunları var. Çalışanlar gerçekten mutsuz, motivasyonları azalmış ve çalışma barışı bozulmuş durumdadır. Maliye teşkilatında personel yetersizliği had safhadadır. Boş kadrolara atama yapılmadığı için çalışanların iş yükü oldukça ağır hâle gelmiştir. Personel ihtiyacı acilen giderilerek çalışanların iş yükü eşit hâle getirilmelidir. Maliye ve Gelir İdaresi çalışanları kurum içi gelir uzmanlığı sınavı açılmasını beklemektedir. Yıllardır yeni sınav açılmaması binlerce üniversite mezunu çalışmanı mağdur etmiştir.

Geçen yıl, Maliye Bakanı tarafından yapılan açıklamada kurum içi uzmanlık sınavı açılacağı, sınavda başarılı olanların Maliye Bakanlığında defterdarlık uzmanı, Gelir İdaresi Başkanlığında ise gelir uzmanı kadrolarına atanacağı; sınava, sınavın yapılacağı tarih itibarıyla kurumda en az üç yıl görev yapan çalışanların katılabileceği belirtilerek bunun için gereken kanun tasarısı taslağını hazırladıklarını ifade etmiştir. Ama bu düzenleme bugüne kadar maalesef yapılmamıştır. Maliye Bakanlığı ve Gelir İdaresi Başkanlığında kurum içi uzmanlık sınavları bir an önce açılmalı ve sınavlar sürekli hâle getirilmelidir.

Merkez-taşra uzmanı ayırımından vazgeçilerek gelir uzmanları ve defterdarlık uzmanlarının özlük hakları diğer kariyer uzmanlıklarla eşit hâle getirilmeli, 3600 ek gösterge ve makam tazminatından yararlanabilmeleri sağlanmalıdır.

Maliye ve Gelir İdaresi çalışanlarının özel hizmet tazminatları artırılarak diğer kamu kurumlarıyla eşitlenmeli ve adaletsizlik giderilmelidir. Aynı iş yerinde aynı işi yapan çalışanlar arasındaki ücret adaletsizliği giderilmeli ve ek ödeme oranları artırılmalıdır. 657 sayılı Kanun'da "maliye hizmetleri sınıfı" oluşturulmalıdır. Görevde yükselmenin önü açılmalı, kadro yokuşu nedeniyle derece ve kademe ilerlemeleri yapılamayan personel için kadro tahsisi yapılmalıdır.

Daha sonra maddelerde ifade ederim diğer görüşlerimi, ben tekrar Bakanlığınız ve Bakanlığınıza bağlı ilgili kurumların bütçelerinin hayırlı sonuçlar getirmesini diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; Komisyondaki bütçe görüşmelerinin bu son gününde bana ayrılan süre içinde Türkiye ekonomisinin mevcut durumuyla ilgili görüşlerimi sizinle paylaşmak ve son dönemde Hükûmetin uyguladığı politikaların bazı çelişki ve risklerine dikkat çekmek istiyorum. Ardından, 2019 bütçe teklifi hakkında daha önce ifade etmiş olduğum bazı görüşlerimi sizlere hatırlatarak bu bütçenin içerdiği risklerin bir defa daha altını çizmeye çalışacağım.

Sayın Bakan, üzülerek ifade etmeliyim ki geçen ay Bütçe Kanunu Teklifi’ni Komisyonda sunarken yaptığınız konuşmada bizi büyük bir hayal kırıklığına uğrattınız. Söyledikleriniz ve sorularımıza verdiğiniz yanıtlar ülkemiz ekonomisinin geleceği hakkındaki iyimserliğimizi maalesef biraz daha azalttı. Zira, konuşmalarınızda makroekonomik istikrarda son yıllarda ortaya çıkan bozulmayı tamamen dış saldırılara bağladınız. Bunun geçici durum olduğunu söylediniz, üstelik sanki ondan önceki on altı yıl boyunca iktidarda olan siz değilmiştiniz gibi 2013’ten sonra yaşanan olayların planladığınız yapısal dönüşümleri engellediğini belirttiniz.

Kısacası, ülkemiz ekonomisinin şu anda karşı karşıya olduğu yapısal tıkanmayı tamamen görmezden geldiniz. Yapısal tıkanma diyorum, çünkü sanırım içinde bulunduğumuz durumu en iyi bu şekilde ifade edebiliriz. Dahası, bu tıkanmada sanki AK PARTİ hükûmetlerinin hiçbir sorumluluğu yokmuş gibi, sanki siz her şeyi doğru yapmışsınız da ama sizin dışınızdaki etkenlerden dolayı geçici bazı sıkıntılar ortaya çıkmış gibi konuştunuz. Oysa, karşı karşıya olduğumuz sorunların çözümü tamamen bizim göstereceğimiz basiret ve dirayete bağlıdır. Edilgen olmadan kendi eyleminin birinci derecede sorumlusu olarak etken olmak zorundayız. Çünkü her şey bizim irademizle başlar, yine bizim irademizle biter. İstersek sorumluluklarımızdan kaçınabiliriz ama kaçınmanın sonuçlarından kaçınamayız. Son iki aydır uyguladığınız ve “yeniden dengeleme” adını verdiğiniz politikalarla bu geçici sorunları rahatlıkla atlatacağımızı iddia ettiniz. Hatta kurlardaki gerilemeyi işaret ederek en kötünün geride kaldığını ve bundan sonra her şeyin iyiye gideceğini söylediniz. Ayrıca, ağustos ayında döviz kurlarında gözlenen hızlı yükselişle ilgili olarak yabancı bir başkentte Türkiye’ye karşı ekonomik bir saldırı planlandığı gibi bir iddia ortaya attınız ve “Biz bunu başarıyla püskürttük.” dediniz. Fakat ısrarlı sorularımıza rağmen bu yabancı başkentin neresi olduğunu ve saldırıların veya saldırganların kim olduğunu açıklamadınız. Döviz kuru ve faiz şoklarına rağmen bankacılık sistemimizin sağlıklı yapısını koruduğunu söylemeyi de ihmal etmediniz. O güne kadarki tabloyu bu şekilde özetledikten sonra kamu harcamalarında tasarruf yapacağınızı, vergi gelirlerini artıracığınızı ve bu şekilde mali disiplinin ekonomi politikalarının temel çıpası olacağını belirttiniz. Ve nihayet önümüzdeki üç yıl boyunca sıkı para ve maliye politikalarını izleyerek ülkemizi tekrar sürdürülebilir büyüme patikasına sokacağınızı iddia ettiniz.

Sayın Bakan, keşke bu söylediklerinize inanabilseydik ama ne yazık ki bu mümkün değil çünkü kusura bakmayın, size saygıda da kusur etmiş olmayayım ama bu söylediklerinizin gerçeklikle uzaktan yakından bir alakası yok. Umarım bunun siz de farkındasınızdır. Umarım diyorum çünkü eğer bu söyledikleriniz henüz başlamış olan ve Türkiye ekonomisini yıllarca düşük büyümeye mahkûm etme potansiyeli taşıyan ekonomik krizin siyasi sorumluluğunu üstünüzden atmak amacıyla söylenmiş sözler değilse yani bu söylediklerinize kendiniz de inanıyorsanız o zaman çok daha vahim bir durumla karşı karşıyayız demektir. Üzülerek söylüyorum ki son dönemde uyguladığınız bazı politikalar, bu söylediklerinizin en azından bir kısmına kendinizin de inandığınızı ve dolayısıyla durumun ciddiyetini ve alınması gereken tedbirlerin aciliyetini hiç mi hiç kavramadığınızı gösteriyor; işte bizi üzen ve umutsuzluğa sevk eden de budur.

Sayın Bakan, Hükûmetinizin anlayamadığı veya anladığı hâlde siyasi sonuçlarına katlanmamak için bir türlü kabul etmek istemediği gerçek şudur: Türkiye Cumhuriyeti, tarihinde ilk defa özel sektör borçları kaynaklı bir ekonomik krizle karşı karşıyadır. Çoğu yurt dışından alınmış borçların artık uygun maliyetle çevrilme imkânı çok zorlaşmıştır.

Bundan daha vahimi ise ülkemiz ekonomisinin bu borçları sorumsuz bir şekilde ödeyebilecek yabancı para gelir elde etme imkânının son derece kısıtlı olmasıdır. Ayrıca gerek devlet yönetme anlayışınızın oluşturduğu olumsuz siyasi şartlardan gerekse ekonomiyi yönetme biçiminizden dolayı yabancı yatırımcıların Türkiye ekonomisine olan güveni oldukça azalmıştır. Türkiye ekonomisi hâlihazırda yabancı yatırımcıya güven verebilecek siyasi ve ekonomik bir çıpaya sahip değildir. Bu nedenle, son dönemde ülkemize yönelik sermaye akımlarının hem miktarı hem de kalitesi oldukça düşmüştür. Yurt içi tasarruflarımızın yetersizliğinden dolayı, ekonomimizin büyümesi için ihtiyaç duyduğumuz yabancı sermaye akımları, doğrudan yatırımlar ve uzun vadeli krediler gibi sağlıklı finansman kalemlerinden “sıcak para” tabir ettiğimiz kısa vadeli spekülatif fon girişlerine kaymıştır. Bunun da ötesinde, sizin de bildiğiniz gibi, son on iki aylık cari açığımızın yarısına yakın bir kısmı Merkez Bankamızın rezervlerinden ve net hata noksan kalemindeki girişlerden finanse edilebilmiştir. Bu durum, literatürdeki anlamıyla tam bir ani duruş olmasa da ona yakın bir durumdur.

Artık içinde bulunduğumuz ekonomik krizin finansal öncü şoklarını yaşamaya başladığımız geçen mayıs ayından beri Hükûmetimizin aldığı tedbirler ne yazık ki sorunları teşhis edip kaynağına inmekten ziyade ortaya çıkan semptomları tedavi etmekten öteye gidemedi. Bu sebeple, yıllarca uyguladığınız yanlış politikalar sonucu ortaya çıkan ve Türk milletinin ödemek zorunda kalacağı ekonomik fatura maalesef giderek daha da ağırlaşıyor.

Sayın Bakan, şu anda Hükûmetinizin karşı karşıya olduğu ve cevabını veremediği soru şudur: Bu borç krizinden nasıl çıkılacak ve bu çıkış sırasında ortaya çıkacak maliyetler toplumun hangi kesimlerine, hangi yöntemlerle dağıtılacak? Bu sorunun cevabını veremiyorsunuz çünkü önümüzde bir seçim var. Vereceğiniz cevabın toplumun geniş kesimlerinin hiç hoşuna gitmeyeceğinin farkındasınız. Bu sebeple, bu cevabı mümkün olduğunca ertelemeye çalışıyorsunuz.

Tüm kalbimle diliyorum ve inşallah yanılırm ama şundan eminim ki seçimlerden sonra Türkiye tarihinde görülmemiş bir kemer sıkma politikası uygulayacaksınız ve bu krizin maliyetini kurduğunuz ekonomik sistemden nemalanan on binlerce yandaşınıza değil, krizde hiçbir sorumluluğu olmayan milyonlarca vatandaşımıza ödetmeye çalışacaksınız. Hatta bunu IMF’yle 20’nci stand-by anlaşmasını imzalayarak yapacağınızdan da neredeyse eminim. Tekrar ediyorum, inşallah ben yanılırm ve bunların hiç biri olmaz. İnşallah sizin dediğiniz gibi ekonomide bir dengelenme olur ve 2021’den sonra tekrar potansiyel büyüme hızımıza ulaşırız. Ben de mahcup olurum ve şayet Allah ömür verirse, yine burada bulunduğumuzda “Sayın Bakan siz haklıymışsınız, sayenizde bu krizi hafif şekilde atlattık.” derim ve bundan da hiç de gocunmam; bunu bütün samimiyetimle söylüyorum. Ancak mademki şu ana kadar kötümser bir tablo çizdim, bunun sebeplerini açıklamak ve risk olarak gördüğüm hususlar hakkındaki uyarılarımı yapmak da benim görevim.

Doğrusu gündeme getirilmesi gereken o kadar çok yanlış uygulamanız var ki nereden başlayacağımı bilemiyorum. Ama yanlışlarınıza girmeden önce sizi bir konuda tebrik etmek istiyorum Sayın Bakan: Gerçekten bunca çaba ve emeğe rağmen ve 2 tane stand-by anlaşmasına rağmen zor bir şeyi başardınız ve ülkemizin birçok ekonomik göstergesini tam on altı yıl öncesine yani iktidarı devraldığınız zamandakine ya döndürdünüz ya da çok yaklaştırdınız. Bunlara birkaç örnek vermek istiyorum. Enflasyona baktığımızda 2002 sonunda TÜFE yüzde 29,7; ÜFE yüzde 30,8 imiş. Bugün ise TÜFE yüzde 25,2; ÜFE yüzde 45. Faizlere baktığımızda 11 Kasım 2002’de Merkez Bankasının bir haftalık

repo işlemlerindeki oran yüzde 44'müş. Bugün sanayicinin, tüccarın, iş adamının muhatap olduğu faiz yüzde 40'lara dayanmış durumda. Kâr amacı güden özel bankalardan bahsediyorum tabii, sizin zararına kredi vermeye zorladığınız kamu bankalarından değil. İşsizliğe baktığımızda 2002 sonunda işsizlik oranı yüzde 10,3 iken şu anda 11,1. Kaldı ki bu 11,1; 24 Haziran seçimleri zamanında yapılan harcamaların olduğu, talebin genişlediği bir ortamda ortaya çıkan bir işsizlik oranı. Bundan sonra bu rakamların daha da yükselerek devam edeceği kesindir. Merkez Bankasının rezervlerine baktığımızda o zamanki net rezervimiz, altın dâhil 27 milyar dolarmış. Bugün net rezerv ise 20 milyar doların altında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) - Bir ara rezervleri 130 milyar dolarlara kadar çıkardık diye övünüyorsunuz. Bu rakam 130 milyar dolara çıktı doğru fakat bu uygulanan para politikası gereği bankaların Merkez Bankasına verdiği ödünç paralardan ibaret fakat son tahlilde yine de ülkenin rezervi.

Keşke bunu sadece Merkez Bankası rezervleri konusunda yapsaydınız ama maalesef onunla da kalmadı, dışarıdan yüz milyarlarca dolar borçlanarak ülkeyi zenginleştirdiğinizi sandınız, bunu bir başarı gibi pazarladınız. Şansınız yaver gitti ve bu dönem çok uzun sürdü ama artık deniz bitti, dolayısıyla ülkeye yaşattığınız İkinci Lale Devri de bitti. İşte şimdi anlaşılacak, gerçekten başarı hikâyesi mi yazdınız yoksa Türkiye'nin kalkınması için belki de bir daha hiç gelmeyecek muazzam bir fırsatı mı kaçırdınız? Dünya tarihi boyunca paranın en bol olduğu dönemi ülkemizin üretim kabiliyetini artırmak ve toplumumuzu yarınlara hazırlamak için mi kullandınız yoksa elinize geçen paraları har vurup harman mı savurdunuz? Aldığınız borçları fazlasıyla geri ödeyebilecek döviz kazandırıcı ekonomik altyapıyı kurdunuz mu yoksa borcu ancak borçla kapatabilen, borç almayınca nefesi kesilen bir ekonomik sistem mi yarattınız?

Şimdi gelelim son dönemdeki yanlışlarınıza. Merkez Bankası bağımsızlığı konusunda başlasam iyi olacak. Krizin öncü finansal şoklarının geçen mayıs ayında başladığını söylemiştim. Neydi bunun sebebi? Hatırlarsanız, Sayın Cumhurbaşkanı 14 Mayıs'ta Londra'da Bloomberg televizyonuna bir mülakat verdi. Bu mülakatta meşhur “faiz sebep, enflasyon neticedir” teorisinin tabiri caizse dünya lansmanını yaptı. Ayrıca, tekrar seçilirse Merkez Bankası politikaları üzerinde daha etkili olacağını söyledi. Bu sözler, doğal olarak yabancı yatırımcılar için hayati bir konu olan Merkez Bankası bağımsızlığını âdeta yerle bir etti. Tabii döviz kurları buna hemen tepki verdi, CDS primleri hızla yükseldi. Bu mülakat öyle bir hasar yarattı ki hemen ardından selefiniz Sayın Mehmet Şimşek, yanına Merkez Bankası Başkanını da alarak Londra'ya gitmek ve yabancı yatırımcıları bizzat teskin etmek zorunda kaldı. Ama tabii bu olay algıda çok büyük bir bozulmaya yol açtı ve bundan sonra Türkiye'de Merkez Bankasının bağımsız karar alamadığına dair kanaat iyice yerleşti. Merkez Bankasının sonraki dönemde attığı bazı adımlar da maalesef bunu pekiştirdi.

Tabii, tartışmaya açık bir konu ama bence seçimlerden sonraki ilk Para Politikası Kurulu toplantısından sembolik de olsa bir faiz artışı kararı çıkmaması, bağımsızlıkla ilgili negatif algıyı kesinleştirdi. Bu da ağustos ayındaki spekülâtif atağın temel sebeplerinden biri oldu. Bildiğiniz gibi, daha sonra eylül ayında Merkez Bankamız 625 baz puanlık sert bir faiz artırımı yapmak zorunda kaldı. Bu şok faiz artışını sanki Cumhurbaşkanı'na rağmen yapılmış ve böylece Merkez Bankasının bağımsızlığı kanıtlanmış gibi sunmaya çalıştınız ama tabii hiçbir inandırıcılığı olmadı. Uzun lafın kisası, Merkez Bankasının işine karışıldığı algısı Türkiye'ye ağır bir faiz faturası çıkardı ve bu algı ne yazık ki hala düzelebilmemiş değil.

Sayın Bakan, bir merkez bankasının en önemli varlığı kredibilitesidir. Biz, maalesef bunu kaybettik. Bu, önümüzdeki dönemde bizim için çok ciddi bir risk olmaya devam edecektir.

Merkez Bankasıyla ilgili olarak değinmek istediğim diğer bir konu döviz kurlarını suni bir şekilde baskılamak için uygulamaya konulan VİOP işlemleri. Vadeli işlemler ve opsiyon piyasasında vadeli döviz kontratları satarak kurun spot fiyatının baskılanmaya çalışıldığı gayet açık. Bu işlemler şu ana kadar Merkez Bankasının lehine sonuçlanmış olabilir. Sanırım şu ana kadar 500 milyon TL civarında bir kâr söz konusu. Ancak piyasanın normal işleyişine aykırı bu tür işlemlerin bozucu etkileri olduğu ve riskler taşıdığı da bir gerçek.

Tabii, bu arada, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının 2017 Kasım ayında başladığı ve şu ana kadar sanırım 13 milyar TL civarında zarar yazdığı TL uzlaşmalı vadeli döviz satım işlemlerini de unutmamak gerek. Merkez Bankasının 13 milyar TL zarar ettiğini söylemem zararı pekiştirmek veya vurgulamak değil. Söylemek istediğim şey şu: Eğer Merkez Bankası kâr yapıyor ise bilin ki o dönemde ekonomi iyi yönetilmemiştir, ekonomide problem vardır. Söylemek istediğim şey şu: Merkez Bankası ekonomiyi iyi yönetebilmek için gerektiğinde yüksekte alırsın, düşüğe de satabilir. Dolayısıyla burada zarar edildi demek istemiyorum. Bu kadar işleme rağmen istenilen sonuca varılamadığını pekiştirmek içindir. Ancak bu işlemler iddia edildiği gibi döviz kuru oynaklığını azalttı ve reel sektörün kur riskini yönetmesine katkı sağladı mı? Bunu gerçekten çok merak ediyorum. Bu konuda bizi aydınlatırsanız çok sevinirim. Acaba bu işlemler yerine neden vadeli işlemler ve opsiyon piyasasında daha önce düşünülmüştü? Bunlar, tabii, çok uzun tartışılacak konular ama ben bunların başarılı uygulamalar olduğunu düşünmüyorum.

Son dönemde uyguladığınız suni tedbirlerden biri de Hazine ihaleleriyle oynayarak faizleri düşürmeye çalışmak. Yani geçen hafta, ayın 12'sinde, pazartesi günü ihalelerle ilgili olarak...

Sayın Bakan, bunu yaparak deyim yerindeyse ateşle oynuyorsunuz. Yakın dönem Türk iktisat tarihini okumuş herkes bilir ki 1993 yılı sonlarına doğru faizlerin yüksek çıkması sebebiyle Hazine ihalelerinin iptal edilmesi 1994 krizinin en önemli sebeplerinden biri olmuştur. Bu şekilde faizleri birkaç puan aşağı indirmeye çalışan zamanın Hükûmeti, Türk hazinesini yüzde 300, yüzde 400 gibi astronomik faizler ödemek zorunda bırakmıştır. İhale iptalleriniz ve ihalelerde kamu bankalarının verdiği teklifler sayesinde piyasa gerçeklerinin altında faizler oluşması son derece riskli bir durum. Bilmiyorum farkında mısınız ama tabiri caizse DİBS piyasasının genleriyle oynamaktasınız. Bunu yapmayın. Faydasından çok zararı olacağı kesin olan bu uygulamalarınızdan acilen vazgeçmenizi tavsiye ediyorum.

Ekonomik aktivitedeki yavaşlamaya bağlı olarak vergi gelirleri azalma eğilimine girmişken ve önümüzdeki yılın ilk çeyreğinde Hazinesin yüklü itfaları varken böyle yollara girmek çok riskli değil mi? Ayrıca, son ihalelerde iç borçlanmayı yabancı para borçlanmayla ikame etmeniz de son derece yanlış bir strateji oldu. Bunu döviz kuru bu kadar geri çekilmeden önce yapsaydınız çok daha yerinde olmaz mıydı? Ayrıca, başarı olarak lanse etmeye çalıştığınız dış borçlanmalarda Hazinemizin ödediği faizler gerçekten fahiş seviyelerde. Dolarla yüzde 7,5, euroda yüzde 5,5 gibi faizler ödüyoruz. Ülkemizin bu faizleri ödeyebilecek döviz üretme kapasitesi var mı? Bu faizler bizden sonraki nesillerin geleceğini ipotek altına almıyor mu?

Değirmek istediğim başka bir suni tedbiriniz, ekim ayı başında açıkladığınız Enflasyonla Topyekûn Mücadele Programı ve bu konuda aldığınız polisiye tedbirler. Doğrusu, ben bir Türk vatandaşı olarak yabancı televizyoncuların marketlerde fiyat kontrolü yapan zabıtarlarımızı gösterip tiye aldıklarını görünce hicap duydum. Sizce bu olay Türkiye'ye yakıştı mı? Yüzde 40-50 gibi zamlardan sonra sözde gönüllü olarak yapılan yüzde 10'luk indirimlerin enflasyon üzerinde ne kadar etkili olduğunu hep beraber gördük.

Ayrıca, otomotiv, mobilya ve beyaz eşya sektörleriyle ilgili açıkladığınız vergi indirimlerinin asıl amacının da yine enflasyonu suni bir şekilde düşürmek olduğuna inanıyorum. Zira bu sektörlerde kayda değer bir canlanma yaratamayacağınız belli. Enflasyon nedeniyle reel ücretler düşmüşken ve kredi faizleri astronomik seviyelere ulaşmışken bu vergi indirimleri ne kadar faydalı olabilir? Satış yapılamıyorsa fiyatların düşmesinin kime ne faydası var? Manşet enflasyonun böyle suni şekilde düşürülmesi yılbaşında maaşlarına zam bekleyen ücretlilerimizi mağdur etmekten başka bir işe yaramayacaktır.

Yeri gelmişken eylül ayındaki rekor enflasyon rakamının açıklanmasından sonra başkan yardımcısını görevden aldığınız TÜİK'ten bahsetmek istiyorum. Bu görevden almanın gerçek sebebini tabii biz bilmiyoruz ama ülkenin en önemli verilerini üreten kurumun siyasi baskı altında olduğu izlenimi vermek hiç de hoş olmadı, ortada bir müdahale yoksa bile böyle bir hava oluştu. Buna çok dikkat edilmesi lazım. Verilerin doğruluğuna olan güven kaybolduğu takdirde neler olabileceğini yakın zamanda Arjantin ve Yunanistan örneklerinde gördük.

Biraz da 20 Eylülde açıkladığınız Yeni Ekonomi Programı'yla ilgili sorun ve çelişiklere değinmek istiyorum. Açıklanan programda bazı iç tutarsızlıklar olsa da özellikle mali disipline yapılan vurgu, bankaların mali bünyelerinin değerlendirilip gerekirse sermaye desteği sağlanacağına dair imalar ve reel sektör borçlarının yeniden yapılandırılmasına yapılan atıflar programın genel olarak olumlu algılanmasını sağlamıştı. Ancak kısa sürede bu olumlu algı kaybolmaya başladı.

Ekim ayı sonunda açıklanan vergi indirimleri, sıkı maliye politikasıyla ilgili verdiğiniz sözleri boşa çıkaran bir adım oldu. Öte yandan, şahsen benim hayati bir konu olarak gördüğüm bankaların mali bünye değerlendirmesi çalışmaları yapıldı mı, yapılmadı mı, yapıldıysa sonuçları ne oldu, hala bilmiyoruz.

Reel sektör borçlarının yeniden yapılandırılması konusunda ise Bankalar Birliğinin tavsiye niteliğinde aldığı bazı kararlar oldu.

BAŞKAN – Toparlayın lütfen Sayın Yılmaz.

Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) - BDDK da bu konuda bir yönetmelik yayınlandı ancak bu konuda nasıl bir ilerleme sağlandı, onu da bilmiyoruz. Aslında yeniden yapılandırma konusu bankaların mali bünyeleriyle doğrudan ilgili bir konu. Giderek artan konkordatolar ve yapılandırma talepleri nedeniyle bankaların likidite sıkışıklığının hızla arttığı anlaşıyor. Talep tarafı yüksek faiz nedeniyle zaten çökmüş durumda olan kredi mekanizmasının arz tarafını kısıtlayan en büyük faktör bankaların likidite sıkışıklığı.

Ayrıca, yapılandırma konusunda bankalara baskı yapıldığı iddiaları ortalıkta dolaşıyor. Burada bir sıkıntı olduğu belli çünkü ağustos ayında yayınlanan BDDK Yönetmeliği daha dün revize edildi. Yönetmelikte yapılan değişikliklerden anlıyoruz ki ilk yönetmelik alelacele çıkartılmış ve önemli bazı hususlar unutulmuş. Örneğin, yurt dışı bankalara yapılandırma anlaşmalarına katılma imkânı verilmemiş. Borçların ne kadar bir süre içinde ödenmesi gerektiğine ilişkin sınırlayıcı bir ifade konulmamış. Ayrıca, leasing ve faktoring şirketlerini yapılandırma kapsamı dışında tutmak akla gelmemiş.

Diğer taraftan, hatırlarsanız yabancı para sözleşmelerinin Türk lirasına çevrilmesine ilişkin 13 Eylül tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararı da apar topar çıkarıldığı için bu konuda ciddi bir kafa karışıklığı oluşmuştu. Bunları gidermek için 6 Ekim tarihinde bir tebliğ yayımlandı fakat bu da yeterli olmadı. Bunun üzerine son olarak 16 Kasım tarihinde bir tebliğ daha yayımlandı ve sorunlu alanlar giderilmeye çalışıldı.

Sayın Bakan, ekonomimiz açısından hayati önemi haiz olduğunu düşündüğüm için bankacılık sisteminin sağlığı konusuna biraz daha değinmek istiyorum. Yeni Ekonomi Programı sunumunuzda sektörün takipteki kredi oranının yüzde 3, sermaye yeterlilik rasyosunun ise yüzde 16,1 olduğunu açıkladınız. Çok merak ediyorum, bu oranlara siz inanıyor musunuz? Eğer inanıyorsanız neden mali bünye değerlendirme çalışmaları yapacağınızı söylediniz? Eğer inanmıyorsanız “Yapacağız.” dediğiniz mali bünye çalışmalarından neden hâlâ haber yok? Bu konuyu açıklığa kavuşturmanızı rica ediyorum. Yeri gelmişken şunu da sormak istiyorum: Eğer kamu bankalarımız iyi durumdaysa neden eylül ayı sonunda örtülü bir operasyonla ve mevzuatı esneterek 3 kamu bankamıza İşsizlik Fonu’ndan yaklaşık 11 milyar TL sermaye benzeri borç verdirdiniz? Bu konuda ekim ayı başında size yazılı bir soru önergesi gönderdim fakat on beş gün içinde cevaplamanız gerektiği hâlde hâlâ cevap verilmedi.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, toparlayın lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, ben yedi sekiz dakika daha istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, o kadar verme şansım yok.

Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Takipteki alacaklardan bahsetmişken iki hafta önce gündeme gelen satılmamış konutların Emlak GYO tarafından satın alınması konusuna değinmek istiyorum. Markalı konut satan müteahhitlerin derneği olarak bilinen GYODER, üyelerine bir duyuru göndererek stoklarındaki konutları bildirmelerini istedi. Duyuruda bu konutların iskontolu bir fiyattan Emlak GYO tarafından satın alınacağı ve satış tutarının yüzde 70’inin firmanın bankalara olan borçlarının kapatılmasında kullanılacağı, geri kalan yüzde 30’unun ise firmalara verileceği belirtiliyordu. Konu medyaya yansıyınca bunun sadece bir envanter çalışması olduğu, konutların satın alınması gibi bir şeyin gündemde olmadığı açıklandı ama bu, pek inandırıcı olmadı çünkü GYODER üyelerine ikinci bir duyuru göndererek, bu işin gizli yapılması gerektiğini söyledi. GYODER’in her iki duyurusu da bizde var, isterseniz size takdim edebilirim. Tüm bunlardan anlıyoruz ki stoktaki konutları bir şekilde kamuya aldırma gibi bir planınız var. Bunu da menkul kıymetleştirmeye finanse etmeyi düşünüyorsunuz. Tabii ki akla gelen soru, bu menkul kıymetlendirme kimin, hangi kaynakla alacağı. Bildiğim kadarıyla, bütçeye bununla ilgili bir kaynak koymuş değilsiniz. Son zamanlarda İşsizlik Fonu’na gösterdiğiniz ilgiden dolayı akla gelen adres orası mı acaba? Bu olursa zaten amacı dışında kullanmaya iyice çalıştığınız İşsizlik Fonu’na çok ağır bir darbe daha vurmuş olursunuz ki İşsizlik Fonu’nda bu para yok çünkü bu para borç verildi ve şu anda bu para kullanılmıştır.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, son sözlerinizi alayım lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Son sözüm: Burada bitiriyorum, 4 sayfam var, illaki şeye gerek yok.

Teşekkür ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Söz sözünüzü “4 sayfa” olarak kayıtlara geçirdim.

Teşekkür ediyorum.

Komisyon üyelerimizden söz almak isteyen arkadaşlarımızın sisteme giriş yapmaları rica ediyorum

Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, çok değerli misafirler; ben, tekrar bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum. Bu vesileyle, hepinize saygılar sunuyorum.

Yeni Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde ülkemizin ekonomik kalkınmasında öncü ve kurumsal bir yapı olması hedefiyle birleştirilen Hazine ve Maliye Bakanlığının 2019 yılı bütçesinin tekrar hayırlı olmasını bütün kalbimle temenni ediyorum.

Türkiye'nin geleceğinin inşasına katkıda bulunmak, ekonominin tüm faktörleriyle ilişkili, şeffaf, hesap verilebilir ve etkin bir ekonomi politikası oluşturmak, bu bağlamda finansal ve sektörel projeleri uygulamak, denetlemek ve uluslararası ekonomik ilişkilerin koordinasyonunu sağlamak şu andaki yeni bakanlığımızın en büyük görevlerinden ve hedeflerinden bir tanesidir.

Her kulvarda gelişmekte olan ülkemizin her alanda olduğu gibi ekonomide de kuşatma altında olduğunu biraz önceki konuşmacılarımız da söyledi. Ülkemize zararı neredeyse 100 milyar dolar olan, Gezi olaylarıyla başlayan, 17-25 Aralık operasyonlarıyla devam eden ve 250 vatandaşımızın şehadete yürüdüğü 15 Temmuz hain darbe girişimiyle sonuçlanan saldırıların ilerleyen dönemlerde farklı isim ve şekillerde tekrar yaşanabileceğini bizler de tahmin ediyoruz. Ülkemizin tam bağımsızlığı, ekonomik çıkarları, millî onur, haysiyet ve şahsiyetini hedef alan bu atakların farklı biçimlerine karşı her zaman için hazırlıklıyız ve bunun da Allah'ın izniyle gereğini yapacağız.

Ülkemizin millî menfaatleri noktasında en ufak bir taviz verilmeden izlenen politika sebebiyle terör eylemlerinden ekonomik manipülasyonlara, çeşitli operasyonlara maruz kalmaktayız. Örnek: Doların 8'e çıkması, şu anda 5,300'e veya 5,280'e indiği gibi.

AK PARTİ iktidarımız politikalarıyla ülkemizi her alanda layıkıyla temsil ederken başkalarının da kendi ellerini özellikle terör örgütleri üzerinde kurulan oyunları da bozmaya, bozdurmaya... Bunların da boylarının ölçülerini vereceğimizi de burada tekrar belirtmek istiyorum.

Ekonomide, özellikle faiz lobisiyle yaptığımız savaş herkesin malumdur. AK PARTİ olarak fakir fukaranın rızkının finans lobilerine peşkeş çekilmesine asla ve asla -Sayın Cumhurbaşkanımızın deyimiyle- izin vermeyeceğiz.

Değerli milletvekilleri, buraya kadar bunu bir açıklamak isterdim. Dün, değerli bir hazırunumuz burada, özellikle bir konuşma yaptılar, o konuşmalarından kesitler sunmadan önce özellikle sabahki konuşmalarından da birkaç tane cümleyi takdirlerinize sunmak istiyorum:

Tabii devlet şudur... Ben daha önce de arz etmiştim, bir kere daha bu gerçeği yine sizinle paylaşmak istiyorum: Ben, Ağrı Milletvekiliyim. Ağrı'da sokağa çıktığımızda, sabah saat 08.00'de bir taksi durağına gittik, oturduk, 6 arkadaş vardı. Dedi ki: Sayın Vekilim, çok güzel bir hastane yapmışsınız, beş yıldızlı bir otel, Allah razı olsun ama kan sayımı testi yok." "Niye kan sayımı testi yok?" dedim. "Ya, benim 4 çocuğum var, biri erkek evladım ve ayda bir ben Erzurum'a gidiyorum ve bundan çok mustaribim." dedi. "Peki, ağabey, bir dakika, bir sorayım il sağlık müdürüne." dedim. Telefon açtım, sordum, dedi ki: "Sayın Vekilim, hastanede yarım saat, sağlık ocaklarında bir saat içerisinde biz bunu veriyoruz." Ben, telefonun hoparlörünü açtım, ağabeye dinlettim. Baktım, 3'ü de gerçekten kafaları yere eğdi. Şunu arz ettim, dedim ki: "Ağabey, bak, beni sevmeyebilirsin, Sayın Cumhurbaşkanını sevmeyebilirsin ama hastalığı kendi evladının üzerine çağırma. Bu devlet, bu toprak sesin. Nihayetinde, Ağrı ili hepimizin. Dolayısıyla algı yapmanın hiçbir anlamı yok. Sen farklı bir partili olabilirsin ama unutma ki sen Türkiye Cumhuriyeti devletinin vatandaşısın ve gerçekten bunları getiren de Sayın Cumhurbaşkanı." Daha önceki, özellikle doğu ili olması hasebiyle -Hocam da burada, Sayın Emecan da gelmişlerdi Ağrı'ya- gerçekten sıkıntıların ne olduğunu hepimiz de biliyoruz.

Şunu arz etmeye çalışıyorum: Elbette ki Hükûmeti sevmeyebilirsiniz, elbette ki siz farklı bir parti olabilirsiniz ama elinizi vicdanınıza koyun. Burası Türkiye Cumhuriyeti devleti. Bu devlet batarsa hep birlikte batırız, bu devlet yükselirse hep birlikte yükseliriz. AK PARTİ hükûmetlerinden önce kişi başına düşen gayrisafi millî hasıla 2 bin dolardı ama refah düzeyi de en fazla AK PARTİ hükûmetleri döneminde yükseldi.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Saray dolaylarında.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Özellikle şunu arz edeyim: Dünkü bizi eleştiren arkadaşlar var ya, mesela surlarla ilgili bir görsellik verdiler. Ben şunu arz edeyim: Bakın, burası İshakpaşa Sarayı. İshakpaşa Sarayı’nın AK PARTİ hükûmetlerinden önceki resmi, bakın. Bu da şu andaki İshakpaşa Sarayı’nın resmi.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – İşiniz gücünüz saraylarla.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok kötü bir restorasyon.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ben seni götürüyem. Bak..

Bu da şu anda ne biliyor musunuz? Ağrı merkezde bizim şu anda yapacağımız ve bu devletin mührü olan, Selçuklu’nun mührü olabilecek şekliyle Selçuklu mimarisıyla yapılan 13 bin metrekare üzerindeki yeni yapılaşma.

CAVİT ARI (Antalya) – Restorasyonlar aslına uygun mu? Siz onu söyleyin. Yenisini mi yapıyorsunuz, restorasyon mu?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şunu da arz edeyim: Bakın, bu benim ikinci milletvekilliği dönemim, 2011-2015. Selçuklu mimarisıyla yapılan... Bir ilçeye giden para, totalde 230 trilyon lira para.

Dolayısıyla, şunu arz edeyim: Biraz örnek vermek istiyorum. “Vicdansız bütçe” “daha vicdanlı bütçe” “daha adaletli bütçe” “Kalem dağıtıldığında haberin yoktu.” “Sermayedarlarla görüştü.” “Patronlarla toplantı yaptı.” “Emekçilerle, çiftçilerle toplantı yapılmadı.”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yalan mı?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – “Toplum susturulmuş.” “Meclisin etrafında protesto yok.” “Yerlerin talepleri yok.”

BAŞKAN – “Faşist başkan.”

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – “Burs simit alamıyor.” “Öğrenciye yüzde 6.”, “Çiftçiye daha az okul.”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yalan mı?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – “S400 füzesi” “İntihar mı etsinler?” “Darbe”, “kriz” “ekonomik anlamdaki sıkıntı” “Artçı depremler geliyor.” “servete dayalı vergilendirme” “servete orantılı vergi” “demokrasi açığı” “akademisyenler...”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hangisine “Hayır” diyorsun?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şunu arz edeyim: Değerli arkadaşlarım, “akademisyenler” dediğiniz -dün de konuşuldu bu- bu devletin birlikteliğinin çözülmesi için imza verdiler ve ne yapıldıysa, bu devletin hâkim, savcısı onlarla ilgili bir soruşturma açtı.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Hamaset yapmayın ya!

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Ne yapacağını sana mı soracak?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Dolayısıyla şunu tekrar arz etmek istiyorum, ben dün de onu söyledim. Fatih Sultan Mehmet, ecdadımız şöyle der: “Üzerimize kılıç çekilmedikçe, vatanımıza girilmedikçe, milletimize cefa edilmedikçe bizden kimseye asla ve asla zarar gelmez.” Bunlar Fatih Sultan Mehmet’in söyledikleri.

BAŞKAN – Dün de söylemiştiniz bunu.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şimdi, Diyarbakır’a gittiğimizde şunu görüyoruz: Diyarbakır’da gerçekten hendekler kazılmıştı. Sur’a gittiğinizde hendekler kazılmıştı. Güneydoğunun birçok bölgesinde öyleydi.

Değerli kardeşlerim, daha önce de konuşuldu söylendi, devletin geçmişteki imkânları çok kısıtlıydı ama gerçekten 2015’te bu devlet o bölgede yapılan... Ki Kürtlere yapıldı ama şunu da parantez olarak açmak istiyorum, Türklerin parası o bölgeye gitti. Dolayısıyla şudur: Bu devlet, bu iktidar hiçbir dönemde Kürt ve Türk ayrımı yapmadı demografik anlamda, onu söyleyeyim. Şimdi, siz o bölgeye gittiğinizde...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Siz bu söylemle ayrımcılık yaptınız.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Tanal, siz o bölgeye gittiğinizde...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu söylemle ayrımcılık yaptınız.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ben ayrımcılık yapmıyorum, sadece örnekleme olarak veriyorum, bakın, onu söyleyeyim.

Siz o bölgeye gittiğinizde, Sur’un şu anda...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – “Milletin parası” deyin, tamam.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Milletin parasını da söyledim ama bak, parantez içerisinde de onu söyledim. Bunu da herkesin bilmesi lazım.

Dolayısıyla şudur: Siz o bölgeye gittiğinizde –ben dün de gösterdim- müthiş bir yapılanma var...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yoksulluk var, işsizlik var.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – ...milletin kendisine müthiş bir güveni var, müthiş derecede milletin kendi devletine ve kendi iktidarına güvendiği bir durum var ortada. Bunu özellikle belirtmek istiyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – GAP projesinden bahset.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Siz gazı söyleyin ama gaz verdiğiniz var ya, o millete gaz parası da vermiyorsunuz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – GAP, GAP, GAP projesi.

BAŞKAN – Arkadaşlar, GAP’a gelmeyin.

Buyurun Sayın Çelebi.

Sayın Çelebi, siz devam edin, bitirin de ara vereceğim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Siz, 2015’te...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çelebi, son cümlelerinizi alayım.

Buyurun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Siz o bölgeye 2015’te, hendeklerin olduğu dönemde gitseydiniz, daha önce çukurların olduğu dönemde gitseydiniz, inanın, insanlar tir tir titriyordu, kendi evinde aç, susuz bekliyordu çocuklarıyla birlikte. Sayın Cumhurbaşkanımızın o tarihteki talimatlarıyla herkes alınıp

otellere getirildi. Ben o tarihte genel merkezde görevliydim. Şunu bütün samimiyetle söylüyorum: Biz oraya gittiğimizde o insanlar kendi bebekleriyle, üç günlük bebekle sokakta yatıyorlardı ama yine bu devlet gitti, onlara ev sahipliği yaptı, getirdi, otellere yerleştirdi. Yaşlılar yürüyemiyordu, askerlerimiz o yaşlıları kendi sırtlarına alıp getirdiler.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Çukurları kim açtı Sayın Çelebi, nasıl açtı, ne zaman açtı, hangi dönemde, hangi iktidar döneminde açıldı?

BAŞKAN – Sayın Sındır, neyi değiştirir ki? Açıldı mı, açılmadı mı, siz ona bakın. Yani neyi değiştirir ki? Sayın Hoca, neyi değiştirir yani?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Kendi söyledi. Bir şey değişmiyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Değiştirmez. Açıldı, bitti. Bugün ne yaptığımız önemli sizin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çok şeyi değiştirir.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Nasıl açıldı? Nasıl izin verildi? Çukurlar açılırken devlet neredeydi? AK PARTİ Hükûmeti neredeydi?

BAŞKAN – Sayın Sındır...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Sındır, şöyle arz edeyim: Bakın...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz konuşurken biz sizi dinledik, ses çıkarmadık.

CAVİT ARI (Antalya) – Biz daha konuşmadık.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bülent Bey konuştu, Sayın Yılmaz konuştu, Haydar Bey konuştu. Her şeye rağmen sustuk.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bakın, orada açılan hendeklerin çoğu neydi, biliyor musunuz? Devletin bütçesinden belediyelere gönderilen araçlarla yapıldı. (Gürültüler)

BAŞKAN – Lütfettiler, evet. Böyle Sayın Çepni.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Emniyet gözetiminde yapıldı.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Dolayısıyla bu devlet batıda ne verdiyse doğuda da aynı şeyi verdi, AK PARTİ belediyelerine ne verdiyse diğer belediyelere de aynı imkânı verdi. Ama şudur, şunu tekrar edeyim: Her devlet kendisini korur, her devlet kendisini ve kendi vatandaşını korumak zorundadır. Yoksa devlet, 2015'te, 2016'da "Ben gideyim, şurada şu evleri yıkayım." Devletin böyle bir şeyi yoktur.

Bakın, ben şunu size arz edeyim, özellikle sosyal anlamda söyleyeyim: Daha önce özürlü olan çocuğa, annesine, babasına kimse bakamıyordu, "evde bakım" denilen bir şey yoktu. Ben kendi ilimde hatırlıyorum, yemin ediyorum, bakın, gezdiğimde insanlar şunu söylüyordu o tarihte: "Ayda 100 lira..." Devlet şu anda 1 milyardan fazla maaş veriyor. Dolayısıyla hani biz eleştirebiliriz Hükûmeti, insanlarımızı eleştirebiliriz ama gerçekten bir de makul düzeyde yapmamız lazım.

Ben şunu da söyleyeyim: AK PARTİ hükûmetlerinden önce Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesine gittiğiniz zaman, gerçekten akşam saat beşten, altıdan sonra dışarı çıkamıyordunuz. Devlet kademesindeki büyük insanlar geldiği zaman -bunu hepiniz yaşıyordunuz, içimizde bakanlık yapan ağabeylerimiz var, milletvekilliği yapanlar var- belli bir saatten sonra kimse gidemiyordu. Ben adalet kökenliyim, hâkim, savcılar veya devlet memurları, haftada bir kere konvoy çıkardı, eğer o konvoyu kaçırsa bir sonraki haftaya kalırdı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kim iktidardaydı?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Koalisyondu.

Dolayısıyla şunu söyleyeyim: Sayın Cumhurbaşkanı geldikten sonra, özellikle ben, Kürtler anlamında söyleyeyim...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Terör bu ülkenin son on altı yılının sorunu mu?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – ...veya demografik anlamda söyleyeyim: Türkiye’de bir zihinsel devrim gerçekleştirildi bunlarla birlikte. Bakın, geldiği zaman, o tarihte OHAL’i kaldırdı, cezaevlerinde kimse kendi annesiyle, babasıyla veya kardeşleriyle Türkçe dilinin haricinde bir şey konuşamıyordu, bunları verdi. Çocuklarına Türkçeden başka bir isim verilmiyordu, şimdi siz ne koyarsanız koyun, hepsini verdi.

Kültür Bakanlığı: Devletin Kültür Bakanlığı Mem ü Zin’le ilgili Ahmedi Hani’nin eserlerini bastırdı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ahmedi Hani’nin heykelini kaldırdı.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Daha önceleri insanlarımız bunu hayal edemezdi. Şu andaki Ağrı havaalanının adı Ahmedi Hani Havaalanı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Heykeli nerede?

RIDVAN TURAN (Mersin) – Kayyumlarla bütün coğrafyayı yaktınız, yıktınız, bütün köylerin isimlerini değiştirdiniz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Garo, ben seni Doğubeyazıt’a götüreceğim ama şunu söyleyeyim: Şu algıyı yapmaktan vazgeçmeni istiyorum.

RIDVAN TURAN (Mersin) – 100 tane belediyeye el koydunuz, el. Hangi demokrasiden bahsediyorsunuz?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Çalışmayan belediyelere, halkına hizmet vermeyen bütün belediyelere kayyum atandı.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Dolayısıyla şudur: Şu anda Doğubeyazıt’ta bizim fakültemiz var, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesine bağlı fakülte var, adı Ahmedi Hani’dir.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Vatandaşın aldığını vatandaşa götürmeyen belediyelere el konuldu.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir şey daha arz edeyim: AK PARTİ hükümetlerinden dolayı...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Vatandaşın vatandaşa götürmeyen belediyelere müdahale edildi.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Bir tane yolsuzluk yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir tane belge göster.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Gel, ben sana veririm belgeleri, gerek yok.

Sayın Garo, gel, ben size vereyim burada

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Soylu bunu rakamlarla açıkladı, niye kabul etmiyorsunuz?

BAŞKAN – Arkadaşlar, kayyumlardan sonra yapılan, ortaya çıkan imar durumu belgedir.

Arkadaşlar, lütfen, yapmayın, müdahale etmeyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir tane belge gösterin. Dosyalar elimde. İddia yok, iddia yok.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başkanım, şu anda, özellikle burada dün de arkadaşlar söylediler Seyit Rıza’yla ilgili, Alevi çalıştay bizim hükümetlerimiz döneminde yapıldı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ben de okudum dosyaları.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İddia yok.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Garo, ben sizi Ağrı merkeze götürüyüm. Bizim şu anda, kayyumdan sonra gelen, 120 dönüm üzerine, millet bahçesine sizi götürüyüm, gezdireyim.

Doğubeyazıt’a geldiğinizde sadece... Dün bir cümle kullandınız siz orada, kayyum ataması... Ben demin de arz ettim. Dünyanın neresine giderseniz gidin her devlet kendisini korur ve vatandaşını korur. Bizim o bölgeye götürdüğümüz sadece bizim Hükümetimiz döneminde yani kayyum döneminde şu anda 80 kilometreye yakın sıcak asfalt yapıldı Doğubeyazıt merkezinde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ağrı’da hendek mi vardı?

BAŞKAN – Yok muydu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok.

BAŞKAN – Nereden biliyorsun? Hendeklerin yerlerini sen mi biliyorsun yani?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ağrı’da hendek yoktu.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – 140 trilyon liraya yakın bir yatırım yapıldı. Bakın, şunu söyleyeyim: Ağrı merkezde şu anda 120 dönüm üzerine...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sırrı Sakık’ı niye görevden aldınız?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bak, Sırrı Sakık geçen gün beni aradı, tebrik etti.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye görevden aldınız?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Onu hâkim, savcıya söyle.

Niye tebrik etti biliyor musunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sırrı Sakık’ı niye görevden aldınız?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Biz almadık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kim aldı?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yargı alıyor, yargı alır. Bizim onda şeyimiz yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne yargısı? Soylu aldı, Soylu.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şunu arz edeyim: Bak, geçen aradı, tebrik etti. Niye tebrik ettiğini biliyor musunuz? Ben, Sayın Cumhurbaşkanımıza arz ettim, Ağrı merkeze on ikinci aydan önce anjiyo ünitesi gidiyor, 2 trilyon 650 KDV hariç olmak üzere. Dedi ki: “Ben teşekkür ediyorum.” Dedim ki: “O zaman bunu “tweet” at çünkü geçenlerde sen benimle ilgili bir tweet attın.” Yarım saat sonra aradan geçti –bak, bende mesajı- dedi ki: “Ben tweet’i sildim.” Dedim ki: “Nezaketinizden dolayı teşekkür ediyorum.” Dolayısıyla şunu arz edeyim: Kim olursa olsun eğer bu devletin mihenk taşına bir harç bırakıyorsa bu devletin 81 milyon insanı ona sahip çıkar.

BAŞKAN – Sayın Çelebi, son cümlelerinizi alayım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sırrı Sakık ne yaptı sana?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Eğer bu devletin mihenk taşına bir zarar gelirse demin Fatih Sultan Mehmet’in okuduğum şeyi gibi, bu devlet kendi şarjını korur. Onun için şu: Özellikle şunu arz edeyim, Sayın Cumhurbaşkanımızdan önce kimse “ben Kürdüm” diyemiyordu, kimse “ben Aleviyim” diyemiyordu, kimse kendini farklı bir demografik yapıda ifade edemiyordu. Dolayısıyla bunlar hep hükümetlerimiz döneminde oldu. Bu, ekonomide de aynı.

Bizim şu anda sadece on altı yıl içerisinde lokal, Ağrı il merkezine giden para 11 katrilyon lira.

Plan ve Bütçe Komisyonu

22.11.2018

T: 22

O: 1

Ben bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum, bu vesileyle hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, birleşime 14.30’a kadar ara veriyorum

Kapanma Saati: 13.40

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.40

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 22’nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Müzakerelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Bekaroğlu, buyurun.

Süreler on dakikadır. Çok konuşmacımız var, sonrasında da teklifin maddeleri ve tasarıların maddeleri olduğu için süre aşımı yapmayacağım.

Buyurunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bütçenin son günü.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; bugün bütçenin son günü. Biraz evvel haber izledim haber kanalından birinde. “Bütçe görüşmeleri Plan ve Bütçe Komisyonunda tamamlandı.” diye başladı habere. Sayın Bakan konuştu, tamamlandı. Hâlbuki devam ediyor ya, belki de gece 12.00’de “Plan ve Bütçe Komisyonunda 2019 yılı bütçesi reddedildi diye bir haber çıkacak belki de ama haberi tamamlandı diye verdi. Enteresan bir şey.

BAŞKAN – Hangi haber kanalı bu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Haber kanalının adını vermemeyim.

Değerli arkadaşlarım, bu bütçe nasıl bir bütçe? Tek kelime, iki kelimeyle anlatılabilir mi? Çok nitelermeler yapıldı, biraz evvel Garo Kardeşimiz “insafsız, vicdansız, adaletsiz” filan dedi. Farklı şeyler var; “Güvenlik bütçesi” filan deniliyor, bir sürü şeyler söylendi. Bana göre bunların hepsi doğru olmakla beraber en doğrusu bu bütçe bir tek adam bütçesi. Nereden çıkarıyorum? Yani düşünüyordum bir anda jeton düştü. Şimdi bize Sayın Başkanımız 2019 yılı Merkezi Yönetim Bütçesi Kanun Teklifi işlenmiş metnini getirdi, şöyle siz de bakın. Artık bütçenin yürütmesi filan, her şey Cumhurbaşkanına ait. Arkadaşlar, artık bir özelleştirme kurulu filan yok, her şey Cumhurbaşkanı. Maliye Bakanı yok.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Var tabii Maliye Bakanı. Var da bütçede yok, bütçede. Geliyor burada sunuyor ama bütçede yok. Her şeyi... Bakın, elinizde. Maliye Bakanı filan hep çizilmiş, her şey... Bir kişi yapıyor, Cumhurbaşkanı yapıyor. Böyle bir bütçe.

BAŞKAN – Siz daha rahat anlayın diye öyle yaptım ben zaten.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tek başına yapıyor olması...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yapsın tabii ya, bir şey demiyorum. Ben bir durum tespiti yapıyorum ya.

Üstelik de bütün bunlar mevcut Anayasa’ya aykırı bir şekilde yapıldı. İşte, yetkiyle Kanun Hükmünde Kararname bütün kurumları ortadan kaldırdı, sonra Cumhurbaşkanı... Aslında kanunla düzenlenmesi gerekli konularda Cumhurbaşkanlığı kararnameleri çıkarılarak yeni bir sistem oluşturulmaya çalışılıyor. Bu, mevcut, 16 Nisanda kabul edilen Anayasa’ya bile terstir.

Tabii, Sayın Başkan sürekli süre baskısı yapıyor bize, çok sayıda da bağlı kuruluş var; kısa kısa gideyim ben. TÜİK’le, Türkiye İstatistik Kurumuyla ilgili başlayayım. Sayın Bakanım, tam da böyle eylül enflasyonuydu sanıyorum -değil mi- açıklandığı anda, bir anda açıklamayı yapan kişi şey yapıldı ve Maden İşleri genel müdür yardımcısı mı, birisi getirildi. Bunu anlayamadık ve piyasalarda, değişik yerlerde şöyle yorumlandı: -yani TÜİK’le ilgili zaten bir güvensizlik var bizde, bir anda rakamlar değişti, büyüme oranları değişti, Türkiye’nin tasarruf oranları değişti- Hükûmetin istediği şekilde rakamlar çıkıyor, dolayısıyla güvenli değildir. Her tarafta, piyasalarda böyle bir şey varken Maden İşleriyle TÜİK’in ne ilgisi var, niye böyle bir şey yaptınız? Üstelik de o arkadaşın sizin arkadaşınız olduğu söyleniyor, Sayın Başkanım. Yanılabirim, bunu zikretmiş olayım.

Merkez Bankasıyla ilgili -tabii atlaya atlaya gideceğiz- “Merkez Bankası bağımsız mı, değil mi?” Bağımsız ama görev süresi düşürüldü, değişik şeyler yapıldı. İlgimiz çeken bir şey var. Merkez Bankasının 18 milyar 383 milyon 903 bin -nokta, nokta- faiz dışı geliri var. Nereden geldi bu para arkadaşlar? Ya, biliyoruz tabii nereden geldiğini, kur farklarından filan geldi. İyi de kurumlar vergisi alacaksınız ve bütçeyi doğrultacaksınız. Yani sanal gelirlerle -bu bütçenin bir özelliği de sanal gelirlerle vergiler ne kadar alınabilecek tartışması, biraz sonra Gelir İdaresine gelince söyleyeceğim- oluşan bir bütçe değerli arkadaşlarım. Geçiyorum, fazla üzerinde durmayacağım.

Tabii, Merkez Bankasıyla ilgili, burada çalışanlarla ilgili notlar var; Sayıştay raporunda da var. Ne kadar maaş alıyorlar? Yüksek. Büro görevinde kullanılan, nitelikli maaşlar ödenen 80 kişi var, böyle problemler var; onları geçiyorum.

Değerli arkadaşlar, Sermaye Piyasası Kuruluyla ilgili bir şey var, onunla ilgili bir iki cümle söyleyeceğim. Biliyorsunuz, geçtiğimiz günlerde gayrimenkulle ilgili bir gayrimenkul sertifikası sistemi çıkarıldı. Çok büyük gürlütleyle takdim edildi, hem Türkiye’deki krizi çözecek hem de batan, ciddi sıkıntı oluşturan inşaat piyasasını tekrar düzeltecek. “İnşaat can alıcı sektör.” filan denildi ama bir tek ihale yapıldı, Mavera mıydı, neydi? Ondan sonra durdu. Sayın Başkanım, bu neydi, niye durdu? Bu konuyla ilgili Sermaye Piyasası Kurulunun da bir suçu var mı, yok mu? “Suçu” demeyelim, sorumluluğu var mı? Bize bir bilgi verir misiniz, ne oldu yani?

Şimdi, burada sertifika filan satılacaktı. Amerika’daki batan sistem Türkiye’de tekrar mı edilecekti? İşte, “Bu adamın gayrimenkulü var. Türkiye’de 1 milyondan fazla stok var, satılamıyor -iş yerleri ayrıca bu sayının içinde değil- konut. Dolayısıyla bunları biz sertifika hâline getirelim, orada daire alamayan insanlara da -41 lira mıydı neydi birimi- satalım, adamlar hayal etsinler ‘Orada yerimiz var.’ diye, sonra kriz çıksın.” İşte, türev kâğıtları gibi sıkıntılar mı oluşacaktır? Yoksa işte, bizim insanımızın sağduyusu “Ya, bana anahtar vermiyorlarsa para da vermem.” dedi, onun için mi bitti, bilmiyorum.

Kamu İhale Kurumuyla ilgili birkaç bir şey söyleyeyim. Değerli arkadaşlarım, bakın, Kamu İhale Kurumunda 53 kanun ya da kanun hükmünde kararname ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun maddeleri 190 kez değiştirilmiş. Değerli arkadaşlarım, bu ne demek ya? Ne oluyor size yani? Türkiye’nin cumhuriyet tarihinde yapmış olduğu en doğru şey, en doğru kanun. Yani, işte, ihaleyi ona verdi, yandaşına verdi, şunu yaptı, bunu yaptı, fesat karıştırma; bütün bunları ortadan kaldıracak sistem. Bir de KPSS sistemi vardı, ikisini de yok ettiniz, ortadan kaldırdınız ya. On altı seneden beridir iktidarsınız arkadaşlar, bu ne? Bir de Cumhurbaşkanlığıyla ilgili -gene kendisinin çıkardığı kararnamelerle- hepsini pazarlık usulüyle yapıyor Cumhurbaşkanı. Bu nasıl bir şey arkadaşlar ya? Cumhurbaşkanlığı sistemi deyip geçmeyin ya, bu nedir yani arkadaşlar? Bunları bize anlatın. Kamu İhale Kurumundan ne istiyorsunuz, niçin ihale etmiyorsunuz arkadaşlar? Özellikle şeyleri anladık ama her şey... Niye ihale etmiyorsunuz?

Gelir İdaresine gelelim arkadaşlarım. Şimdi, Sayın Bakanım şöyle bir şey var: Bir sizin söylediğiniz rakamlar var, bir de gelen şeylerde yazan rakamlar var. Gelir vergisi 171,9 milyar TL. Sizin verdiğiniz rakamlar farklı, arkadaşların bize verdiği rakamlar farklı. Bu fark nereden geliyor, nedir bu? Bu konuyla ilgili bir düzeltme mi yapılıyor, nedir anlayamadık. “Gelir vergisi 171,9 milyar TL.” dediniz siz, 176,7... Diğerleri, bütün rakamlar böyle. Anlayamadım yani buraya kafam takıldı.

Bu gelirlerle ilgili değerli arkadaşlarım, bakın, birkaç sebepten dolayı... Bir, güvensizlik; iki, ikide bir siz vergi, barışı marışı çıkarıyorsunuz; üç, kriz. Kesinlikle ve kesinlikle bu rakamların tutma şansı yoktur, yine, işte, -bilmiyorum, bu sefer Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bunu da yaparsınız, her şeyi yapıyorsunuz- yeniden yeniden borçlanarak gidecek. Bu bütçe “Nasıl bir bütçe?” dediğimiz zaman belki bir de “borç bütçesi” diyebiliriz.

Başka bir şey, yıllardan beri konuştuğumuz, tartıştığımız, “Böyle olmaz, insafsızlıktır, vicdansızlıktır.” dediğimiz şey: Yine vergilerin büyük çoğunluğu dolaylı vergiler yani deli dumrul vergileri. Herkesten alıyoruz, fakir, zengin, şöyle böyle demeden herkesten döve döve vergi alıyoruz; sudan alıyoruz, bebek mamasından alıyoruz, bezinden alıyoruz filan, bu şekilde gidiyor.

Sayın Bakanım, Maliye Bakanlığıyla ilgili Sayıştay şeyinde de belli. Bu Hazine ve Maliye Bakanlığında bir Maliye Teftiş Kurulu gibi, devletin tüm harcama, gelir ve borç hesaplarına bakan, adına “denetleyicilik” diyebileceğimiz bir kuruma ihtiyaç var. Vardı böyle bir kurum, 1870’lerden filan geliyordu, bunu ortadan kaldırdınız; Maliye Teftiş Kurulu. “Abdülhamit” filmi filan çekiyorsunuz ama ta Abdülhamit’ten beri var olan bu kurulu niye kaldırdınız yani merak ediyorum. Gerçekten, Maliyeciler, bu gereksiz bir şey miydi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitti mi Sayın Başkanım? Daha bir şey söylemedik ya Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ama işte zaman çabuk geçiyor.

Son cümlelerinizi alayım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Peki, nasıl olsa kanunlar gelecek, 18 maddede onar dakika konuşacağız.

Değerli arkadaşlarım, Özelleştirme İdaresiyle ilgili de birkaç şey söyleyeyim, bitireyim.

Özelleştirmede, geçen sene açıklanmıştı, 2003-2017 yılları arasında on dört yılda 60,9 milyar dolar, ben biraz daha fazla hesapladım, 70 milyar dolar civarında özelleştirme var. Borçlar var bir de Sayın Bakanım. İşte, kaç şu anda kamu-özel? Siz “Kamunun borcu yok, bir problem yok, Türkiye’de bir sıkıntı yok.” diyorsunuz filan ama iş öyle değil. İşte, 460 milyar dolar civarında bir borç var. Topladığınız vergiler ne kadar? Bugünkü paralarla falan söylediğimiz zaman, dolara çevirdiğimiz zaman acayip bir kaynak kullanmışsınız, müthiş bir kaynak kullanmışsınız. İşler de yaptınız tabii, yollar mollar yaptınız, doğru ama müthiş bir kaynak da kullandınız yani. Bu paranın hesabını hiçbir bütçede, hiçbir yerde vermediniz. Bu yetmiyormuş gibi değerli arkadaşlarım, şimdi, yeni bir finans modeli buldunuz, bu konuyu da hiç tartışmadınız, hiçbir şekilde burada şeyinizi söylemediniz. Bu kamu-özel ortaklığıyla bugüne kadar... Sayın Bakan bir açıklama yapmış, doğru mudur, yanlış mıdır, bir arkadaşına yazmış: “Bunlar gizlidir, sırdır, bunları açıklayamayız.” diyor. Bir de bu şekilde para topluyorlar. Yani ne demek bu biliyor musunuz arkadaşlar? Gelecek kuşaklardan, sizin torunlarınızdan para alınıyor. Bakın, geçmiş yedik yani beğenmediğiniz dönemlerde yapılan Sümerbankları filan bunların hepsini yedik. İşte, bugün borçlandık, korkunç bir şekilde ödüyoruz, borç bütçesi, bu da yetmiyor, gelecek kuşakların,

otuz sene, kırk sene garantili... Bunları konuştuk, konuşmaya devam edeceğiz. Sayın Bakanım, ne sırrıdır bu? Nasıl bir şey olur ya? Milletin verdiği, gelecek kuşakların vereceği vergilerle ilgili bir sözleşme yapıyorsunuz, hastane yapıyorsunuz, ihtiyaç var mı, yok mu, bilemiyoruz.

Bak, ben siyasetçiyim, kendi ilimden vereyim, oradan, Rize'den Milletvekili değilim ama 800-900 yatağımız var, Rize nüfusuna şey yaptığınız zaman standart yatak yetiyor, hadi kalitesizdir. Bize bir hastane de yapıyorsunuz, sağ olun var olun, ağanın eli tutulmaz. Sayın eski Başbakanımız "Helal olsun". filan diyordu, hadi bize de helal et. Denize dolgu yaparak hastane yapıyorsunuz, hasta garantisi veriyorsunuz, tetkik garantisi veriyorsunuz. Kira ödeyeceksiniz ve gelecek kuşaklar verecek. Bunlar nasıl gizli olabilir Sayın Bakanım? Bu sözleşmeler niye bize açık değil? Niye bunları öğrenemiyoruz? Gizli yapılan her şeyde bir şeyler çevriliyor diye düşünüyor insan. Niye böyle bir şey yapıyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ettim Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitmedi tabii ama...

BAŞKAN – Bitti Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Konuşacağım, 16 madde var, hepsine onar dakika vereceksiniz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sağ olun. Yeni arkadaşlara söyleyeyim.

BAŞKAN – Hasta garantisi yok ha haberiniz olsun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nasıl yok hasta garantisi?

BAŞKAN – Defaatle söylendi ama siz ısrarla aynı şeyi söylüyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir önceki bakan söyledi, hasta garantisi verdi, yüzde...

BAŞKAN – Yok, hasta garantisi yok.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bakan biraz önce anlattı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Buraya geldi, Ahmet Demircan söyledi.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bakan Bey söyledi, burada değil miydiniz, dinlemediniz mi Sayın Bekaroğlu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İnanmıyoruz. Niye inanmıyoruz?

BAŞKAN – İnanmamakta serbestsiniz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Kişi kendisi gibi bilir, ne yapalım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çünkü bizim sözleşmeleri görmemiz lazım Hanımefendi. Sözleşmeleri göreceğiz ki inanacağız.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Geldi, burada bir saat açıklama yaptı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya bir bakan "Var." dedi, öbür bakan "Yok." diyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ettim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşım, sözleşmeler niye gizli? Eğer yoksa görelim sözleşmeleri.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Açık açık anlattı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya inanmıyoruz, sözleşmeyi görmemiz gerekiyor. İnanmıyoruz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – O sizin sorunuz.

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, devletin sorunu. Sözleşme gösteremiyorsanız...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bugün “beyaz” dediklerine yarın “siyah” diyorlar.

BAŞKAN – Sayın Keşir, buyurun lütfen.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkan, Değerli Bakan, değerli bürokratlar, değerli milletvekilleri; hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Bugün bütçe maratonunun son günü Komisyonunda. Epey şey konuştuk, tüm bakanlıklar bütçesi içinde ortak konuştuğumuz konular vardı, müstakil konular vardı ama genelde şöyle ortak bir eleştiri geldi, bunların tamamını neredeyse toparlamaya gayret ettim elimden geldiğince! Başta “gender budget” olmak üzere, emeklilerle, yoksullarla ya da düşük gelir profilinde olanlarla, işçilerle, emekçilerle görüşülmediği ve bu bütçenin onların bütçesi olmadığıyla ilgili bazı eleştiriler vardı. Ben de kendi notlarımı topladım. Ama bu eleştirileri getiren arkadaşların Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığımızın, Millî Eğitim ve Sağlık Bakanlığımızın sanırım sunumlarını, tartışmalarını ve müzakerelerini kaçırdıklarını düşünüyorum. Ben birkaç hususun burada altını çizmek isterim.

Öncelikle, ben de tekrar söyledim, tekrara girdiğimin farkındayım ama anlaşılması için tekrar etme ihtiyacı duyduğumu düşünüyorum çünkü benden önceki konuşmacılar benzer cümleleri hâlâ eleştiri olarak getirdikleri için.

İstanbul Sözleşmesi’ne Türkiye Cumhuriyeti ilk imza koyan ülkedir ve Parlamentosuna çekincesiz getiren ülkedir. Bu sözleşmenin uyum yasası olan 6284 mali bir karşılığı olan yasadır. Bakın, her yasanın bir mali karşılığı vardır. O dönem, İstanbul Sözleşmesi’ne imza koyan Avrupa ülkeleri bunun mali karşılığını karşılamayacakları için uyum yasalarını çıkarmadılar. Bu yasayla birlikte, 6284’le birlikte, 2018 yılında 76 ilde 788 personelin görev yaptığı ve 317 bin kişiye hizmet veren şiddeti önleme merkezleri kuruldu. 317 bin kişi yasanın çıktığı süreden, aşağı yukarı 2012’den bugüne kadar hizmet aldı. Bunun bir mali karşılığı yok mu, bu bütçede bunun mali karşılığı yok mu? Bunu burada ifade etmek istiyorum.

Diğer yandan, kız çocuklarının, yoksul öğrencilerin eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimi için sosyal yardımlaşma bünyesindeki şartlı nakit transferleri, taşınmalı eğitimde özellikle kız çocuklarının ağırlıklı olarak faydalanmasının bir mali karşılığı yok mu?

Diğer yandan, toplum yararına çalışmanın ağırlıklı faydalanıcıları kadınlar. Aynı zamanda yine Çalışma Bakanlığının “İşte Anne” projesi kapsamında, iş garantili eğitim programlarında kadınlara 400 lira kreş desteğinin bir mali karşılığı yok mu?

Diğer yandan, aile ve iş yaşamını uyumlaştırma kapsamında düzenlenen bütün düzenlemelerin bir mali karşılığı var.

Diğer yandan, değerli milletvekilleri, 81 ilde 130 yeni üniversite açıldı ve kız çocuklarının üniversiteleşme oranı 2002’de yüzde 13,5’ken bugün yüzde 50’ye dayandı. Bunun bir mali karşılığı yok mu? “Gender budget”te bir karşılığı yok mu?

Diğer taraftan, sağlıkta devrim, hastanelerin birleştirilmesi, anne-bebek ölümleri... Bakın, anne-bebek ölümlerini daha önce de söyledim, sanırım anlaşılmamış. En hızlı şekilde, on yılda OECD ülkeleri seviyesine çeken 1’inci ülkeyiz. Bunun bir mali karşılığı yok mu? Annelerin doğum öncesi bakım alma oranı yüzde 99,7’ye ulaştı, doğumunu sağlık kuruluşunda yapmaları yüzde 98’e ulaştı, bunun bir mali karşılığı yok mu, bu bütçede bir yeri yok mu?

Diğer yandan, evde ürün üreten kadınların gelir vergisinden muaf tutulmaları çok önceden çıkardığımız bir düzenleme, bunun bir mali karşılığı yok mu?

Engelli çocuğu olan anneye beş yıl erken emeklilik imkânı getiriyoruz, bunun “gender budget”te bir mali karşılığı yok mu?

Genç ve kadın istihdamı için teşvik programlarının en sonuncusunu yine bu Komisyonunda hep beraber çalıştık, müzakere ettik, bunun bir mali karşılığı yok mu?

Emeklilere bayramlarda verilen ödeneğin bu bütçede bir yeri yok mu?

Aynı zamanda, taşeron çalışmayı sonlandırdığımız ve onlara iş güvencesi, devlet güvencesi verdiğimiz çalışmanın bir mali karşılığı yok mu?

Aslında, daha çok kalem var ama ben süreyi özellikle çok doldurmadan kullanacağımı Başkana söz verdiğim için, notlarımı bu kadar ifade etmek istiyorum.

Bütün bunlar, bakın, emekliler, işçiler, kadınlar, çocuklar, kız çocukları, gençler bütün bu bütçenin içinde bir aydır çalıştığımız konular ve ısrarla, hâlâ “gender budget”ten bahsedilmesinin çok iyi niyetli olmadığını düşünüyorum.

Gelelim diğer bir konuya. Tabii, biz bütçeyi konuşurken bu bütçenin proje karşılığını konuşuyoruz. Kamuda şöyle bir şey var, ben kamuda çok az görev aldım, benden daha kıdemliler var. Kamuda konuştuğunuz her şeyin bir mali karşılığı vardır, hangi projeyi, neyi konuşuyorsanız bir mali karşılığı vardır. Mali karşılığı olmadan konuştuklarımızın hepsi havada kalır. Ama şunu ifade etmem lazım: IMF’nin 2015 yılında yaptığı bir araştırma var. Bu araştırma üç ayda bir yayınlanan Finans ve Kalkınma Dergisi Raporu, IMF’nin kendi yayımladığı bir rapor. 1970 ve 2011 yıllarını baz alarak 122 ülkenin terör mağduru ülkelerle mukayesesi yapıyor ve bunun bir mali karşılığını çıkarıyor bu rapor. 1970 ve 2011 yılları arasında Türkiye’nin yurt içi kaynaklı olmak üzere ve yurt dışı kaynaklı olmak üzere teröre maruz kaldığı bu raporda ifade ediliyor ve Türkiye burada 7’nci sırada. Bu ne demek? Bu rapora istinaden, Türkiye’nin alabileceği yabancı yatırımlara fren etkisi oldu 1970’ten bu yana olan terör faaliyetlerinin demek. Bu da dörtte 3’ü yani 378 milyar dolardan bahsediyoruz. 378 milyar dolarlık yabancı yatırıma frenleme etkisi var terörün. Ama biz bütçenin farklı kalemlerini konuşurken bu etkiyi ne yazık ki bizden başka konuşan olmuyor burada.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Barış gelsin barış, halledelim şu terörü. Barış, barış... Başlatın şu uyum sürecini yeniden.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, sizinle barışmak mümkün mü ya!

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Diğer taraftan, Çevre Bakanımızın ifade ettiği Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde, Diyarbakır Sur; Şırnak merkez, Cizre, Silopi, İdil; Mardin Nusaybin; Hakkâri Yüksekova’da çıkan olaylarda -bu yedi ilçede- 25 bin ağır hasarlı bina, 70 bine yakın bağımsız bölüm hasar gördü ve geçmiş dönemden, 2018-2017 bütçelerinde toplam 25 bine yakın konut ve ticarethane yine bu bütçenin, geçmiş dönemde burada tartıştığımız, müzakere ettiğimiz bütçenin içinden ödendi.

Bakın, bu ülkede terörün bir maliyeti var. Parti Genel Başkan Vekilimiz Kurtulmuş geçenlerde bir açıklama yaptı ve dedi ki: “1,5 trilyon dolar.” Yani burada hesap uzmanı olan, geçmişinde bu işi bizden çok daha iyi bilenler var. Ben haddimi de aşmak istemiyorum ama 1,5 trilyon doları bugünkü kurdan çarptığımızda yaklaşık dokuz yıllık bütçemize tekabül ediyor ve sırtını YPG’ye, PYD’ye dayayanlar niye bu konuda bir tek cümle etmiyor? Sekiz yıllık devlet bütçesini biz 1970’ten beri ne yazık ki teröre kurban ediyoruz. Bunun da buradan kayıtlara geçmesini istiyorum.

Sayın Bakanımıza Hükûmetimizin bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Keşir, teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan, Değerli Bakan Yardımcısı arkadaşlarımız, değerli bürokrat arkadaşlarım, Sayın Komisyon Başkanım, milletvekili arkadaşlarım; öncelikle hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Tabii, bugün ülkemizin 2019 bütçesini yapıyoruz. Bütün bakanlıkların hak ettiği seviyede daha yüksek bir bütçeye kavuşmuş olması, dış borcun azalması, iç borcun azalması, ticaretin istenilen seviyelerde olması ve özellikle terörün son bulması hepimizin arzusudur. Sayın konuşmacının vermiş olduğu rakamlar gerçek rakamlar olabilir ve bu anlamda yıllardır Türkiye’de yaşanan terörün ülke ekonomisine ciddi bir etkisi olduğunu tabii ki herkes kabullenmekte. Bu anlamda da ülkemizde terörün bir an evvel son bulması da hepimizin en büyük arzusudur.

Tabii, son dönemde ülkemizde ciddi bir ekonomik krizlerden de bahsedildi ve yaşandı, yaşanıyor da. Her ne kadar “Kriz yok.” denilse de böyle bir kriz var. Daha önce de söyledik, Cumhuriyet Halk Genel Merkezimiz tarafından görevlendirilmemiz nedeniyle illerde milletvekilleri olarak çalışmalar yaptık. Hemen hemen farklı illere gitsek de o illerde benzer sorunlarla iş adamlarının, esnafın hepsinde benzer sorunlar yaşadığını ve ülkede maalesef esnafımızın, iş adamının ciddi şekilde ekonomik sıkıntı yaşadığını ve bundan sonraki süreçte de ciddi anlamda ekonomik olumsuzluklar yaşanacağını dile getirmişlerdi ve bugün de özellikle son dönemlerde sayısı her geçen gün artan bu konkordato talepleriyle, o büyük anlı şanlı firmaların bu talepleriyle ekonomimizin nereye geldiğini de görüyoruz veya “Ben tam göremedim.” diyenler varsa da adliyelerimizde icra daireleri var, fabrikasyon bir şekilde icra takip dosyaları orada, raflarda yerini almakta. Ha, bu dosyalar açılıyor da ne oluyor? Onu da söyleyeyim: Yani ancak depoları dolduruyor, rafları dolduruyor çünkü artık borçlar ödenemez hâle gelmiş.

Şimdi, ticaretin gelişmesi, ekonominin gelişmesi tabii ki hepimizin en büyük arzusudur, hepimiz bu ülkede yaşıyoruz ama ekonominin gelişmesi için de belirli şartlar var. Ki ben bir hukukçu olarak özellikle olayın hukuk boyutuyla da değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Yabancı yatırımcı Türkiye’ye istenilen seviyede geliyor mu, daha önceden ne oranda geliyordu, şimdi ne oranda gelmekte, Türkiye’deki yerli yatırımcı Türkiye’den sermayesini yurt dışına aktarmakta mı? Bunlara bir bakmamız lazım. Yani özellikle yabancı yatırımcının Türkiye’ye istenilen seviyede gelip gelmediğini bir sorgulamak lazım, eğer gelmiyor ise bunun en önemli gerekçesini ben söyleyeyim: Hukuk sistemimizle ilgili soru işaretleridir.

Sayın Cumhurbaşkanının 3 Ağustos’taki 100 Günlük İcraat Programı vaatleri arasında demokrasinin genişletileceği ifade edilmişti ancak diğer vaatlerin hemen hemen çoğunluğu tutmadığı gibi demokrasi ve hukuk devleti anlayışında da maalesef hedef tutmadı.

Avrupa Parlamentosu 2018 Türkiye İlerleme Raporu’nu hazırlayan Kati Piri, Türkiye’yle üyelik müzakerelerinin resmî olarak askıya alınmasını talep etmiş ve özellikle de saymış olduğu gerekçelerin birinci maddesine hukuk sistemiyle ilgili bir güvensizliği dile getirmiştir.

Şimdi, Adalet Bakanlığıyla ilgili bütçede de konuşmuştuk, Türkiye’de gerçekten yargının gelmiş olduğu durum maalesef büyük bir sıkıntı içerisinde, içler acısı diyebilirim. Türkiye’de yargıya güven kalmamıştır. Türkiye’de güven duyulan kurumlar arasında yapılan ankette yargı maalesef, daha öncelerde yüzde 70-80’lerde iken yüzde 20’lere kadar düşmüştür. Bu, ülkeyi yönetenlerin en önemli sorunu olmalı çünkü bir ülkede eğer yargıya güven yoksa o ülkede huzur, barış ve geleceğe dair bir güvence olamaz. O nedenle, alacak olduğunuz hâkim ve savcılar bir siyasi partinin, iktidar partisinin

il, ilçe başkanlıklarında görev yapmış, belediye başkanı olmuş, belediye meclis üyesi olmuş kişiler arasından seçme gayretinden bir an evvel vazgeçin diyorum, aksi hâlde yargıya güven diye bir şey kalmaz.

Bakın, biliyorsunuz, ABD Başkanı tarafından 2016'da bir karar alınmıştı 7 Müslüman ülke vatandaşının Amerika Birleşik Devletlerine sokulmaması yönünde. Ne oldu? Bu karara karşı bir kadın hâkim tedbir kararı aldı ve kararı iptal etti ve bu sayede 7 Müslüman ülke vatandaşı Amerika'ya tekrar girebilme hakkını elde etti ve o dönemde Türkiye dâhil birçok Müslüman ülkeden maalesef, Trump'ın almış olduğu bu karara karşı öyle yüksek sesle bir itiraz da gelemeydi ama Amerika'daki bir hâkim bu kararı iptal etti. Peki, o hâkim şimdi nerede? O hâkim yerinde mi, değil mi, sormak lazım. O hâkim tahmin ediyorum ki yerinde. Eğer bu hâkim, benzer bir konu Türkiye'de olsaydı nerede olurdu? Ben size soruyorum: Böyle bir karar alabilir miydi, böyle bir karar alabilen hâkim nerede olurdu? O hâkimler sayesinde bugün yargı ayakta kalabildi, sayenizde de çöktü sayın arkadaşım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Mehmet Moğultay'a bakın, bize değil!

CAVİT ARI (Antalya) – Lütfen sataşmayın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sizin yaptığınız bütün kötülükler eski kötülüklerden dolayı meşrudur!

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi, yargı o dönemden kalan hâkimler sayesinde yüzde 70-80 seviyesinde güvenilir kurumdu, bugün yüzde 20'lerde sürünüyoruz sayenizde.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bizim sayemizde değil.

CAVİT ARI (Antalya) - On altı senedir siz yönetiyorsunuz ülkeyi ve on altı...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Darbe oldu...

CAVİT ARI (Antalya) – O darbeye yol açanı da dün açıkladım, 2010 sürecidir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Konuşma ya, yargıçların yarısı FETÖ'cü çıktı, yarısı! Daha kadro kuramıyorsunuz burada.

CAVİT ARI (Antalya) – Neyse şimdi ben konuşuyorum, benim sözümü kesmeyin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Aranızda bile FETÖ'cüler oturuyor. Konuşmayın!

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Ne demek bu ya?

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi, sayın arkadaşım...

BAŞKAN – Moğultay döneminde alınmışlar.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Birisi filan okula gitti diye FETÖ'cü diye yargılanıyor, Pensilvanya'ya gidenler niye yargılanmıyor?

BAŞKAN – Bir dakika... Bir dakika...

CAVİT ARI (Antalya) – Değerli arkadaşlar, bakın...

BAŞKAN – Siz “Aranızda FETÖ'cüler oturuyor.” diyerek milletvekillerine bu şekilde konuşamazsınız. Sözüünüzü geri alın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Konuşamaz mıyım?

BAŞKAN – Konuşamazsınız.

CAVİT ARI (Antalya) – Bir saniye ben...

BAŞKAN – Bir dakika... Bir dakika...

Bir dakika Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Ben konuşuyorum.

BAŞKAN - Sayın Ari, müsaade edin.

Sayın Bekaroğlu, bu şekilde konuşma hakkına sahip değilsiniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nasıl hakkına sahip değilim?

BAŞKAN - Milletvekillerine bu şekilde laf edemezsiniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, şunu söylüyorum ben...

BAŞKAN – Bu milletvekillerine bu şekilde laf ederseniz siz de misliyle karşılığını görürsünüz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Siz adam filan tarihte okula gitti, dolmuşa bindi diye...

BAŞKAN – Misliyle karşılığını görürsünüz Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – ...insanları işinden gücünden ettiniz.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, misliyle karşılığını görürsünüz

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Pensilvanya'ya gidenler nerede oturuyor?

BAŞKAN – Ne zamandan beri FETÖ avukatı oldunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nerede oturuyor Pensilvanya'ya gidenler?

BAŞKAN – Ne zamandan beri FETÖ avukatlığı yapıyorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nerede oturuyor o Pensilvanya'ya gidenler?

BAŞKAN - Ne zaman FETÖ avukatı oldunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben FETÖ avukatı falan olmadım, soru soruyorum.

BAŞKAN – Siz psikiyatr değil miydiniz? Siz psikiyatrdınız, şimdi avukat olmuşsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O dönem okula gitti diye...

BAŞKAN – Kim sizi bu noktaya getirdi?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - ... FETÖ'den kovulan, yargılanan, hapsedilen insanlar...

BAŞKAN - Yani Sayın Çelebi damarınıza bastı diye mi yapıyorsunuz bunu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – ...o dönem Pensilvanya'ya gidenler nerede oturuyor şimdi?

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, ben konuşuyordum.

BAŞKAN – Vereceğim sözünüzü, vereceğim.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Ne demek bu ya!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nerede oturuyor? Bakan yardımcılarının arasında oturuyor arkadaşlar.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Gördünüz mü?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, ya!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Gördünüz mü?

CAVİT ARI (Antalya) – Gördük; söyleyelim nerede oturduğunu.

Neyse, ben konuşuyorum, bir dakika... Sözümü kesmeyin lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya! Öyle değil işte! İşler öyle değil. (Gürültüler)

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, bir dakika, ben konuşuyorum. Bak, konuşturmam sen konuşurken.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Garibanlar aç kaldı aç. (Gürültüler)

CAVİT ARI (Antalya) – Sen konuşurken konuşturmam bak, engellerim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Aç kaldı garibanlar.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, açar mısın?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yanındakine bir bak bakalım!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yani gazete aldı diye..

BAŞKAN – Arkadaşlar, biraz yavaş. (Gürültüler)

CAVİT ARI (Antalya) – Sözümü kesme...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – ... selam verdi diye, birinin akrabası diye aç bıraktınız.

“Ağaç kökü” yesin dediniz. Peki siz?

BAŞKAN – “Ağaç kökü yesin.” dediler; evet, İl Başkanım söyledi onu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Peki siz! Peki siz!

CAVİT ARI (Antalya) – Isparta İl Başkanı.

BAŞKAN – Çok da doğru söyledi; Ne var?Isparta...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Siz ne olacak?

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, ben konuşacağım, süremi engelliyorsunuz.

BAŞKAN – Hadi buyurun!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O gün Pensilvanya’ya gidenler nerelerde şimdi?

CAVİT ARI (Antalya) – Bakan yardımcısı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Sordunuz mu, ayıkladınız mı?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Siz kendiniz sahip çıktınız.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Vekilim, konuşmamı lütfen dinleyin, kesmeyin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Konuşmayın, konuşmayın! Başka kötülük, kötülüğün şeyi olamaz yani kötülüklerinize...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sen içindeki hıncı hiçbir zaman AK PARTİ’den tarafa atamazsın.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Vekil, bir saniye susar mısınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Benim soruma cevap ver.

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, ülkede eğer yargıya güven olmazsa dışarıdan yatırımcı gelmez, ülkeye, yargıya güven olmazsa dışarıdan Türkiye’ye para gelmez. O yüzden ne edip edip yargıyı eski hâline getirmek zorundayız. Bu, Türkiye’nin ciddi bir sorunudur.

Biraz önceki konuşmacı arkadaşımız dedi ki: “Bu bütçede üniversitelere ayrılan para yok mu?” Evet, var; doğru ama üniversitelerimiz öyle oldu ki yani sayımız 76’dan 208’e çıkarılmış iyi de hâlihazırda ameliyat için malzemesinin parasını alamayan üniversite hastanelerimiz var. Bu üniversitelere öğretim üyesi yetiştireceğiz diye saçma sapan açıklamalar yapan atanmış rektörler, atanmış dekanlar var ve yine öğretim üyesi kadrosunda ciddi sıkıntılar var, üniversitelerin eğitim kalitesinde sıkıntı var. Sizin sayıyla değil, üniversitelerin kalitesiyle uğraşmanız lazım, üniversitelerin eğitim kalitesiyle uğraşmamız lazım. Orada fabrikasyon öğrenci üretmeyle bir yere varamayız, kaliteli, iyi eğitim almış öğrenciler oralardan mezun olmalı.

Yine, “Emeklilerin iki bayramda aldığı ikramiye bu bütçede yok mu? dedi Sayın Vekil; evet var ve buradan sesleniyorum: Eğer emekliler iki bayramdır ikramiye alıyorsa bu Cumhuriyet Halk Partisinin seçim programındaki projesidir ve de Sayın Genel Başkanımızın son dönemlerde yıllardır emeklilere her bayramda ikramiye verileceğine dair yapmış olduğu taahhüttür. Bu, Cumhuriyet Halk Partisinin projesidir, teşekkür ediyoruz Cumhuriyet Halk Partisi projesini kullandınız. Daha önce de söyledim, benzeri sosyal projelerin hepsini kullanabilirsiniz çünkü Cumhuriyet Halk Partisinin projeleri vatandaşımızın sorunlarını çözecek projelerdir.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – CHP konuşur, AK PARTİ yapar!

BAŞKAN – Tam da Ekrem Çelebi de onu söylüyor “Siz konuşursunuz AK PARTİ yapar.” diyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ama eksik yapar!

CAVİT ARI (Antalya) – Yani iktidara gelirsek bizim daha iyisini yapabileceğimizi de biliyor kendisi ve ben şimdiden...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Seçmen son seçimde kimi seçti?

BAŞKAN – Evet, buyurun, son cümlelerinizi alayım.

CAVİTARI (Antalya) – Kısa, öz; bu bütçenin, bütçemizin ülkenin önümüzdeki süreçteki sorunlarını çözmeye yeterli olmayacak bir bütçe olduğunu çok iyi görüyoruz ve de özellikle ülke ekonomisine olan güvensizlik nedeniyle son dönemde hak, hukuk ve adalete güvenmeyen yerli sermayenin de parasını yurt dışına doğru götürdüğüne dair ciddi veriler var. Bu verilere göre ilk dokuz ayda yurt dışına giden yerli sermayeye ait hisse senedi, tahvil ve mevduattan oluşan miktarın 20 milyar dolara ulaştığına dair rakamlar mevcut ve Türkiye’ye giren yabancı sermaye miktarının da bir önceki yılın üçte 1’ine kadar düştüğünü ifade ediyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Katircioğlu, Sayın Kaçmaz, konuşacak mısınız?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Daha sonra konuşacağım.

BAŞKAN – Peki, yapacak bir şey yok madem öyle.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, bu bütçe bütün olarak işçi, çiftçi, esnaf, emekli, memur; kısaca dar gelirliileri mutlu edecek düzenlemeler içermemektedir. Çiftçiye esnaf, KOBİ ve girişimcilere sağlandığını söylediğiniz desteklerde amaçlanan faydanın sağlanamadığı da görülmektedir. On altı yıldır uygulanan yetersiz ve yanlış politikalar sonucu sorunlar azalmamış artmıştır.

Serbest piyasa uygulamalarını savunup bu uygulamaları benimseyen sonra da zabıta ile fiyat denetimine çıkan dünyada kaç ülke vardır? Bu yolla serbest piyasa uygulamalarına yeni bir tanım da eklemiş oldunuz. Sayın Bakan, fiyatlara müdahale zamlar altında inim inim inleyen yurttaş için yararlıdır da uygulamanız açısından düşündürücüdür. Bakınız, fiyatları düzenleme adına büyük marketlere doğrudan alım yetkisi tanıdınız. Aracısız alım yapan büyük marketlerde fiyatlar üreticiden ürün alan ve en az üç el değiştiren aracı fiyatlarını dahi neredeyse katlıyor. Nerede kaldı üreticilerden tüketiciye doğrudan, aracısız, uygun fiyatlarla ürün sağlanacak sözü? Orada dahi sorun çözülemedi. Bu arada, sağladığınızı ifade ettiğiniz desteklere rağmen köklü firmalar dahi ekonomik krizin etkilenimiyle konkordato ilan etmek durumunda kalmaktadır; binlerce işçi ve sanayici mağdurdur.

Sunumunuzda vergi sistemiyle ilgili yeni düzenlemelerden söz ediyorsunuz. Öncelikle, asgari ücretten vergiyi kaldırın, bu yolla çalışanlar soluklansın. Bunun olumlu yansıması ise esnaf ve üretici firmalara olacaktır. Ekonomide parasal döngü için işçide, çiftçide para olursa esnaf ve ona üretim yapan fabrikaların faaliyetlerinin artması sağlanacaktır.

2019 yılında görülen o ki yatırımlara devam eden ya da proje aşamasında olanların durması için illere genelgeler gönderiliyor. Yatırım durdurulurken mevcut sorunları bu yolla aşmak yerine üretime dönük yatırımlara hızla katkı sağlanmalıdır. Özellikle tarımsal sanayinin gelişmesi, hammadde üretimine dönüşmesi için özel sektörün yatırım yapmadığı Niğde gibi illerde kamu eliyle yatırımlara yönelinmeli ve basit anlatımıyla, üretimi artırıcı, kayıt dışı ekonomiyi kayıt içine alıcı, işçilerin, çalışanların sendikalı ve örgütlü kılınacağı dönüşüm yaratılmalıdır. Sorunların geçici çözümü kalıcı çözüm üretilmeden olmaz. Vergi için başarıya ermeyi hedefliyorsanız kayıt dışını kayıt içine alacak uygulamaların en kestirmeden çözümü sendikalı iş yerlerinin varlığıdır. Bu nedenle sendikaların önündeki örgütlenmeye yönelik engeller kaldırılmalıdır.

Sayın Bakan, kamuda taşeronun kaldırılması yönünde bir adım atılır gibi yapıldı ama kamuda taşeron sona ermedi. “Modern kölelik” denilen bu uygulamada taşerona aktarılan kamu kaynağı kadro verilerek çalışana aktarılsa daha çok verim sağlanacağı bir gerçektir. Kamuda kiralık araç şoförleri, hastane bilgi işlem çalışanları, Devlet Demir Yolları, Karayolları, şeker fabrikası, PTT çalışanları taşeron olarak kaldı. KİT, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı başta çok ciddi mağduriyetler yaşanmaktadır. KİT’lerde verimlilik ve kamu maliyesinin yükü azalsın istiyorsanız taşeron uygulamasını sonlandırın. Rakamlar sayısal anlam ifade eder ama orada çalışan mutlu değilse o kurumun iki yakası bir araya gelmez; gelse de sonuçta sorunlar bitmez.

Sayın Bakan, çiftçilerin üretim girdilerinde oldukça yoğun artışlar oluşmuştur. Zamlar çiftçileri üretim yapamayacak noktaya sürüklemektedir, çiftçilerden ıcralık olanların sayısı artmaktadır. Çiftçi Kayıt Sistemi dışı kalan çiftçiye de destek sağlanmalı ve bu anlamda TARSİM’den de yararlanmalarının önü açılmalıdır.

Komisyonlarda bugüne kadar görüşülen işçi, çiftçi, esnaf için çözüm üreten yararlı bir bütçeden söz etmek olası değildir; daha çok, daralan ve bu anlamda da tasarrufa yönelen bir bütçeden söz edebiliriz.

Atanamayan öğretmen, sağlıkçı ve mühendisler için bakanlara soru yönelttiğimizde sizi adres göstermektedirler. Bakanlıklara, Millî Eğitimde öğretmen, Sağlık Bakanlığının farklı branşlarına ve mühendislere, kamuda istihdam için ayırdığınız bütçe desteği ne kadardır? Personel alımı ne kadar olacaktır?

Emeklilikte yaşa takılanlar için de bir afaki rakamdan söz edilmektedir. Bu rakamın dökümüyle hangi hesaplamayla açığa çıktığını ve kamuoyuna Sayın Cumhurbaşkanının açıkladığı bu rakamların nasıl bulunduğunu da anlatırsanız memnun oluruz çünkü daha önce bakanlara sorduğumuz bu konudaki sorularda bizlere verilen rakamlarla açıklanan rakam örtüşmemekte, büyük fark bulunmaktadır.

Sayın Bakan, Şubat 2018’de seçim öncesi dönemin Başbakanı bugün Meclis Başkanı Binali Yıldırım Niğde konuşmasında, 1996’da temeli atılıp on altı yıldır her seçim öncesi “AKP olarak yapacağız.” dediği Niğde havaalanı konusunda yine söz vermiş hatta bizim bölgeye indirdiğimiz uçak maketiyle ilgili de “CHP maket uçak indirir ama biz yaparız.” demişti. Gördüğüm kadarıyla 2019 yılında da Niğde havaalanından hiç söz etmiyorsunuz. Niğde bu konuda sizden bir haber bekliyor, havaalanının yapılmasını talep ediyoruz.

Kamu taşınmazlarıyla ilgili lojmanların kullanımında sorun var. Ayrıca, KİT raporlarına da yansıdığı biçimiyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gürer, sağ olun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ne yazık ki arazilerin çoğu özelleştirmeden sonra...

BAŞKAN – Sayın Turan, buyurun.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan toparlanmaya vurgu yaptı ama ekonomideki toparlanmaya; bu toparlanmanın ne kadar gerçekçi olduğu ciddi bir şüphe konusu. Ben çok basit bazı göstergelerle toparlanma üzerine bir vurgu yapmak istiyorum. Şimdi, bunlardan bir tanesi batık kredilerin hızla artmakta oluşu.

Bakın arkadaşlar, taksitli ticari kredilerin takibe düşme oranı diye bir grafik var burada. Bir ay önce yüzde 6,56 düzeyindeyken bir ay sonra bu oran yüzde 7'nin üzerine çıkmış durumda. Bu, küçük, orta ölçekli sermaye ve esnafı ifade ediyor. Burada kredi bolluğunun olduğu dönemde bir düşüşten bahsediyoruz ama 2008'de ciddi pik yapmış, ardından bir plato oluşturulmuş, bu uluslararası sermayenin memleketi rahatlıkla girdiği, içinde çözüm sürecinin de kısmen olduğu bir dönem. 2015'le beraber çok yavaş yavaş artmaya başlamış bu takibe düşme oranı. Hükûmetin vergi afları, teşvikler, istihdam politikalarıyla beraber -ki bunları hepimiz biliyoruz, seçimlere hazırlanma emareleriydi- tekrar düştüğünü görüyoruz. Fakat bundan hemen sonra, seçimler geçtikten sonra -ki bu aslında var olan krizi geleceğe ertelemişti, hepimiz biliyoruz- hemen ardından ciddi pik yapmış ve yüzde 7,24 düzeyine çıkmış durumda. Dolayısıyla, batık kredilerde ciddi bir artışın olduğunu söyleyebiliriz.

İkincisi, verimli sanayi üretimi. Sanayi üretimi, 2015'in ikinci yarısında bir yavaşlama eğilimine girmiş, az önce kredi bolluğunun olduğu platoda tekrar bir dip dalgası yapmış ve hemen burada, ikinci bölümde gördüğünüz -ki, nisan referandumunu kazanmak için Hükûmetin almış olduğu ekonomik tedbirlerle birlikte sanayi üretiminde bir artış söz konusu ve hemen ardından ciddi bir daralma söz konusu olmuş. İlk tablo BDDK verileri, ikinci tablo TÜİK verilerine göre yaptığım tablolar ve burada bir ekonomik çöküş trendine girmiş durumdayız. Eylülde daralma -eylül ayı için söylüyorum- 2,7 düzeyine çıkmış durumda.

Üçüncü veri işsizlik. Bakın, 2010-2013 arası, yani görece, uluslararası alanda dolaşan bol sermayenin ülkemize de geldiği dönemde işsizlikte bir düzenlemeden bahsetmek mümkün. Ardından... Ki bu işsizlik mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı ve genç nüfustaki işsizlik oranı olarak 2 parametre çerçevesinde değerlendirdik. Burada mevsimlik etkilerden arındırılmış işsizlik oranı 11,2, diğeri de 19 seviyesine çıkmış durumda.

Şimdi değerli arkadaşlar, buradan bakınca burada bir toparlanmadan ziyade henüz tünelin ucunda bir ışığın görülmediği, ciddi bir ekonomik kriz konjonktürün devam ettiğini söyleyebiliriz. Buna yüksek cari açık ve yüksek enflasyonu da kattığımızda, bunun, adıyla sanıyla, bilinen “stagflasyon” olduğu ortada. Buna cari fazlalıklarla -yine tınak içinde söylüyorum- izah etmenin anlamı yok çünkü cari fazla da ekonomik krizin bir başka yüzü ve bir başka boyutu.

Peki, niye böyle? Üç temel mesele var. Bu üç temel mesele çözülmeden ülkemizde ekonomik krizler sürecinin ortadan kalkması mümkün değil değerli arkadaşlar. Bunlardan bir tanesi, AKP'nin iktidara geldiği günden bugüne kadar uyguladığı yüksek cari açığa dayalı büyüme modeli. Bu büyüme modeli özellikle uluslararası alandaki bol kredinin memleketi betona çevrilmesiyle, büyük kamu ihaleleriyle, geçmediğimiz köprülere ödediğimiz paralarla, şehir hastaneleri gibi batık birtakım sektörlerde harcanmasının iktisadi ve siyasi sonuçlarını şu anda hep beraber yaşıyoruz.

Bir diğeri, memleketimizde ciddi bir demokrasi yetmezlik sorununun olması. Özellikle Kürt meselesinin barışçı ve demokratik bir şekilde çözümünden geri adım atıldığı andan itibaren iktidar tarafından ve ülkede gazetecilerin, yazarların, akademisyenlerin tutuklanma süreçleriyle beraber ülkemizin dünyadaki kredibilitesi iyice zayıflamış durumda, ikinci sebep de budur.

Üçüncü sebep: Türkiye sermayesinin Orta Doğu’da emperyal bir güç merkezi olmaya çalışması, burada militarist yayılmış bir politika meselesidir. Suriye politikası stratejik derinlik tesiri çökmüş bir tezdır ve üçüncü mesele de budur. Bu krizin bedelini halka ödetmeye kalkmayın.

Özellikle kıdem tazminatına ilişkin...

Teşekkür ederim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Turan.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tutdere, sıra sizde, buyurun.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Tabii, ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik kriz ve sebepleri konusunda hem partimizin Komisyon üyeleri hem de benden önceki konuşmacılar ifade ettiler, ben tekrara düşmek istemiyorum ama ben kendi seçim bölgemle ilgili gerçekten çok önemli bir sorunu ve Bakanlığınızı ilgilendiren bir mevzuyla ilgili birkaç şey ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, Adıyaman milletvekili olarak söz almış bulunmaktayım.

Adıyaman, sarmalık kıyılmış tütünün, tek başına içim özelliğine sahip bu tütünün yetiştirildiği en önemli merkezlerinden bir tanesi. Adıyaman dışında Türkiye’de 6 bölgede tek başına içim özelliğine sahip sarmalık kıyılmış tütün üretilmektedir. Geçen yıl, Adıyaman başta olmak üzere, Türkiye’nin değişik bölgelerinde özellikle sarmalık tütün üreten üreticiler birtakım eylemler yaparak bu meselenin Türkiye’nin gündemine gelmesine, Mecliste konuşulmasına vesile oldular ve Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu grup konuşmasında bu konuyu dile getirdi. Daha sonra, dönemin Başbakanı Sayın Binali Yıldırım konuyu gündeme getirdi ve bu konuda, bu konunun, tütün üreticilerinin mağduriyetinin giderileceği noktasında kamuoyuna taahhüt verdi ve konuyla ilgili sizden önceki Bakan, özellikle Sayın Naci Ağbal da tütünle ilgili sorunu çözeceklerini ve bu konuyu yasal bir zemine çekeceklerini söyledi ve bu konuda da kamuoyuna açıklamalarda bulundu. Konuyla ilgili Parlamento gündeminde bir yasal değişiklik de yapıldı. 4733 sayılı Yasa’ya eklenen bir maddeyle, özellikle üreticilerin kuracağı kooperatifler aracılığıyla bu kooperatiflerin bu tütünün piyasaya arzı konusunda bir değişiklik yapıldı ve bu bir nebze aslında bu konunun yasal zemine oturtulması konusunda ciddi bir adım olarak karşılandı. Bugün de bu aşamaya kadar, bu konuda, kooperatiflerin kurulması konusunda bizim bölgemizde çeşitli çalışmalar var ancak özellikle şu anda üreticide en büyük kaygı, sarmalık tütüne uygulanacak vergi oranı, tütün mamullerine uygulanacak vergi oranı.

Sayın Bakanım, şu anda tütün mamullerine uygulanan vergi oranı yüzde 65. Yüzde 65’lik bir vergi oranıyla küçük üreticilerin kuracağı kooperatiflerin yaşama şansı yoktur. Bu nedenle üreticilerimiz şu anda kooperatifleşme konusunda çekimser davranıyorlar ve çekinceli yaklaşıyorlar olaya. Hakikaten de, düşünün ki küçük üreticiler için ön açıcı olan bu yasal düzenlemenin bu vergi oranıyla piyasada diğer sigara şirketleriyle rekabet etme şansı sıfırdır. Bu nedenle, tütün üreticileri sizlerden, özellikle tek başına içim özelliğine sahip sarmalık kıyılmış tütün üretecek kooperatiflerin üretecekleri mamule

uygulanacak vergi de makul seviyede bir indirim yapılması ve bu konuda bir düzenleme yapılmasını beklemektedirler. Eğer bu indirim yapılmazsa, bu oranda bir ciddi iyileşmeye gidilmezse, kâğıt üstünde yapılan bu yasal düzenleme kâğıt üstünde kalacak ve uygulamada hiçbir şekilde kooperatifler mamul üretimine başlayamayacaklardır. Çünkü çok acımasız bir rekabet piyasası var tütün konusunda ve üreticilerin kuracağı kooperatiflerin bunlar karşısında dayanma şansı olmayacaktır.

Ayrıca, büyük bir tehlike daha var, aynı, geçen dönem yani 26'ncı Yasama Döneminde, bu kooperatiflere bu işi yapma yolu açıldığı için Kaçakçılık Kanunu'na da çok acımasızca bir madde eklendi. Yani, 23'üncü maddeye eklenen 20'nci fıkrayla "Tütün satmak, nakletmek, bulundurmak üç yıldan altı yıla kadar hapisle cezalandırılır." diye bir hüküm getirildi. Şimdi bu hüküm geçen yürürlüğe girecekti ama seçim nedeniyle ertelendi. 2019 yılının temmuz ayında yürürlüğe girecek. Eğer bu yasal değişiklik 2 Temmuz 2019'a yetmişse, Türkiye'de binlerce tütün üreticisi şüpheli sıfatıyla adliyelere gidecek ve şu an, memleketin, bizim, özellikle Adıyaman başta olmak üzere, Türkiye'nin değişik bölgelerindeki tütün üreticilerinin tamamı mahkemelik olacak ve bu da çok ciddi bir travmayı beraberinde getirecek. Bu konuda Bakanlığınızın özellikle vergi konusunda bir düzenleme yapması aciliyet arz etmektedir. Aksi takdirde bu konu gerçekten önümüzdeki aylarda hem Parlamentonun hem de Türkiye'nin gündemine gelecek en önemli meselelerin belki de başında yer alacaktır. Çünkü binlerce üreticiyi ilgilendiren bir mevzu ve Adıyaman dışında da 6-7 tane ilimizi de ilgilendiren bir mevzu, bu konuda Adıyaman tütün üreticileri Bakanlığınızdan özellikle sarmalık kıyılmış tütüne uygulanacak vergi konusunda çalışma beklemektedir. Bakanlığınızın bu konuda bir hassasiyet göstermesini biz bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Ersoy...

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; öncelikle 2019 yılı bütçemizin vatanımıza hayırlı olmasını diliyorum.

Evet, dün gece Adana'nın Feke ilçesinde Şehit Koray Anadolu Lisesinde öğrenci pansiyonunda maalesef bir yangın oldu. Bugün belediye başkanından aldığım bilgiye göre yangın binanın en üst katından çıktı. Eğer diğer katlarda olsaydı, orada bulunan 200 can ne yazık ki şimdi olmayacaktı diye konuştuk. Ben bu konuyla özellikle ilgilenmenizi istiyorum. Daha önce yine Adana'da da biliyorsunuz, Aladağ ilçemizde böyle bir elim faciayla karşılaştık. Biz henüz onun acısını daha unutmamışken yine böyle bir olayla karşı karşıyayız, onun için ilginizi istiyorum gerçekten. Oradaki canları Allah korudu diyorum.

Dün bu salonda Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bütçesi görüşüldü. Ben de bir Çevre Komisyonu üyesi olarak biraz da orada bahsedilen bütçenin ne yazık ki çok yetersiz olduğunu düşünüyorum. Çünkü eğer biz çevreye hak ettiği saygıyı göstermezsek bundan sonraki tek sorunumuz yaşama tutunmak olacak. Bu anlamda da çevremize sahip çıkmak ve bize atalarımızdan miras değil, çocuklarımızdan ödünç aldığımız çevreyi hediye etmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ersoy.

Sayın Çepni, buyurunuz.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Merhaba arkadaşlar.

Tabii, tartıştığımız bütçe yapılan sunumda da görüldüğü üzere, son derece eksik ve zayıf bir bütçe, eksikliği şu: İşçinin, emekçinin, yoksulların derdine derman olmaktan ziyade, sermayenin derdine derman olmak için bin dereden su getirmeye çalışan bir bütçe.

Şimdi, birkaç rakam vermek istiyorum. AKP öncesi ücret zammı yıllık ortalaması 4,4, AKP döneminde ise 0,9'dur. 99'da emekçiler millî gelirin yarısını alırken şimdi üçte 1'ini almaktadırlar. Ülkedeki paranın yarısı nüfusun binde 2'sinin elindedir. Toplumun yüzde 20'si yani 16 milyon kişi açlık, yüzde 80'i yani 64 milyon kişi de yoksulluk sınırının altındadır. 14,4 milyon yurttaş genel sağlık sigortası primi ödeyememektedir. Yaşamak için yardıma ihtiyaç duyan 10 milyon insan vardır. AKP öncesi işsizlik yüzde 7, on altı yılda işsizlik ortalama yüzde 11 olmuştur. On beş yılda 20.447 işçi cinayeti yaşanmıştır, işçiler can vermiştir. 32 milyon kişi kredi kartı borçlusu, kredi kartı borçlarının yarısı gelirinin 5 bin TL'nin altındadır. Geliri bin TL altında olan borçlu sayısı ise 4 milyondur. Yani kredi borçları lüksten değil, en basit yaşam ihtiyaçlarını karşılamak içindir.

Bireysel kredi ve kredi kartı borcunu ödeyememiş kişi sayısı aileleriyle birlikte 10 milyondur. AKP'nin krizi aşma modeli emekçileri daha da yoksullaştırma, mülksüzleştirme üzerine kuruludur. Bakanlar Kurulunun neredeyse tamamen patronlardan ve şirket yöneticilerinden oluşması bunun göstergesidir. Bizim önerilerimiz krizin emekçiler lehine önerilerini tartışmaktır. Bunun için özelleştirmeler durdurulmalı, KİT'ler yeniden kamulaştırılmalı, işçi temsilcilerinin de içinde olduğu demokratik biçimde toplum için üretime geçilmelidir. İflas eden, üretimi durdurulan büyük işletmeler kamulaştırılmalıdır. Tarımda üretici, köylü kooperatifleri desteklenmelidir. Hazine arazileri topraksız köylülere kooperatif kurmaları için verilmelidir. İşsizlerin ve yoksulların, yoksulluk sınırı altında olan hanelerin bireysel kredi ve kredi kartı borçları silinmelidir. Toplu işten çıkarmalar yasaklamalı, sendikalaşma önündeki tüm engeller kaldırılmalıdır. Ücret, hak, dayanışma ve benzeri tüm grev türleri tanınmalıdır. Lokavt yasaklanmalı, sendikalara konulan iş yeri ve iş kolu barajları kaldırılmalıdır. Taşeron sistemi kalkmalıdır. Bu krizin kaynağı AKP'nin yüzde 1'in iktidarı olmasıdır. Yüzde 1'in iktidarı olanlar milyonlarca işçiyi, yoksulu, emekçiyi değil, bir avuç sermayenin çıkarı üzerine politika yaparlar. İşçi sınıfı ve emekçilerin buna karşı geliştirdiği mücadele hepimizin mücadelesidir. Biz bu mücadeleye yüzümüzü dönüyoruz, halklarımıza ve işçi sınıfına yüzünü dönenlere karşı da mücadele çağrısı yapıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli tüm üyeler; ben de hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, Sayın Bakan, ilk bütçe sunuşunuzu dinlemiştik, sonrasında bugün de açıkçası daha kapsamlı bir sunuş bekliyorduk sizden. Bütün bakanlıkları da neredeyse işte ilgili alanlarımıza göre de takip ettik, birçok sorunları burada dile getirdik. Baktığımız zaman her bir bakanlıkta spesifik, belirli konular öne çıktı ve gerçekten sorun bekleyen, kronik, çözülemeyen, yeni bütün bakanlıklarda dikkat çeken konu yeni Cumhurbaşkanlığı sisteminin, yeni bir yönetim sisteminin vurgusu yapılması. Sanki on altı yıldır aynı gelenekten gelen hatta aynı, sadece isimleri değiştirilen bürokratik yapılar ve köklü kurumsal değişiklikler var tabii burada, yalnız bir kişinin bütün kurumsal mekanizmaya hâkim olduğu bir yapı. Bazen Sayın Kuşoğlu'nun özellikle gündeme getirdiği devlet yönetimine paralel ve devlet geleneğini ortadan kaldıran yapılar tartışması yapıldı.

Şimdi, baktığımız zaman gerçekten Türkiye ekonomisi kısa vadeli -bugün Merkez Bankası geçmiş dönem başkanı da sunumunda oldukça vurgu yaptı- sermaye girişleri, özellikle Kredi Garanti Fonu sunulduğunda büyüeyebilen ancak sermaye girişleri yavaşlayan, durağanlaşan, hatta krize sürüklenen ki bugün de baktığımız zaman dünyanın en kırılgan 5 ekonomisi arasında ülkemiz. Yine, verilere baktığımız zaman, daha çok özellikle de iktidarınızın krize sürüklendiği dönemlerde özellikle

seçim konjonktürüne dönük, kısa vadeli, hep günübirlik ve palyatif çözümleri içeren ülke ekonomisi ve ülkenin temel sorunları değil de kendi siyasi ikbalini daha öncelleyen, günübirlik politikaları gördük. Ben 2015'ten beri Parlamentodayım, gelen hızlı torba yasaların birçoğunda bunlar vardı yani kronik temel sorunlara ağırlık verilmedi ve bir siyasi gerginlik ortamı yaratılarak sürekli bir düşman yaratma ve bir sorun yaratıp sonra sorunu çözüyormuş gibi yapmaya dönük politikalar gördük ve ne olursa olsun bir büyüme, böyle bir saplantı diyeceğim artık, böyle bir saplantıya maalesef karşı karşıya kaldık. Elbette büyüme ama bunun üretim ve istihdama dayalı bir büyüme... İşte güçlü katma değer yaratan bir ihracata dönük büyümeden uzaktı. Bütün bunu ilgilendiren politikalarda böyle bir sacayağı oluşturulmadığını gördük. Daha dün konuştuk, her biri birer çevre, ekoloji kıyımı olan kentsel imar rantları, mega projeler, kaynağı belirsiz sermaye girişleri, yüksek dış borçlanma, hukuk dışı keyfi özelleştirmeler, ucuz ve garantili kredi fonları, ödeme garantili büyük kamu projeleri tüm bu uygulamalarla kamu kaynakları ipotek edilmiş. İşte torba yasalarla karşımıza çıkan imar barışları, bedelli askerlik gündeme geldi, oradan bir gelir kaynağı, işte bugün de görüyoruz, "Yüzde 20'si vergi geliri olacak." dediniz, tamamen bütün bu yapılan yanlışlıkların, geçici çözümlerin, bütün sorunların, bugün geldiğimiz noktaların hepsi maalesef vatandaşın sırtına yüklenecek. Bırakın vatandaşın sorunlarına çözüm bekleyen, elzem...

Özellikle genç işsizlik kronik bir sorun ve bugün bütün herkesin kabul ettiği Türkiye'de üniversitelerin, YÖK'ün... Bu temel sorun genç işsizlik sorunudur derken bu bütçede bunu çözecek bir adım yok. Geçen de söylemiştim, sorun kabul bile edilmiyor, doğru teşhis yapılmıyor ki bir çözüm üretilsin. Bunların hepsi ek, işte dediğim gibi geçici kaynaklar yaratılarak ek yöntemlerle bütçede gelir kalemleri maalesef makyajlanmaya çalışılıyor, bununla hepimiz karşı karşıyayız. Ekonomik altyapı da yaşanan bütün bu gelişmeler yanında siyasi üstyapıda ise bürokrasiye işte atamalar, görüyoruz hepsini, liyakat yerine gerçekten de bir sadakatin ön plana çıkartıldığını görüyoruz ve gerçekten Türkiye idari yapısında gerek uygulama gerekse bütün uluslararası raporlarda kanıtlamış bir vasatlık, endişe verici bir güvensizlik egemen olduğunu görüyoruz. Türkiye bugün -geçen de söyledim Ticaret Bakanlığı bütçesinde- ulus ötesi şirkette ve küresel finans sermaye grupları tarafından uluslararası yeni iş bölümünde Türkiye bir ucuz ithalat ve ucuz iş gücü deposu olarak eklemeleniyor, bu rapora da yansımış şekilde.

Burada bir noktaya değineceğim sürem çok azaldı. Burası önemli Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ama kalmadı süre.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Otuz saniye izin verirsiniz...

BAŞKAN – Açamıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Pozitif ayrımcılık kadınlara.

BAŞKAN – Niye pozitif ayrım yani? Negatif ayrım yani. Kadınları niye sanki böyle yardıma muhtaç insanlar gibi göstermeye çalışıyorsun sen ya. Hayret bir şey!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle değil yani pozitif ayrımcılık...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Otuz saniye izin verin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Verin ya, ne olacak.

BAŞKAN - Siz konuşun, konuşun arkadaşlar yazarlar.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Öyle mi?

Sayın Bakan, şöyle ki -burası önemli bir kısımdı- ben geçen ilk sunumunuzda alım gücünden bahsetmiştim çünkü bütün bütçelerde bugün ile 2002 karşılaştırması yapıp maaşların arttığı karşılaştırmalar yapıldı, işte öğretmen maaşları bu kadarken emekli maaşı bu kadarken. Ben de alım

gücünden bahsetmiştim burada yani alım güçleri önemli. O günün benzin fiyatı neydi, o günün işte vatandaşın en temel tüketimdeki onları karşılarken ki alım gücüyle bugün alım gücü. Siz de cevap olarak satın alma gücü partisinden bahsettiniz. Şimdi satın alma gücü paritesi farklı bir şey. Satın alma gücü paritesine göre millî gelirin hesabı yapılıyor biliyorsunuz ve siz de bunun bir övünç kaynağı olarak çok yüksek seviyelerde olduğunu söylediniz. Ama kimi ekonomistler ise Türkiye'nin satın alma gücü paritesi... Çünkü o bir dengeleme ülkeler arasında sizin de çok iyi bildiğiniz, buradaki herkesin de çok iyi bildiği. Burada bazı ekonomistler de şunu söylüyor: Türkiye'nin satın alma gücü paritesine göre gayrisafî millî hasılasının çok yüksek hesaplanması aslında iyi bir şey değil. Bazı gelişmiş ekonomiler baktığımız zaman düşük olması... Şöyle ki: Çünkü Türkiye'de bir gıda enflasyonu, temel tüketimde bir enflasyon olduğu ve bunun da...

BAŞKAN – Sayın Özdemir, sözünü kesmek istemiyorum ama iki dakika kullandınız.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Tamam. Tamamlıyorum.

Bunu da tekrar değerlendirmenizi bekliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Katircioğlu, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar ve değerli basın mensupları; hepinize saygı ve selamlarımı sunuyorum.

Biliyorsunuz, bir buçuk aydır süren bu maratonun son günü bugün. Son gün olması hasebiyle yeni bir milletvekili olarak bu bütçe tartışmalarından ne anladığımı biraz söylemek ihtiyacı hissettim. Sayın Başkan da umarım biraz daha izin verir.

Ben hemen söyleyeyim yani böyle bütçe olmaz, böyle bir bütçe tartışması olmaz. Yani bir gün önce elimize gelen birtakım rakamlı dosyalar üzerinden... Gerçekten eğer bizden anlamlı, herkesin tabii ki farklı bakış açısı var o bakış açısını yansıtan bir biçimde bir değerlendirme yapmasını bekliyorsa eğer bu toplantı düzeni, bu sağlanmıyor. Yani ne oluyor diye baktığımızda, ben açıkça söyleyeyim Türkiye'nin bölünmüşlük haritasını burada aynen yeniliyoruz esasında. Yani bazen soruyorlar, ben doğrusu Türkiye'nin bir kimlikler sıkıntısı yaşadığı kanaatiyle konuşuyorum. Bazı arkadaşlar kabul etmiyor olabilir ama bugün dünyanın geldiği ve Türkiye'nin de geldiği yer itibarıyla baktığımızda kimlikler bağlamında bir sorun yaşadığı kanaatindeyim. O kanaatin de buradaki somut görüntüsü de bu bence. Çünkü her kimlik kendi penceresinden olaya baktığı için bir toplum gerçekten anlamlı ve önemli bir şey üretemez burada. Ancak ne olur? Hâkim olan kimlik esasında kendi istediğini yaptırır ki öyle oluyor gibi gözüküyor şu anda. Tabii bu sürekli hâkim olmak anlamına gelir mi, onu bilmiyoruz, onu göreceğiz ama on altı yıldır bu ülkeyi Adalet ve Kalkınma Partisi yönetiyor ve... Tabii insan şunu bekliyor özellikle Sayın Bakan sunuşunda... Yani şöyle yaklaşılabılır pekâlâ “Geçmişte şunları yaptık, bazı şeyleri yanlış yaptık, bazı şeyleri doğru yaptık.” denebilir. Yani dün yine Ekrem arkadaşım burada yaptığı sunuşta bize bir şeyler hatırlatmaya çalıştı, Adalet ve Kalkınma Partisinin hep mi kötü yaptığına dair. Hayır, biz de öyle düşünmüyoruz zaten, Adalet ve Kalkınma Partisinin doğru yaptığı birçok şey var tabii ki ama bizim söylemeye çalıştığımız şey şu: 2009'dan sonra Adalet ve Kalkınma Partisinin bir şeyi bozuldu, ben ona “Kimyası bozuldu.” diyorum, artık buradan ne anlarsınız bilemiyorum ama. Yani doğru kararlar veremiyor gibi geliyor bana ve nitekim bu bütçeyle karşımıza gelen Sayın Bakan da esasında “Türkiye'nin ihtiyacı olan bir bütçe midir?” sorusunun cevabını vermiş olmuyor gibi geliyor bana. Yani pekâlâ şu söylenebilir: Tabii ki iktidarda olan bir partinin Bakanı olarak bunu söylemek belki zor ama gerçekçi olmak adına söyleyecek olursak “Evet, zordur durumdayız ekonomik olarak.” Yani neresinden bakarsanız bakın. Rıdvan arkadaşım demin benim de konuşmayı düşündüğüm

krizin haritası sayılabilecek veya krizin göstergeleri sayılacak konularda... Kötüye gidiyoruz, imalat sanayisi hızla düşüyor, bu millî gelirin düştüğü sıfıra hatta eksiye doğru gittiğine de işaret ediyor. Enflasyon, biliyorsunuz bütçede 20,1 civarında bir enflasyon hedefi yıl sonu itibarıyla -galiba yanlış hatırlamıyorsam- konmuştu fakat Merkez Bankası 23,1 veya ona benzer bir rakam ifade etti sene sonu itibarıyla. Şimdi dolayısıyla da mesele krizin maliyetlerinin nereye, nasıl yansıtılacağı meselesi gibi geliyor bana. Şimdi ne demek bu? Bu şu demek: Şimdi, önümüzdeki günlerde Hükûmetin alması gereken kararlar var. Bunlardan bir tanesi asgari ücretin ne kadar artırılacağıyla ilgili bir karar. Bu, bir tartışma devam ediyor bildiğim kadarıyla, TÜRK-İŞ 2 bin lira söylüyor yanılmıyorsam, DİSK 2.600 lira söylüyor, işverenler de 100 lira artışla bu işi götürelim diye bakıyorlar ve Hükûmetin bir karar vermesi lazım. Ortada enflasyon hedefi veya yıl sonu itibarıyla enflasyon, şurada iki ayı kaldı. Şimdi burada alınacak karar esasında bu maliyetin ne kadar kısmının işçilere yükleneceğini gösterecek gibi geliyor bana. Öte yandan bankacılık sektöründe ciddi bir sıkıntı var bence yani yine krediler konusunda, batık krediler konusunda ciddi alarm verici işaretler var. Dolayısıyla da bankaların stres testine tabi tutularak öz sermayenin yenilenmesi gibi bir mesele var. Burada da bir karar vermeleri lazım ve anladığım kadarıyla zaten işverenlerle yani banka sahipleriyle bir tartışmadır gidiyor. Yani ne kadarını işverenler ödeyecek ne kadarını devlet ödeyecek konusu daha netleşmedi ama burada da bir karar vereceksiniz. Öte yandan tabii KOBİ'ler ki büyük ölçüde KOBİ'lerin desteğini aldınız, onu görüyorum ama KOBİ'lerin finansa ihtiyacı var ve bankacılık sektörü bu finansmanı sağlayabilecek düzeyde değil. Onun için de sizin mutlaka ve mutlaka ÖTV indirimleri yapmanız, lazım KDV indirimleri yapmanız lazım artı, Kredi Garanti Fonu'ndan yine desteklemeniz lazım. Şimdi dolayısıyla "Bu kısıtlar altında siz ne yapacaksınız?" sorusunun cevabı yani toplumsal yapı açısından baktığımızda bu maliyeti nereye bükceksinizin ortaya çıkmasını sağlayacak olan bir nokta olacak gibi geliyor bana, bu karar noktası ve benim gördüğüm kadarıyla, benim hissettiğim kadarıyla siz bunu yine çalışanlara yükleyeceksiniz gibi geliyor bana. Yani yanılıyor olabilirim, inşallah yanılıyorum ama benim izlenimim o. Dolayısıyla da asgari ücrette işçilerin, emeklilerin beklediği artışlar olmayacak gibi geliyor bana ve dolayısıyla da böyle bir sıkıntı devam edecek.

Şimdi benim esasında konuşmak istediğim başka konular da var. Bunlardan bir tanesi yani gerçekten anlamakta zorlanıyorum yani hakikaten benim de kabaca bildiğim kadarıyla Adalet ve Kalkınma Partisinin hatta Cumhurbaşkanının etrafında birçok iktisatçı var ve kendisine söylemezler mi acaba stokçuluk başka bir şeydir, stokçuluk yasal bir şeydir, makul bir şeydir. Yani eğer serbest piyasa ekonomisini siz savunuyorsanız -ki Sayın Cumhurbaşkanı savunduğunu söyledi Meclisin açılış konuşmasında- ama spekülasyon olmadan serbest piyasa ekonomisi çalışmaz, çalışmaz yani borsa çalışmaz. Şimdi, siz soğan üreticilerini stokladı diye yakaladınız. Yahu, zaten ne yaparsınlar adamlar? Zaten rutin bu. Çünkü yılda bir defa toplanan bir ürün bu yani önümüzdeki nisana kadar bu ürün devam edecek ve beklenti o ki fiyatlar artacak. Onun için fiyatların artacağını gören iş dünyası aktörleri stok yaparlar, bu yasal bir şeydir, bu manipülasyon değildir. Manipülasyon olması için...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Karaborsa mı gelsin? Öyle deme ama.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bir dakika arkadaşlar, öyle değil. Manipülasyon ile stokçuluk yani spekülasyon arasında önemli bir fark var.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bir şey daha söyleyin bakalım.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ya, bir dakika, müsaade edin Ekrem Bey, biz sizinle sonra sohbet ederiz ama sohbet etmiyoruz şimdi, ben bir konuşma yapıyorum, Allah aşkına bırakın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir müsaade edin arkadaşlar.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Şimdi, yani burada şunu söylemiyorum: Benim iktisatçı olarak, serbest piyasa ekonomisiyle ilgili olarak sorunlarım var. Ben serbest piyasa ekonomisini, kimi liberallerin iddia ettiği gibi, sorunlarımızı çözecek ve güvenmemiz gereken bir alet olarak görmüyorum zaten. Ama siz sanki öyle görüyorsunuz gibi geliyor bana çünkü Sayın Cumhurbaşkanı “Serbest piyasa ekonomisine bağlılığımız devam edecek.” dedi. Şimdi, serbest piyasa ekonomisine bağlılığımız devam edecekse...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Tedbirdir efendim.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bir dakika, müsaade edin! Ya, Allah aşkınıza yapmayın! Yani şimdi ekonomi 101 dersini başlatmayın bana. Ama spekülasyon, bu sistemin bir mütemmim cüzüdür, ondan ayıramazsınız.

Yani bakın şimdi, siz soğancıları yakaladınız, ben çok yakından biliyorum, mesela elma üretkenler ne yapıyorlar sizce? Buzhaneye koyuyorlar, kendileri bekliyorlar çünkü daha yüksek fiyat beklentisi içinde. Terside çıkabilir çünkü bir riski göze alıyorlar yani riskle ilgili bir hikâye bu.

Onun için arkadaşlar, Sayın Bakanım, Sayın Cumhurbaşkanının bir düzeltme yapmasına lütfen şans verin. Manipülasyon ile spekülasyon arasındaki farkı bir şekilde dikkate alarak bir açıklama yapsın yoksa bu, inzibati tedbirlerle enflasyonun düşürülmesi kadar bence, kanaatimce komik bir duruma düşürmeyin bizi. Bu komik bir durumdur. Yani bizim belediyelerimizle birtakım inzibat kollukları organize edeceklermiş galiba, duyduğum kadarıyla, piyasaları dolaşacaklar, marketler; dolaşacaklar kaçta satıyorlar diye. O zaman bu, serbest piyasa olmaz arkadaşlar. Yani şimdi adını ne koyduysak ona göre konuşmamız lazım, böyle bir şey olamaz.

Ama maalesef, ben geçen ki konuşmamda da Sayın Bakana sormuştum ve cevabını da alamadım açıkçası yani hiçbir cevap vermemişsiniz benim sorularıma. Ama sorduğum bir soru vardı: “Yüzde 10’a uymayanları ne yapacaksınız?” sorusu vardı ama anladım ben sonra yani ye yapılacağı belli işte böyle bir rüzgâr yaratacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Katircioğlu, lütfen son cümlelerinizi alayım.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Yani bir tür korku yaratacaksınız, “Aman stokta malım var.” diye korkacak insanlar ve piyasaya sürecekler.

Arkadaşlar bu, problemi çözecek bir durum değildir. Bugün stokçuları yok edin, yarın çok daha yüksek fiyatlarla karşı karşıya kalacaksınız çünkü spekülasyon ilerideki yükselen fiyatları aşağı çekmek için kullanılan bir araçtır aynı zamanda. Dolayısıyla da burada yanlış bir yaklaşım olduğu kanaatindeyim.

Bir konu da sürem elverdiği kadar, özelleştirmeyle ilgili bir konu var. Arkadaşlar, özelleştirmeyle ilgili olarak sürekli yanlış yaptınız, yanlış yapmaya devam ediyorsunuz ama bu yanlış sadece siz yapmıyorsunuz. Bakın, ben 1991-1993 yılları arasında Erdal İnönü’nün danışmanı olarak özelleştirmeyle ilgili birinci derecede sorumlu insanlardan birisiydim. Özelleştirme İdaresi Başkanına, o zamanlar -adını hatırlamıyorum şimdi ama- şöyle söylemiştim, ÇİTOSAN özelleştirilecekti: “Bir gruba vermeyelim şu şirketleri yani yanlış olacak.” “Niçin yanlış olacak?” dediler. “Ya, işte bunu verirsiniz orada bir tekelleşme olur, o bölgede. Zaten adamların birçok yerde böyle şeyleri var, çimento fabrikaları var.” O zamanlar hiç unutmuyorum, Özelleştirme İdaresi Başkanı bana şöyle dedi: “Ya, Hocam, zaten onların 3 tane şirketi var orada, 1 tane daha olsa ne olur?” Ben de dedim ki: “Yani tam da bunu demek istiyorum zaten.” Yani özelleştirdiğiniz kurumların eğer özel sektör tekeli hâline gelmesini istemiyorsanız ki istediğinizi varsaymıyorum doğrusu ama eğer istemiyorsanız, o zaman mutlaka ve

mutlaka bir regülasyon mekanizması getirmeniz lazım, bunsuz olmaz. Ama gördüğüm kadarıyla böyle bir şey. Mesela, elektrik özelleştirmeleri tümüyle yanlıştır bence. Bugün elektriği tüketicilerin yüksek kullanmasının sebeplerinden bir tanesi, biliyorsunuz, TEDAŞ bölgesel bazda özelleştirildi, o bölgeleri satın alanlar esasında kendi perakende şirketlerini kurdular ve dolayısıyla da dağıtımında bir tekelleşme ortaya çıktı ve bu hepimizin gözü önünde oluyor, hatta Rekabet Kurulunun gözü önünde oluyor. Ben Rekabet Kurulu Başkanına bunu anlatmaya çalıştım ama yani anladığım kadarıyla 2011'den sonra zaten bağımsızlık diye bir şey kalmamış dolayısıyla da bakan ne derse veya yukarıdakiler ne derse onu yapan bir kurum hâline dönüşmüş.

Şimdi, toplarsak, çok konu var konuşacak ama bir şeyi daha söyleyeyim isterseniz. Bu adalet meselesini konuşulurken orada konuşmuştum, sizlerle de bunu paylaşmış olayım: Adalet, gerçekten çok önemli bir mekanizma, ekonomiyle ilgili olarak da önemli bir mekanizma. Mesela, bugün, söyleyeyim, banka kredilerinin yüksek olmasının ana sebeplerinden bir tanesi de ipotekle, gayrimenkul ipoteğiyle çalışıyor olmasıdır bankacılık sisteminin. Gayrimenkul ipoteğinin nakde çevrilmesi, yasal süreçlerin uzun olmasından dolayı çok maliyetlidir ve o sebeple de bankalar daha yüksek gayrimenkul taleplerinde bulunurlar ve dolayısıyla da kredilerin maliyetleri daha yüksek olur.

BAŞKAN – Sayın Katırcıoğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum. Yani bitiriyorum, esasında tabii bitmez bir mesele, çok konuşulması gereken konu var. Ama biliyorum ki yani yine bu bir buçuk aylık deneyimim sonucunda, ben de konuştum, Durmuş Hocamın söylediği gibi, suya yazdım, onu biliyorum, kimsenin aklında bir şey kalmadı ya da bilmiyorum yani bunu böyle söylemek doğru olmayabilir ama. Ama burada konuşuyoruz, konuşuyoruz ve hiçbir karşılık bulamıyoruz, hiçbir etkileşim olmuyor. Hâlbuki bu etkileşim olmadan, sanıyorum ortak aklı bulmamız da mümkün değil. Onun için, ben yine son sözüm olarak şunu da söyleyerek bitireyim: Türkiye'nin ekonomisinin de siyasi yapısının da sosyal yapısının da tek tedavi ya da tek ilacı var, o da demokrasi, demokrasi, demokrasi. Yani demokrasi olmadan bu ülkenin ne ekonomisinde bir adım atabiliriz ne siyasetinde doğru dürüst gerçekten ortak bir kimliğe doğru bir adım atabiliriz ne de sosyolojisindeki bölünmeleri giderebiliriz.

Hepinize teşekkür ediyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Deveye sormuşlar ki “Niye boynun eğri?” demiş ki: “Nerem düzgün.”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ha, tam da onu söylüyoruz biz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Biz denetliyoruz, diyorsunuz ki “Niye denetliyorsunuz?” Denetlemiyoruz, diyorsunuz ki “Niye denetlemiyorsunuz?”

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye boynun eğri? Niye boynun eğri?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hocam, sen çok ileri gidiyorsun, lütfen dinle!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam da yani...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Lütfen!

BAŞKAN – Hoca tek başına şov yapıyor, sen diyorsun ki: “İleri gidiyorsun.”

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ne dersek tersini söylüyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, yani gerçekten ileri giden sizsiniz.

BAŞKAN – Kim?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başkansınız ya!

BAŞKAN – Ama, doğru. Hakkınızı teslim ediyorum ya!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, siz Başkansınız ya!

BAŞKAN – Peki.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Üniversitelere bakın, öğrencilere bakın. Üniversiteler 26’dan 100’ün üzerine çıkmış. Havalimanları yine aynı şekilde.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bizim bunlara bir itirazımız yok.

BAŞKAN – Sayın Çelebi, on sekiz dakika konuştunuz, korsan bildiri yayınlıyorsunuz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Madem açtınız, ben de söyleyeyim.

BAŞKAN – Sayın Karasu... Sayın Karasu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Cumhurbaşkanının Selahattin Demirtaş kararıyla ilgili böyle bir açıklama yapma hakkı yoktur. Bu kadar net, nokta.

BAŞKAN – Sayın Katircioğlu... Sayın Çelebi...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Dinliyoruz.

BAŞKAN – Sizi ben bizim odaya davet edeyim, ikiniz baş başa orada oturun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ben zaten teklif ediyorum sonuna kadar. Hodri meydan o zaman!

BAŞKAN – Sayın Karasu, buyurun.

ULAŞ KARUSU (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, iktidarınız her ne kadar bunu kabul etmese de içinde bulunduğumuz koşullara bakıldığında cumhuriyet tarihinin en ağır ekonomik krizlerinden birisini yaşıyoruz. Faizler artıyor, fabrikalar kapanıyor, firmalar iflas ediyor. Çiftçi tarlasını ekemiyor, işsizlik artıyor, insanlar borçları yüzünden intihar ediyor. Açıklanan enflasyon rakamları on altı yılın en yüksek seviyesinde. Pazardaki, manavdaki enflasyon yani vatandaşın cebinden çıkan ise sizin açıkladığınız rakamların çok üzerinde. Patatese, soğana, ekmeğe anında müdahale edebiliyorsunuz, depoları basıyorsunuz. Bir de elektrige, gübreye, akaryakıtta müdahale etseniz de çiftçinin girdilerini düşürseniz. Korkarım ki önümüzdeki yıl kimse buğday, patates ve soğan ekmeyecektir.

Sunumunuzda çiftçiye verilen desteğin arttığını ifade ettiniz. Çiftçimiz 2018 ekimini gerçekleştiriyor, siz hâlâ 2017 Ekim dönemi aldığı sertifikalı buğday desteğini ödememiş durumdasınız. Ocak-ekim döneminde bütçe gelirlerindeki artış yüzde 19,5 düzeyinde olmasına karşın, giderler yüzde 23,3 oranında arttı. Faiz giderlerindeki artış yüzde 29’a ulaşmış durumda. Uluslararası Kredi Derecelendirme Kuruluşları, Türkiye ekonomisinin 2019’da resesyon yani çökme durumuyla karşı karşıya kalabileceğini ifade ediyorlar. Dünyanın bakışı bu iken nasıl ucuz kredi bulacaksınız ve faizlerin düşmesini sağlayacaksınız? Bankalar yeni kredi vermeyi boş verin, mevcut limitleri ya kullandırmıyorlar ya da kredileri kapatmaya çalışıyorlar. Bu şekilde ülkemizdeki şirketlerin birçoğu, borçlarını çeviremediği için iflasla karşı karşıya. Bir öğrenci, bir esnaf vergi borcunu ödemediği takdirde anında üzerinde bulunan tüm taşınmazlara el koyabiliyor ve satışa çıkarabiliyorsunuz.

Buna karşın Sivas’ta bildiğiniz gibi bir demir çelik fabrikamız var. Bu fabrika demir fiyatlarının tavan yaptığı bir dönemde bile üç aydır yine çalışmıyor, işçiler aylardır maaşını alamıyor, işten çıkarılan işçiler tazminatını alamıyor. Maliyeye 900 milyon civarında, SGK’ye 800 milyon civarında borcu bulunan demir çelik fabrikası, yapılandırmaya giriyor, ödeme yapmıyor, yapılandırma yeniden

bozuluyor, bu fabrikaya ise bir türlü çözüm üretilmiyor. Sivas her geçen gün göç veriyor, küçülmeye devam ediyor. Fabrikanın çalışmaması, 600 işçinin daha işsiz kalması demek, nakliyecinin iş bulamaması demek, Sivas ekonomisinin biraz daha küçülmesi, Sivas'ın kaderine terk edilmesi demek. Tüm Sivaslıların sizden isteği bu Sivas demir çelik fabrikasına bir an önce bir çözüm bulunmasıdır.

Teşekkür ediyorum.

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Zeybek...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, bütçenizin tekrar hayırlı olmasını diliyorum.

2019 yılı içinde yerel yönetimlerin merkezî hükûmetten alacağı paylarla ilgili yüzde 21 oranında bir rakam açıklandı. Sayın Bakanım, 2019 yılı içinde çıkmış olan imar barışı yasasıyla birlikte özellikle büyük kentlerde bulunan belediyelerin temel gelirlerini oluşturan ruhsat, iskân, encümen para cezaları gibi gelirlerinin tamamına yakını kaybettiğini biliyoruz. Zaten merkezî hükûmet, belediye gelirlerinin aldıkları paylara enflasyonun çok altında artış yaptığı için 2019 yılında başta İstanbul olmak üzere, pek çok büyükşehir belediyesinin ciddi biçimiyle bir mali krize gireceğini şimdiden belirtmek istiyorum.

Sayın Bakanım, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin de 2018 yılı sonunda borçlarının toplamı 20 milyar TL'nin üzerine çıkmıştır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi hazineinden 2019 yılında İller Bankası payı ile birlikte 14 milyar 500 milyon lira bir ödenek alacağını bütçesinin içine koymuştur. Ancak sürdürülebilir bir yönetim anlayışını oluşturmak için başta İstanbul, Ankara gibi bütün büyükşehir belediyelerinin gelirlerinin yüzde 80'den fazlası merkezî hükûmetten aldığı ödenek ve paylardan oluşmaktadır. Büyükşehir belediyeleri taşeron yasasıyla birlikte çalıştırdıkları personelin tamamını kadrolarına tahsis etmişlerdir. Ancak bu işçilerin anlaşmalarındaki şartlarda asgari ücretin belli bir katsayıyla çarpılması durumunda ücretlerinin tespit edilmesi vardır. Şimdiyse 2019 yılının başında belirlenecek olan asgari ücretteki artış oranıyla birlikte belediyelerin işçi ödemeleri, özellikle ilçe belediyelerinin en önemli gider kalemini oluşturan personel ve işçi ödemeleri ciddi biçimiyle belediyeleri çıkmaza sokacaktır.

Sayın Başkan, Maliye Bakanının değerli personeli; yerel yönetimlerin ekonomik açıdan güçlendirilmesi demokrasinin güçlendirilmesinin temel yollarından biridir. Mali açıdan sıkıntıya girmiş olan yerel yönetimlerin -2019 yılında Maliyeye ödeyecekleri vergiler ile SGK'ya ödeyecekleri- bu taşeron yasasıyla üzerine aldıkları işçilerin sosyal güvenlik birimlerini -tıpkı geçmişte olduğu gibi- ödeyemedikleri bir dönemde karşı karşıyayız. Personelinin sayısını azaltamayacakları için, imar yasasından kaynaklanan ruhsat, harç ve gelirlerinde de ciddi bir daralma olduğu için bu konuyla ilgili yeni bir düzenlemeye ihtiyaç vardır.

Benim bir önerim var: Belediyelerin emlak vergi gelirlerinden topladıkları bedellerin yüzde 10 kadarı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Fonu adı altında toplanıp valilik emrinde kültür varlıklarının korunmasında kullanılmaktadır. 2018 ve 2019 yılında mali açıdan gelirlerinde ciddi biçimde sıkıntıya girmiş olan il ve ilçe belediyelerinin yüzde 10'luk paylarını kendilerinin harcamaları konusunda bir yasal düzenlemeye ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Özellikle büyükşehirlerde giderlerin döviz cinsinden olduğunu düşünürsek ulaşım hizmetleri, akaryakıt alımları, kullandıkları araç gereç ve ekipmanlarla ilgili ödedikleri ücretlerin tamamının döviz ya da dövize endeksli birim fiyatlar üzerinden

maliyet oluşturduğunu dikkate aldığımız zaman gelirlerindeki TL cinsinden yüzde 7-8'lik artışların mutlaka yeniden değerlendirilmesi ve Maliye Bakanlığının yerel yönetimlere aktaracağı bedellerin 2019 yılı için artırılmasına ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Bir başka önemli problem de gene Hükûmetiniz döneminde yaygın biçimiyle kullanılmış olan Kentsel Dönüşüm Yasası ve buna bağlı olarak da afet riski altındaki alanların dönüştürülmesinde muhatap olan yurttaşların ciddi bir mağduriyeti vardır. Bugün İstanbul'da Fikirtepe'de, Gaziosmanpaşa'da, Üsküdar'da, Türkiye'nin pek çok coğrafyasında evleri yıkılmış...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ettim Sayın Zeybek.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Tamamlayayım Sayın Başkan.

...ancak bir türlü inşaatları yapılamamış yurttaşlarımızla ilgili Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bütçesinde buralarla ilgili ayrılmış ödeneklerde bir sıkıntı vardır. Bu mağduriyetin giderilmesi ve kent mağdurlarının sorununun çözülmesi açısından da bütçe olanakları içinde kent mağdurlarının sorunlarının giderilmesi için kaynak aktarımına ihtiyaç vardır diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

Sayın Tanal? Yok.

Sayın Ağbaba? Yok.

Sayın Aytekin? Yok.

Sayın Kayan? Yok.

Sayın Kemal Zeybek? Yok.

Sayın Böke...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) - Sayın Başkan teşekkür ediyorum.

Herkesi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye derin bir ekonomik krizin içerisinde. Bu krizin iki tane temel nedeni var. Birincisi: Kamu kaynaklarının sürekli olarak üretici faaliyetler yerine rantçı sermayeden yana bir tercihle kullanılmış olması. İkincisi de hukuku, kapsayıcı kurumları ve demokrasiyi yok sayan bir tek adam anlayışının Türkiye'ye dayatılmış olması. Bunların her ikisi de yabancı bir başkentte falan kurulmadı. Bunların her ikisi de bu iki ayak da yanlışlıkla kurulmadı, bilerek ve isteyerek sizlerin iktidarı tarafından kuruldu. Adına “kriz” demezsek, fark edilmez diye düşünüyorsanız çok yanılıyorsunuz. Halk bu krizi iliklerine kadar hissediyor. Enflasyon yüzde 25 olmuş, geniş tanımıyla işsizlik yüzde 18'i aşmış, sanayi üretimi yüzde 2,7 daralmışken burada “Kriz yok.” diye tutturmak doğrusu ekonomiyi anlamamaktan geçiyor.

Ekonomik durgunluk ile enflasyonun bir arada yaşandığı krizlerde salt talep daralması sorunu olmadığı, esas meselenin bir arz şoku olduğu da bütün iktisatçılar tarafından bilinir. Bu bütçeye dair işte bu gerçekler ışığında bence şu üç temel sorunun özellikle sizin Bakanlığınız tarafından yanıtlanması gerekiyor.

Bir: Bu bütçe gerçekçi mi? Yanıtı çok açık: Maalesef bu bütçe gerçekçi değil. Zira dayandığı bütün makroekonomik anlayış ve bunun dayandığı siyaset çelişkilerle dolu. Birincisi bir yanda “faiz lobisi” diye bağırıp çağırıyorsunuz, öte yanda 2019'da karşımıza bir faiz bütçesi çıkarmışsınız. Londra çıkartmaları yaptınız, her çıkışınız bir faiz artışına yol açtı ve sonuç şu oldu: 2018'de faiz ödemesi 76 milyar lirayken 2019 bütçesinde, şu anda 117 milyar liralık bir bütçe ayrılmış gözüküyor.

İkincisi: Kriz var, siz “Sıkı maliye ve para politikası uygulayacağız.” diyorsunuz. Sıkı olup olmadığı ayrı tartışılır ama bu çelişki de bilerek, isteyerek kurduğunuz düzenin sonucunda ortaya çıkıyor. Normalde kriz olan dönemlerde maliye politikasının da, para politikasının da gevşemesi gerekir halk adına çünkü halkın ihtiyacı daha düşük faizdir, halkın ihtiyacı kamunun harcamasıdır. Ama sizin kurduğunuz gibi, yabancı bankaların ve uluslararası finansın iki dudağı arasına sıkışmış, borçla ve bu borcu betona gömmüş olan bir anlayışla ekonomiyi yüceltirseniz, o zaman karşınıza sıkı politika uygulama zorunluluğu çıkar.

Bir başka -belki de- çelişki şurada yatıyor: Bir yanda IMF karşıtı söylemlerle ortalığı birbirine katıyorsunuz diğer yanda IMF’siz bir IMF programını adına “yeni” diyerek bize yutturmaya kalkıyorsunuz. IMF raporu diyor ki: “Kıdem tazminatı reformu yapın.” E, IMF’siz yeni programda kıdem tazminatı reformu var. IMF programı diyor ki: “Güvencesiz çalışmayı yaygınlaştırın.” E, IMF’siz yeni programda güvencesiz ve esnek çalışma var. IMF diyor ki: “Aman ha, ücretler fazla artmasın.” E, Yeni Ekonomi Programı’nda da ücretler fazla artmıyor. Yani IMF’siz bir IMF programı var ama IMF karşıtı söylemle müthiş derin bir çelişki yaratıyorsunuz. Bir yanda diyorsunuz ki “piyasa ekonomisi”, birilerine mesaj gönderiyorsunuz, öte yanda zabıtayla soğan sayımı yapıyorsunuz; bu ne derin ve yaman çelişkidir, anlamak mümkün değil. Bir yanda buradan soruyoruz: “Konkordatolar var, müthiş bir iflas yaygını var.” “Yok, konkordato sorun falan değil, hepi topu 300 şirket.” diyorsunuz; öte yanda, konkordato yasası çıkarmak için müthiş bir telaş içerisindeyiz. Hazine batmış, doğrudan aile şirketine dönüştürülmüş. Bir hortumla da -bu aile şirketinin başında da sizler varsınız- bu özel statülü özel şirket, Varlık Fonu’nun bütün kaynaklarını Hazineden alabilecek şekilde ayarlanmış. Şimdi de Hazinesin ihalelerinin 3’ünü iptal ettiniz, 3’ünün de miktarını kıskarak faizi düşünüyormuş gibi yaptınız. Oysaki borçlanma ihtiyacı bugün de var, yarın artarak sürecek. Bugün faizleri düşürmüş olabilirsiniz ama yarın bu yaptığınız nedeniyle Türkiye çok daha yüksek bir faiz krizine ve bunun yükü altına girecek. Bu ne yaman çelişki? Faizle kavgaya edip faizi ileride artıracak adımları atıyorsunuz. Kriz bir arz şokundan kaynaklanırken, bırakın krizi kabullenmeyi, bir kriz yokmuşçasına coşkuyla ekonomi anlatıyorsunuz, bu ne yaman çelişki?

İkinci soru şu olmalı: Bu bütçe, yaşanan krize herhangi bir çare üretebilir mi? Yanıtı çok açık: Krizi kabullenmeyen, bu çelişkilerin üzerine inşa edilmiş bir siyasetin krize çare üretmesi de mümkün olmaz.

Gelelim en önemli meseleye: Bütçe hakkı. Bu bütçede demokrasi var mı? Yanıtı çok belli. Haftalardır bütçeyi tartışıyoruz ama bu odanın ortasında bir fil duruyor esasında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Bitirmek üzereyim Sayın Başkan, izin verirseniz, 3’üncü maddemi de bitirebilir miyim?

TÜRBÂİ KAYAN (Kırklareli) - Konuş, konuş.

BAŞKAN – Verme şansına sahip değilim.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Kayıtlara geçmesi açısından...

TÜRBÂİ KAYAN (Kırklareli) – Kayıtlara geçer, devam et.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Haftalardır burada tartışıyoruz...

BAŞKAN – Sayın Kayan “Kayıtlara geçer.” diyorsa geçiyordur demek ki. Buyurun siz.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Efendim, ben sizden istedim, kendisinden değil.

BAŞKAN – Buyurun.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) - Teşekkür ediyorum.

Halkın ve ekonominin ihtiyaçlarını hatırlatıyoruz burada ama bu ortada duran fil şu: Yani, bu bütçede bir demokrasi yok. Bütçe hakkı gasbedilmiş. Buradan diyelim ki reddettik hep beraber bütçeyi, ne olacak? Cumhurbaşkanlığı bir artırım yapacak ve bütçeyi kullanacak. Esasında “Bu bütçe burada hakkıyla tartışılıyor ve demokrasi var.” denemez. Dolayısıyla, bu bütçede üç şey yok: Demokrasi yok, bir gelecek yok, bu krize de çare yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

Sayın Ümit Yılmaz...

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; “açılım süreci” adı altında ülkemizin uyguladığı yanlış politikadan vazgeçilmesiyle uçurumun eşiğinden dönülmüştür. Akabinde, emperyalist güçlerin ülkemiz üzerindeki oyunları 15 Temmuz hain darbe girişimiyle tavan yapmıştır. Türk milletinin feraseti ve Sayın Doktor Devlet Bahçelinin ve Cumhurbaşkanımız Sayın Tayyip Erdoğan’ın dik duruşları sayesinde hain girişim bertaraf edilmiştir. Emperyalist güçler hedefinden vazgeçmemiş, 24 Haziran seçimlerinden zaf erle çıkan Cumhuriyet İttifakı’na ve ülkemize ekonomik olarak saldırı başlatmışlardır. Seçimlerden yeni çıkan ülkemiz, kurulan yeni Hükûmetle doğrudan ekonomik saldırıları bertaraf etmek için, gerekli kararları almış, 7,20 TL’ye dayanan dolar kuru gerilemeye başlamış ve 5.20’ler civarına gelmiştir.

Türkiye, bütçesinden önemli bir miktarını güvenlik harcamalarına ayırmaktadır, ayırmaya da devam etmelidir. Zira yıllardır ülkemizin sınırları içinde uğraştığı PKK terör örgütü 1999-2001 yıllarında yok olma noktasına geldikten sonra, terörle mücadelede yapılan zaafılar ve açılım politikaları tekrardan örgütün küllerinden doğmasına sebep olmuştur. Irak ve Suriye’de geçmişte uygulanan hatalı dış politikalar PKK/PYD terör örgütüne dış kaynak sağlanmasına sebep olmuş ve DEAŞ gibi terör örgütleri de dâhil olmak üzere birçok terör örgütünün ülkemizi tehdit etmesine sebep olmuştur.

Müttefikimiz bildiğimiz başta ABD olmak üzere diğer NATO ülkelerinin PKK/PYD terör örgütüne 5 bin tırın üzerinde yaptığı, uluslararası hukuka aykırı silah yardımı ülkemizin savunma çeşitliliğini artırma gereksinimini mecburi kılmıştır. Bu bağlamda alınan S-400 füze sisteminin alınmasını ve savunma sanayisinde yapılan yerli yatırımların artırılarak devam etmesini destekliyoruz. Ayrıca, demokrasi nutukları atarak ülkemizin savunmasını zaafa uğratmaya çalışan söylemleri, çukurlar belediyelerin araçları ve teröristlerle el ele kazılırken nerede olduğunu hatırlatmak istiyorum.

Konu hakkında söylenecek çok söz vardır ancak zamanımın geride kalan kısmını memleketim Düzce’de yaşanan ve Sayın Bakanı ilgilendiren sorunlara ayırmak istiyorum.

Sayın Bakanım, bütçenin geneli üzerindeki görüşlerinde Genel Başkan Yardımcımız Sayın Kalaycı’nın tavsiyelerini dikkate alacağınızı umuyorum.

Düzce özeline gelince, Düzce’de yaşayan küçük esnafımız ve ülkemizde yaşayan küçük esnafımız son dönemde oldukça sıkıntılı bir dönem geçirmektedir. Uygulanan yapılandırmalar esnafın derdine derman olmamıştır. Birçok esnaf siftah yapmadan kapatmak durumunda kalmaktadır. Ayrıca, küçük esnafa verilen kredilerde bankaların keyfi değerlendirmeleri esnafı canından bezdirmiştir. Bakanlığın “Kredi alabilir.” dediği esnaf, bankaların kapısından dönmektedir.

Esnafımızın sorunları saymakla bitmez, bunlardan biri de: Zincir marketlerin merkezlerde konfeksiyondan kırtasiyeye, gıdadan dayanıklı tüketim mallarına kadar her şeyi satması esnafımızı zora sokmaktadır.

Sayın Bakanım, esnafın yanında, Düzce ilimizde çiftçinin sorunları almış başını gitmiştir. Düzce’imizde ürünlerin başını çeken fındık rekoltesi geçen senelere göre üçte 1 oranında düşmüştür. TMO’nun, fiyatı geç açıklaması üreticiyi perişan etmiştir. Diğer tarım ürünlerinden başta mısır olmak üzere hiçbir ürün hak ettiği değere ulaşamamıştır. Çiftçilerimiz Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borçlarını ödeyememiştir. Sizden beklentileri, bu borçların derhâl ötelenmesidir; aksi takdirde, çiftçimiz bu sene gübre ve ilaç almak şöyle dursun, hayatını idame ettirmek için bankaların kucağına düşecek ve toprakları haraç mezat satılacaktır. Çiftçi üretmezse ülke zor duruma düşecektir. Çiftçilerimiz sizden bu konu üzerinde hassasiyetle durmanızı beklemektedir.

Sayın Bakanım, Düzce, organize sanayi bölgeleri açısından zengin bir bölgedir ancak OSB’lerde gerek işçilerle gerek sanayicilerle yaptığımız görüşmelerde her iki kesimin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yılmaz.

Sayın Kayan...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar ve ülkemizin değerli medyası; hepinize iyi günler, hepinize merhaba.

Sayın Bakan, rahmetli Ecevit’in hazırladığı programla 2007’den 2009’a kadar iyi gittiniz. 2009’dan 2014’e kadar da, o zamana kadar, size kadar gelmiş olan bütün iktidarların yaptıklarını teker teker satarak 2014’e kadar, 2015’e kadar da geldiniz. 2015’ten bu yana da sürekli olarak borç alarak, borç erteleyerek bugünlere geldiniz. Bugünlere geldiniz ama deniz bitti, deniz bitti çünkü artık borç konusunda, borcu çevirme konusunda da gördüğümüz kadarıyla büyük bir sıkıntı, büyük bir müşkülât içindesiniz.

Sayın Bakan, bu ülkenin üretime ihtiyacı vardır, bu ülke insanların üretmek için sizlerden bekledikleri vardır. Nedir bu bekledikleri? Önce, tarım ülkesi olan bu ülkenin tarım işçilerini, tarım emekçilerini, çiftçilerini iyi bir şekilde gözetip iyi bir şekilde kollayıp onların üretmesini artıracak tedbirler almanız gerekiyor. Bunun yanında, sanayici hakeza ve özellikle küçük ve orta büyüklükteki esnaf dediğimiz esnaflara kredilerinizde, KOBİ kredilerinizde daha hoşgörülü davranmanız gerekiyor. Yandaşa değil de vatandaşa hizmet etmeyi şiar edinirseniz ülkemizin böyle bir sıkıntıdan en kısa zamanda çıkacağı muhakkaktır.

Ayrıca, biliyorsunuz, ülkelerde demokrasi sağlam işlerse ekonomisi de sağlam işler. Sağlam işlemeyen demokrasilerde ekonominin sağlam bir şekilde yürüdüğü görülmemiştir Sayın Bakan. Sizler adaleti tesis etmezseniz, sizler hukuku tesis etmezseniz bu adalet sağlıklı bir şekilde yürümezse özerk yargı, bağımsız yargı, özerk TRT, özerk üniversiteyi bir türlü hayata geçiremezseniz hiç kimse size güvenmez ve güvenmediği gibi de size gelip de yatırım da yapmaz. Dünyada dolaşan büyük bir sermaye var hepimizin bildiği gibi. Önemli olan bu sermayeyi en iyi bir şekilde kendi ülkemize çekip üretimi artırmayı becerebilmektir. Bunun için de daha demin de söylediğim gibi ama önce demokrasiyi sağlam bir şekilde geliştirirseniz, adaleti, hakkı hukuku sağlam bir şekilde yerleştirmeniz gerekiyor. Kendinize, ülkenize güveni tesis ettirmeniz gerekiyor. Size güvenmeyen bir kişi nasıl gelip de yatırım yapsın? Dedesinden, atasından, babasından ve kendi imkânlarıyla çalışıp çabalayıp bir şeyler üretip yaptığı sermayeyi size nasıl güvensin de gelsin yatırım yapsın veyahut da size borç versin. Bunların sağlıklı bir şekilde işlemesi için, bu zincirin sağlıklı bir şekilde çalışması için zayıf halkanın olmaması gerekiyor.

Zayıf halka bizde özellikle demokrasinin sağlam işlememesi, bizde özellikle yargının bağımsız olmaması, bizde özellikle üniversitelerin özerk olmamasıdır. Yargının bağımsız olmaması bütün dünyayı ilgilendiriyor. Buraya baktıkları zaman yargı sağlıklı çalışmıyor ise oraya gelip de yatırım yapacak insan elli kere düşünür Sayın Bakan, elli kere düşünür ve burada yatırım yapmaz. Yatırım yapması için sizin de birtakım tavizler vermeniz gerekir. Nedir o tavizler? O tavizler yüksek faiz vermek, bunun gibi bir sürü imkânları onların önüne sererek onların haksız kazanç sağlamasına da fırsat vermiş olursunuz. Bunu, demokrasiyi, yargıyı sağlıklı bir şekilde çalıştırdığınız zaman hiç endişeniz olmasın, en düşük faizle en sağlıklı krediyi alacaksınız ve burada da hiçbir müşkülâtınız olmayacak. Bizim bu ülkenin içine düştüğü kriz tamamen kendimizin yarattığı bir krizdir, dış dünyayla alakası olmayan bir krizdir. Niye böyle? Çünkü bizler demokrasiyi işletmek yerine, daha sağlıklı işletmek yerine aksine, sürekli olarak çemberi daraltıyoruz, sürekli olarak çemberi daraltıyoruz ve içinde yaşayan toplumlar artık nefes alamaz hâle geldiler. Bu nefes alamayışı biz gördüğümüz gibi Sayın Bakan, dışarı da görüyor ve ondan dolayı da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – ...gerek ülkemize olan doğrudan yatırım gerekse kredi bazında verilen bu yatırımlar gelmeyecektir ve gelen de geriye dönecektir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

Sayın Şevkin, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Komisyonun değerli üyeleri, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlarım.

Kalkınmışlık sıralamasında 1990'ların başında Türkiye'nin 4'üncü büyük ili olarak övündüğümüz, tarımda oldukça başarılı, Sabancı ailesinin ciddi yatırımlarının bulunduğu, Süper Lig'de 2 takımla boy gösterdiğimiz, sanat ve kültürde büyük sanatçılar çıkarabilecek altyapıya sahip, siyasette söz sahibi olan ve Türkiye'nin ilk sanayileşen şehirlerinden biri olan Adana'mız, uygulanan yanlış, yanlış, sosyoekonomik politikalar sonucunda her alanda göreceli önemini kaybetmeye başlamıştır. Bir zamanların 4'üncü büyük şehri, Kalkınma Bakanlığınca hazırlanan illerin sosyoekonomik gelişmişlik sıralamasında 2003 yılında 10'uncu sıraya, yeni teşvik sistemine dayanak teşkil eden ve güncelliğini sürdüren SEGE 2011'de ise 16'ncı sıraya gerilemiştir.

Yeni teşvik sistemiyle birlikte Adana'nın sınıflandırmada çevre illere göre daha az yatırım teşvikinden yararlandırılmasıyla birlikte bu süreç önlenemez biçimde artarak devam etmektedir. Yürürlükteki teşvik mevzuatı çerçevesinde 2'nci bölgede yer alan Adana'nın çevredeki illerin daha fazla teşvik unsurlarından faydalanan 3, 4 ve 5'inci bölgelerde yer almasının yarattığı haksız rekabet koşulları Adana için olumsuzluklar yaratmıştır. Teşvik düzenlemeleri güneyin incisi Çukurova'nın cazibe merkezi olan şehrimizdeki özel yatırımların azalmasına, yeni yatırımların çevre illere kaymasına neden olurken uzun dönemde şehrimizi yatırımcıların terk etmesine neden olmuştur. Bütçeden hak ettiği payı alamayan, kamu yatırımlarıyla da yeteri düzeyde desteklenmeyen şehrimiz, cazibe merkezi olmaktan çıkmış, net göç alan şehir konumundan her yıl yaklaşık 10 bin net göç veren, en yüksek borç takibinin, işsizliğin en yüksek olduğu iller arasına girmiş ve bugün itibarıyla sosyoekonomik gelişmişlik sıralamasında 16'ncı sıraya gerilemiştir.

TÜİK verilerine göre mutlu olduğunu beyan edenlerin ve geleceklerinden umutlu olanların oranları açısından da maalesef, Adanalılar son sıralardadır. Ayrıca, bu düşüş trendinin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından ilk defa 22 Ocak 2016 tarihinde yayımlanan İllerde Yaşam Endeksi Raporu'nda hızlanarak

devam ettiği görülmektedir. İllerde Yaşam Endeksi; konut, çalışma hayatı, gelir ve servet, sağlık, eğitim, çevre, güvenlik gibi yaşamın 11 boyutunu kapsamakta ve 41 göstergeyle temsil edilmektedir. Genel sıralamada 61'inci olan Adana, güvenlikle 78'inci, yaşam memnuniyetinde 70'inci, çalışma hayatı ve sağlıkta 66'ncı, eğitimde 63'üncü, konutta 59'uncu olarak bazı boyutlarda Türkiye ortalamasının çok gerisinde kalmıştır.

Cumhuriyetin ilk yıllarından 1990'lı yıllara kadar Türkiye ekonomisinde önemli yer tutan Adana'nın tarımdan sanayiye, turizmden ticarete, spora, tüm alanlarda atılımlar gerçekleştirerek Türkiye'de tekrar önemli bir yer elde etmesi gerekiyor. Sadece seçimden seçime değil, potansiyeli yüksek olan Adana'nın bu potansiyelini kullanabilmesini sağlayacak bütçeden yeterli ödenek ayrılarak desteklenecek başta sahil yolu, turizm, sağlık, spor, kültür, Ceyhan Enerji İhtisas Endüstri Bölgesi, Ceyhan Devlet Hastanesi, Yedigöze Sulama ve İçme Suyu Projesi, Adana Şakirpaşa Havaalanının geliştirilmesi, Yumurtalık-Karataş turizm teşvik bölgesinin reel anlamda hayata geçirilmesi olmak üzere Adana'mızı işsizlik ve borç batağından çıkaracak, yeniden şahlandıracak, cazibe merkezi olmasını sağlayacak politika ve projelere ihtiyacı olduğunu ben Adana Milletvekili olarak her zaman, her platformda dile getiriyorum.

Unutmayalım ki bütçe bir tercihtir ve biz Adanalılar olarak son dönemlerde kamu yatırımlarıyla yeteri düzeyde desteklenmeyen, haksız rekabet koşulları nedeniyle özel yatırımların da azaldığı, cazibe merkezi olmaktan çıkmış kentimizi bütçeden hak ettiği payın ayrılarak desteklenmesi ve artık geriye değil, ileri gitmesini sağlayarak iktisadi ve sosyal açıdan hak ettiği yere getirilmesi gerektiği hususunu bir kez de burada Sayın Bakanımızın ve sayın bürokratların dikkatine sunmak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Mızraklı, buyurun.

ADNAN SELÇUK MIZRAKLI (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, şüphesiz ki böyle bir bütçe üzerine konuşurken gelecek açısından hepimize daha büyük umutların görüldüğü bir bütçe üzerine konuşabilseydik. İçinde geldiğimiz durum itibarıyla baktığımız zaman eğer 2003 bütçesi hazırlanırken ki raporlamalara ve değerlendirmelere baksak, o günün değerlendirmelerini bugün okusak belki birçoğumuz bugün kullanılan kavramlarla ne kadar karşıt düşeceklerini görürlerdi.

Şimdi, hani halk arasında bir laf vardır “Borç, yiğidin kamçısıdır.” diye. Hakikaten ülkemiz bu özellikle Adalet ve Kalkınma Partisinin hükümet ettiği yıllarda oldukça yiğitleşti, bunu çok net olarak görüyoruz, sokaktaki vatandaş çok yiğitleşti, yani iktidara geldiğinizdeki kişi başına borçluluk miktarıyla bugünkü borçluluk miktarı arasında 400 katın üzerinde bir fark var. Yani borçla yaşamaya çalışan ama üretimi aynı ölçekte zenginleştirmeyen bir dönem.

Şimdi, arkadaşlar, ben yani iktisadın kavramlarıyla, maliyenin kavramlarıyla kalkıp konuşmaya başlasam şunu çok iyi bilirsiniz: Bütün batmakta olan kooperatiflerin yönetimleri o son bütçe çalışmasını yaparken bile size öyle bir tablo sunarlar ki oradan bir tane ortaklık alma ihtiyacı hissedersiniz. Yani iktisat bu anlamda çok böyle sakız gibidir, istediğiniz gibi kullanabilirsiniz ama hayatın gerçekleri başka türdür.

Ben şu anda isterdim ki Sayın Berat Albayrak Bakanımızın sağ tarafında bir kadın otursun, kadın aklıyla, kadın vicdaniyla, kadın ekonomisiyle gerçekten bu işlere bakacak birisi olsun. Bir öbür tarafında bir asgari ücretli işçi otursun. Onlar hakikaten o bütçelemeyi çok iyi biliyorlar. 1.603 liralık bir rakamla bir ayın bütçesini nasıl çıkartabiliyorlar? Biraz daha denklik veren belki bütçelerin ortaya çıkmasına müsebbip olurlardı.

Şimdi, yine, bir başka kavram üzerinden gideceğim. Yani bize sorsalar, “1 milyon dolarınız mı olsun veya şu kanseriniz mi olsun?” deseler, bizler de deriz ki: Ya, arkadaş, kanser ne kelime, yani ne para istiyorum ne bir şey, sağlıklı olayım bana yeter. Şimdi, sadece bütçelere değil, toplumun bu anlamdaki refahına, demokrasisine, özgürlüklerine ve hukukuna bakmak gerekiyor. Yani nasıl bir ülkede yaşamak istersiniz dedikleri zaman, biz yine bu kavramlar çerçevesinde yorumlar yapmaz mıyız?

Şimdi, bu anlamda, içinde geldiğimiz durumda bırakın hukuk rejimi olmanın birçok kavramının iç edildiği, idarenin kendi içinde çok ciddi sıkıntılar yaşadığı, aynı zamanda maliyenin ortaya çıkan durumları yani bir ödemeler dengesini tutturmada bile oldukça ciddi güçlükler çeken ve uluslararası alana çıktığı zaman da borç çevirmek için oldukça yüksek ama övünerek söylediğimiz, “Çıktı, 2 milyar avro band sattık ve yüzde 7,5 faiz ödedik.” diye Sayın Berat Albayrak açıklama yapmıştı. Yüzde 7,5 faiz verdiğini söylemişti.

Şimdi, bütün bunlardan hareketle baktığımız zaman, bu faizi kim veriyor? Bakanın babası vermiyor. Yani bu, vatandaşın cebinden çıkan bir para. Dolayısıyla, şimdi bütün bu kavramları kullanırken yani özellikle sokaktaki o yoksullar, o insanlar üzerinden nasıl bakmamız gerektiği noktasında hakikaten burada bir ayırım yapmamız gerekiyor.

Bir başka cephesi, toplumun, emeğin kendisini savunabilmesinde, örgütleyebilmesinde ve bazen sermayenin o acımasız tutumu karşısında kendisini koruması anlamında sendikaları güçlendirmek gerekirken sendika kalmadı. Arkadaşlar, biz burada konuşurken Zonguldak’ta şu anda 3 evde cenaze var. Her gün ortalama 6 işçi yaşamını yitiriyor. Türkiye bütün o -hep OPEC böyle başka kavramlarla şey yaparız ya- ülkelerin içinde en fazla işçi ölümlerinin, işçi cinayetlerinin yaşandığı ülke. Ama aynı şekilde Cumhurbaşkanı patronların karşısına geçtiği zaman “Bakın, biz bunlara grev yaptırmadık.” diyor.

Soma’da bu iş konuşulduğu zaman yani “Bu işin fitratında vardır.” deniliyor. Almanya’da fitrat bitmiş, oradaki Ruhr Havzasında insanlar için fitrat bitmiş ama Türkiye için devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Mızraklı.

ADNAN SELÇUK MIZRAKLI (Diyarbakır) – Son cümlemi söylemek istiyorum Başkanım.

Diğer yandan bakıldığı zaman, özellikle Türkiye’de gelir dağılımında en sonda yer alan özellikle 20 ile, 25 ile bakıldığı zaman bunların özellikle Kürt illeri olduğu görülecektir. Oralarda da, yine, özelinde BCH faizlerinden tutun kredi garanti fonundaki birtakım şeylere kadar, özellikle teminatlandırma noktalarında gerçekten birtakım tedbirlerin alınması gerekiyor. Yakında bunu...

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

ADNAN SELÇUK MIZRAKLI (Diyarbakır) – Bunu da Sayın Bakana duyurmuş olayım.

BAŞKAN – Sayın Kemalbay, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Merhabalar.

Sayın Bakan, bu bütçeye baktığımız zaman, AKP bütçesi eril bir bütçe. Bütçede kadının izi yok tıpkı sizin ve ekibinizin fotoğrafında olduğu gibi. Aslında geçmişten bugüne bu tablo çok fazla değişmiyor. Bakın, ben size şöyle göstereyim, fotoğraftaki gibi. Ekibinizde de geçmişten bugüne ekonomiyle ilgili, bütçeyle ilgili olarak bir kadının yüzüne rastlanmadığı gibi, kadına rastlanmadığı gibi, bugün de aynı şekilde.

Bütçenin önemli bir kısmının faizden oluşturulduğunu, ranttan oluşturulduğunu biz görüyoruz ve bütçede toplumsal cinsiyet eşitliğini gözeten, kadınları gözeten, kadına duyarlı bakış açısıyla düzenlenmiş kalemler neredeyse yok denecek kadar az. Çünkü öncelikle bütçeyi hazırlayanlar erkek ve yine, devamında da kadınların toplumsal yaşamdaki konumlarına dair “Kadın-erkek eşitliğine inanmıyorum.” diyen bir Cumhurbaşkanı ve yine, AKP milletvekillerinden de “kadın olarak bir sus” diyen milletvekillerine rastladığımız ve pek çok örneğine, kadınları yok sayan, kadınları ikinci plana iten örneğine rastladığımız bir siyasi çizgi var. Ve uzun bir süredir kadınlar aile temelli olarak, ailenin içerisine kondu ve kadın olarak toplumun eşit bir bireyi olarak görünürlüğe sahip değil.

Oysa aslında Türkiye’deki yoksulluğun büyük kısmını kadın yoksulluğu oluşturuyor. Yoksulların daha da yoksulu kadınlar. Ve Türkiye’de kadınlara aile temelli olarak hak tanınmaması ve değer verilmemesi nedeniyle özellikle tek ebeveynli olan ailelerde tek başına yaşayan kadınlar, yoksulluk içinde yaşıyor. Türkiye’deki hanelerin yüzde 18,2’sini tek başına bir kadın geçindiriyor ve bu hanelerde maddi yoksunluğun daha çok yaygın olduğunu tespit edebiliyoruz.

Örneğin beklenmedik harcamalar, kira faturası vesaire ödeme zorluğu, iki günde bir et, balık veya tavuk içeren yemek, evin yeterince ısınma ihtiyacı, telefon, otomobil, renkli televizyon, çamaşır makinesi sahipliği olan 9 kriterden en az 4’ünü bu durumdaki 3 haneden 1’i ve bu hanelerde yaşayanların yüzde 37’si karşılayamıyor.

Türkiye’de her 100 kadından 30’u dahi istihdam edilemiyor ve istihdam edilen kadınların da güvencesiz, esnek çalışma koşullarına mahkûm edildiğini biz biliyoruz ve bu, hem sadece güvencesiz çalışma değil, iş yerlerinde de asgari ücretli çalışmanın ağırlıklı olarak kadınlarla tarif edildiğini görüyoruz âdeta asgari ücret,kadın ücreti olarak ifade edilebilir.

Kayıt dışı çalışmanın bu kadar yaygın olduğu yerde kadınların kayıt dışı çalışmada, özellikle ev içi emeğin hâkim olduğu alanlarda çalışması, gündelikçi, ev işçisi şeklinde ya da ücretsiz tarım işçisi ya da ücretsiz aile işçisi olarak çalıştığını görüyoruz ve bu da yoksulluğun temelini oluşturuyor. Çünkü bu alanlardaki çalışma koşulları oldukça ağır, güvencesiz ve gelecek garantisi vermeyen çalışma koşulları.

Örneğin, Türkiye’de yaklaşık 1 milyona yakın ev işçisinin olduğunu biz biliyoruz ve ev işçilerin neredeyse tamamı güvencesiz olarak çalışıyor.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sigorta zorunluluğu getirdik ya!

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ev işçilerinin güvence altına alınması için bazı yasalar çıkarılmış olsa da, bu yasalar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın Başkan, bir dakika verebilir misiniz.

BAŞKAN – Veremem.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Tamamlayayım cümlemi.

BAŞKAN – Siz tamamlayın. Arkadaşlar yazıyor.

Buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Gidip bakalım, kadınların, ev işçisi kadınların sigortalanmadığını göreceğiz. Yani 1 milyona yakın ev işçisinin büyük bir kısmı, neredeyse tamamı sigortasız çalışıyor.

Bu vesileyle, ben size “Kaç ev işçisi Türkiye’de çalışıyor? Kaç ev işçisi sigortalı ve bunlarda çalışan ev işçilerinden kaç tanesi yabancı uyruklu?” diye sormak isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ve son bir şey: Ev işçilerinin sigortalanması için nasıl bir önlem alınması düşünülüyor?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Emecan, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, basınımızın değerli temsilcileri, değerli bürokratlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyor, Hazine ve Maliye Bakanlığınızın 2017 kesin hesap ve 2019 bütçesinin ülkemize, memleketimize hayırlı olmasını diliyorum.

Tabii, bütçe görüşmelerinin Komisyondaki son günündeyiz. Zaman bulabildiğimiz kadar, 2019 bütçesiyle ilgili, açılış gününden itibaren bugüne kadar tüm bakanlıklarla ilgili yaptığımız görüşmelerde ülkemizde insanlarımızın daha fazla refah içinde yaşayabilmesi ve gelirden mümkün olabildiğince eşit pay alabilmesi adına görüş ve önerilerimizi sizlerle ve diğer bakanlarımızla da paylaştık. Tabii ki biz muhalefet milletvekilleri olarak eleştirilerimizi yaptık, eleştirilerimizi getirdik. Belki bazen siyasi eleştirilerimiz de oldu ancak gerçekten, hepimizin ortak hedefinin, ülkemizin ekonomik krizden çıkabilmek adına fikirlerimizle iktidara destek olarak bu girdiğimiz yoldan başarıyla ve az bir zararla çıkabilmektir; eleştirilerimizi, fikirlerimizi paylaşmamızın asıl sebebi buydu çünkü hepimiz bu vatanın evladız, hepimiz memleketimizi düşünüyoruz, hepimiz memleketimizin, insanımızın iyiliğini düşünüyoruz. Tabii, biz bu süreçte “Kriz var.” dedik, siz “Kriz yok, iç ve dış şoklar var.” dediniz; biz “Vergi eşit ve adil dağıtılmıyor.” dedik ama siz bunu savundunuz “Üretim yok, üretim yapılmıyor.” dedik, eleştirilerimizi yaptık ve bugüne kadar geldik.

Şu anda sunumunda, konuşmamda çok fazla sayılara boğulmak istemiyorum, boğulmayacağım, yeterince değerlendirme yaptık bu konuda, Türkiye’nin durumunu ortaya koyduk, arkadaşlarımız da benden önce değindi. Ben Bakanlığın yapısı ve şu an içinde bulunduğumuz durum olarak 2019 bütçesinin yönetilebilir olup olmadığı üzerine açıkcası biraz beyin jimnastiği yapalım istiyorum bu son günde. Örneğin, 2016 bütçesi görüşülürken dönemin Bakanı “Bütünleşik kamu mali yönetim bilişim sistemi projesini hayata geçiriyoruz. Kamu mali yönetim sisteminde yer alan süreçlerin sorumlusu olan idareler tarafından geliştirilen otomasyon sistemlerinin -tutanaktan okuyorum bu arada- bütünsel bir çerçevede entegre bir yapıda olmasının sağlanması için önemli bir çaba içindeyiz. Kaynakların etkin kullanımı, hesap verilebilirliğe, saydamlığa önemli bir katkı sağlayacak.” Şimdi, burada bütünleşiklikten bahsediyor; tabii, iletişimden, otomasyondan bahsediyor.

Şimdi, içinde bulunduğumuz süreci değerlendirdiğimizde, bugüne kadar tüm bakanlıkların bütçelerini görüştüğümüzde karşımıza çıkan tablo -özellikle, tabii, Sayıştay raporlarına dayanarak bunu da söylüyorum- sistemde çok ciddi düzeltilmesi gereken yönler olduğu; bütün kurumların, bütün bakanlıkların bütçesinde ve görüyorum ki sizin Bakanlığınız ve alt kurumlarınız bütçesinin Sayıştay raporlarında da inanılmaz yoğun bulgular var, muhasebesel inanılmaz hesap hataları, aktarımlar var. Şimdi, bir otomasyon sistemine geçiliyorsa ve bir sistem yenilenmesi yapılıyorsa bunların artık önümüzdeki süreçte düzeltililebiliyor olması lazım. Bu bulgular karşısında en fazla karşılaştığımız Sayıştayın raporlarından biri de “2016 yılında da bu konu karşımıza gelmişti, uyarılarımız yapmıştık.” deniyor fakat hiçbir şey değişmemiş, 2017 bütçesinde de bunların hepsi karşımıza gelmiş. Bu anlamda kurumlar arası iletişimin çok da iyi olmadığı sonucunu çıkarıyoruz. Çünkü yine kurumların

Sayıştay raporlarında çok fazla da kamuyu zarara uğratacak, kurumları zarara uğratacak israfların olduğunu gördük doğru yönetilememesinden kaynaklı. Belki art niyet yok hepsinde ama demek ki iyi yönetilemiyor.

Tabii, bu arada, ben 2014'te Mehmet Şimşek'in verdiği bir demecini paylaşmak istiyorum. Mehmet Şimşek 2014'teki bir demecinde "Yeni bir sisteme geçiyoruz. Bütçe artık daha şeffaf, daha anlaşılır, daha etkin, daha hesap verilebilir olacak." demiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Başkan, hiçbir şey söylemedim daha. Biraz uzatır mısınız?

BAŞKAN – Ben size tekrar ilave süre vereyim.

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Beş dakika vermişsiniz zaten.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Evet, ben de dedim "Nasıl bu kadar çabuk bitti?"

Performans esaslı bütçelemeden program bazlı performans bütçe sistemine geçileceğini ve işte, bu dönemde daha şeffaf, daha etkin, daha hesap verilebilir bir bütçe yapılacağını, bir çalışma yapılacağını söylemiş.

Şimdi, 2019 yılı bütçe gerekçesinin 201'inci sayfasına baktığımız zaman "stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme çalışması" deniyor burada. Demek ki program bazlı bütçelemeye henüz geçilmemiş. Geçilmesi düşünülüyor mu? Demek ki hâlâ performans esaslı bütçelemede devam ediliyor. O zaman ben de şu soruyu sormak istiyorum size: Program esaslı bütçeye geçilseydi gerçekleşecek olan bu daha şeffaf, daha anlaşılır, daha etkin ve daha hesap verilebilir bütçe... Şu an hâlâ buna sahip değil miyiz? Neden o dönemde böyle bir açıklama yapıldı? Neden performans odaklı bütçelemede devam ediliyor, program esaslı bütçelemeye geçilmiyor? Ben, açıkçası, bunu merak ediyorum.

Sonuç olarak, bu bütçenin yönetilebilmesi için hem toplumun hem de bizlerin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri olarak kurumlarımıza gerçekten güvenmemiz gerekiyor; kurumlarımızın bu işin, bu bütçenin altından kalkabilir güfte olduğuna inanmamız gerekiyor. Ama baktığımız zaman, özellikle, aşağı yukarı herhâlde 2005 yılından beri kurumların altyapısında ciddi anlamda değişiklikler yapıldı. Bakanlıkların, tabii, birbiriyle birleşmesi bu noktada... Örneğin, son yıllarda, Devlet Planlama Teşkilatı Kalkınma Bakanlığına dönüştürüldü, sonra lav edildi; Dış Ticaret Müsteşarlığı Ekonomi Bakanlığına dönüştürüldü, daha sonra bundan da vazgeçildi. Böyle bir yapboz görüyoruz karşımızda. Gümrük idaresinde defalarca bakanlık ve bakanlık ismi değiştirildi. Yani çok oynak bir zeminde bu bakanlık çalışmalarının yürütüldüğü imajı yaratıyor aslında bizde bunlar. Ben bürokratlar için de üzülüyorum; sabah kalkıyorlar, hangi bakanlığa, nereye gideceklerini bürokratlar bile şaşırıyor olabilirler. Yani sürekli yapılan bu değişikliklerden zannederim Hazine ve Maliye Bakanlığı da etkilenmiştir.

Mesela, denetim elemanlarıyla ilgili yapılan değişiklikler... Vergi denetim birimleri birleştirildi, 2011 yılında müfettişler ve gelirler kontrolörleri kurulları, Hesap Uzmanları Kurulu... Şimdi, denetim elemanlarının hepsinin adı vergi müfettişi oldu. Eski denetmenler A grubu, eski müfettişler, uzmanlar ve kontrolörler ise B grubu oldular.

Şimdi, Sayın Bakan, kurumların altyapısında bu kadar fazla değişiklik, bu kadar fazla oynamayla siz şu anda altyapınızın sağlam temellere oturduğunu düşünüyor musunuz? Açıkçası bize hiç öyle görünmüyor. O nedenle de 2019 bütçesindeki bu iddialı sunumunuzun gerçekleşmesinde biz biraz endişe görüyoruz. Tabii ki önümüzdeki süreçte gözlemleyeceğiz bu süreci, neler olduğuna bakacağız,

nasıl yönetildiğine bakacağız; umarız bu işten halkımız, vatandaşımız fazla zarar görmeden çıkar. Çünkü, bütçenin içine baktığımız zaman, vatandaşın yanında çok da olmayan bir bütçe görüyoruz, özellikle vergi uygulamalarında. Buna daha önce de değinildi, çok fazla detayına girmeyeceğim.

Bir de şeffaflık ve hesap verilebilirlikle ilgili herkesin kafasında bir şüphe var. Bu şüpheleri nasıl gidereceksiniz? Onu da çok merak ediyorum.

Bu şeffaflıkla ilgili birkaç örnekle ben sözlerime son vermek istiyorum. Örneğin, Sağlık Bakanlığı bütçesinde yap-kirala-devret modeliyle yapılan hastanelerin kira bedellerine baktığımız zaman dikkatimizi bir şey çekti, 2019'daki rakam 3 milyar 680 milyon, 2020'de 7,5 milyara çıkmış, 2021'de 9 milyarı geçmiş. Yani mesela bu rakamların artış nedeni nedir? Burada kurumlara aktarılan kira bedelleri midir bu rakamların içerisinde belirtilenler? Mesela yine dikkatimi çeken bir şey, bunu da paylaşmak istiyorum. Yine Sağlık Bakanlığında "halk sağlığı hizmetleri" adı altında rakamlarda inanılmaz bir yükseliş var 2020-2021 öngörülerinde. 2017'de 1 milyar 700 milyon gibi bir rakamdan 2019'da 7 milyara çıkmış, sonra 8-9 milyara yaklaşmış 2021'de. Bu "halk sağlığı hizmetleri" adı altında ne oluyor? Bunların da bize açıklanması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Emine Hanım, toparlar mısınız lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Toparlıyorum, toparlıyorum.

Yine, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığında mesela "hane halkından yapılan transferler" diye bir başlık var cari transferlerde. Burada da yüksek, inanılmaz yüksek rakamları görüyoruz. Yani 3 milyon 500'den 23 milyona çıkmış bir rakamdan bahsediyoruz. Şimdi, bu artışların açıklaması nedir? İşte bunlar bütçenin fazla da şeffaf olmadığı, hesap verilebilir olmadığı imajını yaratıyor bizde. O nedenle önümüzdeki süreç eminim ki hepimiz için zorlu geçecek. Biz sizi dikkatle izleyeceğiz, siz bütçenizi savunmak durumunda kalacaksınız.

Size kolaylıklar diliyorum. İnşallah özellikle ihtiyacı olan yoksul kesimler, halk kesimleri açısından bu bütçe verimli olur, hayırlı olur.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kaçmaz...

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan ve tüm hazırun, milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sanırım iki gün önce ya da üç gün önce "Cari fazlada bir rekor gelebilir." diye bir açıklamanız oldu. Bir iktisatçı değilim ama bir hukukçuyum. Ama üçüncü çeyrek büyüme verisi açıklanınca hani neden cari fazla geldiğini herkes anlamayacak mı? Yani burada bir hızlı küçülme, daha az ithalat cari fazla getirmiyor mu zaten? Hani bu az biraz bir iktisat bilgisiyle bile görülebilecek bir durumdur çünkü şu an yedek parça, ara mal, ham madde alımı durmuş, kredi faiz oranları yüzde 40-45 oranında artmış, araba satışları dipte, Tofaş, Renault çalışma günlerini azalttı, Bosch işçi çıkarıyor yani otomotiv felç geçirmiş durumda.

Ama tüm bunlarla birlikte Adalet ve Kalkınma Partisine kısmet olan bir şey de oldu açıkçası, Türkiye tarihinde bir ilk. Türkiye'de ilk nüfus sayımı 28 Ekim 1927'de yapıldı ve Türkiye'de ilk soğan sayımı da 21 Kasım 2018'de yapıldı. Hani bunun için de sizleri açıkça tebrik ediyorum böyle bir ilke imza attığınız için. Aslında mesele soğan değil, mesele ekonomi. Çok iyi fiyat artışları, bize oynanan oyunlar algısı yaratmak değil midir? Açıkçası biz böyle anlıyoruz. Diğer tüm her şeyde olduğu gibi

işler kötü gittiğinde, sürekli dış güçler, dış mihraklar, iç mihraklar, sürekli suçu başkasına atma durumu söz konusu. Açıkçası bu şekliyle devam ederse hani ileride “Sayımı tamamlanan soğanlar YSK’ye teslim edildi.” şeklinde haberler de görebiliriz. Benim merak ettiğim cücüksüz soğanlar da geçerli sayılacak mı, onu merak ediyorum ya da CHP’li vekillerimiz, yetkililerimiz Çankaya soğanlarının henüz gelmediğini iddia ederek “Çuvalları terk etmeyin.” çağrısı yapacak mı? Gerçekten böyle haberlerle mi karşılaşacağız? Hani çünkü artık soğana, patatase kadar iş inmiş durumda ve soğana müdahale gerektirebilecek durumdan önce müdahale edilmesi gereken dünya kadar mal var, ürün var. Halk şu an aç, halk zorda, halk mutsuz. Ama maalesef ki bugün yaptığınız sunumda ben hani çok da iddialı olduğunuz gibi olumlu bir portrenin önümüzde durduğunu göremiyorum. Sayın Cumhurbaşkanı eskileri anlatırken hep “Karaborsa vardı, kuyruklar vardı.” diyordu, bakalım biz neyin kuyruklarını göreceğiz, açıkçası çok merak ediyorum.

Hani bu soğan baskınları yapılırken gerçekten köylü bu soğanı ne yapsın? Soğanı depoya koymayacak da stoklamayacak da ne yapacak? Bunlar çürüyecek. Birkaç gün içerisinde hepsini Türkiye’nin her yerindeki hâllere yolladığında bunlar çürümeyecek mi? Daha sonrasında ne yiyeceğiz? Hani karaborsaya karşı çiftçinin depolarına değil, toptancıların, tüccarların depolarına bence gidin. Varsa karaborsacı orada bulursunuz, çiftçinin depolarında değil ve eğer gerçekten bu ülkede bütçeyi düzeltmek istiyorsak, maliyeyi düzeltmek istiyorsak 1 liralık hortumu 78 liraya alan Arnavutköy Belediyesinin Başkanına bence baskın yapılmalı. Depolara soğan baskını yapmaya sıra gelmemiştir diye düşünüyorum açıkçası. Sayıştay raporlarında da bu durum ortaya çıktı. 1 liralık hortum 78 liraya alınıyor. Hatta arkadaşlarla konuşurken demin çok açıkçası benim komik bulduğum bir durum, maalesef ki halk böyle düşünüyor, arkadaş telefonu kapatırken şey bana “Baskın beklentisi sebebiyle ben korkudan gidip soğanlarımı gömeceğim.” diyor. Hani iş o noktaya gelmiş durumda. Zabıta ve polisiye tedbirlerle sistemin çöktüğü yerdeyiz açıkçası ve yeni bir örgüt doğuyor bence Sayın Vekilim; depocular. Genel itibarıyla...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Türkiye’den bahsediyoruz, değil mi?

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Galiba.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yok, “açlık açlık” deyince...

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Açlık yoksa soğana niye baskın düzenliyoruz Sayın Vekilim?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çiftçiler...

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Evet, çiftçiler deposunda tutmak zorunda. Soğuk hava deposunda olmak zorunda.

CAVİT ARI (Antalya) – Soğan sayımları devam ediyormuş.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Yani lütfen -evet, dediğiniz gibi- çuvalları terk etmeyelim.

Sayın Bakanım, birçok vekilimiz de söyledi, maalesef ki artık -hani biraz işi tabii gırgıra da vurdu ama- gerçek de bu durumda, dışarıdan da böyle gözüküyor, halk da artık neyle karşı karşıya olduğunu şaşırmış durumda soğanlara kadar indiyse bu durum diye. Bu ülkede maliyeyi, bütçeyi, idareyi düzeltmenin tek bir yolu var: Demokratikleşme, toplumsal barış ve bütçemizi, kaynaklarımızı doğru şekilde harcama. Liyakat, ehliyet esas alınarak doğru bir şekilde bunları harcamamız gerekiyor. Ama maalesef ki bu sunumda da yine halkın gerçeği bilmesi önlenerek şekilde yanıltılarak işte cari büyümeden, dediğimiz gibi cari fazladan bahsediliyor ama bunun gerekçeleri de halkla paylaşılmıyor. Dediğimiz gibi, hani tüm bunların çözümü gerçek anlamda hepimizin refahının yükselmesi için, halkın refahının yükselmesi için daha fazla demokrasi, daha fazla hukuk talebimiz var. Tüm bunların da bütçeye yansımaları talebimiz mevcut.

Saygılar efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli bürokratlarımız, değerli milletvekili arkadaşlarım; Hazine ve Maliye Bakanlığı ve bağlı kuruluşların ve gelir bütçesinin görüşmelerinde hepinize saygılar sunuyorum.

Bir kere, Sayın Bakanın da gerek sunuşunda gerek bize yazılı verilen açıklamalarda ve bundan önceki birçok bakanlığın bize sunduğu raporlarda, faaliyet raporlarında, yazılı ve sözlü açıklamalarda genel olarak hep 2002 yılında böyleydi, 2017 yılında ya da bugün şöyle diyerek bir karşılaştırma yapıyor. Oysaki biz burada AK PARTİ'nin 2002 yılında iktidara gelişinden bugüne kadarki dönemi sorgulamıyoruz, bugüne kadarki dönemin değerlendirmesini yapmıyoruz. Çünkü her yıl bütçe görüşmelerinde geride kalan yılın kesin hesabı ya da bir önceki yılın kesin hesabı ve önümüzdeki yılın bütçesi görüşülüyor. Dolayısıyla her yıl yapılan bir değerlendirme, Komisyon toplantısında biz sürekli AK PARTİ'nin 2002'den günümüze on beş, on altı yıl ne yaptığını, ne kadar büyük rakamlara ulaştığını falan böyle görüyoruz. Bu, kanımca, doğru bir sunuş, doğru bir açıklama değil. Daha doğrusu, bizim geçtiğimiz yılı sağlıklı bir değerlendirme yapabilmemiz için, Sayıştay raporları dışında Bakanlığın ve ilgili birimlerin ve Sayın Bakanın Komisyonumuza sunduğu raporlarda geride bıraktığımız yılın bir önceki yıla veya birikmiş olan duruma göre nasıl bir gelişme kaydettiğini görmek daha sağlıklı olur ve Bakanlığın geride bıraktığımız yıl içerisinde çalışmalarını değerlendirmek bizim açımızdan daha doğru olacaktır. Bununla ilgili çeşitli rakamlar üzerinde durabilirim ama bunun önemli olduğunu düşünüyorum. Başlangıç kriteri, başlangıç noktasında duruma bakıp ondan sonra “Bugün buraya gelmişiz.” Demek, bizim için doğru değil.

Bakın, hemen bir rakam vereyim: Mesela, kayıt dışı ekonomiyle etkin mücadeleden bahsetti Sayın Bakan, “Kayıt dışı istihdam oranını 2002 yılındaki yüzde 52,1 seviyesinden 2017 yılı sonu itibarıyla 33,9'a indirdik.” dedi. Aradaki fark yüzde 18,2. Ne kadarlık bir süre? On altı yıllık bir süre. Yani, şimdi, sanki böyle “Yüzde 52,1'den bir senede yüzde 33'e indirdik.” gibi, çok büyük bir iş yapılmış gibi bir anlam çıkartılmaya çalışılıyor. Oysa ben merak ediyorum, geçtiğimiz bir yıl içerisindeki kayıt dışı durum nereden nereye geldi? 18,2'yi de 15'e böldüm -2002-2017 yılları arasında- ortalamasını alayım hadi dedim, yüzde 1,2'lik bir iyileşme sağlanmış yıl bazında kayıt dışı ekonomiyle ilgili, kayıt dışı istihdam oranıyla ilgili.

Bu genel değerlendirmeyi sunmak istedim özellikle dikkatlerinize. Hatta, bundan sonra da rica ediyorum bunu, raporları ve sunuşları yaparken “Geçen yıl böyleydi. Geride bıraktığımız şu dönem şöyleydi. Bu yıl böyle.” şeklinde yıllar itibarıyla karşılaştırmanın daha sağlıklı olacağını... Bizim açımızdan da her bütçe görüşmesinde önceki yılın yeni yıla göre aradaki değişim oranları farklarını görmek, bir iyiye gidiş mi, kötüye gidiş mi ve bu yıllar arasındaki sağlıklı değerlendirmeleri yapmak açısından önemli.

Şimdi, bir diğer konu Kamu İhale Kurumuyla ilgili. Tabii, 2002 yılında kabul edildiğinde kamu ihale sisteminde büyük bir reform olarak gösterilmiş olan bir kanunla aradan geçen on altı yılda yaklaşık 186 kez değişikliğe uğratılmış bir kanun Kamu İhale Kanunu. Dolayısıyla ne yazık ki bu on altı yıl içerisinde 186 kez yapılan değişikliğin genellikle sürekli yeni istisnaların kanuna ilave edilmesiyle yapıldığını görüyoruz ve bu Kamu İhale Kanunu kabul edildiği günden günümüze kadar geçen

süreçte istisnaların azaltılması, denetimlerin etkinleştirilmesi ve AB mevzuatına aykırı düzenlemelerin kaldırılması konusunda bir çalışma beklenirken tam tersine istisnalar artırılmış, Kamu İhale Kurumu daha da pasif hâle getirilmiş kanunda yapılan bu istisnai düzenlemelerle.

Biliyoruz hepimiz ki rekabet, Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde yer alan kamu ihale sisteminin temel ilkelerinden belki de en önemlisidir. Rekabet ilkesine göre kamu ihalelerine mümkün olduğunca fazla isteklinin katılması ve dolayısıyla devletin ihtiyaçlarının en uygun bedelle karşılanması esastır. Ancak son zamanlarda bu durumu yazmaya cesaret eden kimi ulusal basın organlarında da yansıdığı üzere, ilan yapılmaksızın yürütülen pazarlık usulü ihaleler ve belli istekliler arasında yapılan ihaleler açık ihale usulü yerine tercih edilmeye başlanmış durumda. Özelleştirme İdaresi Başkanlığının da ilgili kanununda ve yönetmeliğinde, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na tabi olmadığı hükmü aslında burada ihaleyi söz konusu kanun kapsamı dışına alarak -Devlet İhale Kanunu'nun- yani ihalenin temel usul ve esaslarının dışına alarak keyfiyet ortaya çıkmış olması kabul edilemez.

Tabii, bakın, Kamu İhale Kurumu tarafından yayımlanan istatistiklere göre açık ihale usulüyle yapılan yapım işlerinde her 100 liralık iş ortalama 70 civarına ihale edilirken pazarlık usulünde bu oran yüzde 90'lara çıkmaktadır. Her 100 liralık iş 90'lara çıkmaktadır yani her pazarlık ihalesinde devletin kasasından yüzde 20 daha fazla para harcanmaktadır. 2016 yılı istatistiklerine göre kamu alımlarının miktar olarak yüzde 27'si, tutar olarak yüzde 20'den fazlası pazarlık veya istekliler arasında ihale usulüyle yapılmıştır ki bu da 30 milyarın üzerinde bir rakama karşılık gelmektedir. 2017 istatistiklerinde bunu araştırdım, göremedim, dikkatimden kaçmış olabilir.

Özellikle unutmayalım, şunu da belirtelim ki burada özel hukuku olan ve ticari sır olarak tanımlanan kamu-özel iş birliği projeleri kapsamındaki örneğin şehir hastaneleri, Kamu İhale Kurumu kapsam ve denetimine alınmayan TMSF, kalkınma ajansları, Türkiye Yatırım Destek Ajansı, Varlık Fonu gibi kamu kaynağı kullanan ama kanundan istisna olarak kurumların alımları buralarda yer almıyor. Bu durumda, sıklıkla, hepimizin de bildiği gibi, basın-yayın organlarında yer alsada bu konuda kamuoyuyla paylaşılmış herhangi bir denetim raporunu görmek de ne yazık ki pek mümkün olmuyor.

Sayın Bakanım, tabii, Özelleştirme İdaresi Başkanlığıyla ilgili bir konu da belirtmek istiyorum. Şöyle ki: Biz parti olarak parti programımızda özelleştirmenin bir amaç olmadığını ifade ediyoruz. Özellikle son on beş yılda hükümetleriniz döneminde ulusal sanayimizi yabancılaştırma, kamu işletmelerini kapatma ve kamu malının yağmalanma denebilecek şekle dönüşmesinde bu ilkesiz özelleştirme süreçlerinin olduğunu ve buna da karşı olduğumuzu bir kez daha belirtmek istiyorum.

Bu kamu ekonomik girişimlerinin, KİT'lerin geçmişten günümüze ülkemizde demokrasinin derinleştirilmesine, sanayileşmenin kökleşmesine, ekonomik ve toplumsal gelişmenin hızlandırılmasına, gelir dağılımının iyileştirilmesine ve bölgeler arası dengesizliklerin azaltılmasına çok önemli katkılarda bulunduğunu söyleyebiliriz. Tabii, burada, özellikle son yıllarda sanayileşmeyi, reel sektörü ve kamu ekonomisini dışlayan bu politikalar sonucunda bu kuruluşlar Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilir, teknolojileri yenilenmez. İdame ve yenilenme yatırımlarının gereğince yapılmaması ve politik müdahaleler nedenleriyle verimlilik ve etkinliklerinde kayıplara uğramışlardır, uğratılmışlardır ve nihayetinde de yok pahasına, haraç mezat denebilecek değerde satılmışlardır ve satılmaya da devam edilmektedir. Özelleştirme İdaresi Başkanlığının verilerine göre ki Sayın Bakanın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – ...Sayın Naci Ağbal’ın da bir milletvekilimizin verdiği bir soru önergesine verdiği yanıt uyarınca 2003 ile 2017 yılları arasında gerçekleştirilen özelleştirmeler için şöyle bir ifade var: “2003-2017 döneminde Özelleştirme İdaresi Başkanlığıyla 4046 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesi doğrultusunda verilen yetkiye istinaden özelleştirme programındaki kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen uygulamalar kapsamında, 101 kuruluşta bulunan kamu paylarıyla 10 liman, 85 elektrik santrali, 40 işletme, 11 otel, sosyal tesis, 3.631 taşınmaz, 37 maden sahası, 3 gemi, 6.808 kalem makine teçhizat, 155 adet isim hakkı, marka ve araç muayene hizmetleri, toplamda 59,9 milyar ABD doları bedelle özelleştirilmiştir.”

BAŞKAN – Sayın Sındır, son cümlenizi alayım lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir dakika daha rica ediyorum, bitiriyorum Sayın Başkan.

Ayrıca “2 kuruluşta kamu paylarıyla 1 işletme, 1.230 taşınmaz, 95 gemi ve 102 kalem makine teçhizat, 4046 sayılı Kanun’un (2/i) maddesi çerçevesinde toplam 1 milyar ABD doları bedelle muhtelif kamu kurum ve kuruluşlarına devredilmiş olup söz konusu dönemde gerçekleştirilen toplam satış devir uygulamaları tutarı 60,9 milyar ABD dolarıdır.” Dolayısıyla burada özelleştirmeden elde edilen gelirle borçlarımızı kapatabildiğimizi söyleyebiliyor muyuz, bu on beş yıllık dönemde oluşan toplam dış borcu kapatabiliyor muyuz veya “Ekonomiyi büyüttük.” diyerek övünebilecek miyiz bunlar sayesinde?

Dolayısıyla son sözüm: Sormak istediğim şudur: Millî ve yerli olmak devletin hüküm ve tasarrufunda olan taşınmazların, hele hele Devlet İhale Kanunu’nun da kapsamının dışında tutup kendine özgü bir yönetmelikle ihale şartnamesini, yönetmeliğini dilediği gibi belirleyen bir anlayışla devletin, kamunun denetiminden uzak yapılan bu tür işlemler ne kadar millîdir, ne kadar yerlidir? Bu ulusal güvenliğimiz için de stratejik olan bazı kuruluşların devredilmesi doğru mudur? Sayın Bakanın dikkatine çekmek istedim.

Hepinize saygılar sunuyorum.

2019 yılı bütçemizin de Bakanlığımız ve bütün bağlı kuruluşlara hayırlı olmasını yürekten diliyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Bakanın Plan ve Bütçe Komisyonunda bulunmasından büyük mutluluk duyuyorum çünkü rakamlara bakıyorum, Sayın Bakan ne zaman Plan ve Bütçe Komisyonuna uğrarsa döviz kurunda düşme yaşanıyor. Buraya geldiğinde 5,38’di dolar, şimdi 5,28’i gösteriyor yani 10 kuruş düşmüş dolar. Bu ne demektir, 457 milyar dolar dış borcumuz olduğuna göre kamu ve özel; her bir kuruluşluk kur artışı Türk lirası cinsinden borcumuzu 4,57 milyar artırıyor. Dolayısıyla 10 kuruş düşmüş olduğuna göre Sayın Bakanın Komisyonumuzdaki mesai sırasında Türkiye 45 milyar Türk lirası kazanmış durumdadır.

BAŞKAN – Böyle bir hesap yapıldığını bilmiyordum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Onun için Sayın Bakanın bu Komisyonunda eleştirileri izlemesinin, dinlemesinin, cevap vermesinin büyük faydalar getirdiğini belirtmek istiyorum. Yani aslında buradaki ortamı Türkiye’ye taşımak lazım. Demek ki Türkiye’de özgür bir eleştiri ortamı olsa, insanlar, hatta zaman zaman iktidar acınacak derecede bu eleştirileri hissetseler ekonomik problemlerin giderilmesi için önemli adımlar atmış sayılabiliriz. Onun için her ne kadar iktidar sözcüleri...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Eleştiri yapıyorsunuz, acınacak bir şey yok.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – ...sayın değerli milletvekili arkadaşlarımız övgüler dizmeyi faydalı görüyorlarsa da ben her zaman eleştirinin faydalı olduğunu düşünmüşümdür. Nitekim onu bu ortamda yaşıyoruz.

Şimdi, Sayın Bakan, iflaslar devam ediyor, konkordatolar devam ediyor, intiharlar, fabrika yangınları, iş cinayetleri devam ediyor ve bütün gelir grupları da şu anda Türkiye’de perişandır. İş yerleri kapanıyor, binlerce, yüzlerce işçi işsiz kalıyor. Hatta kapanmayan, varlığını sürdüren bütün iş yerlerinde küçülme yaşanıyor. Küçülmenin anlamı şudur: 100 kişinin çalıştığı bir iş yerinde çalışan sayısı 50’ye iniyor, 20’ye iniyor ve sürekli işten uzaklaştırmalar devam ediyor. Böyle bir ortamda -zaten yüksek bir işsizlik var Türkiye’de- iş arayanlar da iş bulma umudunu kaybediyorlar. Bütün firmalar işçi azaltımına giderken işsizlerin, iş arayanların iş bulma umudu da tamamıyla ortadan kalkmaktadır.

Sadece sorun, iş adamlarıyla, işsizlerle bağlantılı değil, aynı zamanda çiftçi de perişan. Bütün tarım girdileri 2 katına çıkmıştır, tek tek saymaya gerek yok. Böyle bir ortamda, gerçekten, ziraatla, hayvancılıkla uğraşanlar perişandır. Süt ineckiliği yapanlar bile yem parasını alamaz hâle gelmişlerdir, sattıkları sütün parasını alamıyorlar.

Esnaf da perişandır. Her ne kadar esnaf takibiyle enflasyona çözüm arıyor olsanız bile verdiğiniz, ilan ettiğiniz rakamlar esnafın zor durumda olduğunu gösteriyor. ÜFE yüzde 45, TÜFE yüzde 25 demek, şu demektir: Esnaf sattığı ürünü, sattığı fiyattan tekrar rafına koyamıyor çünkü toptan fiyatlar yüzde 45 artıyor yıllık demektir. Hâlbuki sattığı ürünler yüzde 25 yıllık olarak zamlanmıştır. Sürekli kepenk kapatan esnafla karşı karşıyayız ve büyük bir sıkıntı çekmektedirler. Bütün iş kollarında aynı sıkıntıyı görüyoruz, bütün meslek gruplarında aynı sıkıntıyı görüyoruz. Bir kere, fiyatların çok yüksek artmış olması, Türkiye’deki bütün tüketicileri etkiliyor ve herkes krizi yaşıyor.

Şimdi, böyle bir ortamda “Ekonomide kriz yoktur.” diye ortaya çıkmak, buna göre politika geliştirmeye kalkmak veya “Kriz yoktur.” diyerek acı çeken, ızdırap çeken, intihar eden, ekmek teknesini kaybeden insanlarla alay ederek bir ekonomi politikası uygulanmaz. Önce her siyasi iktidara düşen görev, bulunulan mevcut durumu, ekonominin içinde bulunduğu durumu kabul etmek ve ona göre çözüm aramaktır. Çözümü de kendi başına, tek başına veya kendi ekibiyle değil, en aykırı sözleri söyleyen, en ağır tenkit edenlerle birlikte oluşturmak zorundadır. Yoksa bu badireler aşılamaz. Nitekim Hükümetin ve Sayın Bakanın kendi verdiği rakamlar “Sadece 2018’de değil, 2019’da da kriz var.” diye bağırıyor, “2020’de de kriz var.” diye bağırıyor. Büyümeyle ilgili, enflasyonla ilgili, işsizlikle ilgili, kurlarla ilgili, faizlerle ilgili rakamlara baktığınızda bunu görüyorsunuz.

Bakın borçlara, dış borçların gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 60’a ulaşmış vaziyettedir. Bu, 2001 krizi sırasında da bu oranın altındaydı, rakamlar. Diğer taraftan, faize bakıyoruz, yani son çeyrek asrın en faizci iktidarı, mevcut iktidar oldu. Her faize bağırıldığında faiz artıyor. Ya, bu faiz merakı nereden geliyor? Bağırıldıkça artıyor, kızdıkça, azarladıkça faize, faiz azar dinlemiyor, başını yukarı kaldırıyor. Elinizde bütün politikalar var, uyguladığınız hiçbir politika, faizi düşürmeye yetmiyor ve faiz oranları sürekli artıyor. İşte vaktiyle çok düşük bir faiz oranı varken Türkiye’de, sürekli artmıştır. Bakıyoruz, politika faizi şu anda yüzde 24 düzeyine çıkmıştır, mevduat faizine bakıyoruz, 24-25 civarında devam ediyor, kredi faizleri 35-40 arasında, üstelik bankalar kredi de vermiyor, yüzde 40 faiz de ödemesiz kredi vermiyor kendi sıkışıklıkları nedeniyle. Böylesine, kredi mekanizmasının daraldığı, finans kesiminin işlevsiz hâle geldiği bir ekonomide “Kriz yoktur.” demek mümkün değildir. Çarkını çevirmek, işini döndürmek, bir siparişinin finansmanını sağlamak isteyen bir iş adamı, eğer sermayesi yoksa veya bir yerde kendi mevduatı yoksa kredi bulup da işini çevirme imkânına sahip değildir. Bu, doğrudan doğruya ekonominin ne kadar zor bir durumda olduğunu, nasıl bir resesyonun içerisine girdiğini ve bunun giderek bir yumak gibi büyüdüğünü göstermektedir.

Millî gelir oranları düşmüş bir kere, miktarı düşmüş, kişi başına millî gelir miktarı azalmış. On-on iki yıl önceki kişi başına millî gelirin daha altında bir kişi başına millî gelir olduğunu Sayın Bakan, Orta Vadeli Program'ı açıklarken söyledi. Yani bu ekonomi nasıl iyi bir ekonomi olur, bu ekonomi nasıl Sayın Bakanın zaman zaman konuşmalarında yansıttığı gibi, böyle, parlak bir ekonomi olabilir, ne zaman görülmüştür on-on iki yıl önceki kişi başına millî gelirden daha düşük bir kişi başına millî gelirin var olduğu Türkiye? Böyle bir ortamı Türkiye yaşamamıştır. Üstelik de yine, açıklamış olduğu rakamlara göre 2019'da da 2020'de de kişi başına millî gelir, 2008 yılından daha düşük olacaktır. Üstelik de hesaplama yöntemlerini sürekli değiştirdikleri hâlde. Millî geliri büyütemeyen iktidar, sürekli hesaplama yöntemlerini değiştiriyor, yeni hesaplama yöntemlerine göre, eski hesaba göre yüzde 25 daha büyük bir artış gösteriyor rakamlar ve üstelik de bu yeni hesaba göre yaptıkları revizyonu, 2012'den önceki yıllar için uygulamıyorlar. Dolayısıyla eski yıllarla karşılaştırılma imkânını da ortadan kaldırıyorlar.

İşsizlik aynı şekilde, işsizlik patlamış vaziyettedir. Resmî rakamlar mümkün olduğunca düşük göstermeye çalışsa bile şu anda çalışıyor görünenlerin zaten yüzde 34'ünün ne sosyal güvenliği vardır ne sağlık sigortası vardır ne emeklilik hakkı vardır. Bunları da çalışır saydığınız hâlde Türkiye'de genç işsizliğin yüzde 20'ler düzeyinde olduğunu gördüğümüz zaman Türkiye'de işsizliğin ne kadar büyük bir problem olduğunu hemen keşfediyoruz. İşte bu ortamda, ekonomide bu koşullar varken “Efendim, her şey güllük gülistanlık; yangınlar önemli değil, intiharlar önemli değil, konkordatolar önemli değil.” Ne olacak, 300 bin kişi iş yerini kapatmış? 5'le çarparsınız onu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şener, toparlayın lütfen.

Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kapanan iş yerlerinin haddi hesabı yok. “Yangınlar önemli değil, iş cinayetleri önemli değil.” dersiniz bu ülkede acı çeken, izlemiş olduğunuz ekonomik politikarlardan dolayı sıkıntı çeken, acı çeken insanlarla alay etmiş olursunuz. Birincisi bu: Ekonomiye doğru teşhis koyun ve telaffuz etmekten çekinmeyin. “Evet, ekonomide sorunlar vardır. Bu sorunlar ciddidir.” demesini bilmesi lazım bir iktidarın.

İkincisi: “Vay efendim, bunda bizim hiçbir kabahatimiz yok. Dış güçler ekonomide kriz çıkardılar.” Bu da kabul edilebilir bir şey değil. İç dinamikler müsait olmadığı sürece hiçbir dış dinamik, bir ülkenin ekonomisini bozamaz. Bu, temel bir kuraldır. Siz on altı yıldır ekonominin başındasınız. On altı yıldır ekonominin dış dalgalara karşı direncini artırmış olsaydınız, bununla ilgili gerekli tedbirleri alsaydınız, yapısal reformları gerçekleştirseydiniz, ekonomiyi sağlam bir temele oturtsaydınız dışarıdan gelen dalgalarla malgalarla bu ülkede ekonomi sıkıntıya girmezdi, darboğaza girmezdi. Onun için kabul edin. Her türlü yetkiye sahip olacaksınız; bütün, son on yıl boyunca özellikle, sürekli Hükûmet tek başına... Hükûmet olarak kastettiğim Sayın Bakan değil. Bildiğiniz gibi, yeni sistemimizde Sayın Cumhurbaşkanı tek başına hükûmettir. Hükûmet olarak her şeye yetkili olmak için bütün düzenlemeleri yapacaksınız, sürekli yetkilerinizi artıracaksınız, sonra sorumluluğa gelince “Bu sorumluluk benim değildir.” diyeceksiniz. Hem yetkili olacaksınız hem sorumsuz olacaksınız. Dünyanın hiçbir yerinde yetkileri bu kadar fazla olup sorumsuz olduğunu iddia eden kimseye ben rastlamadım. Yetki ile sorumluluk paralel gider. Ne kadar yetkiliyseniz o kadar sorumsuzunuz demektir.

Dolayısıyla ekonominin içinde bulunduğu durumda da böyle dış bağlantılar vesaire demekten vazgeçin. “Evet, içinde bulunduğumuz durumun sorumlusu biziz, bunu çözeceğiz.” demeniz lazım.

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Şener.

Plan ve Bütçe Komisyonu

22.11.2018

T: 22

O: 2

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bunu ilan ettiğiniz zaman bakın, 10 kuruş düşmeyecek kur, 100 kuruş düşecek ve Türkiye’nin kazancı da 450 milyar dolar olacaktır.

Evet, bütçe hayırlı olsun özet itibarıyla.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bütçe ve kesin hesaplar üzerine konuşmalar tamamlanmıştır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne çabuk Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şimdi birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.23

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.52

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 22’nci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Şimdi, kısa kısa soru sormak isteyen arkadaşlarımıza da söz vereceğim.

Sayın Özdemir, buyurunuz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Avrupa Birliği İlerleme Raporu’nda Kamu İhale Kanunu’yla ilgili çok önemli uyarılar var, Siyasi Etik Kanunu ve yolsuzluk olaylarını yetkili mercilere bildirenlerin korunmasına ilişkin düzenleme gibi. Bir önceki yolsuzlukla mücadele stratejisinde öngörülen mevzuat değişikliği hâlâ gerçekleştirilmemiştir yani AB müktesebatına uyumlu değil. Bu konuda bir adım atılacak mı? Özellikle bu kamu-özel sektör iş birliklerindeki ve belediye düzeyindeki ihalelerde çerçeve kanunda çok fazla bir muafiyet getiriliyor ve bu da yolsuzluğun önünü açıyor.

Bir de çok büyük projelerde bu garanti ödemelerinin maalesef merkezî yönetim bütçesinde bir ödenek kalemi olarak yer almıyor ve hane halkına transfer başlığı altında. Bilmiyoruz bir gizemli mi yapılıyor acaba? Bu konuda ne düşünüyorsunuz, bir adım atılacak mı?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Böke...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum.

Kamu maliyesi dönüşüm ve değişim ofisini McKinsey’e teslim etmişsiniz ki sonra bir dolambaçlı gelişme oldu, McKinsey gittiyse kim geldi?

Asgari ücret komisyonu toplanmak üzere, enflasyonun yüzde 25 arttığı bir yerde halkı ezdirmeyecek politikalar uygulayacak mısınız? Yüzde 99’u koruma gibi bir niyetiniz olacak mı?

“Kamu maliyesine yönelik harcamalarda kalıcı yönde tasarruf.” demişsiniz yani bu sene 14 milyar lira yatırım azalacak, 10 milyar lira sosyal güvenlik harcaması azalacak. Bunlar mı kalıcı olacaklar?

Son olarak, cari fazla veriyor olmamızdan bir heyecan duyduğunuz anlaşıyor, cari fazlanın küçülme demek olduğu gerçeğini biliyor musunuz? Böyleyse, küçülüyor olan bir ekonomide bu küçülmeye karşı nasıl politikalar uygulamayı düşünüyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; ben özellikle 2019 yılı bütçenizin hayırlara vesile olmasını diliyorum. Tabii, burada özellikle bazı konuşmacılarımızın ekonomik anlamdaki 2019 yılındaki beklentileri de dile getirirken şunu da özellikle arz etmek istiyorum. Dünyada

şu anda bir ekonomik buhran var. Dolayısıyla, şu anda Türkiye’de bunu çok başarılı bir şekilde Sayın Bakanımız ve ekibi bunu götürüyor. Ben bu çok başarılı çalışmalarınızdan dolayı da çok teşekkür ediyorum, saygılarımı arz ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bülül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Bakan, McKinsey’le sözleşme imzalanmasını eleştirenlere “Cahil değillerse hainler.” demiştiniz. Daha sonra tepkiler gelince Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın talimatıyla bu anlaşma iptal edildi. Asıl soru işaretleri de buradan sonra başlıyor. McKinsey’le çalışma biçimine baktığımızda sözleşme imzalama koşullarına ilişkin önemli fikirler ediniyoruz. Örnek olarak bu şirket, Porto Riko’yla operasyonel konularda anlaşmış. Porto Riko Hükûmeti tarafından McKinsey’e ilk anlaşma olarak 50 milyon dolar ödenmiş. Fakat anlaşma bununla sınırlı kalmamış, şirket, Porto Riko devlet tahvillerine de yatırım yapmış. Sistem basit, eğer Porto Riko ekonomisi düzelirse devlet tahvilleri değer kazanacak, şirket buradan da kâr edecek. Bu bağlamda, McKinsey’in elinde Türkiye devlet tahvili var mı? McKinsey’le yapılan anlaşmanın iptalinden sonra karşı tarafa sözleşme fesih bedeli ödenmiş midir?

Bir de ikinci sorum: Eylülde ödenmesi gereken iyi tarım ve organik tarım destekleme primleri hâlen ödenmemiştir. Ödenmemesi konusunda vermiş olduğunuz bir talimat var mıdır?

BAŞKAN – Sayın Şahin...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 2019 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakan, sunumunuzun 7’nci sayfasında işsizlik oranının 2018 yılında 11,2; 2021 yılındaysa 10,8 olduğunu öngörmüşsünüz. Yani dört yıllık bir süreçte binde 4 gibi işsizlik oranında bir azalma düşünüyorsunuz yani bu, çok az bir oran değil mi? Bunu bir değerlendirmenizi rica edeceğim sizden.

Diğer bir sorumsa: Üretim ve verimlilik ekonomisine geçeceğinizden bahsetmiştiniz daha önceki açıklamalarınızda. Seçim bölgem Balıkesir’de ülkemizin ihtiyacı olan kâğıt fabrikası, kâğıt ihtiyacını karşılayan bir fabrika maalesef yirmi yıldır kapalı ve 1.200-1.300 ailenin orada geçim kaynağı olan fabrika atıl vaziyette yirmi yılı aşkın zamandır duruyor ve o fabrikayı çalıştırmayı düşünüyor musunuz?

Diğer bir sorum da köprü ve otoyollardaki geçiş ücretleri, dövizde endeksli durumda, Türk lirasına çevirecek misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, konuşmamızdaki sorularımız cari değil mi?

BAŞKAN – Cari.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam.

Sayın Bakan, Çiftlik Bank gibi yeni skandalların olmaması için Bakanlığınız ve SPK ne tip tedbirler almıştır, almaktadır? Asgari ücret ve emekli maaşlarının enflasyonun üzerinde artırılması için mi hükûmetiniz oy kullanacak, yoksa enflasyonun altında mı, bunu merak ediyorum?

Sayın Bakan, tekrar soracağım: Faiz neden, enflasyon sonuç mudur? Sayın Cumhurbaşkanı böyle düşünüyor, siz Merkez Bankası 6,25 artırdığında faizi “Merkez Bankası fiyat istikrarı için güçlü bir adım atmıştır.” dediniz. Bu iki açıklama çelişiyor, ne düşünüyorsunuz? Faiz neden, enflasyon sonuç mudur?

Vergi cennetlerindeki Türkiye’den çıkan kaynakların takibi için Maliye ne tip tedbirler almaktadır? Herhangi bir tedbir, herhangi bir çalışması, eylem planı var mıdır?

Diğer sorum: Ekonominin yavaşladığı, güven endekslerinin düştüğü tek seferlik vergi gelirlerinin yani imar affı, vergi affı gibi gelirlerin olmadığı, bedelli askerlik gibi gelirlerin olmadığı bir dönemde yüzde 20'lik vergi artışına, vergi geliri artışına nasıl ulaşacaksınız?

Diğer sorum: Demokrasi-ekonomi ilişkisi hakkında ne düşünüyorsunuz?

SPK'ye sorum: Hürriyet gazetesinin satışında çağrı muafiyeti kararını neden verdiniz? Hangi mevzuata dayanarak verdiniz ve nasıl verdiniz?

Sayın Bakan, hazine garantili projelerde 2019-2023 dönemi projeksiyonunuz nedir hazine garantileri konusunda? Telekom özelleştirilmesinde Hariri ailesi tarafından nitelikli dolandırıldığımızı düşünüyor musunuz? Son olarak da serbest muhasebeci mali müşavirlerin bir çağrısı var Sayın Bakan. Bir mali tatil istiyorlar. Mali müşavirler çok kötü durumda, yazın nefes alamayacak durumdalar, bir mali tatil yok şu anda. Mevzuatın sadeleşmesini talep ediyorlar, beyanname sayısının azaltılmasını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu yönde yapısal bir reform düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, biraz sonra göreceğiz, kanunun 12'nci maddesiyle garantili imkân iç ve dış ikraz limitleri artırılıyor, ayrıca başlangıç ödeneklerinin yüzde 1'ini yüzde 3'e çıkarıyoruz ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi çıkarmak için, ihraç etmekle ilgili. Bunun haricinde Türkiye Varlık Fonu kapsamında da borçlanma yapılacak mı? Bu bütçe imkânlarının dışında, bütçe kanununun dışında Türkiye Varlık Fonu'yla ilgili de bir borçlanma da söz konusu olacak mı? Böyle bir bilgi var da, böyle bir düzenleme yapılacağıyla ilgili, onun için soruyorum özellikle.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Sayın Bakanım, Özelleştirme Yüksek Kurulunun 9 Mayıs 2018 tarihli kararıyla Ilgın Şeker Fabrikası da özelleştirildi ancak bugüne kadar devir yapılmadı aradan geçen altı buçuk aya rağmen. Bu konuda basına yansıyan bilgiler paranın bulunmadığı yönünde. Şartname hükümleri nedir? Teminatın irat kaydedilmesi, ikinci yüksek teklife verilmesi gibi işlem yapılmıyor mu, ne bekleniyor? Bunu sormak istedim.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) - Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, bütçenin geneli üzerinde yaptığınız konuşma üzerine McKinsey'le ilgili ben de bir soru sormuştum, cevaben dün gelen listede isimim var fakat içinde cevap yok.

İkinci sorum şu: Memur aylıklarına son olarak temmuz ayında yüzde 3,5 artış yapılmıştı. Temmuz-ekim döneminde enflasyon artışı nedeniyle 2018 yılının bitmesine iki ay kala memurların ve emeklilerin kümülatif yüzde 8 oranında enflasyon alacakları doğmuştur. Ocak ayına kadar belki yüzde 10'u geçecek. Dolayısıyla 2018 yılı için bir telafi düşünüyor musunuz?

Son bir sorum: Efendim, kamunun birtakım alacakları varmış. “Jeotermal ve doğal mineralli su kaynakları işletme hakkı devri payı” 2017 yılında tahakkuk ettirilen gelir 1 milyon 21 bin 764, tahsilat 248.255. 2018 için tahakkuk 86.643 tahsilat 41.038. Kullanma izni gelirleri 2017 yılı için tahakkuk 7 milyon 232 bin 767, tahsilat 404.756; 2018 yılı için 6,4 milyon tahakkuk, tahsilat 14 bin. Ormancılık faaliyetleri için arazi izin belge bedeli gelirleri 2017 için tahakkuk 10,5 milyon, tahsilat 669,2 bin; tahakkuk 2018 için 11,5 milyon, tahsilat 363 bin.

Bu tahakkuk ile tahsilat arasındaki farklar nereden kaynaklanıyor?

BAŞKAN – Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan, bazı basın yayın organlarında “İçişleri Bakanlığı tarafından 6 barınma merkezî, tasarruf gerekçesiyle kapatıldı.” şeklinde Suriyelilerle ilgili bir haber bulunmakta. “101 bin mülteci nakit yardımlarla evlere yerleşti.” şeklindeki haber.

İçişleri Bakanlığı tarafından 278 bini aşkın mültecinin Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Operasyon bölgesine döndüğü açıklamasına karşın resmi veriler Türkiye’deki Suriyeliler sayısının azaltmak bir yana arttığını ortaya koydu. 2016’da 2 milyon 834 bin olan Suriyeli sayısı 2017’de 3 milyon 426 bine, 2018’de ise 3 milyon 590 bine yükseldi.

Diğer yandan, Suriyeli mültecilerin bizzat devlet eliyle kamplardan çıkarılarak şehirlere yerleştirildiği ortaya çıktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) - Bu kapsamda İçişleri Bakanlığı Gaziantep, Mardin ve Şanlıurfa’da 132 bin kişinin kaldığı 6 barınma merkezini kapatarak 101 bin Suriyelinin ülkede ev tutarak ülkeye yerleşmesini sağladı. Bakanlık kampları kapatma gerekçesini “tasarruf” olarak açıklarken kamptan ayrılan Suriyelilerin nakit yardımlardan yararlanarak kendi evlerine çıktığı bildirildi. Bu kapsamda Suriyelilere nakit kira yardımı ve ayrıca diğer yardımlar yapıp yapılmadığı hususunda bilgilerinizi soruyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Bakan, 2023 hedeflerinin arkasında mısınız? Bence olmamalısınız artık ama değilsek eğer ki yeni gerçekçi hedefler koymanın zamanı değil midir 2023’le ilgili?

Diğer bir sorum: Hazinesin borçlanma programına açıkladınız ama hemen on gün sonra ihaleleri iptal ettiniz. Ya, bu “fake” denilir basketbolda. Bu anlamda beklentiler konusunda on günde on beş günde böyle değişiklikler gerçekten yani öngörülebilirlik konusunda bu “fake” meseleleri, hazine konusunda ilk kez karşılaştığımız bir şey uzun zaman sonra. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, soru işlemi tamamlanmıştır.

Şimdi, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakanımıza söz vereceğim.

Sayın Bakanım, buyurun, söz sizindir.

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ BERAT ALBAYRAK - Sayın Başkan, değerli vekiller; 2019 bütçemizin Komisyon toplantısında, kapanışında bir aradayız. Tabii, ilk toplantıyı açılışta yapmıştık, son toplantı da Bakanlık olarak bize nasip oldu. Tabii, ilk toplantıda geneli üzerindeki konuşmalardan sonra, yaklaşık 16 bakanlık, sonuncusu da bizim Bakanlığımız olmak üzere birçok eleştirinin, olumlu olumsuz kritiklerin yaşandığı, yorumların yapıldığı bir bütçenin daha aslında sonuna geldik. Ben kendi açımdan Hazine ve Maliye Bakanı olarak, yeni sistemin ilk Bakanı olarak gerek ilk günkü açılış toplantısında gerek bu toplantıda bayağı bir not aldım. Tabii, bu not aldığımız konuların hepsine -soru olsun veya olmasın çünkü sözlü sorulara cevap verilmiyor, yorumlara da veriliyor- yorum vermeye kalkarsak herhâlde sabaha kadar süre istemek durumunda kalacağım Sayın Başkan.

Ama açıkçası şunu ifade etmek istiyorum ki -bu benim yaklaşık altıncı veya yedinci bütçem olacak farklı bakanlıklarda- her katıldığım bütçe toplantılarında şunu görüyorum ki gerçekten bir öncekine göre daha fazla yapıcı eleştirilerin yer aldığı komisyon toplantılarıyla karşı karşıya kalıyorum. Ne

gibi? Yürütme, başta halka ve vatandaşa olan sorumluluğunu yasamayla koordineli bir şekilde, ülkenin daha da gelişmesi için çok yoğun bir çaba sarf eden bir organ ve karşılığında mükâfatını, ödülünü veya cezasını yine halktan alan bir organ. Tabii, AK PARTİ iktidarı, on altı yıldır “yürütme” dediğimiz konjonktürde bir performans ortaya koydu. Kimileri bundan memnun, kimileri değil. Hele de siyaset arenasındaki yelpazede hele de muhalefetteyseniz doğal olarak işin eksikliğini ve olumsuz tarafını görmek, göstermek ve eleştirme noktasında baktığınızda bu minvalde yaklaşması çok normal diğer minvalde bakan partilerin veya üyelerin. Ama ben açıkçası bunun bir numaralı kriteri olan halka gidildiğinde, halkın buna karşı vermiş olduğu tepkinin birinci kriteri olan seçimlerde on altı yıldır görüyoruz ki demek ki hakikaten AK PARTİ bugünün dünden, yarının da bugünden iyi olacağı mottosuyla, olduğu mottosuyla, ortaya koyduğu performansla takdir edilmeye devam ediliyor. Bu, tabii, bize gerek benden önceki gerek benim ve benden sonra gelecek tüm bakanlara ayrı bir sorumluluk ve yük yüklüyor ve bugün bu minvalde baktığımda resme ve tabloya gerçekten özellikle Türkiye’nin çünkü burada birçok yorum yapan milletvekili arkadaşlar gerek küresel ölçekte gerek bölgesel ölçekte gerek lokal Türkiye’nin iç dinamikleri ölçeğinde farklı yorumlar dile getirdi ve bunların bir kısmına katıldığım gibi, bir kısmına katılmasam da öne çıkarmak istediğim nokta gerçek ortak akıl açısından bakıldığında herkesin görüşüne saygı, edep ve ahlak içerisinde kaldığı sürece saygı duyup ama yürütmenin sorumluluğunu ve hesabını verme noktasında oturan biri olarak doğru olanı yapıp ve bunun hesabını millete vermek şuurundan ayrılmamak gerektiği.

Birçok mevzu var, tabii konu başlıklarını yazdım -hani sorular-cevaplar yazılmadı falan- sürem içerisinde mümkün olduğunca yetiştirmeye çalışacağım. Ama özellikle 2002’den bugüne karşılaştırma olsun, her geçen yıl içerisinde yaşananlar olsun, kriz dönemlerinde 2001, 2008, 2011, 2014, 2015, darbe süreci sonrası, 24 Haziran seçimleri sonrası, ağustos ayında yaşananlar ve sonrası olsun, tüm bu yaşananlar özelinde özellikle 2019 ve sonrasındaki Türkiye’nin ekonomik değişim ve dönüşümünü vurgulamaya çalıştığımız Yeni Ekonomi Planı’nda aslında nasıl bir dönüşüm programı ortaya koymaya çalıştığımızı aslında genel hatlarıyla ifade ettik. Bu çerçevede en önemli unsur, ben yurt dışında, yurt içinde yabancı, yerli yatırımcı veya paydaşlarla bulduğum her toplantıda hep şunun altını çiziyorum: Siyaset olabilir, icrai olabilir, herhangi bir pozisyonu işgal eden herhangi bir bireyin söylediklerinden öte “deliver” etme diyor yabancılar, neyi başardığınız, ortaya koyduğunuzun daha çok ciddiyetle, ehemmiyetle takip edildiği bir ilişki düzeyiyle oluyor bunlar. Nitekim 24 Haziran seçimleri sonrası 9 Temmuzda kurulan bu yeni Hükûmet ve bu Hükûmetin Hazine ve Maliye Bakanı olarak ilk günden itibaren başladığımız bu iki hayati ve kritik bakanlığın dönüşümü; gerek bunların sadece yapısal, sistemsel birleşmesi ve bu birleşmesi akabinde ve ötesinde yeni Cumhurbaşkanlığı sisteminin zaman içerisinde... Çünkü biz yeni bir sisteme geçtik. Bu sistem bugün itibarıyla yüzde 100 mükemmel mi? Hayır. Sistemin eksiklikleri, noksanları, daha iyi olmasıyla ilgili yapılacak güncellemeler ve değişimlerle birlikte ekonomi çıpasının ana omurgayı işgal ettiği bir yolculukta Türkiye’yi Gülizar Hanım’ın da dediği gibi çok daha iyi bir noktaya, daha ileri bir noktaya getirme motivasyonu ile yola çıktık. Bu noktada böyle bir saldırı sunidir veya değildir, bu spekülasyonlara girmeyeceğim çünkü defaatle konuştuk; sunidir, değildir, spekülatifdir, gerçektir, değildir. Ee, madem gerçek değildi... Türkiye gerçekten bir krizdeydi; ondan dolar 6, 7, 8, 10 liraya çıktı çıkacak denildi; ee, şimdi 5 liraya düştü dolar o zaman ne diyeceğiz? O zaman “Püskürttük böyle bir saldırıyı.” veya “Ülke ekonomisi mükemmel, süper.”

Şimdi, bu çelişiklere düşmeden gerçek resmi görerek meselelere yaklaşmamız lazım; o da nedir? Türkiye ekonomisinin güçlü yönleri olduğu gibi tabii ki zayıflıkları da var; çok mükemmel yaptığı, ortaya koyduğu alanlar olduğu gibi eksik olduğu alanlar da var ve esas konu, Türkiye olarak bizim her alanda olduğu gibi ekonomide de... İşte, ne diyoruz? Güvenlikte, işte yargıda, bir de bakmışız tarihin

belki gelmiş geçmiş -“Haşhaşiler” benzetmesi yapılıyordu- en sinsi terör örgütü her yere sızmış; her kuruma, her yapıya, devlete ve özel sektöre sızmış, yargıya kadar sızmış. Yargı krizi ortaya çıkınca bir de bakıyorsunuz ki Türkiye’de 2014 yılı HSYK seçimlerinde her siyasi görüşten insanın, her grubun birleşmesiyle bu yapıya karşı büyük bir savaş ortaya konulmuş ve seçimlerde kıl payı da olsa güçlü bir zafer kazanılarak Türkiye özellikle HSYK seçimlerinde bir uçurumun kenarından atlatılmış.

Sonra darbe sürecine bakıyorsunuz “En güçlü, en sağlam” dediğimiz, halk nezdinde değil ama sistemsel olarak, organizasyonel olarak, hiyerarşik olarak, disiplinsel olarak en güçlü, en sağlam dediğimiz kurumun içerisine 1970’lerden, 80’lerden itibaren girerek nerelere kadar yükselmiş, nerelere gelmiş?

Dolayısıyla her yaşanan süreç tıpkı ağustos ayında yaşadığımız süreçlerde olduğu gibi, ekonomik bir saldırı sürecinde olduğu gibi bize çok daha başka ve farklı tecrübeler kazandırdı ve buna bağlı çok ciddi refleksler vermeyi doğurdu.

Şimdi, ben basına açık birkaç programda ifade ettim, bunun altını bir kez daha çiziyorum. 2008 Eylül ayı, birçok uzman ve analiste göre dünya tarihinin gelmiş geçmiş en büyük ekonomik krizi, Lehman Brothers ile başlayan eylül ayında ve devam edegelen, süregelen, trilyonlarca dolarlık varlığın, likiditenin hakikaten gayrimenkul piyasası özelinde başlayarak türev enstrümanlar noktasında bu çerçevede bakıldığında dünyaya ihraç edilmesiyle bu krizin bütün dünyadaki birçok farklı ülkeye yansımaları etkileri şahsi kanaatim hâlâ bitmeyen bir süreci yaklaşık on sene önce bu günlerde yaşayan Türkiye ve o gün o noktadaki krize verilen, küresel ekonomik krize verilen refleksleri ve elde ettiği tecrübelerle bugüne baktığımda, o krizden farklı olarak bugün yaşananlar; o krizden farklı olanlar bugün gerek kur anlamında gerek enflasyon ve faiz anlamında dahi çok daha direkt bir saldırıya maruz kalan bir Türkiye Cumhuriyeti devleti ve ülkesi. Son üç ayda özellikle -bunun altını hep çiziyorum- bu yeni Cumhurbaşkanlığı sisteminin uyumlu, koordineli, senkronize ve hızlı karar alma refleksleriyle üç ayda çok güçlü adımlar atarak çok farklı bir noktaya taşınmıştır. Bunun örneğini hep verdim, bilmiyorum geçenki toplantıda verdim mi ama bulunduğum ortamlarda ifade ediyorum.

2015 yılında yaşanan ve Rusya Federasyonu’na karşı gerçekleşen bu süreç, Türkiye’nin geçtiğimiz dönemde yaşadığı sürecin aslında bir benzeridir. Nedir bu süreç? 2015 yılında Rusya ekonomisine, para birimine, Merkez Bankasına ortaya konulan bu saldırı süreci, Rusya’nın verdiği reflekslerle nasıl geçirilmiştir? Rakamlar açık, net, şeffaf. Rusya Merkez Bankası, 300 milyar dolardan fazla, 500 küsur milyar dolar döviz rezervi olan Rusya Merkez Bankası 300 milyar dolardan fazla döviz satmış; yetmemiş. 1 dolar, 30 rubleymiş, 80’lere çıkmış; neredeyse yüzde 300’e yakın değer kaybetmiş; yetmemiş. Merkez Bankası 8-9’larda olan faizini neredeyse 2 katına çıkarmış; öyle mi? 16, 17, 18’e çıkarmış, yetmemiş ve yaklaşık bir buçuk, iki sene bunun etkilerini taşıyarak, yeni yeni ekonomi olarak, bütçe olarak, rasyonel rakamlar olarak bir noktaya taşınmış. Ama Türkiye’ye baktığımızda, Türkiye bu süreçte böyle yüz milyarlarca dolar rezervi olmamasına, birilerinin eleştirdiği net rezerv zaten o kadar değil, işte; 30 milyar, şu kadar bu kadar, o da yeter yetmez denilmesine rağmen, böyle 30 milyar dolarlarını heba ederek, satarak refleks vermedi. Makro ve mikro anlamda gerek Yeni Ekonomi Programı açısından gerek piyasa kredibilitesi ve güveni açısından gerek AK PARTİ iktidarlarının -bu günlük bir şey değil, bunu her bulunduğumuz ortamda koyuyoruz- bütçe disiplini, mali disiplin... On altı yıldır AK PARTİ mali disiplinde Türkiye Cumhuriyeti tarihinde tarih yazmış, on altı yıldır bütçe ve mali disiplin konusunda on altı yıl peş peşe bu kadar güçlü bir mali politika disiplini ortaya koyan, bütçe disiplini ortaya koyan on altı yıllık bir dönem hiçbir zaman olmamış. Bu çerçevede, bunun güvenilirliğiyle birlikte gerek yurt içi gerek yurt dışı bu süreç üç ayda bu noktaya gelmiş.

Şimdi, enflasyonla mücadele hususu; işin gerek mektepli diliyle gerek alaylı diliyle... Son dönemlerde farklı üniversitelerden farklı talepler geliyor yurt içi ve yurtdışından “Şu son üç aylık süreci bir “case study” vaka incelemesi olarak bize anlatır mısınız?” diye, buna çalışıp hakikaten iletmek istiyoruz. Niye? Bugüne kadar bu ve benzeri krizlerle alakalı genel söylem, para ve maliye politikası endeksli bir çözüm, hamle ortaya koyarak mücadele çerçevesini çizmektedir ama biz bu dönem bu süreçte bu ikisini çok güçlü bir şekilde, söylemsel değil, eylemsel olarak ortaya koymamızın ötesinde çok önemli bir adım daha attık. Birileri dalga geçti ama şimdi görmeye başladık, göreceğiz neticelerini kasım ve aralıkta ki aslında ekimde gördük, oraya geleceğim şimdi, enflasyonla mücadele hikâyesi vardı ya. Ekonomi ve iktisat bilimi -burada hocalarımız da var, akademik olarak daha üst düzey; işte, doçent, profesör falan- işin psikolojik algısı üzerinde de -çünkü iktisat ilminin psikolojik ve sosyolojik etkileri de var- çok önemli bir etkisi olduğunu düşündüğümüz, ekim ayında açıkladığımız ve toplumsal psikolojiyi bozmaya yönelik ortaya konulan bu saldırılara karşı çok ciddi bir terse döndürecek bir toplumsal eylem planı ortaya koyduk. En az yüzde 10 indirim ve sürecin farklı bir şekilde, eylül ayındaki spekülâtif fiyatlamaya; enflasyon kaçaya göre, enflasyon kaçaya göre?.. Ağustos ayı enflasyonu ne kadar reel enflasyon, ne kadar değil? Ekim ayı, kasım ayı, aralık ayı bu tip “hike”ların yani sıçramaların spekülâtif bir şekilde ortaya koyduğu fiyatlamaya davranışlarının psikolojik etkisini de görececek şekilde ki ben bunu ifade ettim, eylül ayında detaylı bir şekilde sektörel olarak fiyatlamaya davranışlarını incelediğimizde Türkiye’de birçok sektörde vadeli ürün, mal alıp satıyorsunuz. Üç ay vadeli, üç ay vade; maliyet ne olur? Dolar 6, 7, 8, 8,5, 9; buna göre fiyatlamaya davranışları ortaya koyarak eylül ayında ortaya çıkan bu anomaliteyi gerek fiyatlamaya davranışlarında gerek enflasyonu ters yönde kırarak psikolojik üstünlüğü ekim ayı itibarıyla elhamdülillah bu noktaya getirdik ve nitekim bu programın açıklandığı ekim ayının ikinci yarısı ki, sonuna doğru başladığı ve ekim bazında baz etkisini gördüğümüz 2017 Ekim-2018 Ekim yaklaşık yüzde 6,5’luk, eylülde sonra 2017’yle yaklaşan bir oranla birlikte aslında biz o süreci gördük ve kasım ayıyla birlikte, bu ay, önümüzdeki ay ve bundan sonraki süreç bu fiyatlamaya davranışlarıyla -ki, sahada görüyoruz, işte, dün tavukçular yüzde 35 yapmış, işte, enerji fiyatları düşüyor, diğer maliyetler düşüyor, fiyatlamalar düşüyor. Herhâlde enerji, motorin fiyatları, işte, bu akşam itibarıyla 10-11 kuruş daha düşüyor, benzin 15 kuruş düştü. Bunlarla birlikte, gerek üretici ve gerek tüketici enflasyonunda aşağıya trendi çok daha güçlü bir şekilde göreceğiz.

Tabii, burada yapmaya çalıştığımız ne? Burada herkesin aynı anlamda, aynı noktada, aynı detayda teknik bilgiye sahip olmasını beklememiz mümkün değil. İşte, Garo Bey bahsetti, hazine borçlanma stratejisi... Yemekte de biraz takıldım, ilgi duyması güzel. Biz, özellikle bu Bakanlık olarak gerek hazine gerek maliye bürokrasisi olarak üzerine oturduğumuz bu kamu bütçesini, kamu varlıklarını en iyi, en verimli, en doğru şekilde yönetmekle mükellefiz vebalimiz var. Hazinedeki arkadaşlar ihale yapıyorlar. Öyle mi? Amaçları ne? En uygunundan, en düşük maliyetten, küresel iklimdeki ve yaşanan çalkantılara karşı ülkemize, bölgeye, dünyaya en doğru şekilde yapmak durumundayız ve biz de günün koşullarında bunu en iyi şekilde yönetmekle mükellefiz.

Ve benim hazine ihalemi yaptığım konjonktürde biraz bütçe, biraz gelir, biraz gider, geçmişten bugüne özel veya kamu tecrübesi noktasında edindiğimiz ki bizim edindiğimiz tecrübenin ötesinde, Türkiye’de benim arkamdaki bu Bakanlıkta muazzam bir bilgi, birikim ve tecrübe de var. Bu tecrübeyle biz neyi ortaya koyacağız? Konjonktürde bu bir masa, karşılıklı ilişki, herkes kendi menfaatini düşünecek. Ben de devlet olarak borçlanacaksam, likidite ihtiyacım varsa veya yoksa, neye göre yapacaksam tabii ki ona göre değerlendireceğim ve ona göre bugünkü bu “hike”ların, bu sıçramaların yaşandığı dönemdeki maliyetlerin geçici bir süreyle yükseldiği dönemde yüksek maliyetle mi borçlanmayı tercih edeceğim, yoksa daha makul, alternatif, yurt içi, yurt dışı, yabancı, yerli, on yıl, beş yıl, iki yıl, TÜFE endeksi... Benim elim ne kadar geniş olursa bütçe gelir gider dengesinde

oluşturduğum likiditede elim ne kadar güçlü olursa ve benim elim hepsinden öte muhatap paydaşlarıma karşı ne kadar pazarlık gücü noktasında güçlü olursa o kadar ülkemın menfaatine adım atarım ve bu konuda çok ama çok başarılı bir ağustos, eylül, ekim sürecine dayalı ki hazine ihalelerinde... “Suni” diyorsa Garo Bey, onu da ifade edeyim: “Bu iş suni mi, değil mi?”nin en güzel oranı, siz bir ihaleyi yapabilirsiniz ama ikinci el piyasadaki fiyatlamaya baktığınızda bu düşmüyorsa, siz “20’nin altına, 19, 18, 17’ye düşürdüm.” dersiniz ama ikinci piyasada 30-40’tır. Bu dediğiniz böyle olabilir.

94’ün Türkiye’si gibi, maalesef, çok bu dönemle uyuşmayacak örneklerin de gerçek detayını... 1994’ü herkes hatırlamayabilir, bunu bilmemiz lazım. Türkiye’de 1994’te Türkiye’nin bütçe dengesi ne düzeydeydi? 2001 krizinde neredeydi? Türkiye’nin toplam kamu borç stoku ne düzeydeydi, bugün ne düzeyde? Türkiye’de kamunun gelir dengesi düzeyi ne noktadaydı, bugün ne noktada? Dolayısıyla bugün devletin bilançosu da, kasası da, gelir-gider denge ve düzeyi de belki tarihinde olmadığı kadar güçlü.

Onun için, bu çerçevede baktığımızda, gerek ihalelerimizde gerek ikincil piyasalarda, yurt içi ve yurt dışı tahvillerimizde güçlü bir düşüş trendini gördük. Kimsenin “Borç bulunamaz.” denildiği dönemde ekimdeki dolar ihalemiz. İhtiyacım var mı? Yok. Ama alabiliyor muyum? Alırım. 6,5. Niye? 1 alırım, 2 alırım, almam, alırım... Euro trendi daha da güçlü bir şekilde. TL ihalelerim, hakeza öyle. Benim yıl sonuna kadar ihtiyacım yok. Olabilir de. Uygun fırsatta bulursam başka maliyetli alternatiflere göre, tabii ki kullanacağım. Ama bu işin en önemli, en, “benchmark” olarak dünyada hazinencilik bir tane değil, ne diyoruz? Dünyadaki örneklerini inceliyoruz. Dün gece 2,5’a kadar farklı ülkelerin farklı hazine ihale metodolojilerini... 2019’da çok farklı bir ihale metodolojisi takip edeceğiz. Dünyadaki “best practice”ler diyoruz. Şu ana kadar çok başarılı örnekler...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öngörülebilir olamayacak şekilde, sürprizlere açık olacak diyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK - Öngörülebilir olmaktan kasıt, Garo Bey, çok net söyleyeyim: Ne kadar, ne noktada borçlanma, bunu söylersiniz, ama hangi vadede borçlanacaksınız, hangi. Bu, değişebilir. O anlamda diyorsanız, o öngörülebilirlikte sıkıntı yok. Yani “Yarın borç istiyorum.” Öyle bir şey yok. Teknik tabir, size detaylı anlatırım, burada o detaya girmeyeyim.

Dolayısıyla, Türkiye, o günden bugüne kadar, bugün bu noktada ortaya koyduğumuz bu çerçevede çok daha etkin bir süreci ortaya koyacak.

Şimdi, “Satın alma gücüne göre Türkiye nerede?” algısı ve olgusu açısından bir cümle geçtiğinde ben şunun altını çok net çiziyorum: Eğer satın alma gücüne göre Türkiye’nin bugünkü değerini kıyaslarsak G-20 ülkeleri sıralamasındaki 17’nci sıra pozisyonundan Türkiye çok daha güçlü bir noktada. Bugün Türkiye satın alma gücüne göre dünyada 13’üncü sırada. 17 değil, 13’üncü sırada ve bu listeye, bu kritere göre -birçoğunuzun malumu, bilmeyenler için de ek bir bilgi olsun- 2014 yılı itibarıyla da dünyanın en büyük ekonomisi, artık, Amerika değil. Hangi ülke? Çin. Satın alma gücü hususunda 2014’ten beri dünyada da başka bir dünya var, Türkiye ölçüsünde de başka bir Türkiye var.

Şimdi, ben, tabii, bütün bu çerçevede meseleleri kişiselleştirerek, bir soruya farklı şekilde cevap vermekten ziyade, genel çerçeve ki burada hakikaten çok genel çerçeveyi ortaya koyan, kalıplayan yorumlar da oldu. Bülent Bey’in yorumları oldu, farklı farklı vekillerimizin yorumları oldu. Açıkçası, mesele günlük değil, “kısa, orta, uzun vadeli” dediğimiz... Ki, ben eylül ayındaki programda bunu açıkladım. Kısa vadeli, çok kısa vadeli, orta vadeli ve uzun vadeli refleks ve planlarımız olacak ve bu planlama, Türkiye ekonomisini mikro düzeyden makro düzeye dönüştürecek bir program olacak. İşte, bunun içindir ki cari denge... Güzel. Şu son yaşadığımız üç ay, açıkçası, bu konuda, uzun yıllardır,

“şehir efsanesi” derler ya, denilen birçok ortamlarda yıllardır dillendirilen hususta bile çok önemli bir ekonomik dönüşümün içerisinde olduğumuzu da aslında çok net ortaya koydu. Cari fazla kötü bir şey, küçülme. Haaa. Güzel. Biz hep ne dedik? Bu yeni dönüşüm kaliteli büyümeyi ortaya koymak durumunda, kaliteli büyüme, cari fazla. Neye göre veriyoruz? Doğru. 2001’de de Türkiye krizde, birkaç ay 100 milyon, 200 milyonlar ufak tefek 300-500 milyon dolar cari fazla verdi. Nasıl? Küçülüyor, iki oranda da küçülecek. Çünkü niye? Bu tip yavaşlama ve ataklarda Türkiye’nin toplam ticaret hacmi aynı oranda küçülür.

Öyle mi? Peki, üç aydır ne yaşıyoruz biz? Ağustos-eylül-ekim, kasıma bakıyorum, kasım da aynı minvalde, güçlü bir şekilde devam ediyor, ilk yirmi gün rakamlara baktım, aralık da o minvalde devam ediyor. Ne demek istiyorum? Demek istediğim şu: Türkiye’de ihracat, ithalata ağır ve yoğun bir şekilde bağımlı olduğu için bu tüketim endeksi düştüğünde ihracat da düşer, dolayısıyla hacim de düşer. Peki, son üç aydır ne görüyoruz? İki yönlü pozitif iyileşme. İthalat düşerken ihracat artıyor, ihracatın ithalatı karşılama oranı o anlamda çok daha güçleniyor, enerjiden bağımsız dengenin yanında, turizmin ve yan sektörlerin etkisiyle enerjinin getirdiği yükü de “hedge” edecek şekilde cari dengede çok güçlü bir iyileşme ortaya konuluyor.

Ha, bunu ortaya koymak için bütüncül bir yaklaşım lazım. Vergi politikalarınız, ithalat politikalarınız, ihracat politikalarınız, kapasite kullanım verimliliğin ötesinde, ihracata endeksli sektörlerle karşı stratejik yatırımların önceliklendiği, sadece “Greenfield” değil, sadece düz yatırımlar değil, mevcut ihracat kapasitesini artırma yatırımları ölçüsünde de. Bu noktada ilişkili bakanlıklar ve paydaşlarımızla, Sanayi Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı olmak üzere geçmişte yedi bakanlık dediğimiz bugün itibarıyla üç koordineli bakanlık noktasında çok daha etkin, hızlı ve koordineli bir süreçle birlikte bu noktaya gidiyoruz ve görüyoruz ki sadece ağustosta 2,6 değil, eylülde 1,9 değil, ekimde belki bu noktada... Son rakamları tabii göremedik, yakında açıklanacaktır. Belki tüm zamanların cari fazla rakamına ulaşacağımız kasım... Bu gidişle, bu yirmi gün gördüğümde, yine çok güçlü rakamlarla, yine ihracatın büyüdüğü, yine ihracatın ithalatı karşılama oranının güçlü bir şekilde seyrettiği... Dengelenme diyorsak ki, ne dedik? Çok hızlı büyüme mi, dengeli kaliteli büyüme mi? Hep bu yorumları sizler de yapıyordunuz aslında. Türkiye çok çok büyümeyle, 7, 10, 20 değil, Türkiye kaliteli, güçlü üretimle... Ki zaten üretimle büyüdü bugün Türkiye. Bunun en basit örneği 18 milyondan 28 milyonu geçmiş bir sigortalı çalışan sayısı var Türkiye’de, sadece 2006-2007 yılından bugüne kadar son on iki senede. Peki, bunun ötesinde ne var? Bunun ötesinde dünyada iş gücüne katılım oranı, yaklaşık yüzde 1,6’yla en çok iş gücüne katılım ortaya koyan -genç nüfusu hasebiyle- bir ülke olarak her yıl 500 ila 1 milyon kişiye yakın ek istihdam üreterek yani insan kaynağı üreterek ve bununla ekonomiyi büyütme, bu paydaşı ortaya koyma stratejisinin altyapısını oluşturarak Türkiye ekonomisinde çok net bir süreç, bir trend var. Ama gerek bölgesel gerek...

Sayın Başkanım, insicam bozuluyor. Garo Bey, yani vallahi...

Sayın Başkan, kime bakayım ben?

BAŞKAN – Ben çağırdım Sayın Bakanım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan çağırdı.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Ben şimdi Garo Bey’e bakarak konuşuyordum, gitti bütün konuşmam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, Sayın Başkan çağırdı.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Ya Başkan, hep senin suçun.

BAŞKAN – Yok efendim, beni zorla rahatsız ediyor. (Gülüşmeler)

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Bütün hepimizin insicamı gitti.

Şimdi, dolayısıyla, bütün bu çerçevede tüm bu ekonomi dinamiklerine, tehdit ve fırsatlarına çok daha hızlı refleks veren sadece bir ekonomi yönetimi yok, sosyal olarak da dönüşmüş bir hem insan kaynağı hem de ekonomi sınıfı var. Bu nokta çok hassas bir şekilde değerlendirilmesi gereken bir nokta. Bunu da çok sıkça ifade ediyorum, diyorum ki: 1980’li yılların, Turgut Özal’lı yılların çok sıkça gündemde olan bir mottosu vardı, “orta direk”, “orta direk” derdi rahmetli Özal. Ekonomiye eğer paydaşlar açısından topluma yayacak bir orta sınıf oluştursak bir noktaya gelir. Maalesef kendi döneminde bu istenilen düzeyde belki gerçekleşmedi ama on altı yıllık AK PARTİ iktidarları döneminin belki de en büyük kazanımı, ikisini bir arada başarılı bir şekilde ete kemiğe büründürüp hayata geçiren bir netice çıkmıştır. Çok önemli bu, nedir o? Sadece 29-30 yaş ortalamasıyla, genç nüfusuyla -Avrupa kıyasla 47, 48, 49’la- yetişmiş insan kaynağıyla, vizyoner insan kaynağıyla, genç, talepkâr, özgüvenli insan kaynağıyla, böyle bir insan kaynağı, havuzu oluşturmadı Türkiye on altı yılda -millî eğitime bütçeden en çok pay ayırarak, şunu yaparak, bunu yaparak- aynı zamanda bu noktada istihdam gücünün belkemiğini oluşturduğu bu genç, dinamik, tüketim davranışlarına hızlı refleks vererek ekonomiye sürükleyen -birçok farklı araştırmaya göre yüzde 50, yüzde 60’lık- bir orta sınıf ortaya koydu.

Tabii, bunun beraberinde siyasi olarak seçim sonuçlarına da etki eden bir unsur olduğunu aslında görüyoruz. On altı sene önce Türkiye nüfusunun kaçta kaçını aynı evde oturuyor, on altı sene önce hangi evde oturuyor? Geçen gün öyle bir refleks verdi. İşte, evlendiğinden bugüne aynı evde oturan Türkiye’de kaç kişi var? Evlendiğinde veya 2002 yılında arabası olmayıp da bugün arabası olan kaç kişi var? Kirada oturup ev alan kaç kişi var? Türkiye’deki bu ekonomik refah düzeyi ve iktisadi faaliyetin gelişmesi noktasında ortaya konulan netice bunu bayağı bir noktaya getirdi.

İstenilen düzeyde mi? Hedeflediğimiz, hayal ettiğimiz düzeyde mi? Daha yeni başladık. Türkiye gelişmiş ülkelerin özellikle -bunu çok net ortaya koymak lazım- İkinci Dünya Savaşı sonrası farklı, büyük, küresel savaşlar sonrasında, farklı mekanizmalarla ekonomilerini dönüştürerek elli, altmış, yetmiş seksen yıl aldığı, almaya çalıştığı merhaleyi sadece son on beş yılda önemli bir mesafe katederek... Hani “yardım” diyoruz ya, “sıcak para” diyoruz ya, Allah aşkına, on altı yıldır Türkiye’nin, pişmiş tavuğun başına gelmeyen, kapısında, kıyısında, dışarıda, içerde, sınır ötesinde, sınır içerisinde mücadele ettiği, sadece Irak ve Suriye özelinde değil, sadece bir avuç terör örgütü özelinde değil, bu terör örgütlerinin arkasındaki yapılar özelinde de ortaya koyduğu tüm bu mücadele... Ki Ayşe Hanımın ben sadece hanımlar özelinde değil, bütün bu noktada terörle mücadelenin ekonomiye etkisini ifade ettiği konuşmasıyla ben çok başarılı bir konuşma olarak görüyorum, benimle de metnini paylaşırsa memnun olurum. Hakikaten on altı yıllık bu süreçte çok büyük bir başarı hikâyesi ortaya koydu. Demokrasi mi, ekonomi mi? Tabii ki. Zaten öyle olduğu için 2002’den 2018’e kadar Türkiye böyle geldi. Türkiye demokrasi anlamında 2002’ye göre -elhamdulillah- ne kadar iyi bir noktaya geldi. Geldiği için böyle.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne kadar iyi bir noktadayız?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Ha, yeter mi? Daha da iyi olması lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne kadar iyi bir noktadayız?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Tabii ki.

CAVİT ARI (Antalya) – 2002’den bu tarafa on yedi sene geçti Sayın Bakanım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Garo Bey, ben 28 Şubat’ta, inancı için, Türkiye’de üniversite sınavında bilmem...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben de sizinle beraber eylem yaptım o üniversite de başörtü meselesinde biliyorsunuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Evet, ben bölüm başkanıydım, arkadaşlarla biz de aynı sıkıntıları çektik, biz de mücadele ettik, Beyazıt Meydanı’na kadar falan filan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Beraber yaptık.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Ama benim Kürt arkadaşlarım, benim gayrimüslim arkadaşlarım, benim başörtülü arkadaşlarım -ki en çok muhafazakar insanların sıkıntıya uğradığı 28 Şubat döneminde- onlar hiç şans bulamadılar iş hayatında, sosyal hayatta. Sistem çok demokratik ya! E, bugün geldiğimiz noktada, elhamdülillah, o kadar demokratik bir ortam ki. Yalan iftira, yakma, yıkma, dövme... Daha geçen bir vekilimizden yine tazminat kazandık iftira attığı için. Yapabileceğimiz tek şey...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Yapmayın!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben bir posterı bastıramadım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İnsicamı bozmayın Sayın Paylan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Neyse, Garo Bey.

Dolayısıyla bütün bu çerçevede baktığımızda Türkiye on altı yılda çok önemli bir mesafe katetmiştir. Özellikle bütün bu resmi, bu noktada kurguladığımızda Türkiye’nin ekonomik dönüşüm yolculuğunda 2018 yılı çok tarihî bir yıl olarak kayıtlara geçecektir. Uyguladığı politikalarla, attığı adımlarla, bölgesel ve küresel tehditlere karşı uyguladığı, ortaya koyduğu reflekslerle çok tarihî bir yıl olarak kayda geçecektir.

“Ekonomi batıyor...” Vay anasına, nasıl batıyor? Bütün bu çerçevede, bu bütün bu resmi ortaya koyduğumuzda Türkiye 2019 yılında, seçimlere gittiğimiz böyle bir yılda, bu bütçenin ortaya koyduğu 2018 yıl sonu YEP, 2019, 2020 ve 2021 hedeflerini -çünkü burada öyle iddialı hedeflerden bahsedildi -gerek enflasyon gerek faiz gerek büyüme, bütün bu çerçevede gayet gerçekçi olan YEP hedeflerini inşallah birçok anlamda aşacağı bir performansı... Ki çok uzun beklemeye gerek yok, yıl sonu hedeflerinde bakacağız, gerek bütçe performansta gerek cari performansta... Enflasyonu da inşallah, bu noktada...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 20...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Biz 20,8 dedik; 23,8 de Merkez Bankası dedi. Bugünkü dediğimiz rakamda bunun altına inecek.

Şimdi şuna da değinmeden geçemeyeceğim Sayın Başkanım: “Stokçuluk, teknik tabir, o dur budur.” denildi ya bu çerçevede... Öyle yapsak böyle, böyle yapsak öyle. Güzel, bu iyi bir şey. Demek ki siz doğru yapsanız da yanlış yapsanız da karşınızda statükocu bir muhalefet var. Bu muhalefet böyle devam ettiği sürece size karşı galebe gelmesi mümkün değil. Bu bizim için tabii hep iktidarda olmak açısından iyi bir şey ama tabii, kendimizi aşma noktasında iyi bir şey değil. Yani keşke daha muhalefet açısından...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Artık iktidar, muhalefet yok.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Niye? Çünkü “sosyal devlet” diyeceğiz değil mi? Türkiye, demokratik, sosyal, laik bir hukuk devleti; sosyal devlet. Soğancılardan ne günahı var? Allah Allah, devlet bir ülkede yine insicam bozulursa müdahale etmekle mükelleftir. Eğer soğan 2,5 liradan satılırken bugün yarın 5 liraya çıkıyorsa ve birileri bu manipülasyonu halkın ekmeğiyle, sofrasıyla oynamak için yapıyorsa...

BAŞKAN – Stokçuluk yani.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – ...vatandaş da “Nerede bu devlet? Bu ülkede soğan mı yok?” Tıpkı ben şuna benzetiyorum, o zat da bu siyasi saikle yapmıştı belki hatırlayacaksınız. İki ay önce bu sözde saldırıların en cafaflı döneminde ekmekçiler, uncular, bilmem ne odası başkanı bir adam vardı, duydum haberi, işte, “2 lira olacak ekmek, un yok, o yok, bu yok.” falan... “Kim bu arkadaş? Bir bakın bakayım siyasi motivasyona.” dedim. Bir de baktık, arkadaş iktisadi motivasyonla değil de siyasi motivasyonla, yine manipülasyon yapmak için sözde “Ülkede kriz var.” yaygarasını koparmak için bir duruş ortaya koyuyor. Nitekim, bakanlarımız açıkladı, 1 milyon çuval un... Yok işte “Çuval un 180 lira olmuş, 200 lira olmuş, çuvalda un yok, un yok, ekmek 2 lira.” Bir baktık, çuval da var, un da var, 80 liraya, 90 liraya alınıyor. Birileri onu yapacak, birileri bunu yapacak. Ama devlet olarak biz özellikle insicamın bozulmaması için -güzel bir kelime insicam, bugün kaçınıcı defa kullandım- düzenin, nizamın, intizamın da bozulmaması için devlet gereğini yapacaktır. Devletin işi tabii ki tek tek şudur, budur değil. O zaman devlet, bütün bu çerçevede düzenleme ve sistematığı doğru ve adaletli, kamunun menfaatine -kamudan kasıt sadece devlet kurumları değil, kamu demek aynı zamanda sokaktaki insanda da demek- onun da hakkını koruma noktasında bir süreç ortaya koymuyorsa kimse kusura bakmasın.

Demin ifade ettiğim gibi, eylülünden itibaren bugün ortaya koyulan süreç, gerek fiyatlamaya davranışları gerek tüm bu çerçevede maliyetlerin, tüm bu noktada kurun, faizin ve enflasyonunun aşağıya trendini güçlenerek göreceğiz. Eylülde zirveyi gördük, ekimde gördük, kasımda göreceğiz, aralıkta -gecikmeye çok gerek yok, göreceksiniz kasımda, aralıkta- göreceğiz bunları.

Bu dengelenmeyle, bu mali disiplinle birlikte Türkiye’nin daha kaliteli büyümesi noktasında biz hep şunu dedik bakarsanız: “Soft landing” dediğimiz hikâye; dengeli bir yavaşlama, sonra kaliteli, güçlü büyüme. Bunun etkisi ve bunun bedelini vatandaşımıza minimum derecede yansıtarak... İşte, elhamdülillah, ekim ayından itibaren indirimler başladı sadece enerjide kur dengelendiği için. Bütün bu çerçevede, halkımıza yansıtmama noktasında, eşel mobil uygulamalarında olduğu gibi, diğer enerji maliyetlerinde olduğu gibi, vergisel destek ve teşviklerde olduğu gibi, bu tip yaşanabilecek anomalitelerin minimum yaşanması için, vatandaşımıza minimum yansımaları için o gün ne adımlar attıysak bugün de yarın da atmaya devam edeceğiz ve bunu ekonomi dairesinde bütüncül bir yaklaşım içerisinde... “Orayı örterken burası açıldı, burası açılırken orası kapandı.” Yok, bütçeyi de mali disiplini de iktisadi faaliyeti de ekonomik anlamda Türkiye ekonomisinin çarklarının güçlü bir şekilde dönmesini de...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, beş dakika kaldı, daha sorulara gelmediniz.

BAŞKAN – Buraya kadar olan kısmı anladın mı sen onu söyle Sayın Paylan?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Bence Hazine tarafı biraz eksik oldu ama onu Garo Bey’le ayrı bir konuşacağız.

Şimdi, aslında, bu açıklamaların birçoğunun içerisinde var olan sorularla alakalı hususlarda tek tek gitmemiz gerekirse, Bülent Bey ikraz senetleriyle ilgili bir soru sordu, dedi ki: “Bu yılın bütçesine ikraz senetleriyle ilgili bir limit artışı koymuşsunuz.” Doğrudur. İkraz senetleri konusu Türkiye’de yine kamu olarak farklı dönemlerde Hazinesinin – ki 2001’de bu yaşandı, 2008’de bu yaşandı- aldığı bir yetkidir- yüzde 1, yüzde 2, yüzde 3- ve bunu olası piyasa anomalilerine karşı ihtiyaç dâhilinde olursa... -Ki o dönemlerde bu yetki alınmasına rağmen kullanılmadı. Kullanırız, kullanmayız ama kamu olarak, devlet olarak, enstrüman olarak elimizi güçlü tutma noktasında kullandığımız bir alternatif noktasında bakmamız lazım.

Varlık Fonu'yla ilgili yine bir soru soruldu. Aslında gündemde konuşulan önemli konular. Bulmuşken ben de aslında cevap vereyim dedim, bir sürü soru var ama. Varlık Fonu'yla ilgili sorduğunuz soru hakikaten çok önemli. Varlık Fonu, Türkiye'nin bölgesel, finansal bir güç merkezi olma mottosuyla yeniden yapılanması ve bununla alakalı Türkiye varlıklarının, bu stratejik amaca hizmet edecek şekilde varlıkların sadece değerinin artırılması değil, varlıklarının bölgesel ve küresel rekabet ortamında çok daha etkin, kaliteli bir yönetim mantığıyla dönüşümünün, verimliliğinin artırılması mottosuyla yeniden yapılanma sürecine başladı. Uluslararası anlamda bu manada dünyadaki sayılı varlık fonlarında da çalışmış, başarılı bir yönetici arkadaş da başına geldi. Bu süreç kapsamında Varlık Fonu'nun bilançosunu daha da güçlendirmeye dayalı gerek sermaye gerek borçlanma açısından önümüzdeki dönemde daha etkin bir şekilde yönetilmesi ve kullanılması açısından bu ve benzeri bahsettiğiniz -sermaye olabilir, borçlanma olabilir- alternatif enstrümanlar kullanabilir, konjonktürel duruma, ihtiyaca göre bu yapılabilir.

İçişleri, 6 barınak, tasarruf, Suriyeliler konusu... Bu konudan haberim yok, not aldım, bakacağım. Ama şunun altını çiziyim: Ağustos ayında açıkladığımız tasarruf politikası çerçevesi içerisinde Maliye olarak biz bakanlıkların işine karışmıyoruz yani bakanlıklara "Sen onu yap, bunu yap, şunu yap." noktasında bir refleksimiz yok. Bütçe ve harcama noktasında bir ilişkimiz var ve bu ilişki içerisinde toplam bütçenin değil, genel kamu bütçe disiplini içerisinde ortaya konacak tasarrufun miktarını ilgili bakanlıklara dağıtarak –bu konuyla ilişki olduğu için değil genel bir bilgi sahibi olmanız için söylüyorum yani bu konu öyle midir değil midir, bilmiyorum- o bakanlıklar kendi içerisindeki bütçelerini, kendi yatırım, harcama, sermaye harcamaları içerisinde kendileri önceliklendirip harcama kalemlerini ona göre düzenliyorlar, değiştiriyorlar, dağıtıyorlar.

Dolayısıyla, şimdi, bu noktada baktığımızda, mali tatilden bahsedildi, mevzuatta sadeleşmeden bahsedildi, gelir vergisi düzenlemeleri noktasında bir reformdan bahsedildi. Kesinlikle, Türkiye'de bu yeni dönemde ikili şekilde birleşen bu yeni bakanlığın önceliklerinden bir tanesi de mali mevzuatın yeni kurulan komiteyle birlikte çok daha detaylı, çok farklı paydaşların da... Bugün bahsettiniz Sayın Başkan, öğle yemeğinde ifade edildi. Yani bu çalışma, Meclisteki çalışmalarla da diğer paydaşlarla da ortaya koyularak çok daha etkin, verimli ve çok daha genel anlamda yayılmış, dolaylı vergilerin dolaysız vergilere oranı noktasında, çok daha dolaylı vergilerin azaltılarak dolaysız vergilerin artırıldığı dengeli bir bütçe gelir tablosuna kavuşması için bir çalışmanın yapılması elzemdir. Bugüne kadar yapılanlar, mevzuat değişiklikleri... Zaten bugüne kadar yapılanların ortaya koyduğu pozitif performanstan bu noktaya geldi. Ama ben yine aynısını söylüyorum: Değişmeyen tek şey, değişimdir, hele de iyi yöndeysen. Türkiye on altı yıldır iyi yöndeki bu değişimini, daha ileriye gitme noktasında, her alanda... Sadece bu bakanlıkta değil, birçok bakanlığımızda da bunu görüyoruz; Milli Eğitim Bakanlığında, Sağlık Bakanlığında, Turizm Bakanlığında. Etkin, aktif, daha agresif bir Türkiye çünkü artık her alanda kendisini güncellemek durumunda. Özellikle tek seferlik değil, bunun altını çizdik aslında. Yeni Ekonomik Programı'nda da altını çizdiğimiz noktalardan bir tanesi o. Tek seferlik iyileşmeler değil, ne noktada iyileşmeler? Kalıcı, kaynak kullanımının daha etkin ve verimli olduğu.

Şimdi, Sayın Başkan, ben bu konuyla ilişkili Bakan değilim ama bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak, ekonomide biraz kalem oynatmış biri olarak bunun çok net altını çiziyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Son şunu bağlayayım Sayın Başkan: Çünkü bu çokça zikrediliyor "Türkiye taşa boğuldu, taşa gömüldü, tüneller yollar, asfaltlar, şudur budur." Bakın bu iletişim ve bu algı toplumumuz tarafından hakıyla, gerçeklerin göz ardı edilmeden

takdir edildiği bir nokta. Bunu çok net, umuyorum, ümit ediyorum, inşallah bir gün böyle düşünmeyen arkadaşlar da vekiller de görür. Türkiye on altı yılda o kadar büyük bir yatırım dönüşümü ortaya koydu ki... Bir ülke ekonomisinin ana omurgası olan iki temel unsur, birincisi nedir biliyor musunuz? Altyapı. Türkiye on altı yılda altyapı sorununu bölgenin altyapı merkezi olma noktasında tarihî bir yatırım hamlesiyle çözmüştür; ölürüz kalırız, görürüz görmeyiz, görenler bugünden görüyor da on sene, yirmi sene, kırk sene, elli sene sonra göreceğiz. Ulaşım altyapısı, lojistik altyapısı, enerji altyapısıyla o kadar muazzam bir dönüşüm hamlesi ortaya koymuştur ki kara yolları, hava yolları, deniz yolları, demir yolları; diğer taraftan, petrol, gaz, LNG, FSRU, alternatif boru depolama FSRU kaynaklarıyla bölgenin küresel ekonomideki stratejik konumunu çok doğru ve akıllı bir şekilde okuyarak, çok tarihî ve kritik bir dönemde bu hamleyi hayata geçirerek müthiş bir performans ortaya koymuştur. Şimdi, sahip olduğu bu sağlam ve güçlü altyapı resmiyle, altyapı konumuyla, emin olun, önümüzdeki dönemin ekonomik performansını -işte "Pioneer" diyorlar, "benchmark" diyorlar- farklı, benzer, rakip ülke ve ekonomiler ışığında Türkiye çok daha büyük bir stratejik avantajı değerlendirerek konumunu perçinleyecek, çok daha ileri ve iyi bir noktaya taşıyacak noktaya gelmiştir.

2023 hedefleri: 2023 hedefleri, Türkiye'nin çok ama çok büyük başarı hikâyeleriyle, çok tarihine yakışır bir 100'üncü yıla kutlayacağı bir yıl olarak tarihe geçecektir inşallah. Nitekim, bizim de en büyük amacımız, hayalimiz, hedefimiz, idealimiz bu. Bu iktidar on altı yıldır bu ülkeyi nereden nereye getirdi ve bu yıl kazanılan seçimlerle birlikte 2023 yılına kadarki beş yıllık iktidarında inşallah bu hedefleri hayata geçirmek için çok daha güçlü adımlar atacaktır.

Sayın Başkan, ben tekrardan bu tarihî bütçenin -ki Cumhurbaşkanlığı sisteminin ilk bütçesi- hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Tekrardan bütün katılımcı vekil arkadaşlara katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakana teşekkür ediyorum.

Değerli hazırun, kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Son söz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Daha çok var efendim son söze, daha çok var. Son sözü vereceğim, her gruptan birer arkadaş son söz vereceğim.

Şimdi, sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum.

Hazine ve Maliye Bakanlığının bütçesini okutuyorum:

(Hazine ve Maliye Bakanlığının 2019 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Maliye Bakanlığının kesin hesabını okutuyorum.

(Maliye Bakanlığının 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Gelir İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Gelir İdaresi Başkanlığının 2019 yılı bütçesi ve 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Kamu İhale Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Kamu İhale Kurumunun 2019 yılı bütçesi ve 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Özelleştirme İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 2019 yılı bütçesi ve 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

Plan ve Bütçe Komisyonu

22.11.2018

T: 22

O: 3

BAŞKAN - Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun bütçesini okutuyorum:
(Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 2019 yılı bütçesi ve 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Türkiye İstatistik Kurumunun bütçesini okutuyorum:
(Türkiye İstatistik Kurumunun 2019 yılı bütçesi ve 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Sermaye Piyasası Kurulunun bütçesini okutuyorum:
(Sermaye Piyasası Kurulunun 2019 yılı bütçesi ve 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun bütçesini okutuyorum:
(Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2019 yılı bütçesi ve 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Hazine Müsteşarlığının kesin hesabını okutuyorum:
(Hazine Müsteşarlığının 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Böylece, gündemimizdeki kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.
Şimdi, 2019 yılı gelir bütçesini okutup oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

(2019 yılı gelir bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Hayırlı uğurlu olsun.

Bütün katılımcılara teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, bütçe teklifinin maddeleri ve kesin hesap tasarısının maddelerine geçeceğiz ama bir beş dakika ara vermek istiyorum.

Birleşime ara veriyorum.

Kapanma saati: 19.00

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.05

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 22’nci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Şener, bir söz talebiniz vardı, buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, bütçenin ülkemize hayırlar getirmesini diliyorum.

Sayın Bakan, muhalefet milletvekilleri eleştirirken yani bu sadece muhalefet tutkusuyla yapılan bir iş değildir. Muhalefetin yaptığı eleştiri aynı zamanda katkı sağlama anlamına gelir. İktidarın da övgülerden daha çok eleştirilere kulak vermesinin faydalı olduğunu düşünüyorum. Bu bakımdan, eleştirilere cevaplarınız sırasında Ayşe Keşir Hanım’a atıfta bulunarak teşekkürde bulundunuz ve konuşma metnini istediniz. Ayşe Hanım zaman zaman güzel konuşmalarıyla bizim de dikkatimizi çekmiştir, bilgi ve duyarlılık içerisinde konuşmalar yapar ama ben dilerdim ki Ayşe Hanım’a teşekkür eder ve metni isterken aynı zaman da muhalefetin eleştirilerine de kulak veresiniz, ilgi duyasınız. Örneğin, Selin Sayek Böke’nin konuşma metnini de isteyesiniz veya Durmuş Yılmaz’ın konuşma metnini de kendilerinden talep ederek teşekkür edesiniz diye dilerdim. Ancak, övgülere fazla duyarlı olmak, eleştirilerden uzak durmaya çalışmak iktidar açısından sağlıklı bir tutum değildir. Ben umut ediyorum ki her ne kadar telaffuz etmemiş olsanız da muhalefetin eleştirilerine de kulak veriyorsunuzdur.

Bu temenniler içerisinde, tekrar bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, değerli arkadaşlar, şimdi 2019 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanun Teklifi’nin maddelerinin görüşmelerine geçiyoruz.

1’inci ve 2’nci maddeler okunmuştu.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

Denge

MADDE 3- (1) 1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen ödenekler toplamı ile 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan tahmini gelirler toplamı arasındaki fark, net borçlanma ile karşılanır.

BAŞKAN – 3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4’üncü maddeyi okutuyorum:

Bağlı cetveller

MADDE 4- (1) Bu Kanuna bağlı cetveller aşağıda gösterilmiştir:

a) 1 inci madde ile verilen ödeneklerin dağılımı (A)

b) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından ilgili mevzuata göre tahsiline devam olunacak gelirler (B)

c) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelirlerine dayanak teşkil eden temel hükümler (C)

ç) Bazı ödeneklerin kullanımına ve harcamalara ilişkin esaslar (E)

d) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan idare ve kurumların nakit imkânları ile bu imkânlardan harcanması öngörülen tutarlar (F)

e) 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri uyarınca verilecek gündelik ve tazminat tutarları (H)

f) Çeşitli kanun ve kararnamelere göre bütçe kanununda gösterilmesi gereken parasal sınırlar (İ)

g) Ek ders, konferans ve fazla çalışma ücretleri ile diğer ücret ödemelerinin tutarları (K)

ğ) 11/8/1982 tarihli ve 2698 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Okul Pansiyonları Kanununun 3 üncü maddesi gereğince Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yönetilen okul pansiyonlarının öğrencilerinden alınacak pansiyon ücretleri (M)

h) 7/6/1939 tarihli ve 3634 sayılı Milli Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu uyarınca millî müdafaa mükellefiyeti yoluyla alınacak hayvanların alım değerleri (O)

ı) 3634 sayılı Kanun uyarınca millî müdafaa mükellefiyeti yoluyla alınacak motorlu taşıtların ortalama alım değerleri ile günlük kira bedelleri (P)

i) 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinin yıl içinde edinebilecekleri taşıtların cinsi, adedi, hangi hizmette kullanılacağı ve kaynağı ile 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununa tabi kurumların yıl içinde satın alacakları taşıtların azami satın alma bedelleri (T)

j) Kanunlar ve kararnamelerle bağlanmış vatani hizmet aylıkları (V)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 4’üncü maddeye ilişkin şu an elimize ulaşan 13 tane önerge vardır ama zannediyorum ilave 3 önerge daha geliyor, şu an, hazırlanıyor arkadaşlar. Bu önergelerden şu an elimize ulaşan 4 tane önerge Anayasa’nın 161’inci maddesinin ikinci fıkrasına aykırı olduğu için işleme alamayacağım. Anayasa’nın 161’inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca “bütçe kanuna, bütçeyle ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamamaktadır.” Ayrıca, bütçe kanunları belirli süreli yani bir yıllık kanunlardır, gelecek sene hükümsüz kalmaktadırlar. Bu çerçevede, bütçe kanunuyla süreklilik arz edecek personel hukuku, emeklilik gibi mevzuat düzenlenemeyeceği gibi, bütçe gelir giderleri dışında kalan hususlar da düzenlenememektedir. Bu çerçevede, gelen önergelerden; bir, öğretmenlerin ek göstergesini artıran; iki, Emniyet personelinin ek göstergesini artıran; üç, elektrik faturalarından alınan farklı adlar altındaki bedelleri kaldıran ve dördüncü olarak da emeklilikte yaş süresinin dolmasını bekleyenlerle ilgili olan önergeleri işleme alamıyorum.

Şimdi diğer önergeleri sırasıyla okutarak işleme alacağım.

Birinci önergeden başlatıyorum...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Söz istedim Başkanım.

BAŞKAN – Pardon, görmedim.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Önergeler konusundaki hassasiyetin için de teşekkür ederim, Anayasa’ya aykırılıkları konusunda, Bütçe Kanunu’nda yer almaması gereği konusundaki hassasiyetinize. Yalnız, aynı hassasiyetin Kabineden gelen teklif için de, bütçe teklifi için de gösterilmesini özellikle sizden rica ediyoruz yani aynı şekilde, Bütçe Kanunu’nda yer almaması gereken konuların da yer almasıyla ilgili aynı hassasiyeti göstermenizi rica ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan “Emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili önergeyi işleme almayacağım.” dediniz ama...

BAŞKAN – “Almayacağım.” demedim, emeklilikte yaş süresinin dolmasını bekleyenlere ilişkin Bütçe Kanunu’nda bir düzenleme yapamayacağımızı ifade ettim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yalnız, Çalışma Bakanlığının bütçesinde biz bir önerge verdik bununla ilgili ve bunu işleme aldınız, ben üzerinde konuştum, Komisyonumuz reddetti. O anlamda bir tutarsızlık var. Çalışma Bakanlığının bütçesinde 20 milyar lira bütçe konulması diye önerge verdik.

BAŞKAN – O sizinki ödenek artışına ilişkin bir şeydi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet.

BAŞKAN – Burada bir kalıcı hüküm...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ha, kalıcı hüküm, tamam. Biz ödenek artırılıp düzenleme yapılması için önerge vermiştik.

BAŞKAN – ...bir yıl süreli bir bütçe teklifinin içerisine ilave edilmek isteniyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anladım.

BAŞKAN – Teknik olarak da bunu yapma imkânım yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anladım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

İlk önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesiyle anılan kanun teklifine ekli (E) cetvelinin 70’inci sırasının aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesini arz ve teklif ederiz.

Abdullah Nejat Koçer

Gaziantep

“70. Türkiye-Avrupa Birliği mali işbirliği kapsamında Avrupa Birliği fonları ile sınır ötesi işbirliği programı veya Türkiye’deki Mülteciler İçin Avrupa Birliği Mali Yardım Programı yürüten kamu kurum ve kuruluşları, Avrupa Birliği tarafından taahhüt edilen fonların transferinin geciktiği veya program kuralları gereği onay işlemlerinin beklendiği durumlarda, Avrupa Birliği kaynaklarından fon akışı sağlanana kadar bütçelerine bu amaçla tahsis edilen ödeneklerden Program kapsamında açılmış olan kurum hesaplarına aktarım yapabilir. Bu şekilde ulusal kaynaktan yapılan aktarımlara karşılık gelen tutar, Avrupa Komisyonu tarafından proje ya da program yürüten kamu kurum ve kuruluşlarının

hesabına aktarıldığı yıl genel bütçeye gelir kaydedilir. Gelir kaydedilecek tutar ulusal kaynaktan aktarımın yapıldığı güne ait Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından ilan edilen efektif döviz alış kuru dikkate alınarak belirlenecek Avro cinsi tutarın, genel bütçeye gelir kaydedilecek güne ait Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ilan edilen efektif döviz satış kuru ile değerlendirilmesi suretiyle tespit olunur.”

BAŞKAN – Sayın Koçer, önergenizle ilgili bir açıklama alabilir miyim, yoksa gerekçeyi mi okutayım?

Buyurunuz.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Sayın Başkanım, gerekçede yazıldığı gibi, belirtildiği gibi, Avrupa Birliği Mali Yardım Programı çerçevesinde Türkiye’ye gelen paralar daha sonra gecikmeli olarak geldiğinden, bu harcamalar daha önceden yapıldığında böyle bir şeye gerek duyuluyor hizmetlerin aksamaması açısından. Bu önergemiz bununla ilgilidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Koçer’in önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı’nın ekli “(E) cetvelinin 48’inci maddesinde yer alan “açılan özel hesaba” ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Abdüllatif Şener

Bülent Kuşoğlu

Mehmet Bekaroğlu

Konya

Ankara

İstanbul

Cavit Arı

Kamil Okyay Sındır

Emine Gülizar Emecan

Antalya

İzmir

İstanbul

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, söz alacak mısınız?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN – Peki.

İsterseniz, gerekçeyi dağıtıldığı metin şekliyle tutanaklara geçeyim mi?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Olur.

Gerekçe:

Anayasa’nın 161’nci maddesi hükmüne aykırı olarak 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Tasarısı’nın (E) cetveline konulan söz konusu hükümle, 9/4/2003 tarihli ve 4842 sayılı Kanun ile 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Kanun uyarınca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu’na aktarılmak üzere Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin 12.01.32.00-01.6,0.08-1-05.8 tertibinde tefrik edilen ödeneğin; Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ilköğretim öğrencilerine ücretsiz olarak dağıtılacak ders kitapları için 881 milyon Türk lirası, taşınmalı ilköğretim ve ortaöğretim kapsamındaki öğrencilerin öğle yemeği için 962 milyon Türk lirası ve Özel Eğitime İhtiyaç Duyan Öğrencilerin Okullara ve Kurumlara Erişiminin Sağlanması İçin Ücretsiz Taşınması Projesi kapsamında 692 milyon Türk lirası olmak üzere toplam 2 milyar 535 milyon Türk lirasına kadar olan kısmının, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinin ilgili tertiplerine aktarmaya Cumhurbaşkanı yetkili kılınmakta, bu ödenekleri söz konusu giderlerin karşılanması amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı adına açılan özel hesaplara aktarmaya ve

ücretsiz kitap uygulaması için açılan özel hesaba aktarılan tutardan yüklenme tutarının yüzde 30'una kadar olan kısmını sözleşme tarihinde, geri kalanını ise işin bitim tarihinde kullandırmaya ise Millî Eğitim Bakanı yetkili kılınmaktadır.

Özel hesaplara yapılan aktarma dolayısıyla bütçe sistemi dışına çıkılmaktadır.

Devletin temel amaç ve görevleri Anayasa'nın 5'nci maddesinde "Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak" olarak ifade olunmaktadır.

Anayasa'nın 2'nci maddesinde de tanımını bulan sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti devletin ilköğretim öğrencilerine ücretsiz olarak dağıtılacak ders kitapları, taşınabilir ilköğretim ve ortaöğretim kapsamındaki öğrencilerin öğle yemeği ve Özel Eğitime İhtiyaç Duyan Öğrencilerin Okullara ve Kurumlara Erişiminin Sağlanması İçin Ücretsiz Taşınması Projesi kapsamında yapılacak giderler karşılığı olarak merkezî yönetim bütçesinde kaynak ayırması ve harcama yapması Anayasa'nın 42 ve 61'inci maddesi hükmü gereğince anayasal bir zorunluluktur.

Ancak devlet kurumlarının (Millî Eğitim Bakanlığının) bu faaliyeti yerine getirirken mevcut anayasal sınırlamalar kapsamında ve yürürlükteki kamu mali yönetim ve denetim düzeni içinde hareket etmeleri gerekir.

Bütçe kanunlarını diğer kanunlardan ayrı tutan bu anayasal kurallar karşısında, yasayla düzenlenmesi gereken bir konunun bütçe yasasıyla düzenlenmesi veya yürürlükte bulunan herhangi bir yasa da yer alan hükmün bütçe yasalarıyla değiştirilmesi, kaldırılması, uygulanmaması veya aykırı düzenlemeler yapılması olanaksızdır.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'na Ekli (E) cetvelinin 48'inci maddesinde yer alan "adına açılmış olan özel hesaplara" ibareleri Anayasa'nın 7'nci, 87'nci, 88'inci, 89'uncu ve 161'inci maddelerine aykırı olduğundan bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN – Gerekenin dağıtıldığı şekliyle tutanaklara geçirmek suretiyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Tasarısı'nın 4'üncü maddesine bağlı (E) işaretli cetvele aşağıdaki sıranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Abdüllatif Şener	Bülent Kuşoğlu	Mehmet Bekaroğlu
Konya	Ankara	İstanbul
Cavit Arı	Kamil Okyay Sındır	Emine Gülizar Emecan
Antalya	İzmir	İstanbul

"...1/7/2015 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun kapsamında yer alanlara ilişkin olarak tahakkuk ettirilen elektrik ve doğalgaz kullanım bedelleri, gelir düzeyi ve engellilik durumu dikkate alınarak Bakanlar Kurulunca belirlenecek oranlar dahilinde Maliye Bakanlığı bütçesinin 12.01.31.00-01.1.2.00-1-09.6 tertibinde yer alan ödenekten karşılanarak ilgili kurumlara aktarılır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca müştereken belirlenir"

BAŞKAN – Şöyle: Bu önergedeki “Bakanlar Kurulunca” ifadesini “Cumhurbaşkanınca” olarak “Maliye Bakanlığını” da “Hazine ve Maliye Bakanlığı” olarak biz Başkanlık Divanı olarak düzeltiyoruz redaksiyonla.

Sayın Kuşoğlu, önerge üzerinde söz alacak mısınız, gerekçeyi mi okutayım?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerekçeyi okutun.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Engellilere elektrik ve doğal gazın indirimli tarifieden verilmesi için bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesine bağlı (E) işaretli cetvele aşağıdaki sıranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Abdüllatif Şener	Bülent Kuşoğlu	Mehmet Bekaroğlu
Konya	Ankara	İstanbul
Cavit Arı	Kamil Okyay Sındır	Emine Gülizar Emecan
Antalya	İzmir	İstanbul

“6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun “Diğer İstisnalar” başlıklı 7’nci maddesinin uygulanması kapsamında çiftçilerin tarımsal üretimde kullandıkları ve 4760 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı listede yer alan malların teslimlerinde ortaya çıkan özel tüketim vergisi ve katma değer vergisine ilişkin giderler Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin 12.01.31.00-01.1.2.00-1-09.6 tertibinde yer alan ödenekten karşılanır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Hazine Maliye Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığınca müştereken belirlenir.”

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Son ekonomik koşullar köylümüzü güç durumda bıraktığından girdileri nedeniyle üstlenmiş oldukları verginin kendilerine iadelerinin sağlanması için bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu ve arkadaşlarının önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Tasarısı’nın 4’üncü maddesine bağlı (E) işaretli cetvele aşağıdaki sıranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Abdüllatif Şener	Bülent Kuşoğlu	Mehmet Bekaroğlu
Konya	Ankara	İstanbul
Cavit Arı	Kamil Okyay Sındır	Emine Gülizar Emecan
Antalya	İzmir	İstanbul

“Kamuda asgari ücret kapsamında çalışmakta olanlara ilişkin 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu hükümleri çerçevesinde ortaya çıkan giderler Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin 12.01.31.00-01.12.00-1-09.6 tertibinde yer alan ödenekten karşılanır.”

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, gerekçeyi mi okutalım?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN – Okutuyorum gerekçeyi:

Gerekçe:

Asgari ücretlilerin üzerinde bulunan vergi yükünün azaltılması amacıyla bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu ve arkadaşlarının önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Tasarısı’nın 4’üncü maddesine bağlı (E) işaretli cetvele aşağıdaki sıranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Abdüllatif Şener

Bülent Kuşoğlu

Mehmet Bekaroğlu

Konya

Ankara

İstanbul

Cavit Arı

Kamil Okyay Sındır

Emine Gülizar Emecan

Antalya

İzmir

İstanbul

“Cemevlerinin ve diğer ibadethanelerin tamir ve tadilat giderleri ile bina giderlerinin, Hazine ve Maliye Bakanlığı Bütçesinde yer alan 12.01.31.00-01.1.2.00-1-09.6 tertibinden Diyanet İşleri Başkanlığına aktarılabilecek ödeneklerden gider kaydedilerek ödenir.”

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, bu konuda kim söz alsın?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bekaroğlu konuşacak.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; bu önergeyle toplanan vergiden, hazineden camilere yapılan yardımın cemevleri ve diğer ibadethanelere de verilmesini istiyoruz. Yani bunu çok tartışmaya gerek yok, Anayasa’nın eşitlik ilkesi, herkes vergi veriyor. Konuşmaların bir yerinde Garo “Helal etmiyorum.” dedi size, “Benim vergim sadece bir ibadethaneye gidiyorsa, bir grubun ibadethanesine gidiyorsa helal etmiyorum.” dedi. Büyük bir cümledir bu; bu, büyük bir cümledir değerli arkadaşlarım. Dolayısıyla eğer camilere yardım ediyorsak -Diyanet İşleri Başkanlığının bütçesi ortada- o zaman cemevlerine de yardım etmemiz gerekiyor, diğer ibadethanelere de -camilere ne yapıyorsa- yardım edilmesi gerekiyor. Yani bu demokrasinin gereğidir; hakkın, hukukun, adaletin gereğidir değerli arkadaşlar. Yıllardan beri bu teklif gelir ve hiç gözünüzü kırpmadan reddedersiniz. Bu sefer yapmayın değerli arkadaşlar, reddetmeyin. Büyük bir para değildir, yani vicdanlar rahatlayacaktır, adalete olan güven, devlete olan güven, demokrasiye olan güven artacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, teşekkür ediyorum.

Sayın Bekaroğlu ve arkadaşlarının önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bravo size! Vermeyin zaten ya. Başka farklı olan herkesi çıkarın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 100 bin imamın maaşını veriyorsunuz, 100 papazın maaşını veremiyorsunuz.

BAŞKAN – Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi’nin Bağlı Cetveller başlıklı 4’üncü maddesinin 1 numaralı fıkrasına (c) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bendin ilavesini ve bent numaralarının ona göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Şehir Hastaneleri ve Diğer Kamu Özel İşbirliği Projeleri ve Diğer Nedenlerle Verilen Hazine Garantilerinin Bütçe Yılına İzleyen 5 Yıl Boyunca Getireceği Yük Tahminini Gösterir Cetvel (D)”

Abdüllatif Şener

Bülent Kuşoğlu

Mehmet Bekaroğlu

Konya

Ankara

İstanbul

Cavit Arı

Emine Gülizar Emecan

Kamil Okyay Sındır

Antalya

İstanbul

İzmir

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Bakanım; bu önergemizle biliyorsunuz, bütçemiz için önemli bir sorun oluşturan bir konu var, kamu -özel iş birliği çerçevesinde yapılan yatırımlar. Burada beş altı yıl önce Sağlık Bakanlığıyla ilgili bu düzenlemeyi yaparken, Enerji Bakanlığıyla ilgili olarak bu düzenlemeyi yaparken ya da Ulaştırma Bakanlığı o dönemde başlamıştı ama o konuyu tartışırken “Kamudan bir kuruş bile çıkmayacak.” denmişti, “Kamuya yük olmayacak.” denmişti. “Bu şekilde yapamazsak yatırım yapamayız.” denmişti. Hiçbir şekilde de devlete, kamuya yük olmayacağı belirtilmişti ama görüyoruz ki bu gittikçe büyük bir sıkıntı hâline geliyor. Önergemizin ekinde de var. Sadece Sağlık Bakanlığıyla ilgili olarak yapılanlar bile -Enerji Bakanlığıyla ilgili olanları almayalım- 2025’te 49 milyar 703 milyona ulaşıyor. Yani çok önemli bir rakam söz konusu olacak, önemli bir yük geliyor kamuya. Baştan tahmin edildiği gibi değil. Bununla ilgili olarak önergemizde olduğu üzere bunların takip edilebilmesi, hazine garantilerinin bütçe yılını izleyen beş yıl boyunca getireceği yük tahminini gösterir bir (D) cetvelinin düzenlenmesini öneriyoruz.

Bakanlık için de makul bir tekliftir, doğrudur, doğru bir şekilde yapmış oluruz bu işi. Takibini yapmamız şarttır bu konunun. Siz de makul görüyorsanız -ki makul olduğunu düşünüyoruz- böyle bir cetvel düzenleyerek bu işi takip edelim Sayın Bakanım, değerli arkadaşlarım.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Değerli arkadaşlar, Sayın Kuşoğlu ve arkadaşlarının önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanın görüşünü almadık ama.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, biliyorsunuz artık önergeye katılıp katılmadığını da sormuyoruz yeni sistemde.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, görüşünü alalım dedim, katılıp katılmadığını değil.

BAŞKAN – Görüşünü alalım yani önergeyi oyladıktan sonra da alabiliriz görüşü, sorun yok.

Buyurun Sayın Bakanım, bir görüş ifade edecek misiniz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Bunu Hazine olarak biz zaten detaylı bir şekilde takip ediyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İşte nerede takip ettiğinizi bulamıyoruz Sayın Bakanım, muhasebede de yok.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Nerede?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – İlişkili bakanlıklarla görüşerek...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İlişkili bakanlıklarla hangi konuda, lütfen onu söyleyin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, niye yani, imtihan mı ediyorsun?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ederiz ya, olamaz mı imtihan?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

CAVİT ARI (Antalya) – Bilgi edinmeye çalışıyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – FETÖ okullarında okudu geçti, imtihana gerek yok mu?

CAVİT ARI (Antalya) – Soru da sordurmayın.

BAŞKAN – Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesine bağlı (E) işaretli cetvele aşağıdaki sıranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Garı Paylan

Diyarbakır

“...Yükseköğrenim görmekte olan öğrencilere burs olarak ödenmek üzere, Gençlik ve Spor Bakanlığı Bütçesinde yer alan 29.01.33.09-04.1.30.01-1-05.4 tertibinden 4.000.000.000 TL ödenek gider kaydedilerek ödenir.”

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARı PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bir kez daha vicdanlarınıza sığınarak bu önergeye destek vermenizi talep ediyorum.

Bakın, Sayın Cumhurbaşkanının maaşına yüzde 26 zam yapılmasına “evet” dediniz biliyorsunuz. Fedakârlık isteyen Sayın Cumhurbaşkanı, kendi maaşına yüzde 26 zam geçti bu Komisyondan. Ben onun ihtiyacı olmadığını biliyorum bu yüzde 26 zamma ama fedakârlık istiyor kendisi.

Öğrenci bursları arkadaşlar, bugün 470 lira ve 500 liraya çıkarmayı kabul ettik biz yalnızca, 500 liraya yani her gün için 1 lira zam yaptık. Bu, yüzde 6 zamma tekabül eder. Bu hak değildir arkadaşlar, bu adalet değildir. Gelin, öğrenci burslarını -ki biliyor bütün arkadaşlarımız ne kadar önemli olduğunu dar gelirli öğrenciler için- en az enflasyon kadar artıracak bir bütçeyi Spor Bakanlığına verelim, onlar da yeterli zammı, artışı yapabilsinler. Bu konuda bu önergeye desteklerinizi bekliyoruz, eminim ki Sayın Bakan da eski bir aynı fakültedaşım olarak bu önergeye destek verecektir.

İsterseniz görüşünü alın.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan’ın önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesine bağlı (E) işaretli cetvele aşağıdaki sıranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Diyarbakır

“...Emeklilik sigortası finansman açığı bütçesinin emeklilik ödeneklerinde ortaya çıkacak ihtiyaçları karşılamak üzere, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Bütçesinde yer alan 24.01.00.23-10.9.9.26-1-05.2 tertibinden 20.000.000.000 TL ödenek gider kaydedilerek ödenir.”

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, emeklilikte yaşa takılanlar ciddi bir problem ama Hazine Bakanımız diyecek ki: “Bütçede kaynak yok.” Oysa bütçede kaynak var; güveni artırırsak faizler daha da düşecek, bütçede kaynak oluşabilecek, israfı daha da kesersek bütçede kaynak oluşabilecek, güvenlikçi politikarlardan biraz vazgeçip özgürlük dengesini sağlarsak bu kadar silaha, tanka, topa, füzeye yatırım yapmak zorunda kalmayacağız, bütçede kaynak oluşacak. Bu çerçevede, gelin, kaynaklarımızı hayra harcayalım, yüz binlerce, milyonlarca emeklilikte yaşa takılanlar var. 20 milyar lira bunun için yalnızca bir başlangıçtır, kademeli bir geçişle bu sorunu çözebiliriz diye düşünüyorum. Bu anlamda Çalışma Bakanlığının bütçesine 20 milyar lira ilave edilmesini ve emeklilikte yaşa takılanlar ve gerekse mevcut emekliler için olumlu ilk adımın atılması için bu bütçenin bütçemize eklenmesini talep ediyoruz, desteklerinizi bekliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan ve arkadaşlarının önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bir önergem daha vardı.

BAŞKAN – 5’te.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır. 4’teki önerge gitti mi tarımla ilgili? Siz dediniz ya “Altı farklı, üstü farklı.”

BAŞKAN – Önerge biraz probleme uğradı da, onun için...

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, bir önergemiz daha vardı ama en azından kayıtlara geçsin diye söylüyorum. Muhtemelen reddedecektiniz, çünkü öyle gidiyor, hep retle gidiyor.

Tarımsal destekleri, değerli arkadaşlar, bu bütçe yalnızca yüzde 10 artırdı; bakın, yüzde 10. Enflasyon yüzde 25-26, tarımsal destekler yüzde 10 arttı. Sonra Bakanımız diyor ki: “Soğan nerede? Stok nerede?” Hani, nerede soğan bulacağız diye soğan arıyoruz zabıtayla, polisle, jandarmayla.

Değerli arkadaşlar, tarımsal destekleri yüzde 10’la artırırsak öbür yıl da patates ararız, öbür yıl da gideriz silolarda buğday aramaya başlarız, karaborsacıların eline düşeriz.

Benim önerim: Tarımsal destekleri, kanununda belirttiği gibi, Tarım Kanunu'nda belirttiği gibi gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1'ine taşımaktır arkadaşlar, bu sorunumuzu çözer; en az yüzde 1'i. Bu da gelecek yıl gayrisafi yurtiçi hasılamız 4 trilyon liraya çıkacağına göre -yaklaşık olarak söylüyorum- en az 40-45 milyar lira tarımsal destek vermemizi gerektirir. Oysa bütçede yalnızca 16,1 milyarlık bir tarımsal destek var ve yalnızca yüzde 10 bir artış var. Gelin bunu el birliğiyle artıralım diyorum. Gerçi ortada önerge yok ama hiç olmazsa sembolik olarak biz desteklemiş olalım bu önergeyi arkadaşlar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sağlam olsun, 4'üncü maddeyi bir daha, kabul edilen önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evet, 5'inci maddeyi okutuyorum:

Gerektiğinde kullanılabilecek ödenekler

MADDE 5- (1) Personel Giderlerini Karşılama Ödeneği:

Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin bütçelerine konulan ödeneklerin yetmeyeceği anlaşıldığı takdirde, ilgili mevzuatının gerektirdiği giderler için “Personel Giderleri” ve “Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri” ile ilgili mevcut veya yeni açılacak tertiplere, Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin 12.01.32.00-01.1.2.00-1-09.1 tertibinde yer alan ödenekten aktarma yapmaya,

(2) Yedek Ödenek:

Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin 12.01.32.00-01.1.2.00-1-09.6 tertibinde yer alan ödenekten, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin bütçelerinde mevcut veya yeni açılacak (01), (02), (03), (05) ve (08) ekonomik kodlarını içeren tertipler ile çok acil ve zorunlu hâllerde (06) ve (07) ekonomik kodlarını içeren tertiplere aktarma yapmaya,

(3) Yatırımları Hızlandırma Ödeneği:

Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin 12.01.32.00-01.1.2.00-1-09.3 tertibinde yer alan ödenekten, 2019 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar esaslarına uyularak 2019 Yılı Yatırım Programının uygulama durumuna göre gerektiğinde öncelikli sektörlerde yer alan yatırımların hızlandırılması veya yılı içinde gelişen şartlara göre öncelikli sektör ve alt sektörlerde yer alan ve programa yeni alınması gereken projelere ödenek tahsisi veya ödeneklerinin artırılmasında kullanılmak üzere genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin projelerine ilişkin mevcut veya yeni açılacak tertiplere aktarma yapmaya,

(4) Doğal Afet Giderlerini Karşılama Ödeneği:

Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin 12.01.32.00-01.1.2.00-1-09.5 tertibinde yer alan ödenegi, yatırım nitelikli giderler açısından yılı yatırım programı ile ilişkilendirilmek kaydıyla genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin her türlü doğal afet giderlerini karşılamak amacıyla mevcut veya yeni açılacak tertiplerine aktarmaya,

Cumhurbaşkanı yetkilidir.

BAŞKAN – Evet, bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2019 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin (1)'inci fıkrasında yer alan “12.01.32.00-01.1.2.00-1-09.1 tertibinde yer alan ödenekten” ibaresinden sonra gelmek üzere “genel bütçe ödeneklerinin yüzde 10'unu aşmamak kaydıyla” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Erol Katırcıoğlu

Garo Paylan

Hüseyin Kaçmaz

İstanbul

Diyarbakır

Şırnak

BAŞKAN – Evet, Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bizler bütçe hakkını kullanıyoruz. Gerçi bir virgülünü değiştiremedik bir paragraf dışında ama şimdi bakın, biz bütçe hakkını yürütmeye veriyoruz ve biliyorsunuz, yürütmenin bu bütçe çerçevesinde harcamaları yapması lazım ama pratikte baktığımızda 5018 no.lu Kanun'un 21'inci maddesine göre "Bütçe kalemleri arasında genel bütçenin yüzde 10'unu aşmamak kaydıyla aktarma yapılabilir." diyor. Biz bu yüzde 10'un bile fazla olduğunu düşünüyoruz arkadaşlar, çok daha kısıtlanması lazım bütçe kalemleri arasında aktarmanın çünkü bütçe hakkı ortadan kalkar. Sayın Bakan bilmiyorum ne kadar aktardı şimdiye kadar bütçe kalemleri arasında ama Naci Bey inanın bir kalemden yüzde 50'sini alıp oraya, yüzde 70'ini buraya, yüzde 30'unu buraya bir aktarmalar yaptı ki inanın şurada oyladığımız bütçenin hiçbir anlamı kalmıyor yani 5018 no.lu Kanun ihlal ediliyor arkadaşlar. Sayın Maliye Bakanının da bu ihlali yapmaması için –yeni bir Maliye Bakanı- bu kanuna bu yüzde 10'luk sınırın dercedilmesini bir daha hatırlatmak istiyoruz, zaten kanunda var ama bu bütçe kanununa da bu yüzde 10'luk sınırın, en azından bu sınırın dercedilmesini hatta Sayın Maliye Bakanının da bu yüzde 10'luk sınırın çok daha altında bu düzenlemeleri yapması çağrısını yapıyoruz. Bu anlamda bu ibarenin dercedilmesini öneriyoruz, desteklerinizi bekliyoruz arkadaşlar.

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde, Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, bu 5'inci madde (3)'üncü fıkrada "Yatırımları Hızlandırma Ödeneği" başlığıyla verilen yetki son yıllarda özellikle çok istismar ediliyor. Hemen hemen hiçbir yatırımın maliyetini bilmiyoruz, ne kadar ödenek ayrıldığını bilmiyoruz. Buraya atılıyor, buradan çeşitli kalemlere gönderiliyor. Bunun kullanılmaması lazım yani bu, bütçe usulüne gerçekten uygun değil. Buradan kullanılıyor; nereye, hangi binaya, hangi yatırıma ne kadar harcama yapıldığı belli olmuyor. Bu bütçe kanununu istismar eden bir maddedir, bu şekilde kullanılıyor. Bunun sınırları en azından belli olmak durumundadır. Siz yeni, şeffaf, hesap verebilir bir Bakan olarak bu konularda gereken hassasiyeti gösterirseniz memnun oluruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan'ın önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

Aktarma, ekleme, devir ve iptal işlemleri

MADDE 6- (1) Bu Kanunla verilen ödeneklerin etkin ve verimli bir şekilde kullanılması amacıyla, kamu idarelerinin yıl içinde ortaya çıkabilecek ihtiyaç fazlası ödeneklerinin diğer kamu idarelerinin ödenek ihtiyacının karşılanmasında kullanılmasını temin etmek veya ödeneklerin öncelikli hizmetlerde kullanılmasını sağlamak üzere genel bütçe ödeneklerinin yüzde 10'unu aşmamak kaydıyla; genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin bütçelerine konulan (01), (02), (03), (05), (06), (07), (08) ve (09) ekonomik kodlarındaki ödenekleri kamu idareleri bütçeleri arasında veya Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin "Yedek Ödenek" tertibine aktarmaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.

2) Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinden hizmeti yaptıracak olan kamu idaresi, yıl içinde hizmeti yürütecek olan idarenin bütçesine, fonksiyonel sınıflandırma ayırımına bakılmaksızın ödenek aktarmaya yetkilidir.

(3) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, 10/7/2018 tarihli ve 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yaptıracığı işlere ilişkin ödeneklerini Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bütçesine aktarmaya yetkilidir.

(4) Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerinde yer alan ve tek merkezden yönetilmesi gereken ikmal ve tedarik hizmetleri ile bir fonksiyona ait bir hizmetin diğer bir fonksiyon tarafından yürütülmesi hâlinde ilgili ödeneği, fonksiyonlar arasında karşılıklı olarak aktarmaya ilgili kurumlar yetkilidir.

(5) Özel bütçeli idareler ile düzenleyici ve denetleyici kurumların (B) işaretli cetvellerinde belirtilen tahmini tutarlar üzerinde gerçekleşen gelirler ile (F) işaretli cetvellerinde belirtilen net finansman tutarlarını aşan finansman gerçekleşme karşılıklarını, idare ve kurumların bütçelerinin mevcut veya yeni açılacak tertiplerine ödenek olarak eklemeye Cumhurbaşkanlığınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kamu idareleri yetkilidir. Hazine yardımı alan özel bütçeli idarelerin 2018 yılında “06- Sermaye Giderleri” ve “07- Sermaye Transferleri” giderlerine finansman sağlamak üzere genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri bütçelerinden tahakkuka bağlanan Hazine yardımlarının bu idarelerce kullanılmayan kısımları, 2019 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karara uygun olarak mevcut veya yeni projelerin ödenek ihtiyacının karşılanmasında kullanılır.

(6) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri arasındaki kaynak transferleri ödenek aktarma suretiyle yapılır. Merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki idareler ve kurumlar arasındaki diğer kaynak transferleri tahakkuk işlemleriyle gerçekleştirilir. Bu işlemler karşılığı tahsil edilen tutarlar, ilgili kamu idaresince bir yandan (B) işaretli cetvellere gelir, diğer yandan (A) işaretli cetvellere ödenek kaydedilir.

(7) a) Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü bütçelerinin (özel ödenekler ve “03.9 Tedavi ve Cenaze Giderleri” ekonomik kodu ile “03.1.1.01 Emniyet Genel Müdürlüğü Güvenlik Hizmetleri Yatırımları” fonksiyonunu içeren tertipler hariç) mal ve hizmet alım giderleri ve sermaye giderleri ile ilgili tertiplerinde yer alan ödeneklerden yılı içinde harcanmayan kısımları, hizmetin devamlılığını sağlamak amacıyla bu tertiplere bütçe ile tahsis edilen ödeneklerin toplamının yüzde 30’unu aşmamak üzere ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydetmeye,

b) 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinin 21.01.36.00 ve 21.01.36.63 kurumsal kodu altında bulunan (03) ekonomik kodunu içeren tertiplerinde yer alan tanıtma amaçlı ödeneklerden harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçesinin aynı tertiplerine devren ödenek kaydetmeye,

c) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu bütçesinin 40.08.33.00-01.4.1.00-2-07.1 tertibinde yer alan ödenekten harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçesinin aynı tertibine devren ödenek kaydetmeye,

ç) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinin 26.01.31.00-04.8.1.02-1-07.1, 26.01.31.00-04.8.1.04-1-05.4, 26.01.31.00-04.8.1.06-1-05.4, 26.01.31.00-04.8.1.07-1-05.4, 26.01.31.00-04.8.1.08-1-05.4 ve 26.01.31.00-04.8.1.09-1-05.4 tertiplerinde yer alan ödeneklerden harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçesinin aynı tertiplerine devren ödenek kaydetmeye,

d) Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin 12.01.41.00-04.1.1.00-1-07.2, 12.01.41.00-04.1.1.00-1-05.6 ve 12.01.41.00-01.2.1.00-1-08.2 tertiplerinde yer alan ödeneklerden harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçesinin aynı tertiplerine devren ödenek kaydetmeye,

e) Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesinin “03.1.1.01 Emniyet Genel Müdürlüğü Güvenlik Hizmetleri Yatırımları” fonksiyonu altında yer alan yatırım ödeneklerinden harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçesinin aynı tertibine devren ödenek kaydetmeye,

f) İlgili mevzuatı gereğince özel gelir kaydedilmek üzere tahsil edilen tutarları, idare bütçelerinde söz konusu mevzuatta belirtilen amaçlar için tertiplenen ödenekten kullanılmak üzere genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydetmeye ve bütçelenen ödenekten gelir gerçekleşmesine göre ilgili tertiplere aktarma yapmaya, yılı içinde harcanmayan ödenekleri (2018 yılından devredenler de dâhil) ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydetmeye, bu hükümler çerçevesinde yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esaslar belirlemeye,

Cumhurbaşkanı yetkilidir.

BAŞKAN – Bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının madde metninden çıkarılmasını ve bent sıralamasının ona göre düzenlenmesini arz ve teklif ederiz.

Abdüllatif Şener

Bülent Kuşoğlu

Mehmet Bekaroğlu

Konya

Ankara

İstanbul

Cavit Arı

Emine Gülizar Emecan

Kamil Okyay Sındır

Antalya

İstanbul

İzmir

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerekçe...

BAŞKAN – O zaman gerekçeyi dağıtıldığı şekliyle tutanaklara geçmesi şekliyle önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Gerekçe:

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu’nun 6’ncı maddesinin (1) numaralı fıkrası ile Bütçe Kanunu’yla verilen ödeneklerin etkin ve verimli bir şekilde kullanılması amacıyla kamu idarelerinin yıl içinde ortaya çıkabilecek ihtiyaç fazlası ödeneklerinin diğer kamu idarelerinin ödenek ihtiyacının karşılanmasında kullanılmasını temin etmek veya ödeneklerin öncelikli hizmetlerde kullanılmasını sağlamak üzere genel bütçe ödeneklerinin yüzde 10’unu aşmamak kaydıyla genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin bütçelerine konulan (01), (02), (03), (05), (06), (07), (08) ve (09) ekonomik kodlarındaki ödenekleri kamu idareleri bütçeleri arasında veya Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin “Yedek Ödenek” tertibine aktarmaya Cumhurbaşkanı yetkili kılınmaktadır.

TBMM’de 16/11/2016 tarihinde kabul edilen 6761 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 1’inci maddesiyle değişik 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 21’inci maddesinin (1)’inci fıkrası “Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmaları kanunla yapılır. Ancak, harcamalarda tasarrufu sağlamak, dengeli ve etkili bir bütçe politikasını gerçekleştirmek üzere

genel bütçe ödeneklerinin yüzde onunu geçmemek kaydıyla, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmalarına ilişkin yetki ve işlemler ile usul ve esaslar merkezî yönetim bütçe kanununda belirlenir” hükmünü taşımaktadır.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu’nun 6’ncı maddesinin (1) numaralı fıkrası ile Cumhurbaşkanına 501 8 sayılı Kanun’un temel ilkeleri ve kurduğu mali sistemle bağdaşmayan yetkiler tanınmakta; genel bütçe ödeneklerinin yüzde 10’u aşmamak kaydıyla genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin bütçelerinin (01), (02), (03), (05), (06), (07), (08) ve (09) ekonomik kodlarındaki ödenekleri idarelerin kendi bütçeleri aktarmaya veya Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin “Yedek Ödenek” tertibine aktarmaya Cumhurbaşkanı yetkili kılınmaktadır.

Anayasa’nın 7’nci maddesinde “Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi’nindir. Bu yetki devredilemez” denilmektedir.

Anayasa’nın 87’nci maddesinde “bütçe hakkı”nın Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu hüküm altına alınmıştır.

Cumhurbaşkanına çerçevesi çizilmemiş, esasları belirlenmemiş bir alanda hiçbir sınırlamaya bağlı olmaksızın geniş yetkiler tanınarak yasama yetkisinin devri yapılamaz. Söz konusu aktarma toplamı için genel bütçe ödeneklerinin yüzde 10’u gibi bir limitin konulması çerçeve çizme, sınır getirme anlamında bulunmamaktadır. Bütçe Kanunu’na Anayasa’ya aykırı olarak bütçe dışı hükümler konularak mevcut kanun hükümlerinin değiştirilmesi veya bütçe yılı itibarıyla zımnen kaldırılması Anayasa’nın 87’inci ve 161’inci maddelerine de aykırıdır.

Söz konusu düzenleme Anayasa’nın 7, 87, 161’inci maddelerine aykırı olduğundan bu önerge verilmektedir.

BAŞKAN – 6’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7’nci maddeyi okutuyorum:

Diğer bütçe işlemleri

MADDE 7- (1) Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı bütçesinin 38.01.02.00-09.4.2.20-2-05.2 (Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı) tertibinde yer alan ödenek, bu Program kapsamında lisansüstü eğitim veren yükseköğretim kurumlarına, görevlendirilen öğrencilerin sayıları ve öğrenim alanları dikkate alınarak mal ve hizmet alımlarında kullanılmak üzere tahakkuk ettirmek suretiyle ödenir. Ödenen bu tutar karşılığını bir yandan ilgili yükseköğretim kurumunun (B) işaretli cetveline öz gelir, diğer yandan (A) işaretli cetveline ödenek kaydetmeye ilgili yükseköğretim kurumu yetkilidir.

(2) 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 43 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi, 44 üncü, 46 ncı, 58 inci, ek 25 inci, ek 26 ncı ve ek 27 nci maddeleri ile 19/11/1992 tarihli ve 3843 sayılı Kanunun 7 nci maddesi uyarınca tahsil edilen tutarlar ve diğer gelirler, yükseköğretim kurumları bütçelerine özel gelir ve özel ödenek olarak kaydedilmez. Tahsil edilen bu tutar ve gelirler, ilgili yükseköğretim kurumu bütçesine öz gelir olarak kaydedilir. Kaydedilen bu tutarlar karşılığı olarak ilgili yükseköğretim kurumu bütçesine konulan ödenekler, gelir gerçekleştirmelerine göre kullanılır.

(3) Öz gelir karşılığı olarak ilgili yükseköğretim kurumu bütçesinin (A) işaretli cetvelinde fonksiyonel sınıflandırmanın dördüncü düzeyinde tertiplenen ödenekler arasında (09.6.0-Eğitime Yardımcı Hizmetler fonksiyonu altında öz gelir karşılığı tefrik edilen ödenekler arasında yapılacak aktarmalar hariç) aktarma yapılamaz.

(4) Cumhurbaşkanı;

a) Emniyet Genel Müdürlüğünün öğrenim ve eğitim müesseselerinde okutulan ve eğitim gören yabancı uyruklu öğrenci ve personele yapılan giderler karşılığında ilgili devletler veya uluslararası kuruluşlar tarafından ödenen tutarları,

b) NATO makamlarınca yapılan anlaşma gereğince yedek havaalanlarının bakım ve onarımları için ödenecek tutarları,

c) Gümrük idarelerince tahsil edilerek Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna intikal ettirilen bandrol ücretlerinin yüzde 2'si oranında Ticaret Bakanlığı hizmetleri için söz konusu Kurumca ödenecek tutarları,

aynı amaçla kullanılmak üzere bir yandan genel bütçeye gelir, diğer yandan ilgili idare bütçelerinde açılacak özel tertiplere ödenek kaydetmeye ve bu suretle ödenek kaydedilen tutarlardan yılı içinde harcanmayan kısımları ertesi yıla devretmeye yetkilidir.

BAŞKAN – 7'inci madde üzerinde görüşme açıyorum.

Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi okutuyorum:

Mali kontrole ilişkin hükümler

MADDE 8- –(1) 5018 sayılı Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri;

a) Arızı nitelikteki işleriyle sınırlı kalmak koşuluyla yıl içinde bir ayı aşmayan sürelerle hizmet satın alınacak veya çalıştırılacak kişilere yapılacak ödemeleri,

b) İlgili mevzuatı uyarınca kısmi zamanlı hizmet satın alınan kişilere yapılacak ödemeleri,

c) 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununun 25 inci maddesi gereğince aday, çırank ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere yapılacak ödemeleri,

ç) İlgili mevzuatı uyarınca ders ücreti karşılığında görevlendirilen ve üzerinde resmi görevi bulunmayanlara yapılacak ödemeleri,

bütçelerinin (01.4) ekonomik kodunda yer alan ödenekleri aşmayacak şekilde yaparlar ve söz konusu ekonomik kodu içeren tertiplere ödenek eklenemez, bütçelerin başka tertiplerinden (bu ekonomik kodu içeren tertiplerin kendi arasındaki aktarmalar ile 6 ncı maddenin ikinci fıkrası kapsamında yapılan aktarmalar hariç) ödenek aktarılamaz ve ödenek üstü harcama yapılamaz. Ancak, bu ekonomik kodu içeren tertiplerden yapılması gereken akademik jüri ücreti ödemeleri ile (ç) bendi kapsamındaki ödemeler için gerekli olan tutarları ilgili tertiplere aktarmaya Cumhurbaşkanını yetkilidir.

(2) Bu Kanuna bağılı (T) işaretli cetvelde yer alan taşıtlar, ancak çok acil ve zorunlu hâllere münhasır olmak kaydıyla ilgili bakanlığın teklifi üzerine Cumhurbaşkanını kararı ile edinilebilir.

(3) 5018 sayılı Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri, sürekli işçileri ve geçici işçileri, bütçelerinin (01.3) ile (02.3) ekonomik kodlarını içeren tertiplerde yer alan ödenekleri aşmayacak sayı ve/veya süreyle istihdam edebilirler. Bu işçilerle ilgili toplu iş sözleşmelerinden doğacak yükümlölükler, ihbar ve kıdem tazminatı ödemeleri, asgari ücret ve sigorta prim artışı nedeniyle meydana gelecek ödenek ihtiyaçlarını ödenek aktarmak suretiyle karşılamaya Cumhurbaşkanını yetkilidir. Bu fıkrafta belirtilen ekonomik kodlara bu durumlar dışında (söz konusu ekonomik kodlar arasındaki aktarmalar ile bu kodlar için birimler arası aktarmalar hariç) hiçbir şekilde ödenek aktarması yapılamayacağı gibi bütçenin başka tertiplerinden işçi ücreti ve fazla süreli çalışma ve/veya fazla çalışma ücreti de ödenemez. Bu fıkradaki ödenek aktarmasına ilişkin kısıtlamalar, kendi bütçe tertiplerinden aktarma yapılması koşuluyla TÜBİTAK için uygulanmaz.

(4) 5018 sayılı Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinin harcama yetkilileri, sürekli işçiler ile geçici işçilerin fazla çalışmaları karşılığı öngörülen ödeneğe göre iş programlarını yapmak, bu ödeneği aşacak şekilde fazla süreli çalışma ve/veya fazla çalışma yaptırmamak ve ertesi yıla fazla süreli çalışma ve/veya fazla çalışmadan dolayı borç bıraktırmamakla yükümlüdürler. Deprem, yangın, su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ ve benzeri afetler nedeniyle yürürlüğe konulacak Cumhurbaşkanlığı kararları uyarınca yaptırılacak fazla çalışmalar ile fazla çalışma ücret ödemelerine ilişkin ilama bağlı borçlar için yapılacak aktarmalar hariç fazla süreli çalışma ve/veya fazla çalışma ücret ödemeleri için hiçbir şekilde ödenek aktarması yapılamaz.

(5) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler tarafından uluslararası anlaşma, kanun ve kararnameler gereği üye olunanlar dışındaki uluslararası kuruluşlara, gerekli ödeneğin temini hususunda Cumhurbaşkanlığının uygun görüşü alınmadan üye olunamaz ve katılma payı ile üyelik aidatı adı altında herhangi bir ödeme yapılamaz.

(6) Ticaret Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığının uluslararası anlaşma, kanun ve kararnamelerle Türkiye Cumhuriyeti adına üye olduğu uluslararası kuruluşlara ilişkin işlemlerine (katılma payı ödemeleri dâhil) beşinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(7) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerince işletilen eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, çocuk bakımevi, kreş, spor tesisi ve benzeri sosyal tesislerin giderleri, münhasıran bu tesislerin işletilmesinden elde edilen gelirlerden karşılanır. Bu yerlerde, merkezi yönetim bütçesi ile döner sermaye ve fonlardan ücret ödenmek üzere 2019 yılında ilk defa istihdam edilecek yeni personel görevlendirilmez.

(8) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, gerekli tedbirleri alarak bütçelerinin “03.3- Yolluk Giderleri”, “03.6- Temsil ve Tanıtma Giderleri”, “03.7- Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri” ile “03.8- Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri” ekonomik kodlarını içeren tertiplerine tahsis edilen ödeneği aşmayacak şekilde harcama yaparlar. Söz konusu idarelerce anılan tertiplere bütçelerinin diğer tertiplerinden aktarılabacak ödenek tutarları ile bu Kanunun 6 ncı maddesinin beşinci fıkrası kapsamında eklenecek ödenek tutarları toplamı bu tertiplerin başlangıç ödeneklerinin yüzde 10’unu aşamaz. Ancak, ihtiyaç hâlinde söz konusu ekonomik kodları içeren tertiplerin başlangıç ödeneklerinin yüzde 10’unu aşan aktarma ve bu Kanunun 6 ncı maddesinin beşinci fıkrası kapsamında ödenek ekleme işlemlerini yapmaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir. Yükseköğretim kurumlarınca 6 ncı maddenin beşinci fıkrasına istinaden Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı kapsamında 03.3- Yolluk Giderleri ile 03.7- Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri ekonomik kodlarını içeren tertiplere yapılacak ekleme işlemlerinde bu fıkarda yer alan sınırlamalar uygulanmaz.

BAŞKAN – 8’inci madde üzerinde görüşme açıyorum.

Söz talebi? Yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, son söz verecek misiniz?

BAŞKAN – Vereceğim, bütün gruplara vereceğim.

8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9’uncu maddeyi okutuyorum:

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yatırım Harcamaları, Mahalli İdareler ve Fonlara İlişkin Hükümler

Yatırım harcamaları

MADDE 9- (1) 2019 Yılı Yatırım Programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projeler dışında herhangi bir projeye harcama yapılamaz. Bu cetvellerde yer alan projeler ile ödeneği toplu olarak verilmiş projeler kapsamındaki yıllara sari işlere (Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca gerçekleştirilecek şehir içi raylı ulaşım sistemleri ve metro yapım projeleri ile diğer demiryolu yapımı ve çeken araç projeleri hariç) 2019 yılında başlanabilmesi için proje veya işin 2019 yılı yatırım ödeneği, proje maliyetinin yüzde 10'undan az olamaz. Bu oranın altında kalan proje ve işler için gerektiğinde projeler, 2019 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar esaslarına uyulmak ve öncelikle kurumların yatırım ödenekleri içinde kalmak suretiyle revize edilebilir.

(2) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, yatırım programında ödenekleri toplu olarak verilmiş yıllık projelerinden makine-teçhizat, büyük onarım, idame-yenileme, tamamlama ile bilgisayar yazılımı ve donanımı projelerinin detay programları ile alt projeleri itibarıyla tatad edilen ve edilmeyen toplulaştırılmış projeler ile ilgili işlemlerde 2019 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar esasları uygulanır.

(3) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerine yatırım projeleri ile ilgili olarak yapılacak ödenek ekleme, devir ve aktarma işlemleri 2019 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Kararda yer alan usul ve esaslara göre yatırım programı ile ilişkilendirilir.

(4) 2019 Yılı Yatırım Programına ek yatırım cetvellerinde yıl içinde yapılması zorunlu değişiklikler için 2019 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Kararda yer alan usullere uyulur.

(5) 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu ile İl Yatırım ve Hizmetlerine İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 28/A maddesi ve geçici 10 uncu maddesi gereği 2019 yılı bütçesine devren kaydedilecek ödenekler, Strateji ve Bütçe Başkanlığına bilgi vermek kaydıyla proje sahibi ilgili kurum tarafından Yatırım Programında yer alan projelerle ilişkilendirilir.

BAŞKAN – 9'uncu madde üzerinde görüşme açıyorum.

Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BAŞKAN – 10'uncu maddeyi okutuyorum:

Mahalli idarelere ilişkin işlemler

MADDE 10- (1) Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin;

a) 12.01.32.00-06.1.0.07-1-05.2 tertibinde yer alan ödenek, 13/1/2005 tarihli ve 5286 sayılı Kanun uyarınca il özel idarelerine devredilen personelin aylık ve diğer her türlü mali ve sosyal haklarına ilişkin ödemelerini karşılamak üzere il özel idarelerine,

b) 12.01.32.00-06.1.0.08-1-07.1 tertibinde yer alan ödenek, Köylerin Altyapısının Desteklenmesi Projesi (KÖYDES) kapsamında köylerin altyapı ihtiyaçları için il özel idareleri ve/veya köylere hizmet götürme birliklerine,

c) 12.01.32.00-06.1.0.09-1-07.1 tertibinde yer alan ödenek, Su Kanalizasyon ve Altyapı Projesi (SUKAP) kapsamında belediyelerin içme suyu ve atık su projelerini gerçekleştirmek üzere İller Bankası Anonim Şirketine,

tahakkuk ettirmek suretiyle kullanılır. SUKAP kapsamında ihtiyaç olması hâlinde genel bütçe kapsamındaki ilgili kamu idaresi bütçesine veya özel bütçeli idare bütçesine ödenek aktarılabilir. Bu fıkra kapsamında ilgili idarelere yapılan Hazine yardımları haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz.

(2) Birinci fıkranın (a) bendine göre yapılacak ödemelere ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından birlikte belirlenir.

(3) Birinci fıkranın (b) ve (c) bentlerinde yer alan ödeneklerin, 2019 Yılı Yatırım Programında belirlenmesini müteakip, KÖYDES Projesi için iller bazında; SUKAP için ise belediyeler bazında dağılımı, kullanılması, izlenmesi ve denetimine ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı tarafından karara bağlanır.

BAŞKAN – 10’uncu madde üzerinde görüşme açıyorum.

Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11’inci maddeyi okutuyorum:

Fonlara ilişkin işlemler

MADDE 11- (1) Türk Silahlı Kuvvetlerinin stratejik hedef planı ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının ihtiyaç planları uyarınca temini gerekli modern silah, araç ve gereçler ile gerçekleştirilecek savunma ve NATO altyapı yatırımları için yıl içinde yapılacak harcamalar; 7/11/1985 tarihli ve 3238 sayılı Kanunla kurulan Savunma Sanayii Destekleme Fonunun kaynakları, bu amaçla bütçeye konulan ödenekler ve diğer ayni ve nakdi imkânlar birlikte değerlendirilmek suretiyle Savunma Sanayii İcra Komitesince tespit edilecek esaslar çerçevesinde karşılanır.

(2) Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına bütçe ile tahsis edilen mevcut ödeneklerden birinci fıkra hükümleri gereğince tespit edilecek tutarları; Emniyet Genel Müdürlüğüne bütçe ile tahsis edilen mevcut ödeneklerden zırhlı araç, uçak ve helikopter, insansız hava araçları (İHA), uçuş simülâtörü, Elektronik Harp (HEWS) ve Haberleşme ve Kent Güvenlik Yönetim Sistemleri (KGYS) projeleri ile istihbarat ve güvenliğe yönelik alımlara ilişkin tutarları; Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğüne bütçe ile tahsis edilen mevcut ödenekler ile bu Genel Müdürlük bütçesine kaydedilen ödeneklerden motorbot alımına yönelik tutarları; Orman Genel Müdürlüğüne bütçe ile tahsis edilen mevcut ödenekler ile bu Genel Müdürlük bütçesine kaydedilen ödeneklerden Helikopter Alım Projesine ilişkin tutarları; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesi ödeneklerinden petrol ve doğalgaz boru hatları entegre güvenlik sistemi tedarikine ilişkin tutarları; Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına bütçe ile tahsis edilen mevcut ödeneklerden Afet Sonrası Görüntü İşleme İstasyonu Kurulması Projesine ilişkin tutarları; Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumuna bütçe ile tahsis edilen mevcut ödenekler ile bu Kurum bütçesine kaydedilen ödeneklerden yüksek hızlı rüzgar tüneli yapımına yönelik tutarları; Sivil Havacılık Genel Müdürlüğüne bütçe ile tahsis edilen ödenekler ile bu Genel Müdürlük bütçesine kaydedilen ödeneklerden Özgün Helikopter Projesi Sertifikasyonu, Bölgesel Sivil Uçak Projesi Sertifikasyonu ve diğer sertifikasyon faaliyetlerine dair projelere ilişkin tutarları; ilgili hizmetleri gerçekleştirmek üzere Savunma Sanayii Destekleme Fonuna ödemeye ilgisine göre; Millî Savunma Bakanı, İçişleri Bakanı, Sağlık Bakanı, Tarım ve Orman Bakanı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, Sanayi ve Teknoloji Bakanı veya Ulaştırma ve Altyapı Bakanı yetkilidir.

(3) Savunma Sanayii Destekleme Fonundan Hazineye yatırılacak tutarları bir yandan genel bütçeye gelir, diğer yandan Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin ilgili tertiplerine ödenek kaydetmeye ve geçen yıllar ödenek bakiyelerini devretmeye Cumhurbaşkanını yetkilidir.

(4) İlgili yıllar bütçe kanunları uyarınca, yürütülmesi öngörülen projeler için Savunma Sanayii Destekleme Fonuna aktarılan tutarlardan kullanılmayan kısımlar, Savunma Sanayii Destekleme Fonundan ilgili genel bütçeli idarenin merkez muhasebe birimi hesabına; özel bütçeli idarelerde ise muhasebe birimi hesabına yatırılır ve ilgili idarenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Gelir kaydedilen tutarlar karşılığını ilgili idare bütçesine ödenek kaydetmeye genel bütçeli idarelerde Cumhurbaşkanını, özel bütçeli idarelerde ise ilgili özel bütçeli idare yetkilidir. Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı dışındaki idarelerde ödenek kaydı yılı yatırım programı ile ilişkilendirilerek yapılır.

BAŞKAN – 11’inci madde üzerinde görüşme açıyorum.

Söz talebi? Yok.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12’nci maddeyi okutuyorum:

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Hazine garantili imkân ve dış borcun ikraz limiti ile borç üstlenim taahhüt limiti ve borçlanmaya ilişkin işlemler

MADDE 12- (1) 2019 yılında, 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna göre sağlanacak; garantili imkân ve dış borcun ikraz limiti 4,5 milyar ABD Dolarını aşamaz.

(2) 1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile belirlenen başlangıç ödeneklerinin yüzde üçüne kadar ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebilir. Hazine ve Maliye Bakanı ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin kamu sermayeli bankalar ile kamu kurum ve kuruluşları arasındaki dağılımını, senetlerin vade, faiz ve diğer şartlarını belirlemeye yetkilidir.

(3) 2019 yılında 4749 sayılı Kanunun 8/A maddesi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığınca sağlanacak borç üstlenim taahhüdü 4,5 milyar ABD Dolarını aşamaz.

BAŞKAN – 12’nci madde üzerinde görüşme açıyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Söz istiyorum.

BAŞKAN – Söz talebi var.

Sayın Bekaroğlu, buyurunuz lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; bu maddeyle, -borçlanmayla ilgili bir madde-(2)’nci bendinde “1’inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile belirlenen başlangıç ödeneklerinin yüzde üçüne kadar ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebilir.” diyor. Daha evvel, geçen sene, hatırlayacaklardır arkadaşlar, bu yüzde 1’di, şimdi yüzde 3’e kadar artırılıyor, başlangıç ödeneğinin yüzde 3’ü değerli arkadaşlarım. Bütçenin başlangıç ödeneğini biliyor musunuz değerli arkadaşlar? 30 milyarın üzerinde. Bir anda yüzde 1’den yüzde 3’e çıkıyor ve 20 milyarlık bir fark ortaya çıkıyor ve bunları hiç görmüyoruz, bu nereye gidiyor? “Bu bütçe borç bütçesidir, borç ödeme

bütçesidir.” dediğimiz zaman da kızılıyorsunuz, işte “Hayır, bu bütçe bizi uçuracak bütçedir.” deniliyor. Öyle değil yani dikkat ederseniz, bu maddeyi baştan sona okursanız görürsünüz, gerçekten borç bütçesidir.

Sayın Bakanım, siz geçenlerde şöyle bir açıklama yaptınız, çok da güzel anlattınız, Türkçeye de hâkinsiniz, iyi konuşuyorsunuz, dediniz ki: “Bir ülkenin başkentinde ekonomik saldırı planlandı, hazırlandı.” Biz de “Bu nedir yani? Bir oturum yapalım Mecliste, kim bize savaş açmış, biz de bir tedbir alalım... Ama onu reddetti Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu yani 1’inci parti grubu reddetti.

Değerli arkadaşlarım, Hükûmet ya “Kriz yok.” diyor ya da “Bir saldırı var ama bu kriz değil yani şu anda yaşamakta olduğumuz sorun ekonomik değildir, bizim yanlış yönetimimizden de kaynaklanmıyor ama dışarıdan bize bir saldırı var.” diyor; millete, herkese böyle anlatıyor. Değil, eğer böyle olsaydı bütçeniz böyle borç bütçesi olmazdı Sayın Bakanım. Siz Türkiye’yi on altı, on yedi seneden beri borca batırdınız, dünya kadar para aldınız, rakamlar ortada. 140 milyar dolar civarındaki Türkiye’nin borcu şu anda 460 milyar dolar ve bu parayı da borcu ödeyecek bir ekonomik altyapının oluşmasına kullanmadınız, inşaata, betona gömdünüz, şimdi inşaat sektöründe çok ciddi bir kriz var, problem var, onu da aşamıyorsunuz. Bunu itiraf edeceğiniz yerde, “Biz yanlış yaptık, bundan sonra böyle bir yanlışla düşmeyeceğiz.” diyeceğiniz yerde “Hayır, böyle bir şey yoktur, bize dışarıdan saldırı vardır.” diyorsunuz ve eski bildiğimiz yöntemlerle mücadele etmeye çalışıyorsunuz. Buradan bir çıkış yok değerli arkadaşlarım.

Şimdi, bütün palyatif tedbirlerle gidiyorsunuz. Bu inşaat sektöründe ortaya çıkan krizi de millete yüklemeye çalışıyorsunuz. İnşaat sektörünü kurtarmak için doğru, yanlış kararlar alındı, alınmadı, bilmiyoruz ama deniliyor ki: “Emlak üzerinden devlet satın alacak bütün bu 1 milyon civarındaki fazla konutu.” Bu ne demektir değerli arkadaşlarım? Böyle bir para yok. Bu, milletin vergisiyle bu sektör kurtarılacak anlamına geliyor. Bunları topladığınız zaman ortaya çıkan şey, siz aslında ipin ucunu kaybetmişsiniz, ne olacağını çok da bilmiyorsunuz. Niye bilmiyorsunuz? Çünkü gerçeği kabul etmiyorsunuz, “Bizim hatamızdan kaynaklandı, problem şudur, yapıda şöyle bir problem var...” Siz bunu düzeltmek için, tedbir alabilmeniz için öncelikle bu problemi kabul etmek mecburiyetindediniz. Algı yapıyorsunuz Sayın Bakanım. Hani “Bir ülkenin başkentinden bize ekonomik saldırı var, buradan bir saldırı tertiplenmiştir.” diyorsunuz ya, öyle bir şey yok. Eğer varsa böyle bir saldırı, bu ülkeye bir komplo varsa bu komplo Türkiye’nin başkenti Ankara’da, siz bu komployu yapıyorsunuz. Bu komplonun adı da algı operasyonudur. Yani hatalarınızı başkalarına yamak istiyorsunuz. Nasıl krizi soğancılara efendim, pazar yerindeki gariban esnafa yaymaya çalışıyorsunuz... Öyle bir algı var ki Türkiye’de soğan üreticileri... Soğan ne yapılır arkadaşlar ya? Soğanı topladınız. Ne yapılır? Gidip depoya... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin, Allah Allah! Madde üzerinde konuşuyor, konuşur.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum.

Pazar yerlerinde esnafa şey yapıyorsunuz. Hatalarınızdan kaynaklanan ekonomik krizin, har vurup savurmayla yaptığınız, betona gömdüğünüz, yandaşa dağıttığınızdan dolayı ortaya çıkan ekonomik krizin faturasını vatandaşa kesmeye çalışıyorsunuz. Bu da bir borç bütçesidir değerli arkadaşlarım. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

Teşekkür ettim Sayın Bekaroğlu.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, bu 12’nci maddenin (2)’nci bendiyle ilgili bir soru sormak istiyorum. Burada klasik olarak başlangıç ödeneklerinin -ki bu sene için 4,949 milyarlık bir başlangıç ödeneği var- daha önce yüzde 1’ine kadar olan ikrazen özel tertip devlet içi borçlanma senedi ihraç edilmesi yüzde 3’e kadar çıkarılıyor; çok önemli bir artış. Buna neden ihtiyaç duyuldu? İç borçlanma senedinin ihracıyla ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki veriliyor ama “Bunun kamu sermayeli bankalar, kamu kuruluşları arasındaki dağılımını, senetlerin vade, faiz ve diğer şartlarını belirlemeye yetkilidir.” ibaresine gerek var mı, neden gerek duydunuz? Sayın Bakana sordum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakana sordum ama...

BAŞKAN – Tamam, Sayın Bakana söz vereceğim, Sayın Yılmaz da söz istiyor da...

Bir daha tekrarlayın isterseniz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, 12’nci maddeyle ilgili olarak bir soru sordum. (2)’nci bentte, daha önce klasik olarak “Başlangıç ödeneklerinin yüzde 1’ine kadar ikrazen özel tertip devlet iç borçlanma senedi ihraç edebilir.” diyor, her yıl böyleydi, bu sene 3’e çıkarılıyor bu. 949 milyarlık başlangıç ödeneği var, 3 katına çıkarıyoruz, çok önemli bir artış var. Buna neden ihtiyaç duyduk?

Bir de burada Hazine ve Maliye Bakanına bu iç borçlanma senetlerinin kamu bankaları, kamu kurum ve kuruluşları arasındaki dağılımını, senetlerin vade faiz ve diğer şartlarını belirleme yetkisi de alıyorsunuz, buna gerek var mı? Neden böyle bir gerek duydunuz, onu sordum. Bu 2 sorum vardı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ben de Bülent Bey’in sorusundan hareketle şunu sormak istiyorum. Şimdi siz dediniz ki Sayın Başkan: “Bütçe kanunu bir yıllık bir süreyi kapsıyor.” Dolayısıyla önümüzdeki üç beş yıllık orta vadeyi kapsamıyor. Dolayısıyla bir yılın içerisinde biz 2019, 2020, 2021’i kapsayacak bir orta vadeli program, yeni ekonomik program açıkladık. Onun içerisinde 2019 için neyi öngöremiyoruz da böyle bir tedbire ihtiyaç duyuyoruz? Nedir, Yani bu ihtiyaç nereden doğdu? Ve eğer siz İşsizlik Fonu’na bunu satmayı düşünüyorsanız İşsizlik Fonu’nun zaten şu anda parası yok, kâğıt üzerinde parası var. İşsizlik Fonu için toplanan primler ihalelerde size ROT olarak veriliyor ve siz de bunu harcıyorsunuz. Eğer oradan bugün para kullanmaya kalksanız borçlanmanız gerekiyor, ilave borçlanma yapmanız. Orada da böyle bir nakit yok. Yani bu ihtiyaç niye doğdu, ne yapmayı düşünüyorsunuz bununla? Çünkü belirsizlik... Bir yıllık bir vade ve 2019’un rakamlarını belirlediniz, makro büyüklüklerini belirlediniz, o makro büyüklükler çerçevesinde buna niye ihtiyaç var?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Öyle bir başladınız ki sanki ben yanlış söyledim gibi geldi.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, hayır...

BAŞKAN - Beş yıllık bütçe yapıyormuşuz gibi birden hissiyata kapıldım.

Sayın Bakan...

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ BERAT ALBAYRAK – Bunu deminki konuşmanın içerisinde kısa da geçtim ama ifade edeyim: Bu, uzun yıllardır süregelen yüzde 1’lik limit ikrazen herhangi bir duruma, ihtiyaca binaen Hazine Bakanlığının kullandığı bir enstrüman. Bu yıl için bunu koymamızın sebebi gayet basit. Bu geçtiğimiz dönemde yaşadığımız olası ve potansiyel herhangi bir finansal saldırıya karşı -sadece kamu anlamında herhangi bir kurum değil, herhangi olabilir, finansal olan kurumlarımıza karşı- ihtiyaç dâhilinde devletimizin elinde kullanma amaçlı aldığı bir yetki. 2008’de yaşanan süreçte 2009 yılında kullanmak için aynısı kullanılmıştı, bütçeden geçti ama ihtiyaç olmadı, kullanılmadı. Burada da aynı bir yol izledik, olası Türkiye’de ağustos ayındakine benzer herhangi bir süreç yaşanırsa çok hızlı refleks verme, özellikle kamu kurumlarımız özelinde hızlı refleks verme noktasında ikrazen ki ikrazen enstrümanlardan bahsettiğimiz özel tertip DİBS’ler borç yükümlülüğü olarak da görülmediği için nette Hazine borçluluğunu artıran bir unsur da değil ki yüzde 1’i bunun 9,5, yüzde 3’ü yaklaşık 28,5 milyara tekabül eden bir rakama ulaşıyor. Dolayısıyla bu amaçla kullanılmış, tedbir amaçlı kullanılmış bir değişiklik. Genel anlamda özeti bu.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

12’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir ve giderlere ilişkin diğer hükümler

MADDE 13- (1) 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 51 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi ile 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca il özel idareleri ve belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren altyapı yatırımlarında Cumhurbaşkanınca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar, 5302 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile 5393 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında hesaplanan faiz dâhil borç limitinin hesaplanmasına dâhil edilir. Ancak, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile sermayesinin yüzde 50’sinden fazlasına sahip oldukları şirketler tarafından Avrupa Birliği ile katılım öncesi mali iş birliği çerçevesinde desteklenen projelerin finansmanı için yapılan borçlanmalar, çok taraflı yatırım ve kalkınma bankaları ile yabancı devlet kuruluşlarından doğrudan veya İller Bankası Anonim Şirketi aracılığıyla yapılan borçlanmalar ile SUKAP kapsamında yürütülecek işler için İller Bankası Anonim Şirketinden yapılan borçlanmalarda söz konusu borç stoku limitine uyma şartı aranmaz.

(2) Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin politik risk kapsamında yapacağı tahsilatın ve Bankanın faaliyet kârlarından Hazineye tekabül eden temettü tutarlarının ve olağanüstü yedek akçelerinin tamamı veya bir kısmını, Bankanın politik risk alacağına mahsup etmeye ve mahsup işlemlerini mahiyetlerine göre ilgili Devlet hesaplarına kaydetmeye Hazine ve Maliye Bakanı, bu işlemlere karşılık gelen tutarları bir yandan bütçeye gelir, diğer yandan da ilgili tertiplere ödenek kaydetmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.

(3) 2006 yılından önce katma bütçeli olan idarelerden 5018 sayılı Kanunla genel bütçe kapsamına alınanların ilgili mevzuatında belirtilen kurum gelirleri, genel bütçe geliri olarak tahsil edilir.

(4) 4/12/1984 tarihli ve 3096 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamındaki tabii kaynakların ve tesislerin işletme haklarının devrinden elde edilen gelirlerin tamamı genel bütçeye gelir kaydedilir.

BAŞKAN - 13'üncü madde üzerinde görüşme açıyorum ama burada maddenin yazımında bir hata var. Bu bütçe teklifinin 13'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasında bir mükerrerlik var. Maddenin orijinal nüshasında yer alan "...ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren altyapı yatırımlarında Cumhurbaşkanınca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar..." ibaresi mükerrer olarak iki defa arka arkaya geçmektedir. Bu fıkranın redaksiyona tabi tutulması gerekiyor.

Redaksiyon yetkisiyle birlikte maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yetki

MADDE 14 - (1) Bu Kanunda ve diğer kanunlarda Cumhurbaşkanına veya Cumhurbaşkanlığına bütçenin uygulanmasına yönelik verilen yetkilerin kullanımı ve devrine ilişkin hususlar Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir.

BAŞKAN - 14'üncü madde üzerinde görüşme açıyorum.

Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 15- (1) Bu Kanun 1/1/2019 tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 15'inci madde üzerinde görüşme açıyorum.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 16- (1) Bu Kanunu Cumhurbaşkanı yürütür.

(2) Türkiye Büyük Millet Meclisi ile ilgili hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Sayıştay Başkanlığı ile ilgili hükümlerini Sayıştay Başkanı, düzenleyici ve denetleyici kurumlara ilişkin hükümlerini kendi kurulları ve/veya kurum başkanları yürütür.

BAŞKAN – 16'ncı maddeyi oylarınıza sunacağım ama bunda da "Bu Kanunu Cumhurbaşkanı yürütür." denilmiş. Bunun da "Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür." olarak redakte edilmesi gerekiyor.

Redaksiyon yetkisiyle birlikte maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin tümü kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Değerli arkadaşlar, daha bitmedi, acele etmeyin.

Değerli arkadaşlar, şimdi 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın maddelerinin oylamalarına başlıyoruz.

1'inci ve 2'nci maddeler okunmuştu.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Denge

MADDE 3- (1) 2017 yılı bütçe giderleri ile bütçe gelirleri toplamaları arasında, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin 49.299.964.543,60 Türk Lirası gider fazlası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin 6.716.199.653,86 Türk Lirası gelir fazlası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların 301.675.186,91 Türk Lirası gelir fazlası,

gerçekleşmiştir.

(2) 2017 yılı merkezi yönetim net bütçe gider fazlası 47.779.336.035,52 Türk Lirasıdır.

BAŞKAN – 3’üncü madde üzerinde görüşme açıyorum.

Söz talebi? Yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devredilen, iptal edilen ve tamamlayıcı ödenek

MADDE 4- (1) 2017 yılı merkezi yönetim kesin hesap gider cetvellerinde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin harcanmayan toplam 713.413.988,74 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin harcanmayan toplam 168.044.559,60 Türk Lirası,

ödenegi ertesi yıla devredilmiştir.

(2) Merkezi yönetim kesin hesap gider cetvellerinde gösterildiği üzere, 2017 yılı içinde kullanılan ve ertesi yıla devredilen özel ödenekler dışında kalan ödeneklerden, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin 29.716.563.058,13 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin 5.271.270.490,74 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların 598.202.673,10 Türk Lirası, ödenegi iptal edilmiştir.

(3) Merkezi yönetim kesin hesap gider cetvellerinde gösterildiği üzere, kamu idarelerinin 2017 yılı ödenek üstü giderlerini karşılamak üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için 28.418.275.398,31 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idareler için 6.078.864,31 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlar için 57.029,91 Türk Lirası, tamamlayıcı ödenek kabul edilmiştir.

BAŞKAN – 4’üncü madde üzerinde görüşme açıyorum.

Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet borçları

MADDE 5- (1) Devlet borçlarına ilişkin cetvellerde gösterildiği üzere 2017 yılı sonu itibarıyla;

- a) 535.448.147.836,29 Türk Lirası kısa, orta ve uzun vadeli Devlet iç borcu,
 - b) 343.043.518.016,01 Türk Lirası Devlet dış borcu,
 - c) 68.417.473.957,07 Türk Lirası Hazine garantili borç,
- mevcuttur.

BAŞKAN – 5’inci madde üzerinde görüşme açıyorum.

Söz talebi? Yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 6- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – 6’ncı madde üzerinde görüşme açıyorum.

Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 7- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – 7’nci madde üzerinde görüşme açıyorum.

Bir adet önerge vardır; okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Komisyonumuzda görüşülmekte olan (1/275) esas numaralı 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı’nın yürütmeyi düzenleyen 7’nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Yürütme

MADDE 7- (I) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.”

Süreyya Sadi Bilgiç

Isparta

BAŞKAN – Sehven “Bakanlar Kurulu” olarak yazılmış, onu “Cumhurbaşkanı” olarak değiştireceğiz yani önerge onunla ilgili.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Önce Sayın Kuşoğlu söz istedi. Arka arkaya ikinize de söz vereceğim.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, bu Kesin Hesap Kanunu Tasarısı’nın 5’inci maddesinde 68 milyar 417 milyonluk bir Hazine garantili borç mevcudu var 2017 sonu itibarıyla. Arkadaşlarımız bununla ilgili bir detay verebilirler mi, hazine garantili borçların detayını?

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ben de aynı şeyi soracaktım ama başka önemli bir konu da var.

Sayın Başkan, siz şu anda Başkanlık koltuğunda oturuyorsunuz ve sizin önermeniz görüşülüyor.

BAŞKAN – Olur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olur mu?

BAŞKAN – Mâni bir hâl yoktur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olmaz.

BAŞKAN – Olur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olur mu?

BAŞKAN – Olur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl adil bir yönetim olacak?

BAŞKAN – Buna engel bir hâl yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır. Emin misiniz? Daha önce oldu mu böyle bir şey?

BAŞKAN – Komisyon üyesi olarak teknik anlamda teknik bir düzeltme olduğu için...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Teknik bir düzeltme.

BAŞKAN – Arkadaşlar, ben kendimi savunurum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olabilir. Bugün böyle yol olur arkadaşlar, bu doğru değil.

BAŞKAN – Yani benim eğer kendimi savunamayacağım gibi bir düşünceye kapıldıysanız üzüldürüm vallahi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bu doğru değil, bakın, bu doğru değil, yaptığınız doğru değil. Bugün bu teknik düzenleme olur, yarın başka düzenleme olur, oradan yönetirsiniz, adil olmaz.

BAŞKAN – Biliyorsun demokrasi çerçevesi içerisinde Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olma hakkımı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Adil olmaz Sayın Başkan.

Hayır, orada yönetemez kendi önergesini.

BAŞKAN – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, böylece 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın maddeleri de kabul edilmiş oldu.

Şimdi 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü kabul edildi.

Değerli arkadaşlar, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nda bulunabilecek maddi hatalarla ilgili gerekli düzeltmelerin yapılması ve kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde Başkanlık Divanına redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, gene aynı şekilde muhalefet şerhlerinin en geç 29 Kasım Perşembe günü...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok erken.

BAŞKAN – Bir hafta veriyorum, yedi gün veriyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Genel Kurulda ne zaman görüşülecek?

BAŞKAN – Henüz belli değil ama 10'u gibi görünüyor.

29 Kasım yani bir hafta iyi bir süredir zaten, genelde dört beş gün veriyordum, bu sefer yedi gün.

29 Kasım Perşembe günü saat 17.00'ye kadar Başkanlığımıza verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi uyarınca bütçe ve kesin hesap raporları için Genel Kurulda Komisyonumuzu temsil etmek üzere Sayın Nejat Koçer, Sayın Şirin Ünal, Sayın Uğur Aydemir, Sayın Ekrem Çelebi, Sayın Salih Cora, İbrahim Aydın, Yaşar Kırkpınar, İbrahim Aydemir, Cemal Öztürk, İsmail Güneş, Bekir Kuvvet Erim, Sami Çakır, Nilgün Ök ve Ayşe Keşir'in özel sözcü olarak belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bir dakika... Niye hepsi AK PARTİ'li?

BAŞKAN – Arkadaşlar, şöyle söyleyeyim: Bakın, muhalefet şerhi verenler orada sözcü olarak bulunamıyorlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye?

BAŞKAN – Savunmayı nasıl yapacaklar sözcü olunca? Sözcünün raporu savunması gerekiyor. Hem muhalefet şerhi verip hem raporu nasıl savunacaksınız?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben imzayı geri çeksem savunabilir miyim?

BAŞKAN – İmzayı geri çekiyorsan koyayım seni oraya.

Evet, hayırlı uğurlu olsun diyorum bütün şeyler.

Şimdi arkadaşlar kapanış konuşmaları için söz vereceğim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, bir sorum vardı.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, Sayın Kuşoğlu'nun hazine garantili borçlara ilişkin bir sorusu vardı, bu 2017 yılı devrini soruyordu.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI BERAT ALBAYRAK - 2018 ikinci çeyrek yani yarı yıl sonu itibarıyla Hazine Bakanlığının borç üstlenim taahhüdü 15,4 milyar dolar.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Komisyon üyesi arkadaşlarım, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Belki farkında değiliz, biz mübarek bir iş yaptık, yapıyoruz. Bir aydan beri çok önemli bir konuda, bütçe gibi önemli bir konuda çalışma yürüttük hep beraber. Çok etkili olduğunu düşünmeyebiliriz çalışmalarımızın, yeterli olduğunu düşünmeyebiliriz, ben de böyle düşünüyorum; daha etkili, daha yeterli, daha kapsamlı bir çalışma yapılması gerektiği çok açık. Fakat ne olursa olsun yapılan çalışmalar sonuç olarak bu ülkeye hizmettir. Bu ülkenin gelirleri, giderleri sonuç olarak ortaya konmakta, masaya yatırılmakta, bununla ilgili istişareler yapılmaktadır. Özellikle bütçe gelirleri zenginden, fakirden, çiftçisinden, işçisinden, memurundan, köylüsünden, esnafından, iş adamına kadar her kesim tarafından ödenen, alın teriyle kazanılan veya bir başka türlü kazanılan gelirlerden oluşmaktadır, kendi öz gelirlerimiz. Bunlarla ilgili olarak bir çalışma yürüttük, bunların nerelere harcandığı, harcanacağıyla ilgili bir çalışma yürüttük. Dediğim gibi, hepimizi tatmin etmemiş olabilir ama yaptığımız iş kutsaldır, onun için bütün arkadaşlarıma, bu konuyla ilgili katkı koyan bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum grubum adına, şahsım adına. Ayrıca, her ne kadar tartışıyorsak da çok sıkıntılı bir dönemdeyiz Türkiye

için. Böyle bir dönemde bütçenin ne kadar önemli olduğu açıktır. Yine, bu açıdan da amaca yönelik önemli bir çalışma yürüttük hep beraber. Bunun ne kadar önemli olduğunu, tarihî bir değeri olduğunu hepimizin fark etmesi lazım.

Değerli arkadaşlarım, zaman zaman aramızda tartışmalar oldu, iktidar muhalefet, kendi içimizde tartışmalar oldu bu bir aylık süre içerisinde. Bunlar üzücü olabiliyor ama ben o tartışmalardan sonra bazı milletvekillerimizin oturup birbirlerinden özür dilediklerini, helalleştiklerini de gördüm, çok güzel tablolar da burada yaşadık. Onları da tartışmalar kadar dikkate almamız gerekir diye düşünüyorum. Onlar da herhâlde ileriki yıllarda bizleri izleyenler için örnek davranışlardır, özellikle tutanağa geçirmek bu sözlerimi söyledim.

Bu çalışmalar sırasında bir aydan beri bizimle birlikte burada çalışan tüm arkadaşlarıma teşekkür ettikten sonra, başta Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli çalışanlarına, burada bizimle birlikte yine çalışan Sayıştay üyelerine, Maliye Bakanlığının değerli mensuplarına, stenograflarımıza -çok değerli çalışmalar yaptılar- hizmetlilerimize, bize çay, yeme, içmeyle ilgili katkıda bulunan değerli emekçilere ve çok değerli basın mensuplarına çok teşekkür ediyoruz. Hep birlikte bu çalışmayı yürüttük. İnşallah önümüzdeki yıllarda daha güzel çalışmalar yaparız, daha güzel ortamlarda birlikte oluruz.

Ben tekrar grubum adına çok teşekkür ediyorum. Bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, bereketli olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Arkadaşlar, bir ayı aşkın süredir birlikte çalışıyoruz. Gayet medeni bir ortamda tartışmaları götürdüğümüzü düşünüyorum, yalnızca biliyorsunuz İçişleri Bakanlığı bütçesi bunun istisnası oldu. Umalım ki bütün bütçeler bir devlet olma ciddiyeti çerçevesinde böyle medeni tartışmalara çoğunlukla tamamıyla yansımış olur.

Değerli arkadaşlar, maalesef ben bu bütçeyi –Ayşe Hanım, “tekrarlıyorsunuz” diyecek ama- vicdansız ve adaletsiz bir bütçe olarak tanımladım. Çünkü tercihlerimizle bence hatalar yaptık. Bu hataların sonuçlarını yoksullarda göreceğiz arkadaşlar, işçilerde, memurlarda, emeklilerde, engellilerde, kadınlarda göreceğiz ve milyonlarca emekçimiz daha yoksul bir yıl geçirecek. Ama buradaki tercihlerde çok küçük bir azınlığın hakları korunmuş oldu, onlar tabii faiz ödemeleriydi, Hazine garantileriydi, bunlarla ilgili hiçbir tasarrufa gidilmedi, belki gidilemezdi çünkü tahkim var, başka türlü güvenceler var. Yani tercihler daha çok silahtan yana, Hazine garantilerinden yana, faizden yana kullanıldı. Ama bu bir kısır döngüdür, bunun sonuçlarını -umarım ben yanılıyım- 2019 yılında göreceğiz ve yoksullar daha yoksullaştığı bir yıl geçirecek, varsıllar da daha varsıl olmadığı ama en azından varlıklarını koruduğu bir yıl geçirecek, oysa biz yoksullardan, gadre uğrayanlardan yana bir bütçe çıkarabilirdik diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, çok uzatmadan ben de teşekkürlerime başlayayım. Ben önce emekçilere teşekkür ediyorum, bu Komisyonun emekçilerine, başta Bütçe Başkanımız olarak bütün değerli arkadaşlarım hepsi çok yoruldu, gece gündüz, onlara çok teşekkür ediyorum öncelikle. Burada bize emek veren bütün emektarlara, bu Komisyonun temizliğini yapanından çayı getirene kadar bütün arkadaşlarıma sonsuz teşekkür ediyorum. Çok iyi biliyorum ki onlar 1.700, 1.800, 2.200, 2.300 lira maaşla gece

gündüz burada çalışıyorlar, bir varsılın bir gecede harcadığı parayı bir ayda maaş olarak alıp evlerinde çoluk çocuklarını geçindirmeye çalışıyorlar Sayın Bakan. Bu anlamda tercihlerimizi yoksullardan yana kullanmamız lazım, bütçe emekçilerinden yana kullanmamız lazım diye düşünüyorum.

Stenograflara çok teşekkür ediyorum, gerçekten bağışmalarımızı ne kadar yakaladırlarsa. Çok kritik bir anda yakalayamamışlar İçişleri Bakanıyla atışmada, orada kaçmış, ondan, Sayın Başkandan orada bir gol yedik ama bir noktada kaçmış, olabilir, insanlık hâli, çok teşekkür ediyorum stenograflara.

Basın emekçilerine çok teşekkür ediyorum, bir aydır burada çalıştılar. Ama biliyorum ki pek çok noktada haberleri burada aldınız ama editörleriniz basmadı. Basının daha özgür olduğu günlerde burada yakaladığınız haberlerin editörler tarafından basılabileceği bütçe görüşmeleri istiyoruz. Burada sabahları görüntü alan kameramanların yalnızca bakanları çekmediği, bütçe görüşlerinin tamamını çektiği bütçe görüşmeleri hayal ediyoruz.

Değerli bürokratlara çok teşekkür ediyorum, onlar da sonsuz emek verdiler bu bütçe görüşmelerine.

Sayın bakanlara çok teşekkür ediyorum, şahsınızda bütün Hükûmete teşekkür ediyorum, bütçe çalışmalarında en çok siz yoruldunuz, çok da yorgun gözüküyorsunuz Sayın Bakan.

Bütçe Başkanımıza dediğim gibi teşekkür ettim. Komisyon üyeleri arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyorum, sürçülisan ettiyse affola diyorum karşılıklı olarak. Sayın Başkana ne kadar da adaletsiz ve vicdansız bir yönetim gösterdiyse de teşekkür ediyorum. (Gülüşmeler) Daha vicdanlı ve daha adaletli bütçeler yapmak üzere herkese teşekkür ediyorum.

İyi akşamlar diliyorum Halkların Demokratik Partisi adına.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sen de Galatasaray’a döndün, durum 6-0, kalemdede 1 gol gördüm diyorsun, anlamadım ki bu işi.

Sayın Ersoy, buyurun.

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) - Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz, Sayın Bakanım, kıymetli bürokratlarımız, basınımızın güzide temsilcileri hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, Milliyetçi Hareket Partisi olarak Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin ilk bütçesi olan 2019 yılı Merkezi Yönetim Bütçesinin devletimize ve milletimize hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah’tan niyaz ediyorum, inşallah bereketli olur. Sayın Bakanımıza ve ekibine bu yeni dönemde ayrıyeten başarılar diliyoruz. Tüm basın mensuplarımıza burayı başından beri takip ettikleri için emeklerinden dolayı teşekkür ediyoruz. Tüm Plan ve Bütçe çalışanlarımıza ve diğer Meclis personelimize de ayrıca teşekkür ediyoruz.

Ayrıca Sayın Başkanım Sayın Süreyya Sadi Bilgiç’e bugüne kadarki vicdanlı, adaletli ve demokratik anlayışından dolayı ve tarzından dolayı ayrıca teşekkür ediyorum. Sağ olun, var olun Başkanım.

BAŞKAN – Allah seni var etsin kardeş.

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Allah razı olsun.

Bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyorum tekrar, teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Zaten şu beyaz sakallı, nur yüzlü adamdan başka bir tavır beklenir mi yani?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sakalı bıraktın ama gerisi aynı.

BAŞKAN – Sayın İbrahim Aydemir, buyurunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Ben de Değerli Bakanımın şahsında bütün hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Efendim, müteaddit defalar bir hakikatin altını çizdim, dedim ki: Kullara teşekkür, Cenab-ı Hakk'a şükür anlamına gelir, şükür ise nimeti artırır. Bu zemin, Plan Bütçe zemini -dört bütçe yaptık bununla beraber- hep çok latif, hep çok temiz bir zemin oldu, bu defa da öyle oldu. Süreç içerisinde çok şey öğrendik. Ara ara kızgınlıklarımız, dargınlıklarımız oldu ama, Sayın Kuşoğlu'nun dediği gibi, hepsi sulh üzere bitti.

Şimdi, bu hâli tarif eden, bugün tutanaklara geçmiş bir not var, onu paylaşmak istiyorum. Mümtaz bir sima, hakikaten kendisiyle bir arada olmaktan dolayı en başından beri bir büyük inşirah duyduğum sima bu ifadeleri kullanıyor: "Sayın Bakanım, ülkemizin son dönemde maruz kaldığı, özellikle de ağustos ayında zirve yapan ekonomik saldırılara karşı kararlı bir şekilde verilen mücadele ve alınan tedbirler sayesinde ekonomik kuşatma yarılmış, 'Dolar 10 lira olacak.' diyenler, felaket tellalları, kriz havarileri duvara toslamıştır. Hazine ve Maliye Bakanı olduğunuz günden beri yurt dışında ve içeride şahsınıza yönelik olumsuz kampanya ve algı operasyonu da boşa çıkmıştır."

Sayın Bakanım, sizi kutluyorum. Evet, Mustafa Kalaycı Bey, hakikaten tarzı da hem hâl dili hem de ifadeleri hep öğretti, tıpkı Sayın Kuşoğlu gibi. Bu hâlin devam edeceğini ben biliyorum çünkü Başkanımız öyle bir zemin oluşturuyor. Dolayısıyla, kendisine minnettarlığımı oradan başlayarak söyleyeyim. Eğer burada bir letafet yüklü hâl varsa o Başkandan sirayet ediyor. Öyleyse, Sevgili Başkanım, sana çok teşekkür ediyorum, var ol. Bize dediniz ya, Baki Bey'e, biz de size söyleyelim.

Levent Bey'in şahsında ben de bütçemizin çalışanlarına, emektarlarına minnettarlığımı ifade ediyorum. Basın mensupları benim meslektaşlarım, onların ben gayretlerini biliyorum, emeklerini biliyorum ve sütunlarına, satırlarına, efendim, ekranlarına yansıttıklarıyla tenvir etmelerini, aydınlatmalarını çok değerli buluyorum, saygıdeğer buluyorum, kendilerine minnettar olduğumuzu ifade ediyorum; çalışan kim varsa, çaycısından stenografına kadar, her katkı sunana kalben minnettar olacağımızı bilmelerini istiyorum ve bir hâli vurgulayarak bitirmek istiyorum arkadaşlar: Bütünüyle, millet olarak, siyaseten hangi pozisyonda olursa olsun hepimiz adına söylüyorum ki, bize kefen biçmeye kalkışanlara, bu yüce milletin değerler temelini oynatmaya yeltenerek yıkma hayali görenlere 28 Şubatta inanca, 15 Temmuzda demokrasiye pranga vurmaya, iktisadi parametrelerimizle oynayarak ekonomik zemini dumura uğratmaya çalışanlara Orhunca bir kayıt düşmek, en yakışanı bu olur: "Üstte mavi gök çökmedikçe, altta yağız yer delinmedikçe, senin ilini ve töreni kim bozabilir?" Allah'ın izniyle bozamayacaklar ve bu millet hep zirvelerde olacak.

Buna katkı sunan Değerli Bakanım, size ve tabii, liderimiz, doruk isim Sayın Cumhurbaşkanımıza ilanihaye minnet duyacağız.

Hepinize saygılar sunuyorum. Var olun, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aydemir.

Sayın Bakan...

HAZİNE VE MALİYE BAKANİ BERAT ALBAYRAK - Sayın Başkan, çok değerli vekiller, çok değerli hazırun; yoğun maraton sonunda son konuşmayı çok da fazla uzatmadan çok kısa birkaç cümleyle sözlerime son vermek istiyorum.

Açıkçası, bu salondaki hazırunun çoğu kamu hizmeti yapıyor. Yani, 81 milyon vebalinin üzerinde taşındığı bir işle iştigal ediyoruz. Bunun maddi bir karşılığı yok. Belki birçoğumuz için bu görevler maddi olarak götürüsü, getirisinden daha fazla ama manevi karşılığı var. Biz o saiklerle bugün ifa etmeye çalıştığımız bu görevleri sizler yasama alanında, son bir aydır bu görüşmelerle ciddi anlamda katkıda bulundunuz. Bizler de yürütme tarafında olarak; ki, hakikaten her daim ona dua ediyorum, hakikaten bu kadar ağır bir sorumluluk ve yükün altında 81 milyon vebalini taşıdığımız,

özellikle Hazine ve Maliye gibi çok akçeli bir bakanlıkta Rabb'im inşallah, son günümüze kadar hakkıyla, helalinden bu millete hizmet etmeyi nasip etsin ve bu ilk Cumhurbaşkanlığı bütçemizin de hem ülkemize hem milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Tekrardan, başta Sayın Başkan, şahsınız olmak üzere, tüm vekillerimiz, gerek iktidar gerek muhalefet tüm parti temsilcilerimiz, vekillerimiz olmak üzere tüm hazıruna teşekkür ediyorum, hepinize hayırlı akşamlar diliyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Başkanlık Divanı adına ben de Komisyonumuzun çok değerli üyelerine, değerli milletvekillerimize, çok değerli Hazine ve Maliye Bakanlığımıza ve Bakanlığımızın çok kıymetli bürokratlarına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçe Başkanlığımızın yöneticilerine, yasama uzmanlarımız ve çalışanlarına, Sayıştayımızın değerli temsilcilerine, ilgili bütün kamu kurumlarından gelip Komisyonumuzda bütçe sürecine katkı veren tüm bakanlarımıza ve bürokratlarına, kıymetli basın mensuplarına, stenograflarımıza, çay ocağında çalışan arkadaşlarımıza, emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum.

Bütçemizin milletimiz ve memleketimiz için hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyor, birleşimi kapatıyorum.

Hayırlı uğurlu olsun.

Kapanma Saati: 20.17

